

Sedaj imajo tudi odlok

BOJAN BREZIGAR

Italijanska tiskovna agencija ANSA je včeraj objavila kratko vest, da je bil v Uradnem listu objavljen odlok, ki zadeva nove obrazce dvojezičnih osebnih izkaznic. Na njih je poleg italijanske nemščina na Južnem Tirolskem, francoščina v Dolini Aoste in slovenščina v starih občinah na Trzaskem: devinsko-nabrežinski, zgoniški, dolinski in repentabski.

To je tudi vse. Vest sama ni nobena novost, saj gre samo za izdajanje dvojezičnih dokumentov tam, kjer jih vedno izdajajo. Je pa za Slovence v zamejstvu pomembna, ker z objavo v Uradnem listu uzakonja neko pravico, ki jo kot manjšina sicer uživamo, a so nam jo v zadnjem času močno oporekali.

Le kdo se namreč ne spominja brezkončnih polemik, ki jih je sprožila italijanska nacionalistična desnica zaradi dvojezičnih osebnih izkaznic v devinsko-nabrežinski občini. Prvotna teza je bila, naj prejmejo dvojezično osebno izkaznico samo tisti, ki to izrecno želijo, češ da dvojezičnosti ni mogoče nikomur vsiljevati. Tej tezi so se pridružili neshetni izgovori, češ da mejni organi slabo ravnaajo z občanmi, ki imajo dvojezični dokument in celo ocena, da se nekateri sramujejo slovenskega jezika na izkaznicah, kot da bi bila prisotnost slovenščine sramota. Na deželi je neudrugi listar Gambassini vložil kopico interpelacij, Giacomelli pa je poskusil celo z resolucijami ter mu je tudi uspelo eno izglasovati, s pomočjo tedanjega predsednika deželne vlade Biasuttija. Camber je vložil poslansko vprašanje in tudi osnutek zakona. Locchi, ki si je s kampanjo proti osebnim izkaznicam zagotovil izvolitev v občinski svet je pisal notranjemu ministru ter od njega zahteval pojasnila. Zato je moral zapustiti župansko mesto, kar je Slovincem verjetno za vedno zameril.

Ob vsem tem pa je bila osnovna teza, da ni nobenega uradnega akta, ki bi določal, da morajo biti v teh občinah osebne izkaznice dvojezične. Zaklinjali so se, da bi spoštovali vsakršno jasno določilo, pa kaj, ko ga ni bilo. V tem so imeli prav, kajti zares ga ni bilo. Sedaj pa imajo tudi odlok, ki bo očitno potesil njihovo zejo po pravici. V njihovo zadoščenje - za šalo - in v naše - zares.

RIM / PREDSEDNIK REPUBLIKE SI JE VZEL ČAS ZA RAZMISLEK

Šele danes popoldne mandat Berlusconi

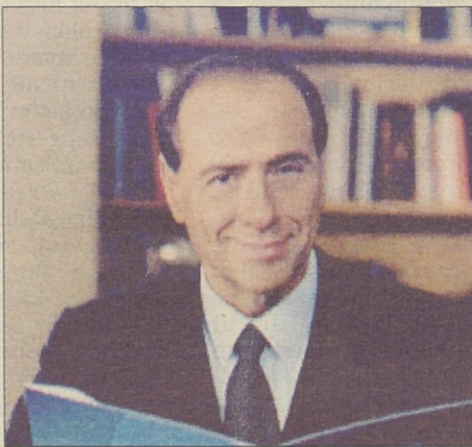
Lider Forza Italia je bil povabljen ob 17. uri na Kvirinal

RIM - Včerajšnji dan je potekel v znamenju cakanja, kdaj bo predsednik republike uradno povabil Silvia Berlusconi na Kvirinal, da bi mu poveril mandat za sestavo nove vlade. Toda Oscar Luigi Scalfaro si je vzel nekaj časa za razmislek in se le pozno zvečer dal objaviti uradno sporočilo, da je Liderja Forza Italia sklical na Kvirinal danes popoldne ob 17. uri. Zjutraj bo namreč Scalfaro odšel na kratek obisk na Sardinijo in bo torej poveril mandat se le popoldne.

Zakaj je bil ta razmeroma dolg razmislek potreben glede

na dejstvo, da je glede imena mandatarja, razen nekaterih izjem, soglasala celo opozicija, ni dano vedeti. Res je, da so odprti še nekateri problemi, kot na primer Berlusconi jeva jamstva o strogi ločitvi med javnimi in zasebnimi interesi. Kaze pa, da je bilo medtem rešeno vprašanje notranjega ministrstva: Severna liga ga je dolgo zahtevala zase, včeraj pa se mu je končno odrekla v pričakovanju, da ga bodo - morda jeseni - razdelili na dva dela, od katerih bi vsaj eden pripadel Bossijevim pristajem.

Na 2. strani

Silvio Berlusconi pojde danes na Kvirinal

NA VČERAJSNJI DEŽELNI SEJI

Predsednik Dežele Travanut odločno podprl politiko sodelovanja s Slovenijo

TRST - Predsednik deželne vlade Renzo Travanut (na sliki) se je odločno ogradil od stališč nacionalističnih krogov, ki pogojujejo vstop Slovenije v Evropsko unijo s korenito revizijo Osimskih dogovorov. Dežela, je poudaril njen predsednik, bo vztrajala na poti mirnega in tvornega sodelovanja z Ljubljano in Zagrebom.

Travanut je govoril o potrebi po zakonski zaščiti Slovencev v Italiji in o odprtih vprašanjih italijanske manjšine v Istri. Pozval je novo vlado, naj vztraja pri dobrih odnosih s svojima vzhodnima sosedoma. Izrazil je upanje, da bodo ta stališča nalelela na široko politično podporo v deželnem svetu.

Na 5. strani

TRST / PROTI ZAPRTJU LADJEDELNICE

Glas delavstva

TRST - Včeraj so trzaski in trziški ladjedelničarji v okviru striurne vse-državne stavke ohromili mestno središče, da bi tako protestirali zoper naklep Fincantierija o ukinitvi skoraj 700

delovnih mest.

Zasedli so tudi Oberdankov trg (Foto Ferrari/KROMA), kjer je sedež deželne skupščine.

Na 5. strani

Mafija ubila ruskega poslanca

MOSKVA - Umor ruskega poslanca Andreja Aizerdzisa je razblinil upanja predsednika Jelcina, da mu bo uspelo umiriti strasti. Duma se je sestala za zaprtimi vrati in poslanci so odločno zahtevali odstop notranjega ministra Viktorja Jerina. Premier Cernomirdin in Jelcin sta napovedala odločne ukrepe proti organiziranemu kriminalu. Poslanca so brzkone ubili mafijci, ker je v svojem časopisju objavil imena mafijskih kolovodij.

VSERASNE VOLITVE

Rojstvo nove Južne Afrike

JOHANNESBURG - Danes je v Južnoafriški republiki zadnji dan prvih vsersasnih volitev, na katerih bo, kot trdijo poznavalci, zmagal Mandelov Afriški narodni kongres.

Ze v sredo zjutraj je na volišča prislo več milijonov volilcev, bogati belci so s svojimi limuzinami - verjetno prvič v zgodovini - pripeljali svoje služabnike, na volišče pa so prisli tudi vsi trije predsedniški kandidati: Mandela, predsednik De Klerk in vodja Zulujske Inkathe Buthelezi, ki je včeraj zagrozil, da bo

zahteval podaljšanje volitev, ker niso poskrbeli za njegovo stranko. Ta je namreč pristala na volitve se le zadnje dni. Na voliščih je gneča, zato se po ulicah in med volilci nenehno sprehajajo oboroženi policisti, ki ne bi imeli nobenega dela, če ne bi volitev spremljale eksplozije. Na johanessburskem letališču je namreč včeraj eksplodirala bomba in ranila sednajst ljudi, povzročila pa je tudi veliko gnetno skodo. Belopolta desnica se namreč upira rojstvu nove Južne Afrike. (Reuter)

Na 6. strani

TRST / ŠOLSTVO

Spet predlog o krčenju slovenskih srednjih šol

TRST - Trzaski solski skrbnik Vito Campo hoče spet krčiti slovensko solsko omrežje. Predložil je načrt o »racionalizaciji solske mreže« na Trzaskem, ki med drugi predvideva združitve nižje srednje sole Cankar z rojansko solo Erjavec in openske sole Kosovel s prosesko solo Levstik. Soli Erjavec in Levstik bi tako postala oddeljena oddelka sol Cankar in Kosovel. Solski skrbnik je že pred poldrugim letom predstavil enak predlog, ki pa so ga je ministristvo za šolstvo zavrnilo.

Na 6. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Frasnelli (SVP) gost deželnega vodstva SSk

Podtajnik južnotirolske ljudske stranke Hubert Frasnelli je med včerajšnjim obiskom v Trstu na povabilo SSk opozoril na nevarnost poskusa spreminjanja mej.

Stran 3

Gorica: prvomajski shod na meji

Voditelji sindikalnih zvez in družbeni predstavniki so včeraj predstavili smisel in cilje osrednjega prvomajskega shoda na Goriskem, ki bo na mejnem prehodu med Gorico in Novo Gorico.

Stran 9

Pilot kriv za nesrečo?

Na Japonskem so vedno bolj prepričani, da je torkovo letalsko nesreco v Nagoji zakrivil pilot z zgrešenim pristajalnim manevrom.

Stran 13

Milan in Barcelona v finalu

V finalni tekmi za naslov evropskega nogometnega klubskega prvaka se bosta 18. maja v Atenah pomerila Milan in Barcelona, ki sta včeraj v polfinalu izločila Monaco oziroma Porto.

Stran 26

RIM / PREDSEDNIK REPUBLIKE GA JE ZA DANES POPOLDNE POVABIL NA KVIRINAL

Danes Berlusconi mandata za sestavo nove vlade

Lider Forza Italia optimist - Vprašanje notranjega ministrstva

Predsednik republike Scalfaro bo danes poveril mandat za sestavo vlade (AP)

RIM - Silvio Berlusconi včeraj ni dočakal uradnega povabila predsednika republike na Kvirinal. Po torkovem zaključku posvetovanj so vsi pričakovali, da bo Oscar Luigi Scalfaro že včeraj poveril mandat za sestavo nove vlade liderju Forza Italia. To pa se ni zgodilo, pač pa je sele pozno zvečer prišlo uradno sporočilo Kvirinala, da bo predsednik republike danes popoldne - zjutraj bo namreč zadržan na obisku na Sardiniji - poveril mandat Berlusconi.

Ob pomankanju uradnih razlag za zamudo pri dodelitvi mandata je bilo včeraj ves dan slišati številna ugibanja. Po mnenju nekaterih

naj bi zamudi pri dodelitvi mandata botrovalo vprašanje jamstev, ki naj bi jih moral Berlusconi dati, da ne bo mešal zasebnih interesov z državnimi, po mnenju drugih pa je glavno vprašanje zdaj notranje ministrstvo. Ta izredno pomemben resor, ki je bil v vseh polvojnih letih trdno v rokah Krščanske demokracije, zahteva Severna liga zdaj zase, njeni zavezniki v večini pa temu nasprotujejo. Pojavila se je tudi »vmesna rešitev«, po kateri naj bi ministrstvo razbili na dvojce, s tem da bi združili v posebnem ministrstvu vse tiste pristojnosti, ki se tičejo krajevnih avtonomij. Berlusconi vsekakor

zamuda pri dodelitvi premierskega mandata ni vrgla iz tira. O vzrokih zamude je sicer na vsiljiva vprašanja novinarjev zagotovil, da ničesar ne ve in da je treba spraševati druge (kajpak Kvirinal), dodal pa je, da ne vidi nobenih problemov in da gre samo za stvar časa. Berlusconi ni niti potrdil vesti, po kateri naj bi se že zjutraj sestal s predsednikom Scalfarom.

Tudi predstavnik Severne lige Roberto Maroni ne vidi problemov v zvezi z notranjim ministrstvom. Liga ga noče razbiti na dvojce, je poudaril, pač pa hoče vsem ministrstvom, in torej tudi notranjemu, odvzeti kompetence za krajevne ustanove. Samo

nekaj ur kasneje pa je dal novo izjavo, s katero je v bistvu povedal, da se Severna liga odreka temu ministrstvu v pričakovanju, da ga bodo razpolovili, kar pa bi se moralo zgoditi jeseni.

V pričakovanju mandata se je Berlusconi udeležil včerajšnjega dvurnega srečanja vladnih zaveznikov, posebnega vprašanja predsedstva parlamentarnih komisij. O poteku sestanka so bili udeleženci dokaj skopi z informacijami: v središču pozornosti je bil vsekakor predlog, da bi nekatera predsedstva komisij poverili predstavnikom opozicije. Nekateri v večini pa si to operacijo zamišljajo kot način, da bi si v zameno za nekaj stolčkov zagotovili večino tudi v senatu. Prav zato govorijo samo o predsedstvu nekaterih kontrolnih komisij senata - predvsem komisije za ustavna vprašanja - medtem ko naj bi predsedstva vseh komisij poslanske zbornice sla predstavnikom večine.

Predsednik senatorjev Ljudske stranke Nicola Mancino pa je to hipotezo zavrnil: če se pogajamo, je njegovo stališče, se moramo tako o poslanski zbornici kot o senatu. Predsednik skupine progresistov v senatu Cesare Salvi pa je bil se bolj jasan: »Treba je ugotoviti, ali gre za poskus zagotovitve večine tudi v senatu, ali pa za zagotovitev korektnega sočasnja med večino in opozicijo. Prva pot nas ne zanima.«

RAZISKAVA CENSIS

Politika ni več v središču interesov Italijanov

RIM - Politika ni več v središču interesov Italijanov. To je zaključek, do katerega so prišli raziskovalci instituta Censis, ki so proučili, kako se je italijanska družba spremenila v zadnjem času. Po tej analizi, ki jo je včeraj predstavil sredstvom javnega obveščanja predsednik instituta Giuseppe De Rita, Italijani ne gledajo več na politiko kot na center družbenega dogajanja. »Konec KD, petstrankarske koalicije in torej političnega centra,« je dejal De Rita, »je sovpadel s koncem centralnosti politike. Marne volitve so pokazale, da politika ni več temeljni element italijanske družbe, da ni več predstavnostno interesov in družbenih skupin. Presli smo k medijski, spektakularni politiki, v kateri se mnenjske stranke v volilni kampanji potegujejo za konsenz, ki ga potem izkoristijo za vladanje.« V tej luči je tudi ideologija imela bolj malo vpliva na marčne volitve: »Celo grupacija, kot je Nacionalno zavezništvo,« je dejal De Rita, »ni prejela glasove zaradi svoje ideologije, pač pa po zaslugi osebnosti Gianfranca Finija in zaupanja, ki ga je voditelj AN znal pridobiti.«

Toda konec centralnosti politike, po mnenju raziskovalcev Censis, ne pomeni zmede ali izgube vrednot. »Italijanska družba,« razlaga De Rita, »je postala močna družba, s temeljnimi vrednotami, ki katerih se prepoznava ogromna večina. Ljudje se lahko danes delijo zaradi različnih političnih pogledov, nočejo pa družbenega konflikta. To so dokazale tudi manifestacije ob 25. aprilu, ki so potekale brez incidentov ne zato, ker je Fini organiziral svojo maso, ampak ker celotne italijanske družbe - razen obrobni manjšin - noče radikalnih spopadov. Italijanska družba, z drugimi besedami, se cuti močno in dobro ve, da njena osnovna pravila niso ogrožena.«

Posledica tega, je se razložil predsednik censis, je, da v politiki zmaga tisti, ki »znajo dobro tolmčiti in valorizirati vitalnost družbenega tkiva.« Prav zato danes nimajo uspeha tisti, ki obljubljanje varčevanje in stiskanje pasu, kot so to delali progresisti. »Berlusconi je slogani so bili morda banalni, ampak so odražali stališče tistih, ki verjamejo, da se italijanska družba hitro premika,« je bil zaključek predsednika Censis De Rite.

NOVICE

Predlagali arhiviranje za preiskave o Petejanu

BENETKE - Beneski javni tožilec Gabriele Ferrari je predlagal arhiviranje za peto tranšo preiskav o pokolu, do katerega je prišlo pred 22 leti v Petejanu na Goriskem. Med osebami, ki so v njih vpletene, sta tudi bivši minister in danes že pokojni Mariano Rumor ter glavni tajnik MSI Pino Rauti. Zadnjo tranšo preiskav je posredno sprožil beneski preiskovalni sodnik Felice Casson. Ko je namreč januarja 1993 zaključil prejšnjo tranšo preiskav z oprostilo razsodbo, je namreč izrazil mnenje, da je treba preiskave se poglobiti zlasti glede povezav s tajno organizacijo Gladio.

MSI iz Bocna o vprašanju meja

BOCEN - »Južnotirolsko vprašanje je za vedno zaprto, razen če ne bo Južnotirolska ljudska stranka (SVP) proti vsaki logiki hotela nadaljevati z ustvarjanjem napetosti in težav za sožitje na tem območju.« Tako je komentiral bocensko pokrajinsko vodstvo MSI v posebnem tiskovnem poročilu nedavne izjave tajnika SVP Siegfreda Bruggerja o »možnostih ponovnega odprtja vprašanja meja z Avstrijo«. V poročilu MSI je rečeno, da ne more biti nobene zveze z vprašanjem »vzhodne meje«, ki ga je v preteklih dneh sprožilo Finijevo gibanje Alleanza nazionale. Pokrajinsko vodstvo MSI je na seji imenovalo za kandidata na evropskih volitvah deželnega svetovaleca Giorgia Holzmana.

Zavrnjena dva volilna znaka za evropske volitve

RIM - Notranje ministrstvo je sprejelo 45 znakov, ki so bili vloženi za evropske volitve z dne 12. junija 1993, zavnilo pa je dva, in sicer tistega, ki je predložila Krščanska demokracija, ter onega, ki ga je predložila Lega per l'autonomia Nord, se pravi gibanje, ki mu nacekuje Angela Bossi, sestra znamenitega voditelja Severne lige.

Notranje ministrstvo je zavrnitev omenjenih dveh simbolov zavrnilo, ker je prvo preveč podobno znaku Ljudske stranke, drugo pa znaku Severne lige. Prizadeti stranki imata možnost, da zamenjata znaka ali pa da vložita priziv na centralni volilni urad pri kasacijskem sodišču.

Problemi sestavljanja parlamentarnih skupin

RIM - Odbor za pravilnik poslanske zbornice je včeraj izrazil negativno mnenje o možnosti, da bi z izjemnim ukrepom dovolili oblikovanje samostojnih skupin Segnjevemu paktu, PSI in Demokrskemu zavezništvu, ki ne dosegajo predvidenega minimalnega števila 20 predstavnikov. Odbor je med drugim ugotovil, da je v novi situaciji težko izvajati pravila, ki so bila oblikovana, ko je se veljal proporcni volilni sistem. Odbor ima vsekakor le posvetovalno pristojnost in bo dokončno odločitev sprejelo predsedstvo poslanske zbornice z Irene Pivetti na čelu. Odločno negativno mnenje o dopušcanju izjem pri oblikovanju skupin so izrazili Forza Italia, Alleanza nazionale in Severna liga, na podobnih stališčih pa je tudi bivši predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano.

Amato zavrača vladne funkcije

RIM - Bivši predsednik vlade Giuliano Amato je včeraj ponovno potrdil, da ne razmišlja o nikaki funkciji v novi vladi. Odslej se namerava posvetiti poučevanju na Evropski univerzi v Firencah. »Gre za resno in zahtevno obveznost, ki je nezdružljiva z drugimi institucionalnimi funkcijami,« je dejal v popularni radijski oddaji Radio anch'io, katere je bil včeraj gost.

Toda za njegovo zavrnitvijo so tudi politični razlogi. »Tudi če

bi hotel, ne bi mogel sprejeti funkcije v vladi, ki jo bo podpirala skrajna desnica ali bo celo imela svoje predstavnike v njej,« je dejal.

Amato se je tudi kritično izrazil o Paktu za Italijo Maria Segnija. Dejaj je, da Segni nima smisla za kolegalno delo, tako da ostaja vse bolj sam. Podobno se je včeraj oglašil bivši tajnik PLI Valerio Zanone, ki je zdaj tudi Segnjev pristav. Po njegovem bi moral Pakt za Italijo pokazati več iniciative.

PROCES PROTI NEKDANJEMU FUNKCIONARJU SISDE

Contrada v težavah po izjavi skesanega mafijca Spatole

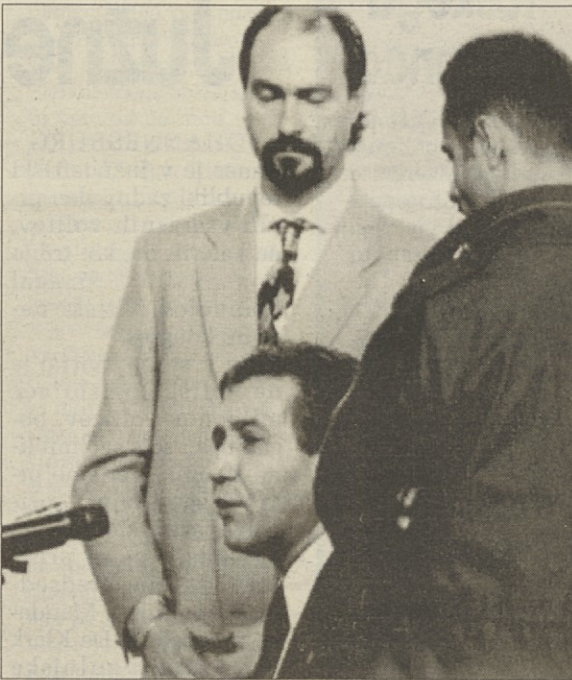
Obtoženec naj bi nekoč aktivno sodeloval s siciljsko mafijo

PADOVA - Skesani mafijec Rosario Spatola je na včerajšnjem procesu v Padovi spravil v velike težave nekdanjega visokega funkcionarja tajnih služb Bruna Contrado, ki ga sodniki obtožujejo, da je pomagal mafijskim tolcam na Siciliji. Spatola, ki je prisel na sodišče močno zastražen, je povedal, da je bil Contrada prostozidar v službi Cosa nostra. Skesancu naj bi to razkril član mafijske organizacije Rosario Caro, ki je bil tudi sam aktiven v neki prostozidarski lozi.

Spatola je sodnemu zboru tudi podrobno opisal edino srečanje s Contrado. Do snidenja je prišlo v neki restavraciji. Skesane je povedal, da je Contrada redno obvesčal kriminalce in cla-

ne mafijskih tolpc o policijskih akcijah in o hisnih preiskavah, kar so potrdili tudi nekateri drugi skesanci.

Contrada je molče spremljal zasliševanje Spatole, ki ga je Cosa nostra skušala nekajkrat ubiti, potem ko je zvedela, da sodeluje s policijo in s sodniki. Spatola je povedal, da je z mafijo vzdrževal odnose tudi neimeno- vani funkcionar Visokega komisariata za boj proti mafiji. Vprašanje je sprožilo spor med javnim tožilcem in odvetniki obtoženca. Predsednik sodnega zbora je dal prav tožilcu, ki je bil mnenja, da gre za preiskovalno tajnost, ki bi lahko v tem trenutku kompromitirala preiskave o delovanju mafijskih tolpc.

Skesani mafijec Rosario Spatola (Telefoto AP)

KORUPCIJA

Politiki spet v zaporu

CHIETI - Policisti so včeraj v Rimu in v nekaterih mestih v Abrucih aretirali skupino politikov in podjetnikov, ki so obtoženi ilegalnih poslov in korupcije pri gradnji nekega komercialnega centra v okolici Chietija. Za zapahi sta se znasla tudi nekdanja parlamentarca Krščanske demokracije Vitale Artese in Nenna D'Antonio.

Artese je trenutno deželni svetovalec KD in je bil član poslanske zbornice dve zakonodajni dobi do leta 1992. Trenutno je predsednik Ustanove za industrijsko cono v Chietiju. D'Antonio, ki je v hisnem priporu, je bila svojčas tudi predsednica deželne odbora Abrucov v začetku osemdesetih let.

TRST / OBISK PRI SSK

Frasnelli (SVP): »Ni samo Osimo...«

»Če bi hotela Italija spreminjati meje na vzhodu, bi se zastavilo tudi vprašanje drugih mej«

TRST - »Ce bo nova italijanska vlada spet odprla vprašanje vzhodne meje, bi se lahko začela zastavljati tudi vprašanja drugih mej. Če bo začela vlada pod pritiskom desničarskih sil ponovno razpravljati o Osimu in mejah s Slovenijo, bi se lahko podobna vprašanja zastavila tudi drugje!« Tako je izjavil deželni svetovalec Južnotirolske ljudske stranke in njen podtajnik Hubert Frasnelli med včerajšnjim obiskom v Trstu, kjer je bil gost deželnega vodstva Slovenske skupnosti.

Namig na severno mejo na Tirolskem je bil dokaj prozoren, ceprav Frasnelli tega ni izrecno poudaril. Namignil pa je še na drugo nevarnost. V zadnjih tednih se je iz fasističnih vrst dvignil glas o spremembi zaščitnih norm južnotirolskega paketa. Fasisti stopajo sedaj v vlado, če pa bo vlada začela kakorkoli spreminjati »paket«, nas tiste norme ne bodo več

Hubert Frasnelli (KROMA)

obvezovale. Odprle se bodo različne možnosti, tudi tiste, ki se sedaj zdijo najbolj nemogoče, vključno z zahtevo po samoodločbi, je opozoril Frasnelli med srečanjem v uredništvu Primorskega dnevnika.

Bivši južnotirolski poslanec (ki je med drugim prijavil sodišču tajnika

MSI Finija zaradi apologetike fasizma, ker je izjavil, da je bil Mussolini največji italijanski državnik tega stoletja) je prispejal v Trst, da bi ucvrstil sodelovanje med obema manjšinskima strankama. SVP na bližnjih evropskih volitvah sicer ne bo sodelovala na skupni manjšinski listi, a to je le posamična, tehnična epizoda, ki vsekakor ne bo skalila prijateljskih odnosov med strankama. »Povezali smo se z Ljudsko stranko, ker nam to zaveznistvo ponuja največjo možnost za izvolitev našega predstavnika v evropski parlament, za nas pa je sedaj ključnega pomena, da smo v tem telesu zastopani,« je obrazložil Frasnelli, ki pa je dokaj crnogledno ocenjeval sedanji politični položaj z vključevanjem fasistov v vladno večino. »SVP ne bo volila za zaupnico vladi, v katero je vključena tudi fasistična stranka,« je napovedal podtajnik SVP.

Ali Slovenija res zatira manjšine?

RIM - Polemike o reviziji Osimskega sporazuma in o pristopu Slovenije v Evropsko unijo, ki jih je sprožila italijanska desnica, se naprej polnijo stolpce italijanskih časopisov ter so v središču pozornosti televizijskih in radijskih oddaj. Predsnočnim je o tem tekla beseda v posebni oddaji drugega TV dnevnika RAI, v kateri so prišla do izraza predvsem stališča njegovega direktorja Paola Garimbertija.

Garimberti je prepričan, da je Italija prehitro in brez vsakršnih jamstev priznala Slovenijo in Hrvasko in da je v bistvu to priznanje sprožilo jugoslovansko klanje. Meje med državama so sicer nedotakljive, Slovenija pa doslej ni spoštovala Osimskega sporazuma, predvsem glede zaščite italijanske manjšine. Novinar je »pozabil«, da (tudi) Italija morda ni poravnala računov s svojo slovensko manjšino, na kar ga je odločno opozoril koprski zupan, pripadnik italijanske skupnosti Aurelio Juri. V Osimu se je Rim obvezal, da bo zakonsko zaščitil Slovence, a tega

do danes se ni storil.

Tržaški zupan Riccardo Illy je brez dlak na jeziku podprl cimprenjske pridruženosti članstvo Slovenije v Evropski uniji. S koprskim kolegom je soglasal, da Osima ne gre izbrisati, kot bi hoteli italijanski nacionalisti, kvečjemu ga je treba vsebinsko obogatiti. To stališče sta zagovarjala tudi slovenski zunanji minister Lojze Peterle in predsednik izvršnega odbora Italijanske unije Maurizio Tremul. Italijani v Istri podpirajo cimprenjski vstop Ljubljane in Zagreba v EU, to bi namreč bil odločilni korak naprej na poti postopnega preseganja mej med državami.

Tržacani italijanske in slovenske narodnosti, ki jih je novinar na ulici vprašal, kaj mislijo o zahtevi po spremembi mej, so vsi po vrsti odgovorili, da so navelicani teh preživljenih in tudi nevarnih polemik. Ljudje si želijo miru in odklanjajo nepotrebne napetosti, ki jih skušajo umetno ustvariti nekateri politiki, s svojo površnostjo pa tudi nekateri novinarji.

G L O S A

Ali bo Zahod kos situaciji v bivši SZ?

JOZE PIJREVEC

Hélène Carrère d'Encausse ni znana samo kot tretja zenska v tristoletni zgodovini francoske akademije, ki je bila povzdignjena med »nesmrtnike«, temveč tudi kot »carica« sovjetologov. Njena številna dela, posvečena bivši Sovjetski zvezi, predvsem knjiga, objavljena pred več kot desetimi leti in preroško naslovljena »Razbiti imperij«, so ji prinesla svetovno slavo. Prejšnji teden je bila gost Nobelovega instituta v Oslu, kjer je imela vrsto predavanj o nacionalnem vprašanju v Rusiji. Seveda ni manjkalo tudi družabnih srečanj, na katerih je gospa Carrère d'Encausse imela priložnost povedati marsikatero anekdoto iz svojega bogatega znanstvenega in diplomatskega življenja. Pripovedovala je na primer, kako se je Mitterrand potrudil, v trenutku ko je zvezda Gorbacova že ugasala, da mu posebej pokaže svojo naklonjenost. Ceprav je nadvse ljubosumen na svoje privatno življenje, ga je izjemoma povabil v svojo hišo na podeželju, ki je baje nadvse skromna in tesa. Gorbacov te prijateljske geste ni znal ceniti: dejstvo, da je moral prespati v preprosti sobi in da ga je jutraj zbudilo mukanje krave, se mu je zdelo ponizujoče. Mislim, da je ta epizoda zelo zgovorna, saj nam pove marsikaj o vzrokih propada sovjetskega imperija, voditelji katerega so izgubili smisel ne samo za dimenzijo vsakdanjosti, temveč tudi človeške solidarnosti.

O imperiju samem gospa Carrère d'Encausse ni imela povedati nič lepega. Prikazala nam je grozljivo sliko moralnega in fizičnega propada, pri čemer je poudarila, da je ruski narod bil prva žrtev boljševizma, saj ga je ta režim v bistvu skoraj ugonobil. Gre za pravo biološko katastrofo, ki jo povzroča alkohol, kateremu se predajajo ne samo moški, temveč vedno pogostejše tudi ženske in mladina. V zadnjih letih je povprečna življenjska doba za ruske državljane moskega spola zdrknila s 69 na 59 let, kar je enkratni pojav na svetu. Zaveš krize, v katero so zasli, vzbujajo v Rusih - po trditvi gospe Carrère d'Encausse - občutek globokega ponizanja, ki ga pa vendar ne gre razumeti kot povsem negativen pojav: iz njega se poraja zavest o skupni usodi, o nuji zgraditi Rusijo na novih temeljih, povsem drugačnih od tistih, ki ji je

zapustilo za seboj propadlo cesarstvo. Jelcin je bil leta 1991 izvoljen za predsednika ruske federacije s 60% glasov prav zaradi tega, ker je govoril o nujnem razkroju Sovjetske zveze. Ceprav je v zadnjih letih tudi sam izgubil popularnost, ni mogoče reči, da bi misel o ponovni restavraciji cesarstva doživela ponovno renesanso med Rusi. Izhajajoč iz te trditve, gospa Carrère d'Encausse ne pripisuje velikega pomena Zirinovskemu in njegovim grozečim retoriki. Bolj pomembna se ji zdita dva trenda, ki jih je opaziti v ogromnem evro-azijskem prostoru bivše Sovjetske zveze. Z ene strani je znotraj Ruske federacije zaznati centrifugalne sile, ki jih Moskva praktično ne obvlada več (Tatari, Čeceni, Jakuti), z druge pa zavest, ki je vedno bolj razširjena med republikami, ki so se v zadnjih letih odcepile, da popolne neodvisnosti ni tako lahko udejaniti. Iz tega raste iskanje novih povezav z Rusijo, pri čemer seveda vprašanje ruske diaspore, ki steje kar 25 milijonov ljudi, raztresenih od Pribaltika do Kavkaza in Srednje Azije, ni drugotnega pomena. Gre za pojave, ki imajo pozitivne in negativne plati: Rusija ni več izolirana, temveč postaja osrednja sila nekakega Commonwealtha, v katerem pa obstajajo nadvse nevarna krizna zarisca. Gospa Carrère d'Encosse je pri tem predvsem opozorila na Ukrajino, ki da je na robu ekonomskega propada in civilne vojne. Menila je, da gre za eksplozivno stanje, ki grozi celi Evropi, in posebej poudarila, da je Zahod ne bi smel nemariti.

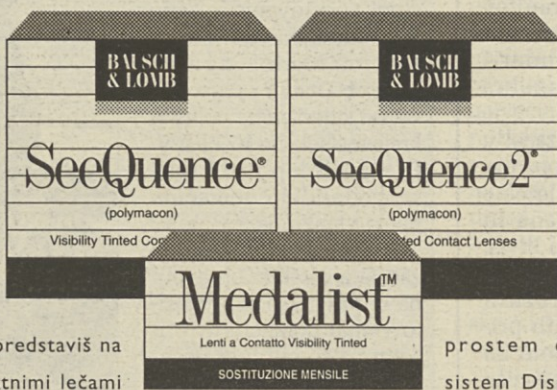
Zvečer, ko sva se peljala na dom našega direktorja, sem ji omenil to trditve in podvomil, ali bo Zahod, sodeč po tem, kako skromno se je izkazal v bivši Jugoslaviji, dorašel tej nalogi. Priznala mi je, da si tudi sama zastavlja isto vprašanje.

ZAKAJ BI SI

POSTAVLJALI MEJE?

OSVOBODI SE SPON S SISTEMOM KONTAKTNIH LEČ
BAUSCH & LOMB ZA ENKRATNO, DVOTEDENSKO ALI MESEČNO UPORABO

Imaš težave z očmi in moraš zato nositi očala, ob tem pa ti je všeč šport, imaš pogoste in prijetne stike z okolico ter želiš aktivno izkoriščati svoj prosti čas? Danes lahko s sistemom kontaktnih leč Bausch & Lomb Disposable puštis očala doma, mirno igraš tenis, preživiš dan ob morju in brez skrbi skačeš v vodo, ali pa se enostavno ob vsaki priložnosti predstaviš na najboljši način. Izbiraš lahko med kontaktnimi lečami

za enkratno uporabo SeeSequence, SeeSequence 2, ki so dvotedenske in Medalist, ki jih zamenjamo šele po mesecu dni. Vse leče so mehke in zelo enostavne za uporabo, praktične... in imajo izredno ugodno ceno. Ne postavljaš meja svojim sposobnostim ter aktivnostim v prostem času. Pridi in poskusi sistem Disponible Bausch & Lomb.

OPTIKA MALALAN

PROSEŠKA ULICA 6, OPČINE PRI TRSTU - TEL. 0039-40-213957

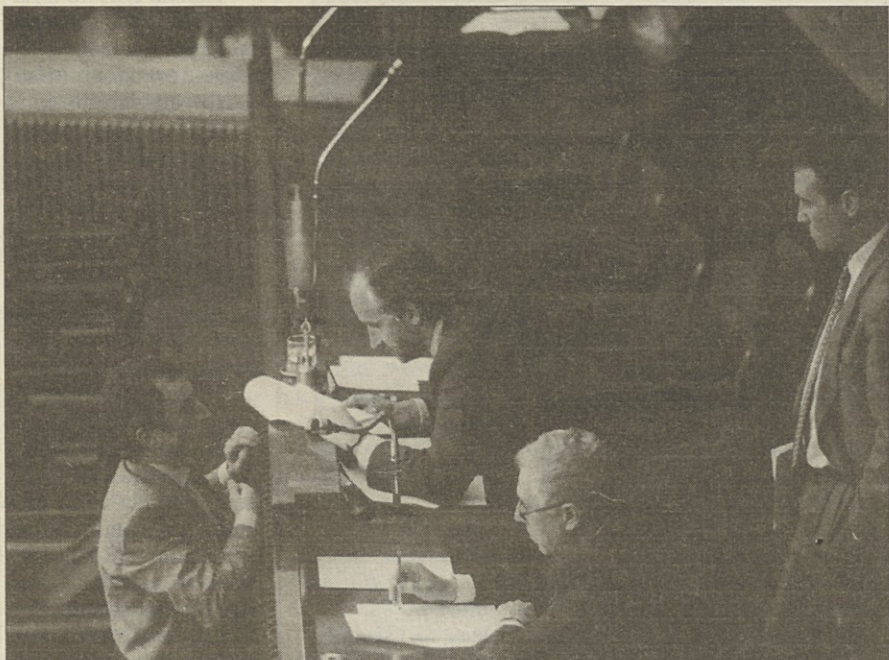
PRESEDNIK DEŽELE TRAVANUT O ODNOSIH S SLOVENIJO IN HRVAŠKO

Opozorilo Rimu, naj vztraja pri sodelovanju s sosedoma

»Stališča desnice so skrajno nedgovorna in tudi zelo nevarna«

TRST - Desničarski veter, ki iz Rima piha v jadra tržaskih nacionalistov, ne bo odvrnil Furlanije-Juljske krajine s poti dialoga in dobrososedskih odnosov s Slovenijo in Hrvaško. Sodelovanje na tem delikatnem območju Evrope je obrodilo že toliko pomembnih sadov in je, danes kot včeraj, dragoceno bogatstvo, ki ga je treba čuvati in vsestransko razvijati. Predsednik deželne odbora Renzo Travanut se je včeraj v skupščini ne samo ogradil od znanih stališč proti vstopu Ljubljane in Zagreba v Evropsko unijo, ampak je tudi poslal jasno opozorilo nastajajoči rimski vladi, naj ne naseda nepremišljenim potezom in pustolovščinam, za katere se ogreva skrajna desnica.

Travanut je uravnoveseno in brez polemičnih nabojev jasno zaključil zadržanje naše dežele do dveh novih sosednjih držav, pri čemer je poudaril, da njegova vlada dosledno nadaljuje s politiko odprtosti, ki je označevala smernice prejšnjega odbora Severne lige. Na vzhodni italijanski meji so se že ob ustanovitvi deželne enote spontano razvili naravni človeški, kulturni in gospodarski odnosi med obmejnimi prebivalstvom, ki so v marsičem anticipirali sporazume in dogovore med državami. To velja tudi za Osimski sporazum, ki ga je treba po Travanutovem mnenju vsebinsko izpopolniti in ne izničiti ali brisati, kot

Se zadnji posvet pred poročilom o odnosih s Slovenijo in Hrvaško (foto KROMA)

vztrajno zahtevajo nekateri. To velja tudi za nekatere italijanske zakone, kot je npr. zakon za razvoj obmejnih območij.

Znana stališča, ki so prodrli na srečanju parlamentarcev "Forza Italia", so po Travanutovem mnenju v nasprotju z realnimi interesi naše dežele in same Italije, ki bo imela največ koristi od evropske integracije Slovenije in Hrvaske. Zahteve po spreminjanju mej pa so protislovne in skrajno nevarne, je poudaril predsednik, ki je vsekakor z zadovoljstvom vzel na znanje, da so se nekateri iz zmagovalne volilne koalicije distancirali od teh revansističnih stališč. Trenutek, ki ga doživlja Evropa, zahteva od vseh, in torej tudi od Italije, previdnost in odgovornost pri

obravnavanju in reševanju teh problemov.

Furlanija-Juljska krajina, ki sicer nima primarnih pristojnosti na zunanje-politični sceni, bo se dalje, kot doslej, zelo pozorno spremljala tako razvoj odnosov med Rimom, Ljubljano in Zagrebom, tako kot potek bruseljskih pogajanj. S tem v zvezi je Travanut med prioritete točke deželne vlade omenil skrb za pravično zakonsko zaščito slovenske manjšine v Italiji in za rešitev vseh se odprtih vprašanj italijanske manjšine v Istri. Dežela v mejah svojih pristojnosti že pomaga Italijanom onkraj meje, večjo pozornost za manjšino pa pričakuje s strani Rima in raznih državnih institucij.

Travanut se v svojem poročilu ni izognil

kočljivega vprašanja vračanja nepremičnim istrskim beguncem. Dežela je glede tega že opozorila Slovenijo in Hrvaško, naj se ne prenaagla s sklepi, ki bi lahko kompromitirali miren potek bruseljskih pogajanj. Treba je dobiti uravnovešene in predvsem pravične rešitve, ki bi zadovoljile tako novi državi kot tudi istrske begunce. Slovenija in Hrvaška morata torej tudi na tem področju prilagoditi svoji notranji zakonodaji veljavim evropskim normam. Travanut je dodal, da bo Dežela se dodatno pritiskala na rimsko zakladno ministrstvo, ki je pristojno za reševanje nekaterih vprašanj z zvezi z imovino in premoženjem istrskih beguncem.

Na koncu je predsed-

nik deželne vlade se enkrat pozval Rim, naj pri svojih nadaljnjih korakih v odnosih s Slovenijo in Hrvaško prisluhne ne samo deželni upravi, ampak celotnemu življenjskemu utripu v tem obmejnem prostoru. To velja tudi glede zadržanja italijanske delegacije v Bruslju. Rim mora v odnosu do Evropske unije zagovarjati tudi interese tukajšnje deželne stvarnosti. Ne samo z besedami, a predvsem s konkretnimi dejanji, pri čemer je Travanut omenil se tolikokrat obljubljeni, a se vedno neuresničeni tržaski "off-shore" center in nujno posodobitev državnega zakona za obmejna področja.

Predsednik je svoja včerajsja stališča ponudil v razpravo deželni skupščini, ki jih bo vzela v pretres na prihodnji torkovi seji. Izrazil je upanje, da bo usmeritev odbora naletela na čim širše soglasje političnih sil, tudi tistih, ki so po padcu Fontaninijeve vlade v opoziciji. Njegov poziv je bil namenjen predvsem Severni ligi, ki se je posebno v Furlaniji odkrito ogradila od revansističnih in nacionalističnih stališč MSI-Nacionalnega zavezništva in Berlusconijeve stranke "Forza Italia". Široka skupščinska podpora predsedniku Travanutu bi nedvomno okreplila politično tezo Furlanije-Juljske krajine tudi na mednarodnem prizorišču, na katerem, kot vidimo, noče igrati vloge statista, ampak aktivnega protagonista. (S.T.)

SKLAD MITJA ČUK

Obdobja kljubovalnosti

JELKA CVELBAR

Na osnovi tistega, kar pravijo izvedenci razvojne psihologije, smo že prejšnji teden ugotovili, da je kljubovalnost v različnih fazah razvoja nekaj povsem normalnega. Hkrati pa smo tudi ugotovili, da je včasih zelo težko prenašati ekstremno kljubovalnost najmlajših članov družine. Tudi zato ne, ker če že sami zberemo dovolj potrpljenja za prenašanje cepetanja, tega nikakor ne moremo zahtevati od drugih. Kljubovalnost se pojavi pri otroku v različnih starostnih dobah, vedno pa globoko nacenja potrpljenje staršev.

Razvojni psihologi so mnenja, da je kljubovalnost, kot faza v celotnem otrokovem razvoju, zelo pomembna: to obdobje bitk s samim seboj mora otrok izbojevati sam za to, da bo dosegel samostojnost in samozavest. Čeprav vsi otroci ne doživljajo te faze enako dramatično, kljub temu skoraj ni mogoče, da bi otrok preživel to fazo popolnoma brez joka in kricanja.

Zato, da bi ne prislo do ekstremnih kriznih kljubovalnih situacij, lahko otroku pomagamo v največji meri starši. Pomoc otroku v takem položaju pa bo navsezadnje pomenila tudi napredovanje v našem odnosu do sina ali hčere.

Dejali smo, da otrok svojih izbruhov kljubovalnosti ne načrtuje vnaprej. Do neke mere pa take izbruhe nehoti programirajo sami starši. To se zgodi v primeru, ko je v družini veliko prepovedi, groženj in zapovedi. Vse to namreč lahko izzove izbruh kljubovalnosti.

Niso vse prepovedi odveč: starši vemo, da moramo otroku na nek način dopovedati, do kod lahko gre. Najbolje je torej, da se zamislimo, katere omejitve so potrebne in otroku koristne. Pri njih izvajanju bodimo starši predvsem dosledni. Če bomo nedosledni, bomo otroku sami nudili vzrok za to, da bo uporabil svojo kljubovalnost za doseganje cilja.

Nekatere prepovedi - o tem smo že pisali - so življenjsko potrebne. Majhni otroci ne smejo tekati na cesto, ne smejo odpirati plina in podobno. Za druge zapovedi pa ne bi rekli, da so neobhodne: ali je res tako važno, da so malica, kosilo ali večerja natančno ob določeni uri? Razmislimo o tem.

Na otroka ne smemo preveč pritiskati s svojimi zahtevami, predvsem po nepotrebnem, tako, da bi to učinkovalo obremenilno. Pri odpravljanju njegovih razvad imejmo predvsem potrpljenje in razumevanje. Tudi stanovanja ne opremljajmo le za previdne odrasle s krhkiimi dragoceniimi eksponati. Stanovanje naj bo tako, da bo lahko otrok v njem svobodno živel in se igral, ne da bi pri tem moral paziti, da ne bi razbil tega ali onega dragocenega kipca ali pokvaril nehoti milijonsko stereo-napravo.

Stvari, za katere se bojite, da jih bo poškodoval, ne puscajte na doseg njegove roke. Otroku pa mora seveda vedeti, kaj lahko uporablja in česa ne sme jemati iz omare. Skratka ob tem, da ga učite, kaj sme in česa ne sme počenati, ga skušajte obvarovati pred nekaterimi nepotrebnimi situacijami, ki lahko izzovejo napad trmoglavosti.

Nedvomno bo tudi tako se prislo do kakega ekstremnega kljubovanja. V tem primeru je najboljša obramba pred njegovim "Ne, tega nooocem!" vasa popolna neprizadetost. Rekli boste, da je ostati neprizadet ob tulecem malčku, ki hkrati cepeta in se meče ob tla, nekaj nemogočega. Ko se boste prepričali, da to, kar vaš otrok počenja, ne počenja namenoma, boste morda laze ostali mimi. Predvsem pa boste, kljub vsemu, skušali ostati ob svojem otroku, kar je po mnenju storkovnjakov, najbolj pomembno. Otroku v taki krizni situaciji potrebuje najprej in predvsem gotovost. Tako gotovost pa mu lahko dajejo le starši. Poskušajte ga pomiriti brez groženj, naj ve, da ne izgublja vaše ljubezni in če nič ne pomaga, ga pustite, naj se sam pomiri. Morda mu bo to uspelo bolje, če bo v naročju.

TRST / DVODNEVNI POSVET

Dežele želijo imeti večje pristojnosti

TRST - »Dežele s posebnim statutom in sistem avtonomij« je tema posveta, ki bo jutri in pojutrišnjem na Pomorski postaji v Trstu. Posvet sta včeraj na tiskovni konferenci predstavila predsednik deželne vlade Renzo Travanut in predsednik skupščine Cristiano Degano. »To bo velika priložnost za razpravljanje o bodobnosti deželne sistema v Italiji,« je dejal Travanut. Tudi zato, ker je v tej razpravi najbolj slišati glasove raznih političnih strani, ne pa tistih, ki so najbolj zainteresirani, se pravi dežel samih. Prav dežele pa so zdaj premostile stare razlike in izdelale skupno stališče, ki poudarja vred-

note regionalizma, terja večje pristojnosti in se zavzema za ohranitev dežel s posebnim statutom, kot je poudaril predsednik deželne vlade.

Posvet se bo začel v petek ob 9.30 s pozdravi predsednika deželne skupščine Degana in tržaskega zupana Illyja, sledila bodo poročila izvedencev o raznih aspektih deželnih pristojnosti. V soboto bo najprej imel poročilo predsednik deželne vlade Travanut, po drugih posegih in razpravi ter okrogli mizi na dezelah s posebnim statutom pa bo sintezo zaključkov tržaskega srečanja podal prof. Sergio Bartole s tržasko univerze.

ŠPETER / PROSLAVA 25. APRILA

Za vrednote odpornišтва proti narodnostni mržnji

SPETER - »Kdor je zrtvoval lastno življenje za svobodo, mir, demokracijo, solidarnost in medsebojno spoštovanje, si zasluži spoštovanje.« Tako je poudaril spetski zupan Firmino Marinic na proslavi ob Dnevu osvoboditve, na kateri so na pobudo krajevne sekcije VŽPI-AN-PI odkrili kip padlim za svobodo, delo domaćina Paola Manzinija.

Manifestacije, ki se je začela z verskim obredom na odprtem, se je udeležilo veliko domaćinov, prisotni pa so bili tudi učenec in dijaki spetskih sol. Zupan Marinic se je spomnil na vrednote osvobodilnega gibanja, ki so danes v Evropi, kjer desnica nevarno dviga glavo, še kako aktualne. Mlade je pozval k budnosti in k spoštovanju teh vrednot, se posebno v teh krajih, kjer so znaki nacionaliz-

S proslave Dneva osvoboditve v Špetru

ma in narodnostne mržnje se vidni.

Kaj je bilo odvodobilno gibanje in kaj je pomenilo za nastanek demokratične države, je povedal Gianpaolo Gallo, sodelavec

Furlanskega instituta za zgodovino osvobodilnega gibanja, ki je posebej poudaril pomen sožitja, ki mora postati v Beniciji vodilo za vse.

Rudi Pavšič

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.00 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT

Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994

Postni t.r. PRAE DZP št. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ŠTIRIURNA STAVKA / PROTEST PROTI FINCANTIERIJU, KI HOČE SAMO PRI NAS ODSLOVITI KAR 700 DELAVCEV

Ladjedelničarji ohromili Trst in ga pozvali k solidarnosti

DRAGO GASPERLIN

Ladjedelničarji iz Trsta in Tržica so včeraj preplavili nabrežje in mestno središče ter znova glasno protestirali proti nameri Fincantierija, da odslovi v vsej državi 1.703, a samo v Julijski krajini skoraj 700 delavcev, o katerih pri holdingu zatrjujejo, da so odvečni. Manifestacija je sodila v sklop vsedrjavne stiriurne stavke, ki so jo oklicala vsedrjavna vodstva kovinarskih sindikatov FIOM, FIM in UILM.

Malo po deveti uri so se zbrali pod Lloydovim stolpom uslužbenci Trzaskega arzenala sv. Marka, Tovarne velikih motorjev pri Boljuncu oziroma centra za dizelske raziskave in trgovske direkcije v Pomorski palači, ki so zatem odšli v sprevedu po nabrežju do Trga Unità. Tam so jih pričakali kolegi iz tržiske ladjedelnice, ki so se pripeljali v Trst z avtobusi, nato pa so vsi skupaj krenili po Korzu in Carduccijevi ulici do palače deželne skupščine na Oberdankovem trgu, ki so ga v vsej njegovi širini zasedli.

Sprevod nekaj več kot tisoč delavcev, ki so dvigali rdeče transparente, s katerih je bilo razvidno, kdo zastopa ta ali oni obrat, in vzklikali neprijazna gesla na račun voditeljev Fincantierija, se je razvil v najlepšem redu; videti je bilo sicer veliko policije in karabinjerjev, katerim pa ni bilo treba poseči, ker so se manifestantje vedli odgovorno. Pac pa so i-

Takole so delavci s transparenti včeraj zasedli Oberdankov trg (Foto Ferrari/KROMA)

meli obilico dela mestni redarji, ki so se kljub dobri organizaciji znsali v skripcih. Če so namreč stavkajoči onemogočili promet po ulicah in trgih, ki so jih obsli, je res tudi to, da je bilo mestno središče kot vsako sredo zaprto za zasebne avtomobile in da so ga preplavili tudi kupci iz Hrvaske, Slovaske ter Slovenije, kjer so imeli včeraj državni praznik.

Večja skupina delavcev je med zasedbo Oberdankovega trga odšla v dvorano občinskega sveta in prisostvovala utemeljevanju resolucije, s katero je slednji soglasno nastopil v njihov bran in o kateri poročamo na drugem mestu.

»S to protestno manifestacijo smo resnično zadovoljni, saj je dokazala, da smo enotni, zato bi morala kaj zaleci,« je bil

mnenja delavec arzenala, kjer naj bi odpustili kar 333 ljudi (vseh delavcev pa je 440) in nekdanjo ladjedelnico zreducirali na skromno popravilnico oziroma vzdrževalko plovil. »Ne samo, manifestacija dokazuje tudi pravilnost tez, ki jih iznasamo že dolgo časa,« je k temu pribil sindikalist, »in potrjuje smotrnost takšnega načina boja za ohranitev ne le stotin delovnih mest, ampak tudi izjemnega premoženja, ki ga predstavlja ladjedelnica, saj so njeni delavci ponesli ime Trsta daleč v svet.« Sicer pa je bilo cutiti med manifestanti hudo napetost, saj pomeni izguba že samo enega delovnega mesta hud socialni udarec; če upostevamo, da ima na primer delavec kvečjemu dva milijona lir mesečne plače in da njegova žena

ne dela ter da imata recimo dva otroka, potem se bojazen pred negotovo prihodnostjo zlahka sprevrže v obup.

Stavka je trajala, kakor že rečeno, stiri ure, toda predstavniki kovinarskih sindikatov ter osrednjih organizacij CGIL, CISL in UIL so bili ves dan pokonci; kajti niso pričakovali samo ustreznega odziva v deželni palači, ampak tudi odziv iz Rima, kjer je bilo popoldne srečanje med medministrskim odborom za zaposlovanje, ki ga vodi Gianfranco Borghini, ter vodstvom Fincantierija, Trzaskega združenja industrijcev, zupanom Riccardom Illyjem, dezelnim odbornikom za industrijo Lodovicom Sonegom in direkcijo družbe Motonavale. Kakor pisemo drugje, je bil govor prvenstveno o arzenalu.

SKUPŠČINA ODOBRILO RESOLUCIJO O ARZENALU

Deželni svet z delavstvom

Krizno vprašanje je treba povzdigniti na vsedrjavno raven

Medtem ko so bili stavkajoči delavci postrojeni na Oberdankovem trgu, je deželni svet soglasno odobril resolucijo o krizi Trzaskega arzenala sv. Marka in dezelnega ladjedelništva sploh. Listino je pripravil predsednik komisije za proizvodne dejavnosti Strizzolo (PPI) sporazumno s svetovalskimi skupinami, podpisali pa so jo Monfalcon (SKP), Budin (DSL), Piccioni (SL), Giacomelli (MSI-AN), Gambassini (LpT), Compagnon (neodvisni), Mioni (zeleni), De Gioia (PSI), D'Orlandi (PRI), Cruder (PPI) in sam Strizzolo.

Resolucija obvezuje deželni odbor, da nemudoma posreduje pri Fincantieriju in osrednji vladi, naj se začnejo pogajanja z vsemi zainteresiranimi dejavniki za

ohranitev ladjedelsko-mehanskega sektorja na Trzaskem, pa naj se ta razvije v privatnem režimu ali v režiji državnih udeležb; deželni odbor bo k zadevi pritegnil seveda tudi novoizvoljene parlamentarce iz Furlanije-Juljske krajine. Resolucija obvezuje dezelno vladno tudi za to, da poišče najustreznejšo rešitev za preporod trzaskih ladjedelnic, za smotrnejšo izrabo prostorov, ki jih zajema arzenal, in za ovrednotenje vseh zadevnih struktur.

Milos Budin, ki je tudi podpredsednik dezelne skupščine, je med razpravo o resoluciji poudaril globok zgodovinski pomen državnih udeležb v sklopu industrijskega sistema na Trzaskem in pripomnil, da gre ladjedelstvo spet povzdigniti z reali-

stičnim programiranjem; če ne v okviru državnih udeležb, pa kako drugače. Fausto Monfalcon pa je opozoril Travanutovo upravo, da se je Fincantieri za lastne interese vselej boril do zadnje sape. Odbornik Paolo Gherisina je podčrtal, da bo resolucija skupščine pomagala prenesti to krizno vprašanje na vsedrjavno raven, kar bo odločilnega pomena za nadaljnji obstoj in razvoj pristaniških, industrijskih in proizvodnih struktur v Trstu.

Odbornik Lodovico Sonogo je v repliki naglasil, da velja problem arzenala rešiti skupaj z vprašanjem Tovarne velikih motorjev.

Na spodnji sliki (Foto Ferrari/KROMA): skupina stavkajočih delavcev v dvorani dezelne skupščine.

ILLY, SONEGO IN GHERSINA PRI BORGHINIJU

Iz Rima praktično samo nove obljube

V okviru pobud za razrešitev industrijske krize na Trzaskem je koordinator vladnega staba za zaposlovanje Gianfranco Borghini sprejel včeraj pozno popoldne v Rimu trzaskega zupana Riccarda Illyja, dezelna odbornika za industrijo Lodovica Sonega in za nacrtovanje Paola Gherisina, predstavnika Fincantierija, ministrstva za zunanjo trgovino in trzaskih industrijcev ter nekaj zasebnih podjetnikov, ki naj bi bili zainteresirani za odkup Trzaskega arzenala sv. Marka.

Kakor piše v uradnem tiskovnem sporočilu o sestanku, je vodstvo Fincantierija potrdilo, da hoče reorganizirati tukajšnjo ladjedelnico, vendar je sprico pomena, ki ga ima ta obrat za trzaski industrijski sistem, sporazumno z drugimi udeleženci srečanja soglasno, da gre se poglobiti razne možnosti za njegovo privatizacijo. Zaradi tega bodo v roku tridesetih dni pod okriljem ministrskega sveta in v dogovoru z dezelno ter trzasko občinsko upravo nadrobno preverili ustreznost nacrte. Zastopstvo Fincantierija se je tudi obvezalo, da bo skušalo priskrbeti arzenalu primeren

paket naročil za ladijska popravila, kar pa ni seveda nič novega, saj bi to sodilo v že znan holdingov program o oklestenju organika in ohranitvi samo kakšnih 110 delavcev.

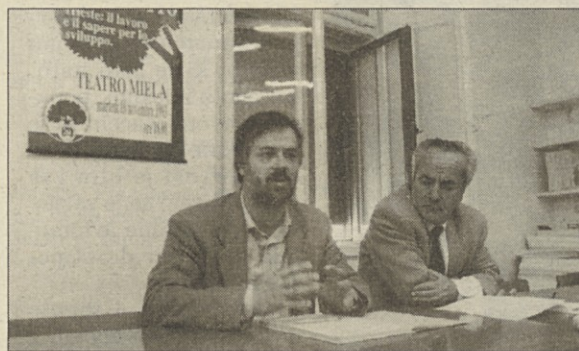
Do tu uradno sporočilo, toda Gherisina in Sonogo sta zahtevala od vladnega predsedstva in ministrstva za zunanjo trgovino poglobitev tako imenovane »ruske poti«. Kakor je znano, naj bi naveza ruskih ladjarjev v trzaskem obratu obnovila celovito rusko reško in pomorsko ladjevje. Sicer pa sta odbornika pozvala odgovorne v Rimu, naj k razreševanju krize privabijo zavod IRI, da bi tako globalneje vzeli v pretres ves sklop problemov, ki zadevajo reindustrializacijo trzaskih pokrajin, torej tudi vprašanji Tovarne velikih motorjev oziroma centra za dizelske raziskave. Skratka, rimska vlada naj se obveže, da bo zasnovovala učinkovito razvojno-industrijsko politiko v prid Trsta in Julijske krajine sploh, in sicer z obnovitvijo pogajanj za cimpnejši podpis ustreznega programskega sporazuma, glede katerega se je Borghini domenil z dezelnimi predstavniki v našem mestu.

GOSPODARSTVO / JUTRI RAZPRAVA V TRŽASKEM OBČINSKEM SVETU

V začetku maja seminar DSL o gospodarski krizi v Trstu

Gospodarska kriza je vse bolj v ospredju trzaskih politične kronike. Potem ko je včeraj deželni svet razpravljal o ladjedelnici Sv. Marka, bo jutri v trzaskem občinskem svetu potekala razprava o krizi, ki je zajela največje obrate v Trzaski pokrajini, teden dni kasneje, 6. maja, pa bo demokratska stranka levice priredila seminar na temo: Kriza in onkraj nje: upravljanje razvoja v Trstu.

Seminar sta včeraj na tiskovni konferenci predstavila pokrajinski tajnik DSL Stelio Spadaro in odgovornici za gospodarska vprašanja pri pokrajinskem vodstvu stranke Roberto Treu. Prvi je podčrtal, da je treba točno definirati vlogo vseh »akterjev«, ki so soudeleženi pri »reševanju« trzaskega gospodarstva. Ciljal je seveda na bivšega listarskega

Roberto Treu (levo) in Stelio Spadaro (foto Krizmančič)

zupana Staffierija, ki je hotel biti edini glasnik trzaskih zahtev v Rimu, a dobro vemo, kaj se je iz tega izcimilo. Spadaro je pohvalil dosedANJI trud občinske uprave na tem področju, dodal pa je, da morajo vstrec z njo delovati tudi druge ustanove, ki so za to poklicane (Ustanova za industrijsko cono, Pristaniska ustanova).

Treu je izhajal iz dejst-

va, da je bila doslej ena tretjina trzaskih gospodarskih objektov v javnih rokah. Sedaj prihaja do preoblikovanja javnega sektorja, zaradi česar bi morali na novo definirati celotno trzasko gospodarsko strukturo. Treba je torej ustvariti novo podjetniško kulturo, takšno, ki ne bi več temeljila na javnih podporah in prispevkih.

Med konkretnimi pri-

meri je omenil zgoče vprašanje družbe Fincantieri. Kaže, da je vodstvo družbe nalašč pustilo trzaski arzenal brez dela, da bi ga »upraviceno« zaprla. To kar se dogaja danes delavcem ladjedelnice, se bo lahko jutri dogodilo delavcem Tovarne velikih motorjev, je opozoril Treu. DSL prireja svoj majski seminar o gospodarski krizi prav z namenom, da bi preprečila take poskuse.

Posvet DSL o vzhodni mej

Demokratska stranka levice prireja danes ob 17. uri v Novinarskem krožku (Korzo Italia 13) javni posvet na temo "Italijanski interesi na vzhodni meji". Govoril bo tudi poslanec G. Rossetti.

MANJŠINE / ODLOK NOTRANJEGA MINISTRSTVA

Dvojezične osebne izkaznice obnovljene

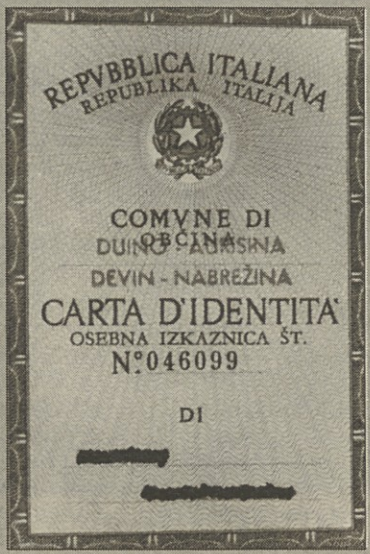
V kratkem bodo na novih obrazcih

»Prebivalci pokrajin Aosta, Bocen in Trst bodo kmalu imeli nove dvojezične osebne izkaznice. Tako določa odlok notranjega ministrstva, ki ga je danes (se pravi včeraj, op. ur.) objavil državni uradni list. Nove osebne izkaznice bodo poleg v italijanskini napisane v francoscini v Aosti, v nemščini v Bocnu ter v slovenscini v Trstu, občine pa jih ne bodo izdajale takoj: sam odlok določa, da bodo morale izdajati osebne izkaznice v skladu s starim obrazcem, vse dokler ne bodo posli izvodi, ki jih je posredovalo glavno državno skrbništvo. Kar zadeva Trst, odlok ne zadeva celotne pokrajine, ampak samo občine Devin-Nabrežina, Repentabor, Dolino in Zgonik.«

Tako dobesečno piše v poročilu, ki ga je včeraj objavila tiskovna agencija ANSA iz Rima. Podrobnejši podatkov o zadevi nam ni uspelo zbrati. Vsekakor je očitno, da se odlok notranjega

ministrstva nanaša na obrazce dvojezičnih osebnih izkaznic in da napoveduje njihovo zamenjavo oziroma obnovo. Kot znano pa so bile dvojezične osebne izkaznice v starih omenjenih občinah na Trzaskem v zadnjih letih večkrat tarča ostrih napadov nacionalističnih krogov, ki so poudarjali, da njihovo izdajanje nima nikakršne zakonske podlage. To sicer ni res, saj je imel tudi zakonodajalna pooblastila, in sicer v skladu z dogovorom, slonečim na Londonskem memorandumu. Dejstvo, da njihovo obnovo zdaj predvideva nov odlok notranjega ministrstva, pa njihovo zakonsko osnovo le se potrjuje. Spomnimo naj, da na osnovi istega italijansko-jugoslovanskega dogovora, slonečega na Londonskem me-

morandumu, izdajajo dvojezične osebne izkaznice tudi stiri občine na ozemlju bivše Jugoslavije, in sicer Koper, Izola in Piran v Sloveniji ter Buje na Hrvaškem.

UPRAVE

Devin: Liga kritizira Občino

Severna liga, ki je doslej vodila kolikor toliko konstruktivno ter umirjeno opozicijo, v tiskovni noti ostro napada devinsko-nabrežinsko upravo. V sporočilu, ki ga je podpisal pokrajinski tajnik Roberto Tanfani, očita Depangherjevemu odboru, da v bistvu zagovarja le interese slovenske manjšine, da zavira nastanek obrtniške cone in da posveča pozornost le kraskemu delu občine ter da hkrati močno zanemara obalno območje.

Severno ligo zastopa v nabrežinskem občinskem svetu svetovalec Rajmund Carli, ki bo, kot piše v tiskovni noti, se dalje dosledno zagovarjal federalistično in evropsko politično vizijo.

ŠOLSTVO / SKRBNIK VZTRAJA

Predlog o krčenju šol

Načrt o združitvi srednjih šol Cankar-Erjavce in Kosovel-Levstik

MARJAN KEMPERLE

Trzaski solski skrbnik vztraja. Poldrugo leto potem, ko je predstavil svoj načrt o »racionalizaciji solske mreže na Trzaskem«, ki mu ga je pokrajinski solski svet dobesečno »raztrgal«, ministrstvo za solstvo pa ga skoraj v celoti zavrnilo, je skrbnik Vito Campo v prejšnjih dneh poslal solskim sindikatom in solam nov »načrt o racionalizaciji«, ki pa ni nič drugega, kot kopija prejšnjega.

V njem se je spet obregnil tudi ob slovenske nižje srednje sole: ob iste, na katere se je - takrat neuspešno - spravljal že konec 1992. leta. Campo spet predlaga »združitev« nižje srednje sole Ivan Cankar od Sv. Jakoba s solo Fran Erjavce iz Rojana, s čemer naj bi postala sola »oddeljen oddelk sentjakobske sole«, ter »združitev« nižje srednje sole Srečko Kosovel z Opčin s srednjo solo Fran Levstik s Proseka (proseška sola naj bi postala »oddelek« openske).

Solski skrbnik uvodoma ugotavlja, »da preustroj dveh avtonomnih sol v oddelke na oddelka ne omejuje pravic manjšine, ki jo ščitita Londonski sporazum in Osimski sporazum, saj bo solska služba še nadalje delovala v krajih, ki jih predvideva posebni statut Londonskega sporazuma.« Campo utemeljuje svoj predlog

z majhnim številom razredov na solah Erjavce (3 razredi) in Levstik (5 razredov), ob koncu pa omenja, da obe soli od 1. septembra lani, odkar sta se upokojila ravnatelja Pecenko in Mamolo, nimata ravnatelja.

Kot smo uvodoma že omenili, je ministrstvo za solstvo lani že zavrnilo podoben predlog. Proti njemu se je že prej izrekla Deželna komisija za vprašanja slovenske sole.

Sedanji »novi« predlog je presenetil solske sindikate, ker ga je skrbnik že spet izdelal, ne da bi se pred tem posvetoval s krajevnimi upravami in sindikalnimi organizacijami. Po spodbudi enotnih sindikatov je sicer sklical sestanek z občinskimi upravami, pokrajinsko upravo in solskimi sindikati. Le-ti so ga pozvali, naj se razprava o racionalizaciji sploh začne, tako kot je predvidena po zakonu. Trzaski občinski odbornik Damiani je ob tem napovedal studijo, ki naj bi jo izvedla trzaska univerza. Skrbnik pa je odločil drugače: »pozabil« je na skupni dokument sindikatov in na dogovore s krajevnimi upravami ter ubral svojo »staro pot« krčenja slovenske solske mreže v brk vsem mednarodnim določilom, ki jih scitijo in ki jih tudi sam omenja v svojem omejevalnem predlogu.

PO NAPADU NA S. PAHORJA

Menia in somišljenika ponovno pred sodnika

Procese, v katere je vpleten prof. Samo Pahor, lahko označimo z eno besedo: nenehno odlaganje. V večini primerov je razlog v počasnosti rimskih sodnikov, ki se niso odgovorili na zahtevo po premeditvi procesov v mesto, kjer ne vlada Slovincem nenaklonjeno razpoloženje. Včerajšnjo obravnavo, na kateri so na zatožni klopi sedeli misovski skrajneži Roberto Menia (sedaj poslanec AN), Piero Tononin Alessia Rosolen, pa so odložili na zahtevo odvetnika omenjene trojice Giacomelli, ki je trdil,

da mora na sejo deželne sveta. Pahorjev zagovornik Berdon je vztrajal, da se proces nadaljuje cimprej, sodnik Del Conte je obljubil, da mu bodo skušali ugoditi pred pčitnicami.

Prvostopenjska razsodba na preturi je Tononija in Menio spoznala za kriva, da sta napadla in žalila prof. Pahorja, Rosolenovo pa je oprostil. Proti razsodbi se je pritožil javni tožilec, ki je zahteval, da obsodijo tudi Rosolenovo in poostrijo kazen Tononiju, priziv pa je vložil tudi Giacomelli.

Bivši miljski župan Rossini mora v kratkem na zaslišanje

Bivši miljski župan Jacopo Rossini, ki je novembra lani že imel opravka s sodnimi oblastmi (prejel je jamstveno obvestilo, saj so ga sumili izsiljevanja v zvezi z rezervoarji v Žavljah), bo moral 11. maja na zaslišanje, tokrat v zvezi z zadrujo »Borgo Nuovo«. Rossini je bil eden od okrog 60 članov in predsednik zadruge, ki je za svoje člane gradila stanovanja (za vsakega je Dežela dala prispevek v višini 20 milijonov lir). Rossini pa naj bi stanovanje dal v najem, medtem ko prebiva v vili z bazenom in telovadnico v Ul. Fontanelle 12.

USPEŠNA AKCIJA POLICIJE

Trojica s kovčkom pravih in fac-simile bankovcev

Agenti digosa in letečega oddelka trzaskе kvesture so svojo pozornost usmerili na nekatere osebe s področja treh Benecij (Triveneto), za katere so sumili, da se ukvarjajo z nedovoljeno trgovino s tujim denarjem (nemskimi markami). Slo je za ljudi, ki so bili policiji že znani. Sum preiskovalcev je bil upravičen. Ko so predvčerajšnjim blizu Trzica ustavili avtomobil z avstrijsko registrsko tablico, so odkrili večjo količino nemških mark (v našem denarju okrog 40 milijonov). V avtomobilu so bile tri osebe (P.F., 47 let, z bivališcem v Trevisu; M.A., 37 let, bivališče v Trentu; P.F., 29 let, bivališče v Trentu). Pri pregledu vozila so našli črn kovček, poln fac-simile nemških mark, a tudi precej avtentičnega denarja. Fac-simile denar so namreč spodaj in zgoraj vsakega kupčka prekrili s praviim denarjem, iz cesar se da sklepati, da so koga nameravali prevarati. Doslej niso ugotovili, komu je bil denar namenjen, marke pa naj bi prihajale iz Avstrije in naj bi bile sad nedovoljenih poslov. Denar so zaplenili, vse tri omenjene osebe pa so prijaviili sodnim oblastem v Gorici.

OB OBIČAJNI ZAPORI ŠE DRUGI RAZLOGI

Včeraj hudi zastoji v mestnem prometu

Gibanje mladih za Trst zahteva ukinitve sedanjih ukrepov proti onesnaževanju

V pričakovanju celovitega načrta, ki naj bi rešil težave v mestnem prometu, se bo pač treba hoteli ali nehote sprijazniti s sedanji nevarnostmi, ki ob nekaterih dneh niso prav zanemarljive. Eden takih dni je bil včerajšnji, ko se je na nekaterih odsekih povsem »zagozdilo«. Na Nabrežju je bil namreč napovedani sprevod delavcev Fincantie-

rija, poleg tega je prislo do precejšnjega navala kupcev z onstran meje. V Sloveniji je bil namreč državni praznik (ob dnevu upora proti okupatorju), lepo vreme je privabilo veliko ljudi iz Hrvatske, prisli so tudi iz Slovaske. Če k vsemu temu dodamo še običajno zaporo ulic v mestnem središču, je povsem razumljivo, da tudi osre-

dnje ulice niso zmogle vsega prometa.

A to se ni bilo vse. V Ul. del Lloyd so nekemu parkiranemu tovornemu vozilu, ki je bilo natoovorjeno z mlekom, popustile zavore. Začelo se je premikati po cesti navzdol, hitrost je bila vse večja, pricelo se je zaletavati v parkirane avtomobile in jih kar devet poskodoval.

Medtem je Gibanje mladih za Trst začelo z zbiranjem podpisov pod ljudsko peticijo, v kateri zahtevajo ukinitve sedanjih omejitev. Podpise bodo zbirali v trgovinah, ki so pristopile h konzorcijema »Trieste centro« in »Borgo teresiano«, v trafikah, na parkiriščih, itd. Gibanje mladih trdi, da so sedanji ukrepi proti onesnaževanju eksperimentalnega znacaja in da so imeli majhen učinek, čes da so vse težave le zvrnili na sosednja področja.

Pretepli Američana

Amerikan Robert Funkhouser (letnik 1950), ki sicer živi v Ul. S. Michele 2, je karabinerjem zatrjeval, da se je poskodoval sam. Padel je pač in se udaril. Prepričal pa ni nikogar in zato nadaljujejo s preiskavo. Moški, ki so ga našli na področju Cavane, je bil namreč posteno zdelan, saj so ga v katarski bolnici sprejeli s pridržano prognozo.

Pravi akrobat

Dario Savio (35 let) si je izbral svojevrsten način za svoj tatinski pohod. Iz prijateljevega stanovanja v 5. nadstropju v Ul. Baia-monti se je po vrvi spustil do stanovanja v 1. nadstropju, kjer je pokradel nekaj predmetov. Vendar ni prišel daleč. Ze na stopnicah so ga prestregli policaji in odvedli na hladno.

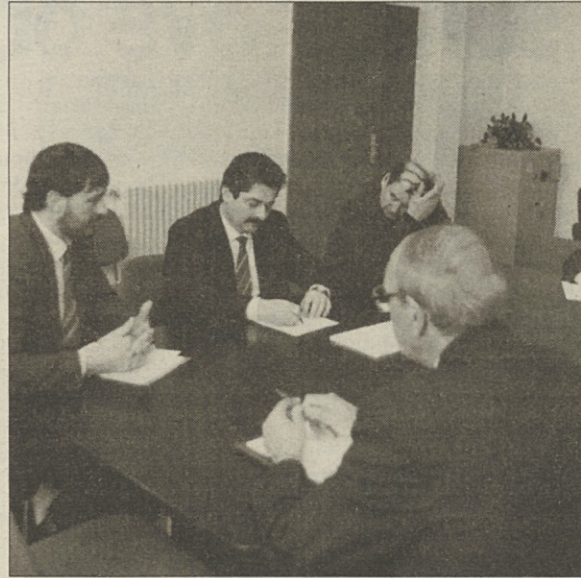
COL / PRIZADEVANJA DEŽELE

Chiarotto obiskal mlekarno

Proizvodnja je dvakrat višja kot pred leti - Obeti so kar dobri

Deželni odbornik Tiziano Chiarotto je prejšnji petek obiskal Krasko zadržno mlekarno na Colu. Prisel je na obisk na povabilo vodstva obrata, ki ga je povabilo z namenom, da bi se podrobneje in neposredno seznanilo z nameni deželne uprave glede združenih mlekar v goratih področjih. Deželni odbornik je vsekakor izrazil voljo, kot poudarja Dario Zidaric, upravnik obrata, da se pomaga temu sektorju. Dejal je tudi, da se sedaj pripravlja takoiimenovani zakon "Om-nibus", v katerem bodo seveda upostevane tudi mlekarne. Deželna uprava želi vsekakor podpirati vse tiste pobude, ki niso zgolj gospodarske, ampak imajo tudi socialni pomen.

Vodstvo mlekarne je deželnemu odborniku orisalo sedanje stanje mlekarne: proizvodnja dobro teče, urejena pa je tudi komercialna baza. Proizvodnja je trenutno dvakrat višja kot pred dvema letoma in tudi prodaja je sedaj dobro organizi-

Deželni odbornik Chiarotto v mlekarni (Foto KROMA)

rana. Dario Zidaric pa ob vsem tem dodaja, da je treba vsekakor urediti "stare stvari", da bo obrat, v katerem je zaposlenih 12 oseb, se bolje in učinkoviteje deloval. Zahvaljuje pa se tudi zivnorejcem, ki so omogočili, da se je tudi z njihovim trudom ta

struktura ohranila. Za rešitev problemov, s katerimi se ubada mlekarne, se dodaja Dario Zidaric, se zavzemata tudi KZ in Coldiretti, ne gre pa pozabiti na bančne zavode, ki na mlekarne in njene probleme niso nikoli pozabili.

OPČINE / NOVA IGRA DRAMSKEGA ODSEKA SKD TABOR

Mladinski lutkovni muzikal »Hruške gor, hruške dol«

Jutri zvečer premiera Puntarjevega dela v Prosvetnem domu

Pri zelo delavnem slovenskem kulturnem društvu Tabor z Opčin so pripravili v okviru mlajše igralske skupine dramskega odseka novo mladinsko igro. Premiera bo jutri, ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah.

Gre za igro Franeta Puntarja Hruske gor, hruske dol, ki si jo je režiserka profesorica Olga Lupinc s sodelavci zamislila v obliki lutkovnega muzikala. Frane Puntar je znan avtor del za mladino, predvsem radijskih igrice, ki s svojim originalnim pristopom že nad trideset let navdušujejo mlade poslušalce. Predvsem zato, ker zna avtor zvočno izredno izrabiti vse možnosti za sončno

predstavitev zgodbe.

Olga Lupinc se je odlocila za tega avtorja in za njegovo Hruske gor, hruske dol zato, ker je besedilo živahno in razgibano ter daje veliko možnosti za barvito uprizoritev. Pa tudi zato, ker je zelo malo mladinskih predstav, posebej se lutkovnih. To pa se ne pomeni, da je sedanja predstava namenjena le mlajšim gledalcem, zabavna in zanimiva bo tudi odraslemu občinstvu.

Pri svojem delu se je, kot že nekajkrat prej, povezala z našimi znanimi ustvarjalci: lutke so zamisel priznane likovnice Magde Tavcar, ki je poskrbela tudi za njihovo izdelavo, glasbo - steber vsakega muzikala, prav tako lutkovnega - pa si je

zamislil in komponiral Miran Košuta. Iz tega, kar smo slisali pri vajah, je očitno, da pri komponiranju ni pozabil na glasbeni okus in tendence mladih. Vcasih namreč njihovo izvajanje izzeveni dovolj doživeto, kakor da bi jim bila ta glasba pisana na kožo. Scena je sad truda Milosa Jugovića, ki je že veterani pri postavljanju scen, posebej pri domaćem operskem društvu. Za nastavitve plesa in koreografije je bila zadolžena mlada Eva Kralj, ki je nastudirala plesne vložke. V igri nastopa dvanajst živahnih, (po mnenju režiserke in njenih sodelavk Stanke Hrovatin in Gine Antonaz, vcasih se preveč živahnih) otrok. V glav-

nem jih poznamo še iz drugih nastopov. Večinoma so dijaki nižje srednje sole Srečko Kosovel z Opčin, nekaj jih obiskuje sele peti razred openske osnovne sole France Bevk, drugi so že visješolci. Starostni razpon med 11. in 16. letom je torej vseskozi zagotavljal dinamične vaje in zahteval od režiserke trdno roko in krepak glas. Vloge »živih oseb« so porazdeljene med Caterino Alessio, ki nastopa kot branjevka, Masa Stranj je jesen; v dvojini vlogi kupcev in gasilcev nastopajo Diego Spera, Boris Sosić in Aleš Berce. Kot gasilci so pod poveljstvom Jana Ferluge, Hruske iz naslova so Jana Ban, Staska Cvelbar in Veronika Spacapan.

Pri postavitvi lutkovnega muzikala Hruske gor, hruske dol imata svoje zasluge tudi Franc Biancuzzi in Fabrizio Polojaz, ki sta mojstrsko poskrbela za svetlobne efekte in tehnične pripomočke.

Igrico bodo skusali približati predvsem mladim gledalcem, zato se ji napoveduje cela vrsta nastopov za sole - prva dva bosta predvidoma že danes in jutri dopoldne v Prosvetnem domu na Opčinah, na obzoru pa se kaže tudi možnost za razna gostovanja. V začetku junija bo mladi ansambel gostoval v Mariboru, kjer bo nastopil v okviru sodelovanja društva Tabor s tamkajšnjo solo: mariborski učenci s sole Bratov Polancicev so bili že gostje openskega društva. V Mariboru se bodo mladi openski igralci vrnili se enkrat ob koncu junija, ko bodo nastopili na poletnem lutkovnem festivalu, ki ga v stajerski prestolnici organizirajo v evropskem merilu.

V razoru sodelovanja, ki se je razvilo ob predstavitvi predhodnih odrskih postavitev, kakršna je bila nazadnje Geniji v kratkih hlačah ali se prej Zmajčkov rojstni dan, pa so mladi igralci in njihova režiserka že prejeli vrsto vabil za gostovanja v krajih, ki so nam bližje, tako na nasi, kakor na slovenski strani meje.

-jec

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK,
28. aprila 1994

VITO

Sonce vzide ob 5.58 in
zatone ob 20.07 - Dolžina
dneva 14.09 - Luna vzide
ob 23.33 in zatone ob 7.52.

Jutri, PETEK,
29. aprila 1994

KATARINA

VREME VČERAJ: tempera-
tura zraka 20,2 stopinje,
zračni tlak 1025,3 mb na-
rasča, veter severovzhodnik
18 km na uro, vlaga 44-od-
stotna, nebo rahlo poo-
blaceno, morje rahlo razgi-
bano, temperatura morja
14,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Andrea
Bonetta, Francesca Paterni-
ti, Cinzia Pozzetto, Jessica
Dudine, Luca Forgiarini,
Corrado Rovis.

UMRLI SO: 83-letna Ma-
ria Sparagna, 52-letni Mario
Pieri, 97-letna Cornelia Ku-
liat, 77-letna Violetta Svo-
boda, 71-letni Vincenzo
Bon, 92-letna Francesca
Podgornich, 85-letni Emilio
Sabelli, 64-letni Sergio Bat,
88-letna Maria Luigia Gra-
bar, 80-letna Luciana Cok,
74-letni Ermenegildo Borsi,
78-letna Maria Zupan, 74-
letna Adonella Princig.

LEKARNE

Od ponedeljka,
25. aprila, do nedelje,
1. maja 1994.

Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 ter od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Bernini 4 (tel.
309114), Ul. Felluga 46 (tel.
390280), Lungomare Vene-
zia 3 - Milje (tel. 274998).

OPCINE - Proseška ulica
3 (tel. 215170) - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Bernini 4, Ul. Felluga
46, Largo Piave 2, Lungo-
mare Venezia 3 (Milje).

OPCINE - Proseška ulica
3 (tel. 215170) - samo po te-
lefonu za najnujnejše pri-
mere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Largo Piave 2 (tel.
361655).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 -

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 - TELE-
VITA

Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. - tel.
573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-
USL: 399-1111.

ČESTITKE

Novopečenemu doktorju iz
fizike PAOLU DIMARCANTO-
NIU, ki je z odliko in poh-
valo diplomiral na tržaski
univerzi, iskreno čestitajo in
mu želijo mnogo uspehov v
nadaljnjem življenju bivši
sololci 5.A razreda.

OBVESTILA

SKD I. GRUDEN spo-
roca, da se je pričelo vpiso-
vanje v poletno središče
ZIV ZAV, ki bo od 18. do
30. julija na igrišču SD
Sokol v Nabrezini. Prijavni-
ce dobite pri učiteljicah vr-
tecev in sol. Za pojasnila tel.
na st. 200620.

SLOVENSKI DIJASKI
DOM SREČKO KOSOVEL
(tel. 573141) sporoča, da je
v teku vpisovanje za PO-
LETNO SREDIŠČE v Trstu,
za letovanje na PTUJU (do
31. maja), letovanje v POR-
TOROŽU (do 11. junija) in
v ZELENEM CENTRU v
Vrhpoljah.

KNJIZNICA P. TO-
MAZIC IN TOVARISI -
Prosvetni dom - Opcline . Se
danes, 28. t. m. od 16. do
20. ure ogled dokumentarne
razstave ITALIJA - NA-
STANEK FASIZMA, 2.
SVETOVNA VOJNA, OD-
PORTNISVO, USTAVA. Za
sole po dogovoru v ju-
tranjih urah. Tel. st.
213578.

SKD VIGRED nadaljuje s
sivanjem narodnih noš za
Krasko ohcet. Tokrat je na
vrsti moska noša. Vse zain-
teresirane lahko klicajo na
tel. st. 200979 (Silva) za vse
informacije.

KRUT sporoča, da zaradi
velikega povprasevanja za
zdravljenje na Malem
Losinju od 20. do 30.6.1994
pripravlja se dodatni avto-
bus. Informacije na sedežu
krožka vsak dan od 9. do
13. ure, razen sobote, tel. st.
360072.

PRISPEVKI

V počastitev spomina
Srečka Razma daruje Marija
Grgić (Semceva) 20.000 lir
za SD Zarja - Bazovica.

Alma Pertot daruje
10.000 lir za Društvo slo-
venskih upokojencev.

V spomin na Fabia Tuk
daruje Angela Gec 50.000
lir za PD Skamperle.

V spomin na Rozalijo Re-
gent darujejo Nilde in Vi-
ktor Puntar 25.000 lir za
Godbeno društvo Prosek.

V spomin na Carla Mer-
moljo daruje Lucijan Stoka
25.000 lir za Godbeno
društvo Prosek.

V spomin na Slavka
Bukavca darujejo Danilo in
Danila Ukmar 20.000 lir za
Godbeno društvo Prosek. V
isti namen daruje družina
Cipollino 30.000 lir za God-

beno društvo Prosek.

V spomin na Marija Ra-
dovana darujeta Anica in
Karmen Makovec 100.000
lir za Sklad Mostarske zrt-
ve.

Ob 50. obletnici umorje-
nih bratov Justa in Dolfiga
Blazina daruje sestra Pina
100.000 lir za VZPI.

V spomin na Rozalijo Re-
gent darujeta Nilde in Vi-
ktor Puntar 25.000 lir MoPZ
Vasilij Mirk Prosek-Konto-
vel.

Zapustil nas je naš dra-
gi mož in oče

Stanislao Batić

(STANO)

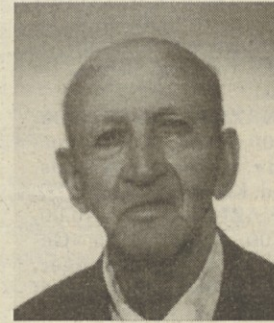
Pogreb bo v soboto, 30.
t. m., ob 12. uri iz mrt-
vašnice glavne bolnišni-
ce v opensko cerkev.

Zalostno vest sporočajo
žena Stefka, sin Mario
ter ostalo sorodstvo

Opcline, 28.4.1994

Zapustil nas je
Giovanni Košuta
(NINI)

Pogreb bo jutri, 29. t.
m., ob 10.30 iz mrtvašni-
ce glavne bolnišnice v
proseško cerkev.

Zalostno vest sporočajo
sinovi z družinami,
vnuki ter ostalo
sorodstvo

Prosek, 28.4.1994

Ob boleci izgubi dra-
goga očeta Saveria Kralja
izrekata sinu Florjanu in
prizadetim svojcem isk-
reno sozale

Vinko in Nevenka

28.4.1984 28.4.1994

10 let je minilo, odkar
nas je zapustila naša draga

Karmela Žerjal

Z ljubeznijo se je spo-
minja

Hci Vilma z družino

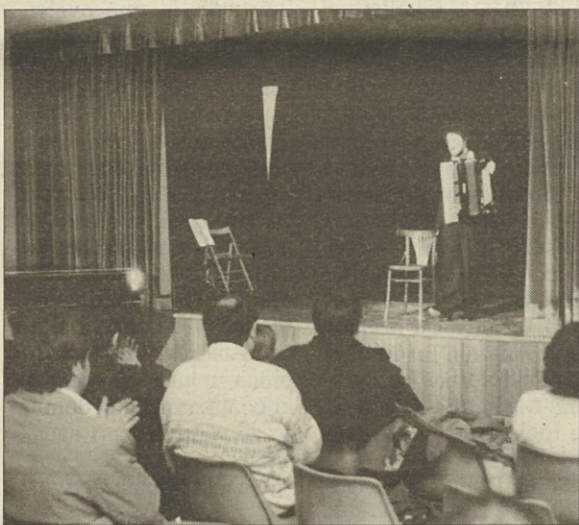
Kroglice, 28.4.1994

Razstava Erne Frejancić Fric v prostorih turistične ustanove

V prostorih Tržaske
ustanove za turistično
dejavnost v Ul. S. Nicolò
20 bodo jutri, 29. aprila,
ob 18. uri odprli slikar-
sko razstavo mlade slo-
venske umetnice Erne
Ferjancić Fric. Razstava
bo odprta do 14. maja, in
sicer ob delavnikih od 9.
do 19. ure in ob sobotah
od 9. do 13. ure. Umetni-
ca se je rodila v Celju le-
ta 1955. Po diplomi na
pedagoski akademiji se
je posvetila poučevanju.
Veliko se je ukvarjala
predvsem z grafiko in
lutkovno scenografijo.
Veliko je razstavljala do-
ma in v tujini.

RICMANJE / NA POBUDO ORKESTRA MIRAMAR

Seminar za harmoniko

Harmonikarski mojster Sergio Scappini (F. KROMA)

V nedeljo se je v Babni
hiši v Ricmanjih zaključil
dvodnevni seminar za
mentorje in gojence har-
monike, povezan z novi-
mi državnimi programi,
ki uvrščajo od lanskega
solskega leta pouk har-
monike med redne pred-
mete na konservatorijih.
14 profesorjev in okrog
20 gojencev z obeh strani
meje se je udeležilo semi-
narja, na katerem so go-
vorili o izbiri skladb za
harmoniko, o času rene-
sanse in baroka, ko so sk-
ladateji ustvarjali pred-
vsem skladbe za clavicem-
ballo, ki pa jih je mogoče
izvajati na harmoniko, in
o izvorni literaturi za har-
moniko.

V nedeljo so bila na
programu predavanja o
polifoniji in Lied kompo-
zicijah, v katerogiji stran-
skih predmetov pa o teo-
riji, solfeggiu in o pouku
klavirja.

Predavali so profesorji
Sergio Scappini, ki je
imel v soboto zvečer v
Babni hiši tudi svoj sa-
mostojni koncert (na ka-
terem je izvajal skaldbe
Bacha, Norgarda, Su-
bizkija, Piazzole in
Straussa), E. Spantaconi
in Corrado Rojca, sodelo-
vala pa sta še F. Rossato
in David Zerjal. Posamez-
ne točke programa so
profesorji razvijali ob
praktičnem delu in pre-
davanjih.

V petek bo v sklopu se-
minarja še en koncert, na
katerem bo nastopil har-
monikar prof. Fabio Ros-
sato. Koncert bo ob 20.30
v Babni hiši v Ricmanjih.

Pobudo za ta pomemb-
ni glasbeni seminar je dal
harmonikarski ansambel
Miramar, umetniški vod-
ja pa je bila prof. Eliana
Zajec. Kot nam je pove-
dal David Zerjal, so bili
udeleženci seminarja z
njegovo vsebino in izved-
bo zelo zadovoljni.

Neva Lukes

divscine, v četrtek, 12.maja. (bov)

MIELA / ZAČETEK V SREDO, 4. MAJA

Vrsta prireditev posvečenih Ostržku

V gledališču Mielia so včeraj predstavili
novo pobudo, ki bo zajela prvo polovico
maja in bo posvečena Ostržku-Pinocchio,
priljubljenemu pravljicnemu junaku ita-
lijanske književnosti. Koliko je Collodijeva
poredna lutka pomembna med Italijani,
dokazuje že dejstvo, da so bile dosedanje
majske prireditve Zadruga Bonaventura
posvečene glasbeniku Ericu Satieju in pi-
satelju Jamesu Joyceu.

Niz nosi naslov Pinocchio siamo noi
(Ostržek smo mi). Začel se bo v sredo, 4.
maja, z otvoritvijo razstave petih mladih
umetnikov, ki jih je navdahnili Ostržkov
lik, in s predvajanjem izrezkov iz številnih
filmov o Ostržku.

Posebej je zanimiva predstava Carta Di-
va, ki bo v soboto, 7. maja, in v kateri bo
Ennio Marchetto pokazal, kako se s po-
močjo barvaste lepenke lahko v hipu spre-
meni v Marilyn Monroe, Mario Callas in
Elvisa Presleyja. Poleg tega so predvidene
lutkovne predstave, filmi, ki se tako ali
drugače navezujejo na Pinocchija, koncerti
in tudi »okrogli mizici« na temo Collodi-
kaj je bil in kaksnega bi si želeli, v torek,
10. maja, in Semioloske Ostržkove dogo-

**SLOVENSKO
STALNO
LEDALIŠČE**

Samuel Beckett

NE JAZ in POSLEDNJI TRAK

(enodejanki)

IGRATA LUCKA POCKAJ IN GOJMIR LESNJAK

Danes, 28. aprila, ob 20.30

v Srenjski hiši v PREBENEGU

Solidarnostna abonmajška koncertna sezona 93/94

Danes, 28. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

KATJA MILIČ - klavir

Na sporedu: Beethoven, Ukmar in Schumann.

AMMNESTY INTERNATIONAL in KD I. GRBEC
vabita na otvoritev razstave

KAMPANIJA PROTI IZVENSODNIŠKIM SODBAM IN "IZGINOTENEJN"

Predstavitve 24 primerov teh kršitev v svetu.

Danes, 28. t.m., ob 20. uri v prostorih KD I. Grbec,
Skedenska ul. 124, Trst.

Uvodno predstavitve bo podal Salvatore Gallo.
Razstava bo na ogled tudi jutri in soboto od 10. do 12.
ure ter od 16. do 19. ure.

KD F. VENTURINI

priredi

GLAS HARMONIKE

mednarodno netekmovalno srečanje godcev na diatonično
harmoniko v nedeljo, 1. maja, ob 14. uri v kulturnem
centru A. U. Miro pri Domju

KINO

ARISTON - 17.15, 21.00
»Schindler's list«, r. Steven Spielberg, v originalni angleški verziji.

EXCELSIOR - 16.45, 18.35, 20.25, 22.15 »Trappola d'amore«, i. Richard Gere, Sharon Stone, prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00
»Maniaci sentimentali«, i. Ricky Tognazzi, Barbara De Rossi.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Rapa Nui«, r. Kevin Reynolds, prod. Kevin Costner.

NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Getaway« i. Kim Basinger, Alec Baldwin, prepovedan mladini pod 14. letom.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Della Morte Dell'Amore«, i. Rupert Everett, Anna Falchi.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »L'amico d'infanzia«, r. Pupi Avati.

GRATTACIELO - 18.00, 20.00, 22.00 »My Life - Questa mia vita«, i. Michael Keaton, Nicole Kidman.

MIGNON - Danes zaprto. Jutri: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »L'amico d'infanzia«, r. Pupi Avati.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Moana, l'amante viziosa« porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL 18.00, 20.05, 22.15 »Philadelphia«, i. Tom Hanks, Denzel Washington.

ALCIONE - Pregled francoskega filma v originalni verziji: 16.00 »Rendez-vous a Bray«; 17.30 Srečanje z režiserjem André Delvauxom; 18.30 »Benvenuto«; 20.15 »L'opera al nero«.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Gli amici di Peter«, i. Emma Thompson, Kenneth Branagh.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Bagno caldo per una signora ninfomane«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611

oglas - obvestila:

8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja:

8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

KD SKALA

iz Gropade

organizira v soboto,
30. t.m., ob 20.30

PREDVEČER

1. MAJA

Nastopata MePZ Skala
iz Gropade ter MePZ
Tabor s celovečernim
koncertom.

Vabljeni!

ob 21. uri ples z ansambлом Krt. V nedeljo, 1. maja, ob 12. uri odprtje kioskov, ob 17.30 pozdravni govor in nastop godbe na pihala iz Proseka, ob 19. uri ples z ansambлом Krt.

SEKCIJA VZPI-ANPI
Prosek - Kontovel prireja PRVOMAJSKO PROSLAVO v soboto, 30. t. m., ob 20.30 v dvorani Kulturnega doma na Proseku v čast praznika dela in 49. obletnice osvoboditve naših krajev. Sodelovali bodo Godbeno društvo Prosek, MPZ V. Mirk, slavnostni govornik bo novinar Marij Cuk. Obenem sporoča, da bo v nedeljo, 1. maja, ob 8.30 izpred Sosceve hiše krenila povorka z godbo na celu k spomenikom paldim v NOB na Proseku in Kontovelu, kjer bo mo položili venca. Vabljeni!

KD V. VODNIK vabi vse ljubiteljske likovne umetnike iz Brega, da se udeležijo tradicionalne razstave v okviru dolinske Majene. Pripravljalno srečanje bo v prostorih galerije Torkla v torek, 3. maja, ob 20.30, odprtje razstave pa bo v petek, 6. maja, ob 20. uri. Za dodatna pojasnila sta vam na razpolago David (tel. st. 227037) ali Damiana (tel. st. 635626).

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV TRST prireja v sredo, 4. maja, ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Franciska 20 predvajanje filmov Aljoše Zerjela in sicer: MANDALA, TIBET, BENETKE, FILM O SLIKARJU BRUMATTIJU IN ENOMINUTNI FILM MOZAIK. Vabljeni!

IZLETI

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV TRST organizira 11. maja izlet v Podcetrtek, Olimje (najstarejša lekarna), Jelenov greben in obisk Atomskih toplic. Vpisovanje 3. maja ob 9. uri na sedežu društva, Ul. Cicerone 8, tel. 360324.

SKD PRIMOREC TREBCE organizira izlet v Režijo v nedeljo, 22. maja. Za vpisovanje se lahko obrnete na odbornika društva v Ljudskem domu v Trebcah, vsak dan od 18. do 19. ure do ponedeljka, 2. maja.

SK BRDINA organizira v nedeljo, 8. maja avtobusni izlet v Bohinj in Bled. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opčinah 2., 4. in 5. maja ob 19. do 21. ure. Informacije na tel. s. 226271 ali 299573.

ŠOLSKÉ VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst sporoča, da je izčepana tudi lestvica z poučevanje slovenskega jezika na višji soli z italijanskim učnim jezikom. Prosnje sprejema solsko skrbništvo v Trstu do 30. aprila. Informacije in obrazce dobite na sedežu sindikata.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - Tajništvo Trst in Gorica obveščata kandidate,

ki so se prijavili k učiteljskemu natečaju na podlagi izpitov in uradnih listin, da bo pisna naloga v ponedeljek, 2. maja, ob 8. uri na OS Bazoviški junaki v Rojanu, Ul. Montorsino 8 - Trst. Kandidati naj prinesejo s seboj osebni dokument.

MALI OGLASI

OSMICO ima odprto Franc Jelusič do 1. maja v Storjah pri Sezani. Za domačo hrano, piščančjo zabavo je preskrbljeno.

OSMICO je odprl Alojz Kante, Praprotno 18.

OSMICO ima odprto Farma Kraljič v Prebenegu st. 99. Jutri zabava s Stimi Window v nedeljo, 1. maja Veseli godci iz Boljunca.

OSMICO je odprl v Nabrezini Mario Gruden. Toči malvazijo, refosk in saviignon.

OSMICO ima odprto Skrk v Praprotno do vključno 1. maja.

OSMICA je odprta pri Simčevih v Križu st. 202.

OSMICO ima Jurij Stubej v Sempolaju.

OSMICO sta prvič odprla Milko in Nevenka v Salezu - Bajti. Vabljeni.

OPEL KADETT - SW CLUB, letnik '91, prevoženih 39.000 km, pomična streha, avtoradio, meglenske, elekt. sipe, metalizirano plavalno, prodam za 14.000.000 lir. Tel. st. 229488.

PRODAM alfa 164, letnik '93, full optional. Tel. ob delovnih urah na st. 228878.

MERCEDES 190E letnik '91, crne metalizirane barve, edini lastnik, full optional, sportni asept, v odličnem stanju prodam. Tel. st. 214107.

VILICAR DETAS ROBUSTUS, diesel, nosilnost 3,5 ton, z dvojnimi prednjimi kolesi, hidro-pomik vilic desno levo, hidro-menjalknik, obnovljen, prodam po ugodni ceni. Tel. 214245.

DELNISKA DRUŽBA isče agente za Trst, Gorico in pokrajino. Zagotavlja hitro napredovanje in dobre zaslužke. Pismene ponudbe poslati na Marconi D., Ul. Rosani 6/1 - Trst.

V NEDELJO popoldne sem na Opčinah blizu spomenika nasla mladega psa rjave barve. Lastnika prosimo, naj se javi na tel. st. 44003 v večernih urah.

22-LETNA KNJIGOVODKINJA nudi lekcije iz anglesčine. Tel. st. 211345.

NUDIM lekcije iz knjigovodstva. Tel. st. 226314.

NUDIM lekcije iz nemščine in anglesčine srednjescem ter visokosolcem do 3. razreda. Zainteresirani naj tel. st. 229122 od 8. do 12. ure ter od 14. do 15. ure od ponedeljka do petka.

ZDRAVA HRANA! Ne obotavljaj se. Teza ni več problem. Kolesterol, celulitis, kopičenje maslobe, krvni pritisk, zobna gnoloba in druge bolezni ne bodo več ogrožale tvojega zdravja! Zajamčen uspeh. Tel. st. (0481) 882172 ob uri obedov.

OPREMLJENO stanovanje, 85 kv.m, z dvoriščem in vrtom dajemo v najem nerezidentom. Tel. st. 420604 po 20.30 ali pustiti sporočilo.

V REKI dajem v najem v prtljico poslovni prostor 55 kv. m, primeren za predstavništvo s telefonskimi in fax priključki. Tel. v popoldanskih urah na st. 0038551 223604.

ISCEM v NAJEM malo zemljišče - vrt, pribl. 500 kv. m v območju nasleja Sv. Sergija, Domja in okolice. Tel. v večernih urah na st. 281787.

KUPIM golo posest stanovanja v središču Trsta. Lastnik lahko nemoteno živi do smrti v stanovanju, ne da bi plačal davke. Tel. st. 630171 v večernih urah.

KULTURA / ABONMAJSKA SEZONA SSG

Gledališče spet v Kulturnem domu

V torek in sinoči prvi predstavi po več kot dveh letih zapore zaradi prenove dvorane

Po več kot dveh letih se je gledališče predsinoci vrnilo v obnovljeni Kulturni dom, kjer je SSG iz Trsta uprizorilo Mollerovo komedijo Zdravnik po sili v režiji Zvoneta Sedlbauerja. Na sliki (foto Studio Reportage) občinstvo na torkovi predstavi

GLASBA / ZADNJI KONCERT DRUŠTVA LIPIZER

Hvalnica vinu in družabnosti

Operni pevci ob klavirski spremljavi Morene Malaguti

Glasbeno združenje Rodolfo Lipizer prireja jutri ob 20.30 v Katoliškem domu zadnji večerni koncert v letošnji sezoni. To bo koncert znanih odlomkov iz znanih opernih del. Nekakšen izbor zdravljic na čast veselja in družabnosti pri kateri vinček odigrava zelo pomembno vlogo. Koncert bodo izvajali sopranistka Sonia Dorigo, tenorist Roberto Bencivenga in baritonist Antonio Juvarra, ob klavirski spremljavi Morene Malaguti. Posamezne točke bo povezovala Mila Moretti.

Sonia Dorigo je zmago-

valka natečaja "M. Battistini" v Rietiju leta 1989. Prav tako je zmagovalac na omenjenem natečaju tenorist Roberto Bencivenga, medtem ko prihaja Antonio Juvarra iz odlične šole na veronskem konservatoriju. Čeprav razmeroma mladi imajo vsi trije pevci za sabo lepo stevilno nastopov v raznih vlogah in v raznih opernih hišah. Morena Malagutti je veliko snemala za RAI. Proste vstopnice za jutrišnji koncert, ki bo v Katoliškem domu, so že v prodaji pri agenciji IOT.

Na sliki: Sonia Dorigo

KINO

GORICA
VITTORIA Gorica kinema: 20.45 »Dave, presidente per un giorno«. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 18.00-22.00-22.00 »Trappola d' amore«.

TRZIC
COMUNALE Ni predstave.

KONCERTI

V OBCINSKEM GLEDALIŠČU V TRZICU bo jutri ob 20.30 prvi koncert iz ciklusa "Danubio. Una civiltà musicale". Nastopil bo Simfonični orkester RTV Slovenija, dir. Anton Nanut, solista klarinetist Michele Carulli in violončelist Marino Cazacu. Na sporedu skladbe P. Bentuia, A. Vieruja in A. Brucknerja.

OBVESTILA

SLOVENSKI DIJASKI DOM SIMON GREGORČIČ - GORICA organizira letos Poletno središče od 27. junija do 22. julija. Informacije in vpis do 31. maja v upravi Dijaskega doma, Ul. Montesanto 84+, tel. 533495.

RAZSTAVE

V LIKOVNI GALERIJ kina Vittoria na Travniku je do 15. maja na ogled skupinska razstava osmih umetnikov iz Fjk z naslovom Presenze. Razstava je na ogled po urniku delovanja kinodvorane.

IZLETI

PD NOVA GORICA vabi člane slovenskih planinskih društev na izlet v spanska gorovja (Sierra de Gredos in Sierra Nevada), ki bo od 16. do 28. avgusta. Prenocisca v kampin-gih. Informacije na tel. 0038665-23030 ob torkih in četrkih od 15. do 18. ure, ob ponedeljkih, sredah in petkih pa od 8. do 10. ure.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
AL GIARDINO, C. Verdi 57, tel. 531879.
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341.
DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU
PRI JEZERU, Vrtna ul. 2, tel. 78300.

1. MAJ / SINDIKATI OBRAZLOŽILI SMISEL MANIFESTACIJE NA MEJI

Enako kot delo sta ljudem potrebna sožitje in mir

Osrednje zborovanje bo na mejnem prehodu v Škabrijelovi

Za delo, solidarnost, sožitje, mir. Pod tem geslom se bo odvijalo osrednje prvomajsko zborovanje na Goriskem v priredbi italijanskih in slovenskih sindikatov ter ob pristopu številnih ustanov civilne družbe. Zborovanje bo na območju mejnega prehoda v Škabrijelovi ulici, prav tam, kjer je bila pred več kakor desetimi leti (3. decembra 1983) velika manifestacija za mir. Na včerajšnjem srečanju z novinarji so predstavniki treh sindikalnih zvez Giuliano Bon za CGIL, Alfredo Nativi za UIL in Vittorio Brancati za CISL ter don Silvano Cocolin, ki v nadškofiji odgovarja za pastoral dela ter Igor Komel kot predstavniki Kulturnega doma in SKGZ pojasnili razloge odločitve, da se manifestacija, ki je vrsto let potekala v Gradiscu, se prej pa v Trzinu, priredi prav na meji.

K taki odločitvi je predvsem vplivalo politično ozračje v Italiji, v katerem se že dalj časa postavljajo v dvom osnovne vrednote, ki so temelj demokracije in omikanega sožitja: delo, solidarnost, sožitje, mir. In ker na krajevni ravni zelo dobro poznamo zlasti pomen sožitja, je bila izbira kraja na niko-garsnji zemlji za prvomajsko manifestacijo pravzaprav obvezna. "Boljše je določene pojave nestrpnosti predvideti in jih se pravočasno onemogočiti, kakor prepozno ugotavljati njih

posledice", so poudarili na včerajšnjem srečanju, kjer so poudarili, da bo pomen letosnjega praznovanja prav v opozarjanju na vrednote kot so strpnost, sožitje in mir, ki so civilizacijski dosežki.

Seveda, sindikati ne pozabljajo na številna odprta vprašanja s področja dela, nezaposlenosti, gospodarske krize, ki se utegne ponovno poglobiti v kolikor se ne bodo uresničile obveznosti v decembra lani podpisanem sporazumu med vlado in predstavniki goriskega gospodarstva in ustanov.

Monsinjor Silvano Cocolin je poudaril, da Cerkev, ki je danes bolj svobodna kakor pred kaksnim letom, v celoti podpira smisel pobude sindikalnih zvez. Ob prvem maju pa je nadškof Bommarco izdal tudi posebno poslanico.

Igor Komel je ugodno ocenil pobudo, ki bo nedvomno pozitivno prispevala k v zadnjem času vse bolj ohlapnim stikom med Gorico in Novo Gorico in ki bo spodbudila v širokih slojih prebivalstva zavest, da si je treba za pravičn, mir in sožitje stalno prizadevati.

Udeleženci prvomajskega shoda se bodo na Škabrijelovo napotili v sprevedu izpred ljudskega vrta, ob 10. uri. Ob 10.30 bo na prehodu uradni del z govori in pozdravi. Zasadili bodo tudi drevesi prijateljstva in sožitja.

Predstavniki sindikatov in ustanov civilne družbe na včerajšnjem srečanju (foto SR)

VOLITVE / KLJUB ZADRŽKOM LJUDSKE STRANKE

Novi podpisniki za Bassija

Kandidaturo podprl tudi deželni svetovalec LS Bruno Longo

Kandidatura sodnika dr. Maria Bassija za goriskega župana pridobiva vse večjo podporo. Prvim podpisnikom se je pridružil še ducat novih. Se posebno važna je, glede na odklonilno stališče Ljudske stranke, izjava deželnega svetovalca in bivšega deželnega tajnika KD Bruna Longa, ki je včeraj podprl to kandidacijo, četudi pod določenimi pogoji. V bistvu zahteva, naj stranke pustijo kandidatu proste roke glede programa in sestave odbora. Tako, meni Longo, bi kandidatura bila res nadstrankarska in bi se izognili vsaki obtožbi instrumentalizacije. Stališče Longa je torej v nasprotju z izjavami goriskega vodstva Ljudske stranke, ki je predsinoci zolčno napadla predlagatelje in odklonilo sodelovanje z levico.

Kandidaturo Bassi so do včeraj pod-

prli še: deželni tajnik SKGZ Boris Peric, Aldo Rupel, predsednik zveze partizanov AVL Mario Merni, funkcionar KZE Dario Cobbe, Laura Revini Borghes, direktor SDAG Bruno Podbersig, bivši predsednik Svetogorskega rajonskega sveta Giovanni Podbersig, predsednik raj. sveta Podturn-Sv. Ana Antonio Mennella, odv. Livio Grapulin, Lorena Fain, zdravnik Giovannino Busato, trener kosarke Paolo Bosini.

Mestni odbor DSL je včeraj odgovoril na očitke Ljudske stranke. Njenega mestnega tajnika med drugim obtožuje, da je do političnih volitev sodeloval s transverzalcami (in tudi DSL) pri poskusu oblikovanja skupnega projekta za volitve, nato pa se je umaknil z izgovorom in si skuša sedaj pridobiti naklonjenost desnice s strupenimi obtožbami na račun leve.

NOVICE

Klub "Amici del taieto" sodeluje na sejmu Expomego

Klub "Amici del taieto" iz Gorice, ki ima sedež na Kornu (Trg De Amicis 7/1), sporoča, da se udeležuje Festivala goriskih združenj ob letošnjem Expomegu. Prisotni bodo na dan 1. maja, ko bodo ob 14. uri začeli sprejemati prijave za slikarski "ex tempore", ki so ga organizirali za učence osnovnih in nižjih srednjih sol. Slikarskega "ex tempore" se lahko udeležijo vsi učenci, s seboj morajo prinesiti le barve in risarske pripomočke, naslov natečaja je Nedelja na sejmišču. Začetek slikarskega "ex tempore" bo ob 15. uri, ob 17. uri morajo že oddati svoje slike-risbe (dovoljene so vse tehnike). Istega dne pa bodo člani kluba na goriskem sejmišču s pomočjo lokala LB-La Buffetteria iz ulice Favetti napravili najdaljši oblozeni kruhek "tramezzino", za katerega obljublajo, da bo dolg najmanj 100 metrov.

Jutri se začne glasbeni cikel "Danubio - una civiltà musicale"

V občinskem gledališču v Trzinu se jutri, 29. t.m. ob 20.30, prične četrti (zadnji) cikel glasbenih prireditev Danubio - una civiltà musicale. Nastopili bodo člani Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, pod vodstvom Antona Nanuta s solistoma, klarinetistom Michelejem Carullijem in violoncelistom Marinom Cazacujem.

Na sporedu skladbe P. Bentuia, A. Vieruja in A. Brucknerja.

Na šoli Trinko zaključili cikel predavanj o zdravi prehrani

Na nižji srednji soli Ivan Trinko so v tem solskem letu uresnicili, v sodelovanju s potrošniško zadrugo Coop - consumatori zanimivo vzgojno pobudo. Znano je, da je pravilna prehrana osnova zdravja in dobrega počutja. In prav temu aspektu so med solskim letom namenili veliko pozornosti. Zadnje dejanje v tem sklopu bo današnje srečanje predstavnice Državnega instituta za prehrano dr. Marcone. Marconejeva, ki že dolgo sodeluje tudi s Coop - consumatori bo govorila o vzgoji k pravilni prehrani. Predvanje je namenjeno tudi staršem, saj bodo na srečanju prikazali potek celotne pobude.

Predstavili bodo pesnitev Krizev pot Ljubke Šorlijeve

Ob prvi obletnici smrti Ljubke Šorli bo Goriska Mohorjeva družba v soboto, 30. aprila, predstavila postumno izdajo pesnitve Krizev pot z izvirnimi upodobitvami Franka Zerjale. O knjigi bodo spregovorili predstavnica založbe prof. Marija Cescut, Marijan Breclj, pisec spremnega besedila Marijan Breclj in avtor slik. Predstavitve bo v soboto ob 17.30 v Katoliški knjigarni.

Obvestilo za vinogradnike

Konzorcij za zaščito brislih vin obvešča vinogradnike, da se je na nekaterih mestih že pojavil oidij. Vinogradniki naj nasade trt poskropijo z v vodi raztopljenim zveplom, oziroma z zveplom v prahu.

FINANCARSKA ŠOLA / NOV DOSJE ODBORA ZA LETALIŠČE

Politični in drugi koraki zoper sklep obrambnega ministra

Še čakajo na odločitev TAR - Morda peticija proti gradnji

Po večmesečnem zahtevu stopa vprašanje gradnje financarske sole na letališču spet v ospredje. Kot smo poročali, je namreč obrambni minister socialist Fabbri že januarja "odobril" načrt in financarsko solo označil za vojaško-obrambni objekt, za gradnjo katerega ni treba spoštovati urbanističnih predpisov. Na tak način bi jo lahko zidali kljub nasprotovanju goriske javnosti in deželne uprave.

Odbor za varstvo in razvoj letališča je na tiskovni konferenci včeraj nastopil proti nameri ministra. Predstavniki odbora (Luigi Genovese, Mario Michellini, Gino Cocianni, Marzio Lamberti in Renato Fiorelli) so predstavili dosje s ključnimi prehodi zadeve.

1. Poleti '92 je 4 tisoč Goricanov podpisalo zah-

tevo po referendumu o sporni gradnji. To zahtevno je zavrnil ti. odbor garrantov na občini.

2. Odbor za letališče je zoper zavrnitev vložil priziv na Dezelno upravno sodišče (TAR). Dve leti že čakajo na obravnavo.

3. Goriski občinski svet se je o gradnji izrekel novembra '91: za en sam glas so takrat prevladali nasprotniki gradnje, kar je povzročilo padec Scaranove uprave. Drugačen je bil izid glasovanja septembra '92, ko je večina vzela na znanje zaključke posebne komisije, da je gradnja takega kompleksa možna le na letališču in ne drugje v Gorici. To, podčrtuje odbor, pa sploh še ne pomeni, da je občina odobrila ali kakorkoli sprejela to gradnjo.

4. Paritetni odbor predstavnikov Dezele FJK in vojskih oblasti je 18.

marca lani razpravljal o tem, ali je financarska sola obrambni objekt, ki se lahko gradi mimo veljavnih predpisov. Potrebno je bilo soglasno mnenje, ki ga niso dosegli, zato je končna odločitev bila prepuščena obrambnemu ministrstvu.

5. "Listina za Gorico", ki jo je 2. decembra lani podpisalo devet ministrov, doloca, da morajo goriski izvoljeni predstavniki odločiti, kako naj se uporabijo Gorici namenjena sredstva iz Osimskih sporazumov. Gre za okrog 200 milijard lir. Prav iz tega denarja pa namerava ministrstvo za obrambo, v nasprotju z dogovorom, crpati denar (200-250 milijard) za financarsko solo.

6. Obrambni minister je 13. januarja letos "odobril" načrt za solo.

7. Predsednik deželne

vlade Renzo Travanut je na predlog odbornika za prostorsko načrtovanje Paola Ghersine vložil priziv zoper ta sklep. Zadnje odločitev bo imel predsednik vlade.

Odbor za letališče izraža upanje, da bo ta odločitev v skladu z vladnimi obvezami ob podpisu "Listine za Gorico". Napoveduje tudi vrsto srečanj s parlamentarci, deželno upravo in drugimi predstavniki. Odbor bo nadalje skušal pospešiti postopek za razpravo o prizivu na TAR, ki bi omogočil razpis referenduma o sporni gradnji. V postev bodo nadalje vzeli predlog Fiorellija, da bi ponovno preverili in izrazili množično nasprotovanje prebivalstva gradnji na letališču, morda v obliki ljudske peticije, ki naj bi jo podpisalo cimec občanov.

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

1909 - 1994

VABILO ČLANOM
NA REDNI OBČNI ZBOR

ki bo danes, ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici, ul. Brass 20 z naslednjim dnevnim redom:

- poročilo upravnega sveta za poslovno leto 1993;
- poročilo nadzornega odbora;
- odobritev bilance za poslovno leto 1993;
- volitve upravnega sveta in nadzornega odbora;
- razn.

Bilanca in bilančne priloge so na razpolago članom na glavnem tajništvu banke.

Predsednik
Ksaverij Leban

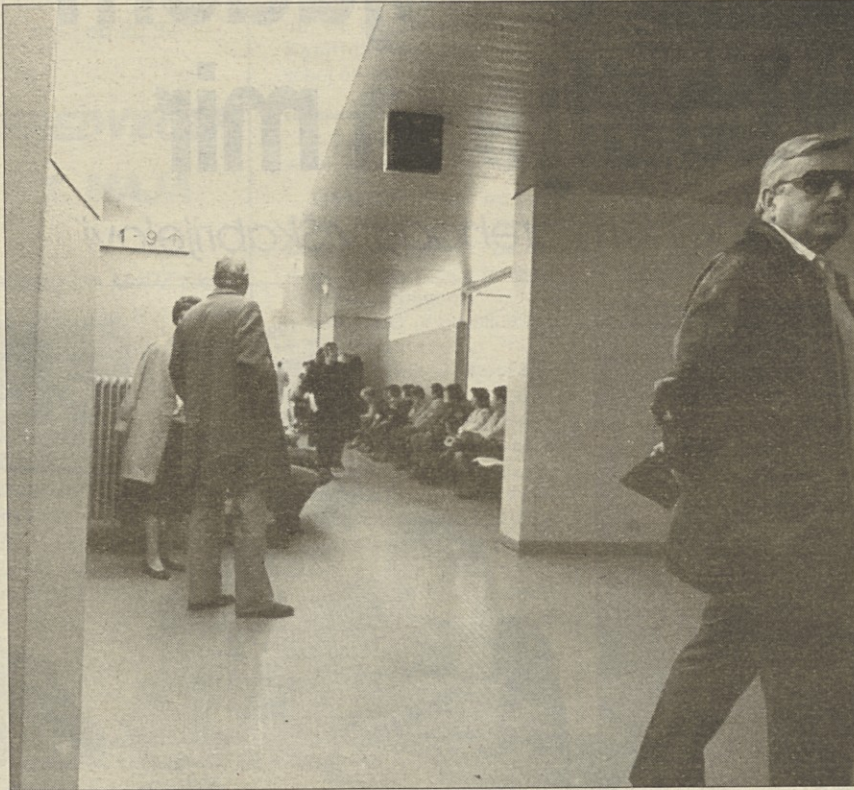
Zdravniki spet zdravijo

SEMPETER PRI NOVI GORICI - Devetdnevna stavka zdravnikov v bolnišnici dr. Franca Derganca v Sempetru je na območju, ki ga pokriva ta zdravstvena ustanova - severnem Primorskem - povzročila nemalo negotovnosti in zaskrbljenosti. Po neuradnih podatkih je v tem času pomoč v bolnišnici iskalo kakih tristo pacientov.

Zdravniki, včlanjeni v sindikat Fides, so doslegli svoje: z vlado se bodo sredi maja začeli pogajati o poplaci lu posebnih pogojev dela (dežurstva, pripravljenost ipd.) za dve leti nazaj, odstopil je tudi direktor bolnišnice dr. Franci Koglot (namesto njega bodo določili vršilca dolžnosti), ki je bil na tem mestu le osem mesecev. Predtem sta iz enakih razlogov odstopila že dva njegova predhodnika. Odstopili so tudi nekateri člani sveta zavoda, med njimi predsednik dr. Vojko Gatnik. Sin-

dikat zdravstvenih in socialnih delavcev, ki šteje 320 članov, se je odovedal stavki, ki naj bi jo začeli 5. maja. To ne bi bila stavka zoper Fides, je dejal njegov predsednik Mitja Povodnik novinarjem na torkovi tiskovni konferenci.

26. aprila sta sempetrsko bolnišnico obiskala minister za zdravstvo dr. Bozidar Voljc in državni sekretar za zdravstvo prim. dr. Janez Zajec. Oba sta se ločeno pogovarjala z direktorjem bolnišnice dr. Koglotom, stavkovnim odborom Fidesa in predstavniki sindikata zdravstvenih in socialnih delavcev. Minister Voljc je dejal, da se je z njimi dogovoril o resitvah zapleta - v drugi polovici maja bodo z drugimi vladnimi službami in z zavodom za zdravstveno zavarovanje natančno pregledali poslovanje in vse odprte zadeve poravnali. O vsebini sestankov bodo javnost sproti obveščali. Dr. Franci Koglot je povedal, da je v času svoje-

V stavki zdravnikov so bili prizadeti predvsem in samo bolniki (Foto: O'Hara)

ga direktorovanja nenehno deloval za strokovno močno bolnišnično ustanovo. »Ce je moj odstop v mozaiku problematike

vendarle kaj rešil, potem je bil konstruktiven. Bojim pa se, da ne.« Predsednik stavkovnega odbora Fidesa dr. Darko

Ziberna je novinarjem dejal, da je bil dosežen sporazum v dobro pacientov.

Vojko Cuder

TOLMIN / AGENCIJA TOLMINSKA

Samo želje niso dovolj

Turisti ne marajo več hrupa, želijo si le zasebnosti

Kdor se hoče ukvarjati s turizmom, mora marsikaj vedeti. Takšno izhodišče pri svoji agencijski dejavnosti zastopa zasebna turistična agencija Tolminska, ki jo vodi prof. Mirjam Perović. Agencija se je pred kratkim preselila v obnovljene prostore tolminskega dijaskega doma.

»Dejavnosti naše agencije so pravzaprav tri, vsaj dve sta neposredno povezani z razvojem turizma. V prvi vrsti gre za izobraževanje odraslih s študijskimi krožki, ki jih prirejamo v posameznih krajih. Letos potekajo trije takšni krožki: v Drežnici (Turizem kot način življenja), v Cerknem (Narava je naša dediščina) in v Tolminu (Aranziranj). Krožkov se v vsakem kraju udeležuje po deset do petnajst ljudi. Vsi so domačini, vključno z mentorji,« pravi Perovićeva in dodaja, da se je krožek v Tolminu že končal, v Cerknem in Drežnici pa se potekata. Povedala je tudi, da jeseni namerava uvesti krožek na Sentviški Gori, ki bo podoben tistemu v Drežnici. Ogledimo si, kaj delajo v drezniskem krožku.

Ideja o turističnem izobraževanju se je porodila v pred kratkim ustanovljenem turističnem društvu v Drežnici. Drežničani (spomnimo se, da od tam izvirajo izvršne lesene pustne maske) si vse bolj prizadevajo odpreti svoj kraj domačim in tujim obiskovalcem. Zelijmo jim pokazati svoje čudovite naravne znamenitosti, in sicer tako, da bi naravne danosti čim bolj nevsiljivo ponudili gostom, hkrati pa jih ohranili v izvorni obliki. S tem bi najmanj posegali v siceršnji življenjski utrip kraja.

Zavedajo se, da je prav takšna oblika turizma danes veliko privlačnejša za obiskovalce, pa tudi za domačine. Evropa je že pred časom stopila na pot taksnege turizma. »Krožkarji« se na svojih srečanjih pogovarjajo, si zapisujejo vaske navade in običaje, zbirajo stare kuharske recepte, gradivo o zgodovini kraja in opozarjajo na naravne znamenitosti. Izkazalo se je, da je gradiva veliko, zato so ga sklenili izdati v obliki brosure ali prospekta.

Agencija Tolminska je postala znana, ko je od ministrstva za solstvo dobila koncesijo za ustanovitev gostinske sole v Tolminu. Z denarno podporo ministrstva, občinskega proračuna in novogoriškega Hita so preuredili nekaj prostorov v dijaškem domu za potrebe praktičnega pouka. Teoretični del pouka poteka v prostorih tolminske gimnazije. Letos obiskuje prvi letnik gostinske sole 72 učencev, pretežno iz tolminske občine, prihajajo pa tudi iz sosednjih občin severnoprimske regije. Izobražujejo se v programih za poklic kuharja in natakarja.

Za prihodnje solsko leto se je vpisalo 78 novincev, ki se bodo izobraževali že v treh programih, prejšnjima so namreč dodali še kombinirani program kuhar-natakar.

Prof. Perovićeva pravi, da je zanimanje za poklic kuhar nekoliko preveliko za njihove prostorske zmogljivosti, zato bodo skušali nekatere prijavljene novince ob njihovem soglasju in privolitvi staršev preusmeriti v program kuhar-natakar.

Vojko Cuder

NOTRANJSKE NOVICE

Pivška zdravstvena postaja potrebuje obnovo

POSTOJNA - Izvršni svet je na svoji zadnji seji sprejel sklep, po katerem bo dr. Nardu Steglu, specialistu splosne medicine, za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti oddal v najem prostore nekdanje obratne ambulante Javor v zdravstveni postaji Pivka. Zgradbo pivške zdravstvene postaje je sicer treba obnoviti, zato bo IS pogodbo z dr. Steglom sklenil takoj, ko bodo končani projekti obnove, ki so zdaj v izdelavi. S preureditvijo prostorov bodo na voljo dve splošni ambulanti in dispanzer za otroke ter solsko mladino. Sanitarne in tehnične razmere zahtevajo tudi obnovo laboratorija in zbornih ambulant. Ce zdravstvene postaje ne bi obnovili, bi morali po odločbi inspekcijskih služb prostor 1. januarja 1995 zapreti. Denar za adaptacijo naj bi zagotovili občina (ki je dolžna zagotoviti ustrezne razmere v osnovnem zdravstvenem varstvu) in Zdravstveni dom Postojna, kamor se stekajo sredstva od najemnin za oddane poslovne prostore v ZD.

Kljub izgubam dobri izvozniki

POSTOJNA - Poslovni rezultati gospodarstva na območju postojnske območne gospodarske zbornice (občine Cerknica, Ilirska Bistrica, Postojna) lani niso bili spodbudni, z izjemo ilirskobistrske občine, ki je lani napredovala tudi v slovenskem merilu. Zasebna podjetja so bila uspešnejša od družbenih, žal pa v celotnem gospodarstvu glede na stevilo zaposlenih se ne pomenijo veliko, čeprav številčno predstavljajo kar devet desetih vseh gospodarskih podjetij, je na seji odbora območne gospodarske zbornice povedal direktor Marjan Tiselj. Vecino notranjskih podjetij še vedno tare izguba, ki se je od predlani povečala za 45 odstotkov. Spodbudni rezultati pa se kažejo pri izvozu, saj je lanski presežek izvoza nad uvozom znašal 71 milijonov dolarjev, kar je precej nad državnim povprečjem.

Z majem višji prispevki staršev

CERKNICA - S 1. majem se bo varstvo otrok v cerknjskih vrtcih podražilo za 8, 5 odstotka. Občinski izvršni svet je namreč na zadnji seji potrdil povišanje prispevkov staršev za varstvo otrok. Zaradi nove metode zbiranja podatkov o družinskih dohodkih se bodo letos prispevki staršev na novo odmerili se 1. junija, da pa ne bi takrat izvedli tudi prve letosnje revalorizacije prispevkov, kar bi starše naenkrat preveč udarilo po žepu, so v IS upoštevali priporočilo solskega ministrstva in prispevke povišali že zdaj.

Da ne bo predolgega čakanja

POSTOJNA - V uradu za promet občinskega sekretariata za notranje zadeve bodo 3. maja (do 25. junija) uvedli dodatne uradne ure za stranke. Te bodo odslej - razen v ponedeljek, sredo in petek - se v torek med 8. in 12. uro. Za to so se v odločili zaradi pričakovanega navala lastnikov vozil, ki bodo do predvidenega roka (25. junija) hoteli zamenjati stare avtomobilske registrske tablice z novimi. Po podatkih sekretariata od 9255 registriranih vozil v občini Postojna 2500 lastnikov tega še ni opravilo.

Novice zbrala Mateja Godejša

GORJANSKO / ODPRTA MEJA

Meja tudi utesnjuje

Na tem delu je potreben mednarodni prehod

Da meje ljudi utesnjujejo, so prebivalci krajev na Spodnjem Krasu že dostikrat opomnili. Zadnjič v nedeljo, ko so se prebivalci Gorjanskega v sezanski občini in Mavhinji v devinsko-nabrežinski občini pes podali čez mejo na nekdanjem maloobejnem prehodu Mavhinje.

Njihovo dejanje je moč razumeti na dva načina: nobena meja ne more ločevati ljudi; ta del državne meje potrebuje svoj mednarodni mejni prehod, saj za razmeroma pogosto prehajanje meje nikakor ne zadošča samo dva ali trije maloobejni prehodi, kolikor jih je na tem delu Krasa. Vlozenega je

bilo že precej truda, da bi katerega od teh prehodov spremenili v mednarodnega (Gorjansko ali Klarici). Ljubljana je za to, zatika pa se na italijanski strani. Tako vse ostaja pri starem. Maloobejni prehodi so sicer dobrodošli, vendar je treba nekatere opravke pri uvozu (carinjenje) opraviti na mednarodnem mejnem prehodu Fernetici. Ker so ti prehodi odprti le do 19. oziroma 20. ure primorajo marsikaterega turista z ene ali druge strani meje, da se pri svojih opravkih podviza, če hoče se pravočasno priti čez mejo, kar seveda povzroča nejevoljo in nelagodje. (V. C.)

MEDANA

Slovesno z briškimi zbori

Potem ko se je iztekla letošnja jubilejna pevska prireditev Primorska poje, so v prenovljeni kulturni dvorani v Medani pripravili še prireditev Briški zbori pojo. Prireditev je bila posvečena krajevnemu prazniku, udeležili so se je trije zbori: Briški nonet, moški zbor iz Kojškega in domači medanski zbor. Slovesnost je popestrila tudi briška pihalna godba, okrepljena s člani cerkljanskega pihalnega orkestra. V okviru krajevnega praznika velja omeniti tudi pogostitev za ostarele občanice iz Medane, Plešivega in Ceglega, na kateri so nastopili otroci. (V. C.)

NOVA GORICA

Goričani pijejo dražjo vodo

Goriški vodovod je menda edini v svoji »branzi«, ki izvaža vodo v sosednjo državo. S sosednjo Gorico v Italiji ima veljaven sporazum, po katerem je dolžan sosedom letno priskrbeti dva milijona kubičnih metrov pitne vode. Ker svoje obveznosti izpolnjuje brez zapletov, mu pred kratkim ni bilo težko doseči soglasja goriškega občinskega sveta za podražitev »izvozne« vode. Ta se je za Goričane podražila za 30 lir pri kubiku, kar pomeni, da morajo za kubični meter pitne vode iz vodovodnega sistema Mrzlek plačati 540 lir. Goriški vodovodi z izvozom vode zaslužijo nekaj čez milijardo lir na leto. (V. C.)

SEŽANA / MLADI TALENTI

Srečanje primorskih glasbenih šol je končano

Mladi glasbeniki so navdušili številno občinstvo

Na zaključnem koncertu revije Srečanja primorskih glasbenih sol, ki ga je organiziral aktiv ravnatelj glasbenih sol Primorske v kulturnem centru Srečka Kosovela v Sezani, smo lahko prisluhnili triindvajsetim točkam.

Predstavili so se učenci v kategoriji do 15 let iz glasbenih sol Nova Gorica, Koper, V. Vodopivec Ajdovščina, Ilirska Bistrica, Tolmin, Sezana, Postojna, E. Komel Gorica, Piran in glasbena matica M. Kogoj iz Trsta.

Organizatorjem je žal, da koncertov Mladi talenti (kategorija do 15 let) in Mladi koncertanti (kategorija nad 15 let) niso steli od začetka tako, kot so to počeli zborovski pevci, ki letos praznujejo

25-letnico prireditve Primorska poje. Da Primorska tudi igra, in to nadvse kakovostno, za kar gredo zasluge nastopajočim in tudi njihovim mentorjem, smo se prepričali na zaključnem koncertu Mladi talenti v Sezani, kjer so mladi glasbeniki

koncert Mladi talenti, vtakano veliko moči in zagnanosti mladih glasbenikov, ki se želijo tudi v prihodnje nastopati v javnosti.

Domači kulturni hram bo tudi v bodoče odpiral vrata njihovim nastopom. Da so zadovoljni z obi-

Drugi del zaključnega koncerta revije Srečanja primorskih glasbenih sol v kategoriji učencev nad 15 let Mladi koncertanti je potekal v Novi Gorici, revija orkestru GS Primorske pa bo v kulturnem domu v Ajdovščini v soboto, 7. maja, ob 18. uri.

pokazali sadove svojega letošnjega leta.

Številne starše, pedagoge in druge ljubitelje glasbene umetnosti je pozdravil direktor sežanskega kulturnega doma Marijan Suša. Povedal je, da je v nastope, kot je bil

skom, govori podatek, da si je 680 predstav (od tega 80 glasbenih), ki so jih uprizorili od aprila 1992 leta naprej, ogledalo 140 tisoč obiskovalcev oziroma 200 obiskovalcev na predstavo.

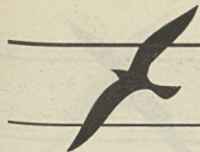
Olga Knez Stojkovic

Prvi glas Primorske

BOVEC - Konec prihodnjega meseca (27. in 28. maja) bo v bovskem kulturnem domu potekal popevkarški festival Prvi glas Primorske - Bovec 94. Ker na njem nastopajo mladi, se neuvležljivi pevci lahke glasbe, je to eden redkih festivalov, namenjen odkrivanju pevskega talentov.

Festival bo letos potekal že tretjič, v tem času se je dobro uveljavil tudi v sirslem slovenskem prostoru. Prireditelji - Hoteli Bovec, Primorske novice in ansambel Lapos - vabijo predvsem mlade, naj se preizkusijo v svojih pevske sposobnostih. Kdo ve, morda se med njimi skrivajo zvezde jutrisnjega popevkarškega neba.

(V. C.)

NA FESTIVALU VIDEOMONITOR

Koroške teme na filmskem traku

Dva filma v okviru projekta Mladje

VIDA VALENCIĆ

V okviru filmskega festivala Videomonitor, ki se je odvijal prejšnji teden v goriskem Kulturnem domu v organizaciji Kinoateljeja, sta bila predstavljena tudi dva odlična kratkometražna filma: "Govorice - das Gerücht" in "Karavanke", v okviru koroškega filmskega projekta "Mladje", ki ga vodi snemalca Miha Dolinsek. Projekt "Mladje" združuje mlade koroške dijake, ki se navdušujejo za filmski medij in tudi sami radi ustvarjajo. Eden izmed teh navdušencev je tudi komaj 17-letni dijak Stefan Hafner, ki se je letos prvič samostojno preizkusil v izvedbi lastnega kratkometražnega barvnega igranega filma (10'15") "Govorice". Scenarij filma ter delna režija sta tako Hafnerjeva, glavni igralci so pa mladi dijaki.

"Govorice - das Gerücht" je film o mladem fantu, ki je v notranjosti razdvojen. Film razpravlja o tabuizirani temi homoseksualnosti. Mladenec ne ve, ali naj se izpostavi družbenemu pritisku ali pa naj taji svojo identiteto. Film se odvija bodisi v realnem svetu, dotika pa se tudi nevidne mladostnikove podzvesti. Vidna je mojstrska roka filmskega snemalca Mihe Dolinske, katerega kamera ujame tudi najmanjše gibe glavnega igralca, da bi nam tako prikazal njegovo razdvojenost. Igralci v filmu ne govorijo, odločilno vlogo igrajo zato gibe, posebni filmski efekti in glasba (Ministry, Mike Oldfield, The Doors, Thenomina, Chambawamba, The Fura), ki se vsi zlivajo v celoto.

Drugi, najnovejši, film je kratkometražni barvni igrani film "Karavanke" (22'40"), ki je nastal vedno v okviru videoprojekta "Mladje". "Karavanke" obravnava zelo aktualno temo na Koroškem (in tudi v našem zamejstvu): problematiko sožitja dijakov iz Slovenije in Koroške, ki se skupno solajo v Celovcu. »Opazil sem, da Karavanke niso samo fizična ovira, bariera v podzvesti ljudi to in onstran meja je se veliko večja. Na obeh straneh so v zadnjem stoletju umetno zviševali Karavanke, tako da so za nekatere v podzvesti postale nepremostljive. Tako se zdaj v domovih in solah v Celovcu za-

devata ena ob drugo dve mantaliteti, dva obraza. Seveda je za nekatere Korošce edina rešitev nesoglasja med koroškimi Slovenci in Slovenci iz Slovenije v tem, da Slovenci z onstran Karavank zapustijo Koroško.« Miha Dolinsek tako razlaga izbiro teme, in sicer take teme, ki se v bistvu dotika vseh, problema, ki je že nekaj let prisoten med dijasko mladino na Koroškem.

Snemalcevo oko se tokrat utelesa v osebi mlade glavne igralka - dekleta iz Ljubljane, ki se sola v Celovcu - spremlja njena nenehna premislje-

vanja o rodni Ljubljani, o Sloveniji, o Avstriji, njen cut neprestanega, neustavljivega odtujevanja od doma in od "novega doma", v katerega se noče ali pa ne more integrirati: »Od doma sem odšla, kakor da grem na tržnico v sosednjo ulico, vendar sem drgetala od radovednosti, kaj me bo čakalo v novem okolju...«

...V Avstriji sem preživela že nekaj mesecev, a se mi je še vedno zdelo, kot da hodim v Avstrijo tako, mimogrede, živim pa v Ljubljani.«...

Film "Karavanke" je izredne aktualnosti tudi za nas "zamejske Slovence v Italiji", saj se sooča s tematiko, ki tudi nam ni tuja in katero so tudi desničarski skrajneži uvideli, pa čeprav so jo naknadno izmislili in razlagali tisku, kako na "stotine studentov iz Slovenije prihaja studirati na naše sole".

GRADOVI / MUZEJ SODOBNE UMETNOSTI V RIVOLIJU

Slike Keitha Haringa v rezidenci Savojevcev

Prvič v Evropi je razstavljenih več kot sto njegovih del

MARKO WALTRITSCH

Gradove, podobne tistemu v Rivoliju pri Turinu, dobimo v številnih krajih stare celine. Kot drugi, ki so mu podobni, je bil tudi ta grad zgrajen sredi 18. stoletja. Imel je rezidenčni značaj, zaradi tega tudi tu ne najdemo več obrambnih zidov in stolpov, kar je bila že kar običajna nujnost za gradove v preteklosti. Grad v Rivoliju so zgradili Savojski, ko so se vladali takojenovanemu sardinskemu kraljestvu, ki je zajemalo Piemont, Aost, Ligurijo in Sardinijo. Zgradili so ga dvajset kilometrov od takratne prestolnice na nizkem griču, s katerega se ti nudi lep razgled tudi na kar oddaljeno milijonsko mesto, danes središče industrije. Ze takrat so Savojski Turin povezali z ravno cesto. Danes je to široka aleja, ki ji pravijo Corso Francia, ker te vodi v smeri dežele onkraj zahodnih Alp. To ravno široko alejo zelo dobro vidiš, če vstopiš v grad in si ogleduješ okolico.

Grad Rivoli sem pred nekaj dnevi obiskal na enem svojih običajnih potepanj po Evropi. Tja sem šel, ker je v njem muzej sodobne umetnosti, ki ga financirajo deželna uprava Piemonta ter se nekatera bančna in industrijsko-financijska podjetja. Sicer sem vanj vstopil cisto po naključju. Tam sem bil v torek po veliki noči. Kljub temu, da v vseh vodnikih piše, da je muzej zaprt ob ponedeljkih, je tokrat bil izjemno zaprt v torek, kajti na drugi velikonočni praznik so imeli izredno

veliko obiskovalcev, uslužbencem pa je upravičeno pritikal tedenski dopust. Srečo sem imel, da sta v muzej vstopila dva že prej napovedana razreda dijakov. Z novinarsko izkaznico sem kot povsod drugje imel prost vstop, izpolniti pa sem moral prijavnico. Ob zahtevi po nazivu časopisa sem napisal "Primorski". Po koncu ogleda in pohvalnih besedah vseh obiskovalcev prijaznima vodnicema, mi je eden od njih v italijanscini dejal: »Boste kaj napisali v Primorskem dnevniku.« Slo je torej za poznavalca tukajšnjega tiska, saj besede "dnevnik" nisem napisal v prijavnico. Tudi v oddaljenem Turinu najdes nekoga, ki pozna naše razmere.

Grada Rivoli Savojski niso dokončali. Bil naj bi, morda je delno tudi bil,

njihova izvenmestna rezidenca. Le nekaj soban v gradu je bilo dokončanih. Tudi zaradi tega so sedanjí upravitelji, ki so grad prevzeli pred skoro dvema desetletji in ga spremenili v muzej, imeli lahko delo z urejanjem velikih, lahko bi uporabili besedo ogromnih sten, ne da bi poškodovali dragoceno starinskega ometa.

Prav zaradi tega v teh ogromnih sobanah, katerih strop je visok tudi več kot deset metrov od tal, pridejo vidno do izraza velike slike mladega, predčasno umrlega ameriškega slikarja Keitha Haringa. Živel je le 32 let, umrl leta 1990 zaradi aidsa, slikati je začel zelo mlad, uveljavil se je tudi kot ilustrator velikih stenskih slik v newyorskem metropoli, na zidovih tega velemera kot seveda tudi v notranjosti številnih

stavb.

Keith Haring je bil likovni zastopnik mlade ameriške generacije. Generacije, ki sta ji zelo blizu rap glasba, break dance in podobne umetniške zvrsti, tiste generacije, ki si zeli novih prijemov na vseh področjih. Marsikdaj so Haringove slike nastajale na navadnem papirju, s katerim so prekrili velike reklamne panoje v postajah podzemne železnice.

Tudi na tej razstavi v gradu Rivoli pri Turinu, kjer je na ogled prvič v Evropi sto umetnikovih del, vidimo slike na različnih podlagah: na papirju, na platnu, na lesu, itd. V glavnem so to stenske slike, najdemo pa tudi več skulptur. Vse je seveda skregano s tradicijo in tu ljubitelj klasičnih likovnih oblik ne bo našel užitka. Haringovo upodabljanje mozičkov in zivali je skoraj obsesivno, tu prednjajo psički, prav tako obsesivno je prikazana moška virilnost. Slike te privlačijo tudi zaradi kricečih barv, kot da bi slo za kaksne reklamne lepake. Sodobna umetnost ima pač svoje zakonitosti. Sicer, če ne bi bilo tako, niti Haring ne bi izstopal iz običajne anonimnosti.

Antoloska razstava Keitha Haringa bo odprta do 30. aprila. Od 6. junija do 21. avgusta bo poromala v Malmö na Švedskem, od 9. septembra do 6. novembra pa bo na ogled v nemškem Hamburgu. V muzeju sodobne umetnosti v Tel Avivu pa bo od letosnjega decembra do februarja prihodnjega leta.

KNJIGE / KAMNIŠKE IN SAVINJSKE ALPE

Vodnik za ljubitelje gora

Peter Ficko: Kamniške in Savinjske alpe - Planinski vodnik - Planinska zveza Slovenije 1993 (4. izdaja) cena 30.000 lir.

Pomlad je najprimernejši čas za izlete v naravo pa naj bodo to sprehodi ob morju, po Krasu ali pa nekoliko zahtevnejši izleti v gore. Vodnik, ki ga danes predstavljamo, je gotovo že znan ljubiteljem gora, zato ni naš namen, da bi ga strokovneje »obravnali«. Priporočamo pa ga predvsem tistim izletnikom, ki so se podolgem in počez obredli kraske artine in pespoti in ki bi jih namara zamikalo, da bi se podali tudi na nekoliko zahtevnejšo gorsko turo. Da je vodnik res vreden pozornosti, pa prica že dejstvo, da je pred nekaj meseci doživel že 4. izdajo in da so v slabih 20. letih, odkar se je prvič pojavil na knjižnih policah prodali že nad 20.000 izvodov. Četrta izdaja vsebuje kar nekaj novosti, predvsem spremembe nekaterih poti, ki jih po silni razmer ni več, ker so zarasle in po njih ne hodijo več. Pri poteh so spremembe predvsem tam, kjer so zaradi gozdnih kamionskih cest opuscene ali potekajo drugače, oziroma so bile se pri prejšnjih iz-

dajah sveže markirane. V prvem delu vodnika dobimo se nekaj splošnih misli o gorstvu, o glavnih pokrajinskih značilnostih, navodila v zvezi s podnebjem in vremenom, informacijo o rastju in zivalstvu. Opisane so seveda tudi vse koče, prehodi in dostopi. Vodnik je opremljen z risbami in fotografijami, pisan pa je od zahoda proti vzhodu in zaradi tega je v prvem poglavju obravnavana skupina Stročica, nato sledijo vrhovi glavnega grebena oziroma osrednje Kamniške in Savinjske Alpe. Razdeljene so na dve skupini, in sicer na zahodno - Grintevcovo skupino in vzhodno - Planjavo in Ojstrico. Vmes je zemljepisno središče gorstva, in sicer Kamniško sedlo. Navedba casa za posamezne poti je pripisana na koncu vsakega opisa in se nanasa na vso pot od izhodišča do cilja. Vodnik upošteva tudi težavnost posameznih poti in jo seveda tudi ustrezno označuje. Kot smo že omenili, je pricujoči zapis namenjen predvsem tistim ljubiteljem narave, ki bi radi spremenili stare navade in odkrili nove možnosti za nedeljske ali nekajdnevne izlete. Ko bodo prelistali vodnik, bodo gotovo

nasli tudi manj zahtevnejše gorske vzpone, vsekakor pa je tako besedilo kot oprema vodnika prijetno vabilo v naravo, zlasti v tisti del slovenskih gora, ki so tudi po mnenju avtorja še vedno precej neznane. Nenazadnje pa smo vodnik za Kamniške in Savinjske alpe izbrali tudi zato, ker je od tretje izdaje poteklo približno 7 ali 8 let in kot so nam povedali v Trzaski knjigarni je za novo izdajo vladalo veliko pričakovanje. (mi)

TRŽIČ / PROJEKT DONAVA

Potovanje skozi glasbeno omiko

Trinajst koncertov v prikaz srednjeevropske glasbene tradicije

V Trzinu se letos zaključuje obsežni projekt Donava, miselno potovanje skozi glasbeno omiko srednje Evrope in dežel, ki jih druzi mogočna reka. Mednarodni glasbeni festival, ki si ga je zamislil muzikolog Carlo de Incontra, vodja koncertnih dejavnosti trziškega občinskega gledališča, se je začel pred štirimi leti, poleg koncertov pa je predvideval tudi vsakoletno raziskavo o glasbi in medsebojnih vplivih med srednjo Evropo in Balkanom, tako da koncerte spremlja obsežna publikacija, ki je letos posvečena glasbenemu ustvarjanju na Hrvaškem, v Srbiji, Bolgariji in Romuniji.

Letošnji program obsega trinajst koncertov, ki se deloma nanašajo na glasbeno bogastvo teh dežel, v glavnem pa prikazujejo srednjeevropsko glasbeno tradicijo: barok, klasko, pozni romantizem, sodobno in tudi ljudsko glasbo.

Prvi koncert bo v petek, 29. aprila, s Simfoničnim orkestrom slovenske radiotelevizije pod vodstvom Antona Nanuta, ki bo izvedel skladbi sodobnih romunskih glasbenikov Pascala Benitoia in Anatola Vieruje ter Brucknerjevo Sesto simfonijo v A-duru. Nato se bodo zvrstili solisti in orkestri, ki jih tukajšnje občinstvo že dobro pozna, kot, denimo, Louis Lortie, Bruno Cani-

no, Antonio Balista in Clemencic Consort, pa tudi glasbeniki, ki že doslej se niso nastopili v Trzinu. Omenili bi avstrijskega pianista Paula Badura-Skoda s Haydnovimi skladbami, ansambel Kremerata Musica z Gidonom Kremerjem z Brucknerjevimi, Schönbergovimi, Scnitkejevimi in Mozartovimi skladbami ter zbor hrvaske radiotelevizije, ki bo predstavil klasično in ljudsko glasbo tega področja. Poleg tega bodo po dolgem času zopet v Trzinu Salvatore Accardo s svojim kvartetom, mezzosopranistka Brigitte Fassbender s pianistom Cyprienom Katsarisom in violistom Gerardom Causséejem ter pianist Jeffrey Swann z violinistom Jamesom Buswellom.

Koncerti bodo v občinskem gledališču, razen koncerta organista Klemensa Schnorra, ki bo v trziški cerkvi Deviče Marije "Marcelliana", in zaključnega koncerta, ki bo v Cankarjevem domu v Ljubljani. Izbiro Cankarjevega doma je narekovala monumentalnost programa, ki predvideva Mahlerjevo 2. simfonijo v c-molu, skladbo za klavir in instrumentalne skupine Györgya Kurtaga ter Schönbergovo Ein Überlebender aus Warschau; ima pa tudi simbolični pomen v poudarjanju nujnosti sodelovanja med Furlanijo-Juljsko krajino in Slovenijo. (vat)

SLOVAŠKA / INDUSTRIJA OROŽJA

»Zuzana« obeta preporod

Samohodni top je novi adut Bratislave

BRATISLAVA - Slovaska vlada upa, da bo samohodni top z ljubkim imenom Zuzana omehčal zahodni trg za prodor te že bolehe industrije orožja, ki je veljala za eno največjih v nekdanjem Varsavskem paktu.

Po besedah vojskih strokovnjakov je Zuzana prvo artilerijsko orožje, ki ga je posebej za zahodno tržišče izdelala kaka vzhodnoevropska država. Samohoden 155 milimetrski »topic« je obdan z močnim oklepom in strelja Natove granate. »Zuzana je primer tega, kako se lahko stvari (v industriji orožja) razvijajo v pozitivni smeri,« pravi Igor Urban, državni sekretar ministrstva za obrambo. »Vlada podpira raziskave in razvoj orožja, ki je kompatibilno z Natovim /.../ in ima pozitiven učinek v gospodarstvu.«

Taksne in podobne izjave dokazujejo, da se tako Slovaska kot sosednja Češka trenutno trudita oziviti svojo industrijo orožja, ki je bivšo Čehoslovasko pripeljala na sedmo mesto držav izvoznik orožja v letih, ko se je doba hladne vojne že blizala h koncu. In ko je konec res prišel, sta svoj konec vzeli tudi češka in slovaska industrija, tako kot večina vzhodnoevropskega trga. Prva postkomunistična vlada, s predsednikom Václavom Havlom na čelu, je uvedla visokoleteč, a skrajno neuporaben načrt »pretapljanja mečev v plug«. Po razcepitvi Čehoslovaske januarja 1993 se je zopet začelo polemizirati o tem, da bi v že skoraj propadlo orožno industrijo vdhnil zopet nekaj življenja.

»Zmanjševanje proizvodnje orožja pod Havlovo administracijo je imelo politično ozadje,« razlaga slovski zunanji minister Josef Moravcik. »Vendar pri tem niso upoštevali gospodarskih faktorjev. Zmanjšana

proizvodnja je pripeljala do nezaposlenosti, ki je višja kot v Češki republiki.« Moravcik je dejal, da je bila proizvodnja orožja na Slovaskem zmanjšana na borihih devet odstotkov tistega, kar so proizvedli pod komunističnim režimom. Slovaki so od Čehoslovaske države podedovali kup tovarov, v katerih je moč izdelati prav kakovostne tanke in topove, Čehi pa so obdržali večino tovarov za izdelavo visoke tehnologije, od radarjev do Semtexa, plastičnega eksploziva, ki ga imajo teroristi zelo v čisljih.

Urban je za novinarje dejal, da bodo prvi kupci Zuzane najverjetneje kar domači »soldati«, namreč Slovaska vojska, ki bo prve posiljke prevzela že ob koncu tega leta. Top izdeluje ZTS Dubnica, državna tovarna v osrednji Slovaski, katere izbira med hladno vojno je segala od Zuzanine predhodnice, 152 mm topa z imenom Dana do delov za sovjetski tank T - 72, ki jih je v celoti proizvajal sosednji ZTS Martin.

V pripravih za izvoz je ZTS Dubnica izdala propagandno gradivo, v katerem razlaga, da je Zuzana »popolnoma kompatibilna z zahodnimi vrstami orožja«.

Diplomati menijo, da bi ugoden sprejem »Zuzke« na zahodnem tržišču lahko pomenil pomemben prevrat v industriji ne le Slovaske, temveč tudi drugih držav vzhodne Evrope. »Kvaliteta nekaterih vzhodnoevropskih orožij je zelo visoka, cena pa dokaj ugodna,« pravi nek vojski ataše. »Morda so zaradi ob zlato zilo.«

Svetovni proizvajalci konvencionalnega orožja se trenutno borijo za tržišče, ki se je drastično zmanjšalo po koncu hladne vojne, pa tudi povpraševanje po zahodnih proizvodih je začelo močno prekasati vzhodne izdelke. Po poročilu Instituta za raziskave o miru v Stockholmu je svetovna prodaja orožja padla za celih 25 odstotkov, vendar je delež Združenih držav in Evropske skupnosti v tej prodaji s 50 odstotkov narasel na 72.

Za Zuzano se niso določili končne cene, vendar je njena starejša »sestrica« Dana, ki je imela podoben oklep in vozilo, a manjši top s sovjetskim strelivom, veljala okoli 150 tisoč dolarjev. Dano je, na primer, kupovala Libija, ki jo brošura ZTS Dubnice diskretno omenja kot »severnoafriško državo z veliko peska in razgibanim terenom«. Ali lahko države, kot je Libija, ki v obeh Zahoda že tako nima prav veliko ugleda, zopet postanejo odjemalci slovanskega »hardvera«, ni mogoče prav zagotovo trdit, toda slovaska vlada se noče zameriti Natu, v katerega se na vse pretege želi včlaniti. Po Moravcikovih besedah je slovsko zunanje ministrstvo že večkrat izkoristilo svojo pravico do veta na izvoz orožja. Katere države so s tem prizadeli, pa ni povedal. Res je, da sta Slovaska in Češka poostriili pravila pri izvozu orožja, ki so bila v času Čehoslovaske bolj v stilu »ne sprašuj in prodaj«.

Leta 1990 je tedanji predsednik Čehoslovaske Václav Havel v obtožujočem tonu dejal, da je komunistična vlada, ki jo je pomagal vreti s prestola, prodala Libiji več kot 1000 ton Semtexa. »Teroristom bi bila to zaloga za 150 let,« je dejal.

Bernd Debusmann / Reuter

Slovške tovarne orožja spet delajo s polno paro

ŽIDOVSKA SKUPNOST

Sefardimi zapuščajo mesto sinjih kupol in temnih čajnic

JAMES KYNGE, REUTER

BUHARA - Preživeli so vladavino islama, preživeli so močocene dinastije in preživeli so divja osvajanja Džingiskana. Zdaj pa člani ene najstarejših židovskih skupnosti zapuščajo Buharo po Svileni cesti. Njihov odhod meče temno senco na spremenišču se ozračje tega srednjeazijskega najsvetejšega mesta, ki spet poskusa doseči svoj nekdanji blisc kot romarsko središče muslimanov.

»Čez dve ali tri leta nas v Buhari verjetno ne bo več,« pravi Amon Samsijev, vodja tamkajšnje židovske skupnosti.

Za razliko od evropskih Židov, Askenazim, se buharski Židje imenujejo Sefardim (orientalski Židje) in se držijo nekoliko drugačnih pravil ter obredov. Njihove molitve niso v hebrejščini, temveč v perzijskem jeziku. »Leta 1985 nas je bilo tu približno 12 tisoč, zdaj pa nas je verjetno manj kot 3000,« je dodal Samsijev, ovit v ogrinjalo mavričnih barv.

Eden ključnih vzrokov za pospešeno odseljevanje je brzokone propad Sovjetske zveze leta 1991, ki je sprostil dolgo nadzorovane tesno zaprte meje in Židom dal precej več možnosti za odseljevanje v Izrael. Poleg tega je po razpadu mesto sinjih kupol

in temnih čajnic pripadlo Uzbekistanu, muslimanski državi, ki si niti ne prizadeva prepričati odselejanja Židov.

Poleg tega Izrael tistim, ki se vračajo, nudi izredne ugodnosti, kot je na primer triletna pomoč pri plačevanju najemnine, šest mesecev brezplačnega teca hebrejščine in pomoč pri gospodinjstvu revnejšim družinam. »Povprečna plača znaša tukaj osem dolarjev na mesec, najnižja plača v Izraelu pa 500 dolarjev na mesec,« pravi Ben Zion Jehosua, vodja izraelskega informacijskega centra v Taskentu, glavnem mestu Uzbekistana. »Ko ljudje to slišijo, si seveda zazelijo oditi.«

Samsijev pravi, da je mik novega življenja v Izraelu - včasih pa tudi v New Yorku - zlomil hrbet židovske skupnosti v Buhari in jo tako razredčil, da se tisti, ki so ostali, potujejo že oblegane.

»Skupnost je zdaj tako majhna, da nam včasih že primanjkuje moz pri molitvah za umrle. Včasih je bil to nekaksen geto. Vsi so bili Židje, vsi so si med seboj pomagali. Zdaj pa so moji sosedi Uzbeki, Tadžiki ali Rusi. Nismo več močni, ne moremo se več braniti,« pravi Samsijev. Stoletja so namreč muslimanski vla-

darji Buhare - nekateri so postali pojem okrnosti - Židje preganjali in jih poniževali. Židovske hiše in trgovine so morale biti nižje od muslimanskih, njihovi lastniki pa niso smeli nositi tedanjega statusnega simbola - zlato obrobljenega ogrinjala. Za nameček so si morali okrog pasu zavézovati grobo vrv, da se je vedelo, da so Židje.

V zadnjem stoletju jih je emir (vladar) celo obdavčil. Da je bilo ponizanje pri plačevanju »davka« še večje, poročajo neki ruski potopisec tedanjega časa, jih je »davčni inspektor« za nameček močno oklofutal.

Jehosua pravi tudi, da so z nekoč najvišje stavbe na svetu, slovitega buharskega »stolpa smrti«, edine stavbe, ki je Džingiskan na svojem pohodu ni dal porušiti, pometali na stotine Židov. »Preganjali so nas povsod. Vemo za Židje, ki so jih pometali s stolpa smrti preprosto zato, ker so sli na živce emirju.«

Toda kljub težavam, s katerimi jim je zgodovina obilno postregla, se Židje v Buhari še vedno trdno držijo svojih navad.

Njihova navzočnost na teh tleh je ovita v skrivnostne tancice. Jehosua, ki je v Izraelu o tej temi napisal knjigo, pravi, da

utegnejo biti ostanki izgubljenih izraelskih plemen, ki so bili leta 721 pred Kristusom »transportirani« v Asirijo.

Nihče ne ve natanko, kaj se je z izgubljenimi plemeni pozneje dogajalo, toda nekateri učenjaki menijo, da so končali v današnjem Iranu, Afganistanu in srednji Aziji.

Drugi menijo, da so se buharski Židje sem priselili v devetem stoletju, ko je Buhara doživela svoj razcvet zaradi ugodne lege na Svileni cesti med Kitajsko in Evropo.

Množičen odhod Židov sovpada s počasno vstajo četrtega romarskega središča, svetega mesta islama. Muslimani verujejo, da je to romanje enakovredno Mekki. Romarjem je namenjen nov hotel, ki ga gradijo prav blizu stolpa smrti, muslimanske sole in moseje, ki so bile v sovjetskem obdobju zaprte, pa so znova zazivele.

Klic k večerni molitvi se znova vije med židovi his iz ilovnate opeke. V odgovor je slišati vdano zvončkanje kolesarskih zvoncev, ko ljudje hitijo k dolžnosti.

Romantiko romanja pa vseeno še vedno močno ovirajo zelo zapleteni pogoji za vizume in velika nezaupljivost nekdanjih komunističnih oblasti do islamskega sveta.

ROMUNIJA

Nekdanji velikaši spet na prostosti

Iz zapora so izpustili tudi diktatorjevega sina in brata

BUKARESTA - Stiri leta po padcu romunskega komunizma in po petih procesih je večina nekdanjih komunistov, ki so bili obtoženi soodgovornosti za decembrski pokol leta 1989, zdaj na prostosti, bodisi zato, ker so bili pomilosteni, bodisi iz zdravstvenih razlogov.

Najglasnejši predstavniki Delavske socialistične stranke (PST), naslednice komunistične partije) razglasajo zmago, medtem ko tisk usodo nekdanjih velikašev spremlja z molkom, ker njihova usoda skoraj nikogar več ne vznemirja. V vseh petih najpomembnejših postkomunističnih sodnih procesih, ki so potekali v letih 1990 in 1992 v Bukaresti, so na kazni od dveh let do dosmrtno ječe obsodili približno 30 visokih predstavnikov komunističnega režima, med njimi tudi Nicuza, sina Nicolaja Ceausescuja ter diktatorjevega brata Andruta. Nicu Ceausescu, ki so ga sprva obdolžili »genocida«, sicer znan po svojih skandalih in pijančevanju, zdaj živi na prostosti in se namerava v kratkem znova poročiti. Andruta Ceausescu, mlajši brat diktatorja, ki mu je na moč podoben, pa si je svojo prostost pridobil le za šest mesecev iz zdravstvenih razlogov. Obtožili so ga, da je decembra 1989 ubil 7 ljudi in mu zato prisodili 7 let zapora. Prav tako so iz zdravstvenih razlogov začasno spustili na prostost 14 visokih predstavnikov nekdanje komunistične partije. Med njimi je tudi

nekdanji minister za zunanje zadeve Stefan Andreji, ki so ga priče videle v neki razkošni vili v Karpatih, kjer naj bi menda pisal svoje spomine. Te je pravkar objavil obliki tudi Dumitru Popescu, vsemogočni Ceausescujev ideolog, ki je zdaj prav tako na prostosti. Tudi tretji partijski dostojanstvenik Paul Niculescu Mizil z neprikrito nostalgijo razkriva svoje druženje s Ceausescujem. Trije od starih ljudi, ki so jih na smrt obsodili na procesu, ki so ga imenovali romunski Nürnberg, prav tako uživajo prostost: nekdanji notranji minister Tudor Postelnicu, skupaj s tesnima sodelavcema Ceausescuja Emilom Bobujem in Manea Manescujem. Podobno tudi Ion Dinca, član nekdanjega politbiroja, ki je bil skupaj s sodelavci leta 1990 obtožen »genocida«, kar je kasneje obtožnica spremenila v »zločinski pomor«, zaradi česar so se predlagane dosmrtno kazni spremenile v 10 do 17 letno ječo. Z izjemo Dinca so prej omenjene spustili na prostost na osnovi zakona, ki dovoljuje pogojno izpustitev v primeru, ce je obsojeni starejši od 60 let, in če je že prestal tretjino svoje kazni. Tako so navsezadnje spustili tudi prvega moza nekdanje močocene Securitate, romunske politične policije, generala Iuliana Vlada. Po starih letih zapora danes živi kot civilna oseba. Obsodili so ga na posebnem procesu, kjer so mu prisodili 16 let zapora zaradi sodelovanja pri umoru. **Calin Neacsu / AFP**

JAPONSKA / PO TORKOVEM STRMOGLAVLJENJU TAJVANSKEGA AIRBUSA

Ali je za tragedijo v Nagoji kriva človekova napaka?

Pilot je letel prenizko in z gorivom zalil motorja, ko je dodal plin

TOKIO - Japonske oblasti so včeraj sporočile, da je v torkovi letalski nesreči tajvanskega airbusa A300-600R na letališču v Nagoji življenje izgubilo 262 ljudi, devet potnikov je ranjenih, med njimi so trije v kritičnem stanju. V Nagoji so se prisli trije francoski tehniki, ki bodo pomagali pri preiskavi, medtem pa so že našli črno in rdečo skatlo (flight recorder in voice recorder), ki ju bodo sedaj dekodificirali, da bi ugotovili, kaj se je zgodilo v zadnjih minutah pred strmoglavljenjem.

Po zacetnih domnevah, da je nesrečo povzročil tako imenovani pojav »windshear«, ko nastane silovit sunek vetra proti tlom, se sedaj utrjuje prepričanje, da je tudi tokrat prislo do človeške napake. Nagojski nadzorniki poleta so namreč povedali, da je tajvanski airbus letel prenizko in da so o tem obvestili pilota, ko se je nahajal 3.700 metrov od pristajalne steze. Pilot Wang Lo Chi je kontrolnemu stolpu nagojskega letališča sporočil, da bo napravil se en krog, 30 sekund kasneje pa je letalo strmoglavilo. Izvedenci japonskega ministrstva za prevoze so po izjavah nadzornikov poleta izrazili domnevo, da je pilot prehitro poskusil dvigniti letalo, pri tem je dodal preveč plina, tako da so pretirane količine goriva najprej blokirale enega ali oba motorja, ki sta nato eksplodirala. Včeraj so obenem dokončno ovr-

gli trditve, da je tajvanski airbus imel težave z motorji se pred vzletom s tajpanskega letališča. Težave je imel neki drug airbus, ki je po popravilu vzletel z večurno zamudo.

Vsekakor pa vsi izvedenci poudarjajo, da je prislo do nesreče v tistih 11 kritičnih minutah, ko se pripeti skora 80% letalskih nesreč, in sicer 8 minut pred pristankom in tri minute potem, ko so z avtomatskega presli na ročno upravljanje z letalom. Preiskava bo morala obenem preveriti, ali je posredno kriv za nesrečo kompjuterizirani navigacijski sistem, ker je tajvanski airbus baje letel prenizko že z avtomatskim pilotom.

Preiskovalci in izvedenci iščejo dokaze med razbitinami tajvanskega airbusa. (Telefoto AP)

EGIPT / MNENJA ARHEOLOGOV IN TEOLOGOV SE RAZHAJAJO

Kje je v resnici Sinaj?

SINAJ - Papeževa zelja, da bi praznoval leto 2000 z verskim srečanjem voditeljev treh velikih monoteističnih ver na Sinaju, sveti gori za Žide, kristjane in muslimane, je v mnogih vzbudila zanimanje za kraj, kjer je Bog izročil Mojzesu table z desetimi božjimi zapovedmi. S tem je ponovno stopil v ospredje se nerešen problem, namreč, kje točno ta gora sploh je.

Po starem izročilu katoliki, pravoslavni in muslimani verjamejo, da je leta 1300 pr. n. st. Mojzes dobil zapovedi na gori Gebel Musasa na jugu Sinaja. Po gori Gebel Kathrin (2.642 m) je to najvišji vrh polotoka. Na Gebel Musso romajo verniki z vsega sveta. Po dveh urah nočne jeze na kamelah se morajo povzpeti na vrh peš. V

skalo je vklesanih 300 izredno strmih kamnitih stopnic. Zasopli romarji prispejo na vrh ob zori. Odpre se jim krasen razgled na gorske verige, ki se spuščajo proti Rdečemu morju, puščavske doline in rdeče skalovje, ki so ga v teku stoletij naceli veter, mrz in vročina. Na vrhu Gebel Musse so postavili pravoslavno kapelico (ki je odprta ob nedeljah) in majhno mošejo (ki je odprta v petkih), katoliki pa navadno molijo kar na odprtem. V ozračju splošne ganjenosti romarji radi pozabljajo, da dejansko ni dokazov, da bi Gebel Musasa bila gora, o kateri govori biblija.

Ceprav so teologi dolga stoletja verjeli, da je Gebel Musasa Mojze-sova gora, so se zadnja desetletja

pojavi la glede tega različna mnenja. Nekateri namreč menijo, da je gora, kjer je Mojzes prejel božje zapovedi, pri Petri v Jordaniji. Drugi trdijo, da je biblijska gora danes že ugasli ognjenik Talat-Badr na ozemlju Savdske Arabije. Po mnenju tretjih se Mojzesova gora nahaja v Negevski puščavi na meji med Egiptom in Izraelom, pri Kades Barneji, ob vznožju 717 m visokega hriba. Italijanski arheolog Anati pa trdi, da je biblijski Sinaj 487 m visoka vzpetina Har Harkom v Negevski puščavi, 80 km od Ejlate.

Kardinali, ki bodo čez dva tedna razpravljali o papeževem predlogu, si tega vprašanja morda ne bodo postavili, gotovo pa je, da ostaja vprašanje se nadalje odprto.

NOVICE

V iraškem Kurdistanu naj bi Američanke širile nemoralnost

TEHERAN - Neki teheranski dnevnik je včeraj zapisal, da se je v iraškem Kurdistanu pojavilo 500 Američank, ki naj bi v glavnem mestu Arbilu širile spolne bolezni in nemoralnost. Iz clanka je razvidno, da menda ne gre za navadne prostitutke, temveč nune.

In prav tu brzkone tici zajec, saj casopis odkrito navaja, da zenske sirijo tudi versko propagando, tako da so bogaboječi Kurdi pred dvema mesecema napadli urade za razdeljevanje mednarodne pomoči in trgovine, kjer so prodajali alkoholne pijače. Prav pred dvema mesecema pa so proiranske Kurde napadli in izgnali pripadniki Talebanijeve patriotske kurdske stranke. V prihodnjih dneh bodo torej teheranski casopisi odkrito pisali, da Dzalal Talebani odkrito podpira nemoralne Američanke pred bogaboječimi Kurdi.

Kitajska in brezposelnost

PEKING - Kitajski komunistični režim bo sprejel niz ukrepov, da bi preprečil izbruh ljudskega nezadovoljstva ob rastoči brezposelnosti, s katero se na prehodu v tržno gospodarstvo spoprije tudi Kitajska. Po zadnjih statističnih podatkih je lani bilo v mestih že 2,6% brezposelnih, letos pa naj bi jih bilo 3%, tako da bo brez dela 50 milijonov delavcev. Ti podatki ne upoštevajo stanja na podeželju, kjer je že sedaj več kot 130 milijonov odvečnih rok. Kitajsko vlado pa bolj kot podeželje, kjer so že zadušili več uporov, skrbijo mesta, ker bi tu le s težavo prikili morebiten izbruh ljudskega nezadovoljstva. Prav zato so prepovedali neopravičene odpuste delavcev, vpeljali bodo dopolnilno blagajno in poskrbeli za sanacijo neproduktivnih podjetij.

Našli kose okvirja Munchovega Krika

OSLO - Blizu končne postaje nekega mestnega avtobusa so v predmestju Osla preiskovalci našli kose okvirja slike »Krik« norveškega slikarja Edvarda Muncha, ki so jo neznanci ukradli v državni galeriji 12. februarja. Kose okvirja so odkrili po anonimnem telefonskem sporočilu večernemu dnevniku Dagladet. Preiskovalci so prepričani, da poskusajo tatovi na tak način ponovno vzbuditi pozornost javnosti. Brzkone so nezadovoljni z dosedanjimi tajnimi pogajanji, ki niso obrodila zaželenih sadov.

Ruska ladja rešila 3 italijanske brodolomce

MADRID - Včeraj je na prošnjo italijanske veleposlaništva v spansko pristanišče Algeciras pri Gibraltarju priplula ruska ladja Vasja Aleksejev s tremi italijanskimi brodolomci. V torek je spanska obalna straža prestregla radijski klic v sili z italijanske jahte Moane iz Cagliarija, ki je plula med Sardinijo in spansko obalo. Najbližja potapljalci se italijanski jahti je bila ruska ladja Vasja Aleksejev iz Sankt-Peterburga, ki je spremenila smer in pravočasno rešila trojico italijanskih brodolomcev.

MOSKVA / RUSKA POLICIJA JE PRIPRAVLJENA

Nič nas ne sme presenetiti

Moskovska policija se pripravlja na morebitne spopade z demonstranti. Snemalec na sliki je pripravljen za snemanje v težkih razmerah, saj je opremljen tudi s plinsko masko proti solzilu. (Telefoto AP)

MAROKO / KOLONIALISTIČNI SPOR

Avtonomen statut za Ceuto in Melillo

Španija ne bo vrnila mestec Maroku

ATTILIO GAUDIO / ANSA

NADOR - »Španija bi morala Maroku izročiti Ceuto in Melillo,« meni direktor arabskega dnevnika Al Alam. V zadnjih tednih je maroko casopise in politične stranke zajela pravcata irendistična mrzlica. Te dni praznujejo namreč 20. obletnico, odkar so se Spanci odpovedali Zahodni Sahari. Tega zgodovinskega procesa nista bili deležni Ceuta in Melilla, spanski mesteci na maroki obali, katerima namerava parlament v Madridu celo dati poseben avtonomen statut. Španija se s tem dejanjem dejansko odpoveduje dialogu z Marokom, ki zahteva vrnitev obeh mest.

Ceuta, Melilla, otoka Velez de la Gomera in Alhucemas ter otocje Chafarinas, nekaj kilometrov od sredozemske obale Maroka, imajo skupno 32 kvadratnih kilometrov in 154.000 prebivalcev, večinoma Andaluzijcev, ki so se tu izkrcali s spanskimi osvajalci pred stiri stoletji. V Ceuti, velikem prista-

niscu pri Gibraltarski ožini, cveti tihotapstvo z najrazlicnejšim blagom, od mamil do draguljev. Mesto je s tihotapstvom, potniškim in blagovnim prometom gospodarsko neodvisno. Luka v Melilli je gospodarsko veliko manj uspešna zaradi konkurence nadorskega pristanišča.

Mesteci imata skupno samo neomajno vero v njuno »hispanidad«, kot je dopisnikom povedal melillski zupan Ignacio Velazquez, ter nostalgijo za Frankovimi casi. Če bi spanske oblasti z referendumom vprasale prebivalce obeh mest, naj se izrečejo o svoji pripadnosti (kot skuša storiti OZN v bivši Španski Sahari), bi večina prebivalstva sklenila ohraniti sedanje razmere, vključno z muslimani, ki ne želijo izgubiti davčnih olajšav in drugih gospodarskih privilegijev, ki jih imajo kot pripadniki EU. Španija navezuje ta problem na gibraltarsko vprašanje, zato se Maroko najbrž zama hudoje.

NOVICE

Avstrijska sindikalna zveza priporoča pristop k Evropski uniji

DUNAJ - Vodstvo Avstrijske sindikalne zveze (ÖGB) je v zvezi z referendumom o avstrijskem pristopu k EU 12. junija letos sklenilo pozitivno priporočilo vsem članom zveze. Sklep ni bil soglasen, ker so predstavniki svobodnjakov, zelenih in tudi komunistične frakcije predsedstvu glasovali proti. Glavni argument za pozitivno priporočilo ÖGB svojim (skoraj 1,6 milijona) članom da je gospodarski vidik pristopa ter možnost, aktivno sooblikovati bodočnost Evrope, je poudaril na tiskovni konferenci predsednik zveze Fritz Verzetnitsch. Zasedanje ÖGB se je včeraj končalo s referati zveznega kanclerja Vranitzkega in zunanjega ministra Mocka o temi EU.

Haider napovedal kampanjo proti Evropski uniji

DUNAJ - Medtem ko socialdemokrati, Ljudska stranke, Liberlani forum ter močna Zveza sindikatov in avstrijsko gospodarstvo izrecno priporočajo avstrijski pristop k EU, se je Haiderjeva svobodnajska stranka (FPÖ) odločila za »aktivno kampanjo proti avstrijskemu pristopu k Evropski uniji«. Sef stranke Jörg Haider je po zadnji seji predstojništva FPÖ agresivno držvo svoje stranke utemeljil s tem, da so možnosti, »da se ustavi napadna pot, ki jo je v vprašanju EU izbrala vladna koalicija socialdemokratov in Ljudske stranke, zdaj zelo ugodne«. Predsedstvo stranke je s tem de facto razveljavilo sklep izrednega kongresa svobodnjakov v Beljaku, na katerem so se delegati z veliko večino izrekli za to, da FPÖ ne daje negativnega priporočila volilcem v zvezi s referendumom o EU 12. junija letos.

Ponarejena zrelostna spričevala

DUNAJ - V avstrijski prestolnici so odkrili skandal s ponarjenimi zrelostnimi izpiti. V zadevo vpleteni sta privatna šola za eksternistično maturo ter tajnica pri komisiji za zrelostne izpite za eksterniste pri Deželnem solskem svetu. Slednja je v najmanj desetih primerih za 5000 do 10.000 šilingov spreminila nezadostno oceno v zadostno, šola oz. ravnateljica pa je za »korekturo« zrelostnega spričevala zaračunala med 60.000 in 100.000 šilingov. Ravnateljica privatne šole medtem že sedi v preiskovalnem zaporu, tajnico pa so zaenkrat suspendirali s službe. Predsednik Deželnega solskega sveta na Dunaju, Scholz, je napovedal, da bodo zdaj preučili vsa zrelostna spričevala, ki jih je izstavila omenjena šola oz. tudi komisija v zadnjih 30 letih. »Gre za nekaj tisoč aktov«, je dejal solnik.

Neuspešna vnitev Metelka

CELOVEC - Odstop predsednika celovške SPÖ Siegberta Metelka kot namestnik predsednika koroških socialdemokratov je dokončen. Metelko, ki je pretekli teden - očitno pod vtisom (kasneje preklicanega) pakta med Haiderjem in Zernattom - odstopil kot podpredsednik stranke, to svojo odločitev po dogovoru med Ausserwinklerjem in Zernattom pa spet preklinal, se je zdaj namreč znašel pred zaprtimi vrati deželnega predstojništva SPÖ. Designirani predsednik Michael Ausserwinkler mu je sporočil, da po pravilih stranke »odstop od odstopa« ni možen...

AVSTRIJA / PO NAJNOVEJŠI PROGNOZI WIFO

Optimizem v gospodarstvu

1994: rast bruto-proizvoda za 2 odstotka

DUNAJ - Če je zaupati analizi avstrijskega Instituta za gospodarske raziskave (Wifo), se domače gospodarstvo lahko veseli spet boljše konjunkturi in prirastkov gospodarske rasti.

Sprico optimizma Mednarodnega monetarnega fonda (IMF), ki je svetovnemu gospodarstvu ravnokar napovedal triodstotno (in za leta 1995 celo 3,5- do stirodstotno) gospodarsko rast, tudi avstrijski gospodarski analitiki govorijo o recesiji kot »zadevi preteklosti«. Tako WIFO za letos pričakuje stopnjevanje domačega družbenega bruto proizvoda za dva odstotka (1995: tri odstotke), nekoliko (1994: 1,6 %, 1995: 2,4 %) pa so tozadevne prognoze du-

najškega Instituta za višje studije (IHS). Glavne opore novega konjunktornega trenda naj bi bili izovi, potrošnja zasebnikov in gospodarske investicije.

Aktualna analiza gospodarske situacije že izhaja iz predpostavke, da bo Avstrija v najkrajšem času polnopravna članica Evropske unije (EU).

Posledic gospodarskega razvoja za slučaj, da bi se Avstriji 12. junija izrekli proti pristopu k EU, strokovnjaki Wifo se niso izražali.

Vodja instituta Kramer je s tem v zvezi le izpostavil, da je večji del avstrijske industrije de fakto že integriran v EU, nepristop pa bi imel za posledico desintegracijo. Zivilska industrija bi kljub visokokvalitetnim proiz-

vodom imela strukturne in prodajne težave.

V zvezi s pristopom Avstrije k Evropski uniji bodo po oceni Instituta za gospodarske raziskave na pozitivni razvoj avstrijskega gospodarstva vplivali naslednji dejavniki: manjša inflacija, nižje cene na sektorju uslug in pri zivili, stabilizacija stevila nezaposlenih na nižjem nivoju (okoli sedem odstotkov).

Le stevilo industrijskih delavcev da se bo tudi letos zmanjšalo za 2,3 odstotkov.

Manj razveseljiva je tudi ocena turizma - vzrok za stagnacijo naj bi bil po mnenju Wifo visoki delež nemških turistov in njihovi sorazmerno nizki izdatki v času letovanja.

AVSTRIJA / SODSTVO

Težki časi za Haiderja: poraz pred sodiščem

Zavrtnjeni dve njegovi pritožbi

DUNAJ - Vodja svobodnjakov Jörg Haider v zadnjih dneh ni bil le neuspešen na političnem področju; - kar dvakrat je doživel poraz pred tudi sodisci: Visje deželno sodišče na Dunaju je v dveh primerih zavrnilo njegove pritožbe.

V prvem je slo za publikacijo »Desni ekstremizem v Avstriji«, ki jo je lani izdal dunajski Dokumentacijski arhiv avstrijskega upora (DÖW). Knjiga v vrsti poglavij posveča posebno pozornost »vodji« Haiderju in njegovi svobodnjaški stranki, ki ju prikazuje kot leglo desnoradikalne in nemskonacionalne miselnosti. Naslovna stran knjige Jörga Haiderja v fotomontazi prikazuje pred rajhovsko bojno za-

stavo, priljubljenim simbolom neonacistov.

Haider je ob izidu publikacije dosegel začasno prepoved prodaje knjige s tako naslovno, Visje sodišče pa je zdaj odločilo, da v danem primeru ne gre za nacionalsocialistično zastavo, pač pa za simbol velenemsko usmerjenega desnega ekstremizma - državna uredeitev, ki se je posluževala te zastave, da ima v okviru političnih vrednot FPÖ visoko mesto.

V drugem primeru gre za Haiderjevo tožbo proti vodji Zelenih Petru Pilzu. Le-ta je v zvezi z decembrskimi bombnimi atentati (varnostni organi so aretirali vrsto osumljencev iz neonacistične scene) Haiderja imenoval kot »rednika desnoekstremnega terorja« v Avstriji. Haider je tožil zaradi obrekovanja in zahteval preklic izjave, vendar sta tako okrajno kot zdaj tudi Visje deželno sodišče zavrnili tožbo. Sodniki izjavo Pilza tolmačijo kot politično klasifikacijo v okviru političnega spora.

Pilz se je veselil razsodbe ter dejal, da je sodišče s tempokazalo, da ne more Haider sam določati, v kakšnem obsegu ga lahko nekdo kritizira zaradi desnoekstremističnih tendenc. Hkrati je dejal, da je sklep sodišča navsezadnje tudi argument za ukinitve političnih stikov s Haiderjevo FPÖ na vseh ravneh.

Jörg Haider odločbi dunajskega visjega deželne sodišča ni sprejel, tako da bo oba slučaja preverila naslednja instanca - avstrijsko Vrhovno sodišče. I.Schellander

AVSTRIJA - MADŽARSKA / NEUSIEDELSKO JEZERO

Prvi stepski nacionalni park

DUNAJ/BUDIMPESTA - Konec tedna sta avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky in madžarski predsednik vlade Peter Boross na območju gradiscansko-madžarske meje slavnostno odprla narodni park »Neusiedler See - Seewinkel« (Neusiedelsko jezero - jezerski kot).

Gre za prvi stepski narodni park Srednje Evrope, zaščitno območje parka pa obsega 14.000 hektarjev (od tega 6000 hektarjev na madžarskem področju), na katerem bo odslej prepovedana vsaka turistična, agrarna, lovska ali ribiška dejavnost.

Prvi načrti za tovrstno zaščito edinstvenega naravnega področja so bili izdelani že v 30. letih, vendar so realizacijo preprečevali različne okoliščine, med drugim tudi odpor prizadetega prebivalstva. Leta 1992 je zakon o zaščiti področja sprejel gradiscanski deželni zbor, veljaven je postal lani v februarju.

Narodni park na Gradiscanskem izpolnjuje vse kriterije OZN za mednarodno priznanje zaščitnega področja (s tem bi lahko postal prvi mednarodno priznani narodni park Avstrije). I.Sch.

PORABJE

Domiselna postavitve gledališkega snovanja

MONOSTER - Ze tradicionalna predstavitev porabske kulturne ustvarjalnosti slovenskemu občinstvu v matični domovini (nekaj let v Ljubljani, letos pa že drugo leto v Murski Soboti) se je letos pripravljala nekoliko drugače kot prejšnja leta. Snovalci te predstavitve so se odločili, da v nasprotju s prejšnjimi predstavitvami, ki so bile ubrane na strune ljudskega izročila, prikazujejo presek živega ustvarjanja in snovanja na odskih deskah. Prireditve, ki so jo pod skrbnim vodstvom režiserja Milivoja Roša iz Murske Sobotne pripravljali nekaj tednov, je bila minulo soboto v dvorani muskosoboskega gradu.

Obiskovalci prireditve so že pri vходу v preddverje bili deležni prisrčnega sprejema: dekleta v porabskih narodnih nosah so jim zazelela dobrodošlo in ponudila domačo »pa-

linko« (zganje). Dvorana se je hitro napolnila in obiskovalci so nestrpno čakali začetek predstave. Iz življenja na oder so nas popeljale tri različne skupine, ki predstavljajo tri generacije in tri različne gledališke zvrsti.

Najprej so nastopili najmlajši, lutkovna skupina iz osnovne šole Gornji Senik. Zai-grali so letošnjo uspešnico Mlinarjeva pravljica, s katero so se predstavili že v domačem kraju in na gostovanju v Sloveniji. Preprosta zgodba o mlinarju, ki mu je presahnil potok, ki je pogajal mlinško kolo, potem pa mu iz zagate pomagajo dobra pravljica bitja, je postavljena v domače, gornjesenensko okolje in pisana v narečju. Izkuseni mladi lutkarji so igro imenitno odigrali.

Kot druga se je soboskemu občinstvu predstavila pred tremi meseci ustanovljena amater-

ska gledališka skupina monosterskih gimnazijcev. Premierno so odigrali komedijo Zaccarana Ančka. Režiser Roš je za osnovo vzel tekst klasične francoske komedije; dogajalni prostor je prenesel kar na monostrsko tržnico, odrski jezik pa je, razen ene vloge, porabsko narečje. Mladi igralci so navdušili gledalce s svojo prisrčnostjo in prefinjenim obvladovanjem odrske igre. Upajmo, da se bodo kmalu predstavili tudi po porabskih odrih.

V tretjem delu porabske kulturne predstavitve je nastopila skupina gornje-in dolenskeniških zensk, ki je k življenju obudila Pet pijanih bab, zabaven skec, nekoč del železnega repertoarja vaških veseljih večerov v Prekmurju. Porabske ženske so dodobra nasmejale sobosko občinstvo.

Celoten program je na igriv način v porabskem narečju po-

vezovala Ester Sulic, dijakinja soboske gimnazije, doma z Gornjega Senika.

Organizatorji prireditve, Zveza Slovencev na Madžarskem, ZKO Murska Sobotna ter ZKO Slovenije pa so obiskovalcem v ličnem gledališkem listu razkrili se zanimivo skrivnost: pred časom se je kulturnim delavcem z obeh strani meje porodila nenavadna ideja; skovali so resen načrt o ustanovitvi porabsko-prekmurskega gledališča »Gledališče brez meja«, pri katerem naj bi sodelovali amaterski gledališničniki z obeh strani meje. Ustvarili naj bi skupno gledališče in na simbolični način »ukinjali« mejo med Porabjem in Prekmurjem, s tem pa pri porabskih Slovencih se močnejše uzavešali dejstvo, da so del slovenskega kulturnega prostora. Vsekakor izredno zanimivo!

Valerija Perger

TINJE / LITERARNI VEČERI

Feri Lainšček na Koroškem

Predstavil je svoj novi roman

TINJE - V seriji »Nasa beseda - naša domovina« je kulturni urednik Horst Ogris s slovenskega oddelka Avstrijske radiotelevizije (ORF) v domu prosvete v Tinjah predstavil Ferija Lainščka, avtorja romana »Namesto koga roza cveti«.

Slovenski pisatelj si je ustvaril ime prav s tem romanom, za katerega je bil odlikovan s Kersnikovo nagrado, roman pa je bil proglašen tudi za najboljši roman leta 1992.

V okviru literarnih srečanj z avtorji »dobre slovenske knjige« so Korošci tokrat lahko spoznali avtorja, ki bi ga morali že zdavnaj poznati. Lainšček je tesno vkoreninjen v Panonsko ravnino in crpa iz bogate tradicije preprostega človeka z boga-

tim besednim zakladom domače govorice. Pogloblja se v slehernega človeka, brska po zmotah in čustvenih brazdah, razkriva hotenja in stremjenja močnih junakov, ki vendar ostanejo ljudje našega kova.

Mogoče bo prislo sporočilo Lainšcovnega romana se bolj do izraza v filmu, katerega je predstavil režiser Andrej Mlakar. Obdelovanje tako dramatične snovi kot je razvoj glavnih junakov in prikaz ogrožene etnije Romov v romanu da je zelo zahtevna naloga, je dejal Mlakar.

Lainškov roman bo z naslovom Halgato kmalu izšel tudi v nemščini v prevodu Andreje Zemljic pri Mohorjevi založbi v Celovcu. (A.A.)

KO POLITIKA POČIVA

Praznovanje dneva upora s Pogoreličem

Praznična ikonografija: brezdomci in redko posejane zastave

LJUBLJANA - Osnovna značilnost obeleževanja zlasti revolucionarnih praznikov v novejši slovenski zgodovini so zagotovo napetosti med zagovorniki različnih pojmovanj, ki so doslej zaznamovale domala vsako obletnico 27. aprila. Že nekaj let so namreč priprave na ta praznik potekale v znamenju burnih medstrankarskih prepričevanj, kaj je prvotno pomenil 27. april in kdo ga je, če ga je, pozneje iz(zlo-)rabil za promocijo le ene plasti medalje, odvijajoč onstran zgodovinskih one druge. Pa so se potem nekako poenotili, da je nekaj vendarle treba narediti za spravo.

Tako 27. april ze nekaj časa ni več dan OF, temveč dan upora proti okupatorju, ki - kot je na predvečer letosnjega praznika v svojem nagovoru udeležencem osrednje proslave v ljubljanskem Cankarjevem domu dejala slavnostna govornica **Danica Simšič** - uvršča Slovenijo med

temtakem, kot kaže, tudi proslava in proslavljanje razvođenita. Dejstvo je namreč, da je predvečer večerajšnjega praznika zaznamovalo prav to. Prireditve, ki je potekala v Linhartovi, sicer srednji dvorani vse-slovenskega kulturnega in kongresnega centra, je bila precej skromna po vsebini

množico držav, ki gradijo svoje demokratično in civilizacijsko življenje na antifasističnem in antinacističnem boju.

A če vsaj v ozadju ni (političnega) prepira, po-

programa in udeležbi. Ob predsedniku države Milanu Kučanu je sprva sedel le predsednik državnega sveta Ivan Kristan, nekaj

ustavnih sodnikov in ministrov z novoimenova-

nim obrambnim ministrom Jelkom Kacinom in ministrico za delo v odstavljaju Jožico Puhar na čelu. Njun šef, premier Janez Drnovsek, pa je nespodobno zamudil in se je v dvorani prikazal sele po slavnostnem govoru. Na tej osrednji proslavi ob slovenskem državnem prazniku pa ni bilo, kot bi se spodobilo, predsednika državnega zbora Hermana Rigelnika. Navzoči pa so bili nekateri borci in veterani z Vido Tomsic na čelu. Zelo redko so bili »posejani« predsedniki parlamentarnih strank, da o poslancih državnega zbora niti ne govorimo. Redke izjeme so bili le predsednik ZLSD Janez Kocijanc in poslanec Miran Potrč ter seveda poslanka demokratov in slavnostna govornica na prireditvi Danica Simšič. Skratka, pretiranega dreva »veljakov« na slavnostni akademiji ni bilo, čeprav je za to mogoče poiskati več različnih izgovorov. Nekaj jih je zelo priročnih: odnos do praznika kot taksnega, program proslave, ki je vključeval triurno predvajanje sicer izjemno poučnega filma Schindlerjev seznam, ali zgolj dejstvo, da je istocasno le eno nadstropje višje potekal koncert svetovno znanega pianista Iva Pogoreliča. In navzočnost na tej vrhunski prireditvi pa je bila celo prestižnega značaja, cesar, iz znanih (politikanskih) razlogov, kajpada, ni mogoče trditi tudi za obeležitev 27. aprila.

Hura, počitnice!

Najbanalnejši, a hkrati najpriročnejši izgovor za skromno udeležbo na tudi

sicer skromni proslavi ob državnem prazniku pa so zagotovo - mini počitnice. In teh si niso privoščili le navadni smrtniki, ki na zadevo že zdavnaj gledajo zgolj s pragmatičnega in ne z dnevnopolitičnega vidika, temveč tudi politiki.

Da so izčrpani, so nam dopovedovali tisti redki poslanci državnega zbora, ki smo jih srečali v že dober izpraznjenem slovenskem parlamentu v torek dopoldan, po maratonski izredni seji državnega zbora o lokalni samoupravi, ki je trajala do zgodnjih jutranjih ur.

»Tudi doma je treba kaj postoriti. Z možem se bova odpravila kar v klet, udeležila pa se bova tudi pohoda na Nanos,« nam je svoj prvomajski nacrt »počitnikovanja« zaupala poslanka DS Danica Simšič. Poslanec LDS **Jože Lenič** nam je dejal, da se bo z družino odpravil v Cateške toplice. Poslanka združene liste **Breda Pecan** se bo sicer udeležila prvomajske proslave na Socerbu, večino tega podaljšane konca tedna pa bo namenila beljenju svojega izolskega doma. Nekaj podobnega se obeta tudi poslancu SNS **Jozefu Kopsetu**, saj ga je soproga, kot nam je dejal, že »razveselila« z novico, da je nabavi-

la vse potrebno za oblaganje tal in sten njihovega stanovanja.

Z gradivi za prihodnje seje pa se bosta tudi med temi počitnicami ubadala vodja poslanske skupine ZLSD **Miran Potrč** in predsednik državnega sveta Ivan Kristan, poslanec SDSS **Vitodrag Pukl** pa bo službeno odpotoval v Prago na sejo komisije za medparlamentarne odnose Sveta Evrope. Med to mini anketo smo dobili »v precep« tudi Drnovska. Le da ni Janez, temveč Tone, in je eden izmed tistih prizadevnih natakarkjev v restavraciji slovenskega parlamenta, ki poskuša ugoditi vsem »muham« svojih rednih gostov. V službi ga med temi počitnicami ne bo, pravi. A počival tudi ne bo, saj ga doma v Grosupljem caka veliko dela.

Kakorkoli že, Ljubljana bo tudi med temi prazniki predvsem samevala, kot to počne že vrsto let. Odhajajoči iz te betonske džungle, ki se tako na mah prelevi v betonsko Saharo, pa so tudi tokrat vendarle nekaj pustili za seboj. Predvsem brezdomce in cedalje bolj redko posejane zastave kot edino stalno ikonografijo praznično prazne slovenske metropole.

Ivanka Mihelčič,
foto: S. Zivulović/B+D

Srečanje članov prekomorske brigade (Foto: Z. Primožič/FPA)

BORCI PREKOMORCI / PROTI POTVARJANJU ZGODOVINE

Obujanje spominov na prehojeno pot

IZOLA - V izolskem gostinskem solskem centru je bilo včeraj ob dnevu odpora proti okupatorju tretje srečanje borcev, ki so prišli v NOB iz Afrike, Albanije, Grčije in Makedonije. Skupnost teh borcev ima od leta 1980 sedež v izolski občini. Na srečanju se je zbralo 500 borcev in članov njihovih družin.

Med drugo svetovno vojno so bili številni slovenski fantje iz krajev, ki so bili takrat pod Italijo, mobilizirani in vpreženi v fasistični vojni stroj. Po kapitulaciji Italije so bili razporejeni po vseh evropskih bojiščih, številni pa tudi na Srednjem vzhodu in v Afriki. Vecina se jih je vključila v protifasistični boj, nastale pa so tudi številne samostojne vojaške enote, znamenite prekomorske brigade, v katere je bilo vključenih 35 tisoč slovenskih borcev. Med njimi je bilo tudi 1800 cla-

nov skupnosti, ki je imela včeraj srečanje v Izoli. Borili so se skupaj s člani grškega odpora proti Nemcem, v Albaniji so bili leta 1943 med prvimi partizani in ustanovili so bataljon, ki je deloval na ozemlju Albanije in Makedonije. Številni izmed njih so med bojem prehodili tudi več kot 3000 kilometrov in prišli celo do Trsta. »Spomin na prehojeno pot nas se vedno združuje,« pravi sekretar skupnosti Elio Sfiligoi. »Po kapitulaciji Italije bi večina od nas lahko ostala v angleškem ujetniš-

tvu, tam bi jedli čokolado in dobro živeli. Vendar smo izbrali boj, hoteli smo prispevati k boju proti fasizmu in borili smo se tam, kjer smo se pač znašli.«

Mnogi od nekdanjih borcev so zelo ogorčeni zaradi sedanjih poskusov potvarjanja zgodovine in enačenja vseh, ki so v

drugi svetovni vojni prišli za orožje, ne glede na to, na kateri strani. »Nismo bili vključeni v boje med Slovenci, tega nam nihče ne more očitati. Smo za spravo, vendar pa se z nami ne morejo enačiti tisti, ki so sprejeli puško od Nemcev in jo naperili proti nam, ki smo se borili za ohranitev

evropske civilizacije pred fasističnim barbarstvom,« meni Sfiligoi.

Udeležence srečanja je nagovoril **Lado Pohar**, podpredsednik Republiškega odbora ZB NOB Slovenije. Poudaril je, da je protifasistični boj slovenskih borcev neizbrisni del evropske zgodovine. Dotaknil se je tudi sedanjega položaja v sednji Italiji, kjer znova ozivljajo sile, ki so bile premagane v skupnem boju zaveznikov v drugi svetovni vojni.

Udeležence srečanja so pozdravili tudi predstavniki hrvaških prekomorcev iz Pulja ter predsednik in sekretar Osrednjega odbora prekomorcev Slovenije **Miro Kocjan** in **Albert Klun**.

Boris Vuk

Dimitrij Rupel potuje na Portugalsko

LJUBLJANA - Poslanec državnega zbora in predsednik sveta Liberalne demokracije Slovenije Dimitrij Rupel se bo na povabilo Lorda Carringtona in portugalske fundacije Fundacao Oriente udeležil konference »Novi svet: red ali nered?«, ki bo od 4. do 8. maja v Arrabidi na Portugalskem. Gre za prvo v vrsti konferenc, ki potekajo v okviru srečanj v Arrabidi. Med svojim obiskom v Arrabidi, ki leži blizu Lizbone, se bo Rupel srečal tudi s portugalskim zunanjim ministrom Josejem Manuelom Duraom Barrosom. (STA)

SLOVENIJA

Pogajanja o pridruženem članstvu

LJUBLJANA - Evropska komisija je na večerajšnji redni seji v Bruslju sprejela predlog mandata za pogajanja med Slovenijo in Evropsko unijo o pridruženem članstvu, je STA izvedela iz diplomatskih krogov v Bruslju. Ob sprejetju mandata je Evropska komisija v uradnem sporočilu »ponovila skupno deklaracijo sveta ministrov in evropske komisije z dne 20. julija 1993, ki pravi, da pri razvijanju odnosov s Slovenijo Evropska unija pričakuje, da na področju pretoka kapitala in naložb v nepremičnine Slovenija ne bo razlikovala med državljani posameznih držav članic EU na osnovi državljanstva ali stalnega bivališča«.

Komisija meni, da v skladu s pristopom in načeli, ki se jih Evropska unija dosledno drži v svojih odnosih s tretjimi državami, in v zvezi s pogajanjimi med Italijo in Slovenijo, ki so v teku, lahko vsak napredek v poglobljanju sodelovanja prek dejavnosti ustanov unije ugodno vpliva na meddržavne odnose med članicami EU in tretjimi državami.

Predlog mandata za pogajanja med EU in Slovenijo o pridruženem članstvu naj bi maja ali junija letos obravnaval ministrski svet dvanaesterice. Pred tem pa morata predlog obravnavati delovna skupina komisije za srednje- in vzhodnoevropske države, v katero je EU nedavno uvrstila Slovenijo, nato pa se COREPER, to je skupina veleposlanikov držav članic EU.

Slovenija, ki želi pogajanja končati se pred koncem tega leta, je bila v zadnjem času deležna podpore različnih držav članic unije pri približevanju dvanaesterici.

Hitrejše približevanje evropskim integracijam in posebej Evropski uniji je tudi sicer stalnica slovenske zunanje politike. O tej temi so govorili na številnih dvo- in večstranskih srečanjih slovenskih diplomatov doma in v tujini. Slovenijo so v teh prizadevanjih med drugimi podprle Spanija (med obiskom ministra Peterleta sredi decembra lani v Madridu), Grčija (med Peterletovim obiskom v Atenah v začetku tega meseca) in Portugalska (prav tako med obiskom vodje slovenske diplomacije sredi tega aprila). Poleg tega so v zadnjih mesecih potekali tudi pogovori drugih slovenskih diplomatov z vplivnimi predstavniki Velike Britanije, Irske, Italije in drugih držav Unije, poroča STA.

Ansa pa poroča, da spremlja sklep o mandatu za začetek pogajanj s Slovenijo o pridruženem članstvu deklaracija, ki naj bi upoštevala zahteve Italijanov. Takšen dokument bo zdaj poslali svetu ministrov dvanaesterice, ki ga mora soglasno potrditi.

Kot je bilo mogoče slišati, naj bi se mandat sukal v okviru sporazumov, ki so bili že sklenjeni z drugimi državami srednje Evrope: s Poljsko, Češko, Slovaško, Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo. Od vseh teh sta bila doslej ratificirana samo sporazuma s Poljsko in Madžarsko. Novost v slovenskem primeru naj bi bilo stališče, po katerem »lahko vsak napredek v poglobljanju sodelovanja prek dejavnosti ustanov unije ugodno vpliva na meddržavne odnose med članicami EU in tretjimi državami«. Kot je mogoče prebrati v izjavi, je bila le-ta sestavljena tako, da je upoštevala »pogajanja, ki potekajo med Italijo in Slovenijo«.

Ansa nadalje poroča, da velja spostovanje pravic manjšin kot pogoj za podpis sporazuma, ki pa ne zadeva sedanjih bilateralnih pogajanj med Italijo in Slovenijo. Ta pogajanja - tako je zapisano v dokumentu, ki ga je poslal v obtok italijanski član Evropske komisije d'Archirafi - bi lahko olajšala reševanje italijanskih problemov v odvisnosti od napredka, ki bi ga dosegali v okviru pogajanj z Evropsko unijo, zlasti kar zadeva pravico do stalnega bivališča (italijanskih državljanov v Sloveniji, op. ur.), lastnino nepremčnin in gibanje kapitalov. Pri tem pa v krogih Evropske unije opozarjajo na to, da bi vprašanje nakupovanja nepremčnin in pravice do »drugega« stalnega bivališča v okviru EU postavili sele tedaj, ko bi slo za vstop Slovenije v to integracijo.

Tako so ravnali tudi v primeru Avstrije, Norveške, Švedske in Finske, ki se že pogajajo o pristopu v EU. Za zdaj ponuja Evropska komisija Sloveniji kontinuiran političen dialog, ki bi lahko v sedmih letih pripeljal do vključitve Slovenije v območje proste menjave znotraj unije. Enak tok velja tudi za druge države srednje in vzhodne Evrope in je navzkriž z željami Slovenije, ki se zavzema za krajše prehodno obdobje, piše Ansa.

Lestvica najbolj prodajanih knjig s področja otroške in mladinske literature

(od 17. marca do 27. aprila)

Med knjigami, ki naj bi jih prvenstveno brali otroci in mladostniki, prav gotovo pa se jim ne bodo odrekli njihovi starši, so na knjižnem trgu v zadnjem času najuspešnejša dela iz ljudske zakladnice, prav dobro pa gre v denar priročnik za mlade »firbce«, ki ga je napisala Desa Muck. Male knjižnice Jana Pienkowskega se zelo dobro prodajajo predvsem v ljubljanski Karantaniji, sicer pa povsod dobro prodajajo slikanice in seveda »večno zelene« pravljice o Aladinu, Ostrzku in podobnih junakih.

Knjigama Karantanija, Stari trg 21, Ljubljana

1. Jan Pienkowski: Muhasta zgodba, Kolibri, 1993
2. Jan Pienkowski: Male posasti, Kolibri, 1993
3. James Gurney: Dinotopija, Maya, 1993
4. Desa Muck: Blazno resno o seksu, Mladinska knjiga, 1994
5. Walt Disney: Aladin, Mladinska knjiga, 1993

Knjigama založbe Obzorja, Gosposka 24, Maribor

1. Markus Pfister: Mavrična ribica, Epta, 1992
2. Nebo nad nami, Mladinska knjiga, 1994
3. Slovenske ljudske pesmi: Desetnica, Mladinska knjiga, 1994
4. Babette Cole: Mama je znesla jajce, Kmečki glas, 1994
5. Carlo Collodi: Ostrzek, Mladinska knjiga, 1991

Knjigama Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana

1. Desa Muck: Blazno resno o seksu, Mladinska knjiga, 1993
2. Svetlana Makarovič: Kosovirja na leteci zlici, DZS, 1994
3. Babette Cole: Mama je znesla jajce, Kmečki glas, 1994
4. Elizabeth Goudge: Beli konjček, Mladinska knjiga, 1994
5. Desa Muck: Pod milim nebom, Mohorjeva založba, 1993

Dom knjige, Pristaniška 5, Koper

1. Divja jaga, zbrane ljudske pripovedke, Mladinska knjiga, 1994
2. Saint Exupéry: Mali princ, Mladinska knjiga, 1991
3. Mark Twain: Prigode Toma Soyerja, Mladinska knjiga, 1994
4. Branka Jurca: Ko zorijo jagode, Mladinska knjiga, 1994
5. Astrid Lindgren: Emil iz Loenneberge, Rotis, 1993

Knjigama Drava, Paulitschgasse 5-7, Celovec

1. Scarry: Moj prvi slikovni slovar, Pomurska založba, 1989
2. Vinko Möderndorfer: Koroske ljudske pravljice, Drava, 1994
3. Tone Pavcek: Juri Muri v Afriki, Mladinska knjiga, 1993
4. Bogdan Novak: Grajski strah, Mladinska knjiga, 1992
5. Dahl: Matilda, Mladinska knjiga, 1993

Vanda Straka

Veliki poet

Ivo Pogorelić ljubljanskega občinstva ni razočaral (Foto: Jože Suhadolnik/B+D)

LJUBLJANA - V Gallusovi dvorani Cankarjevega doma je 26. aprila nastopil izjemni pianist Ivo Pogorelić. Na programu je imel dela: Slike z razstave M. P. Musorgskega, Preludij v cis-molu, op. 45 F. Chopina in štiri Scherzova dela: op. 20 v h-molu, op. 31 v b-molu, op. 39 v cis-molu in op. 54 v e-duru. Pred razprodano in nabito polno dvorano (več kot 1.600 poslušalcev) je Pogorelić navdušil po vseh merilih klavirske igre; se več, tudi po tem ljubljanskem recitalu se je povzpel ali pa samo utrdil mesto med vodilnimi svetovnimi pianisti, skupaj s Pollinijem in Brendlom.

Pogoreličeva klavirska igra postaja fenomen, zgrajen na izjemni pianistovi tehniki in poglobljenem, izredno bogatem muzikalnem izrazu. Pogoreličev klavirski ton je že sam zase fenomen. Čeprav v Ljubljani ni imel na voljo povsem neoporečnega instrumenta, je bil njegov skrajni forte in piano udarec nekaj povsem nezaslišane. Igra rok in nog, njihova koordinacija, odličen spomin ter agogično in dinamično niansiranje pa dajo Pogoreličevi klavirski igri tisti car, s katerim vsekakor sodi v sam vrh svetovne pianistike. Pogoreličev razvoj (rojen je bil 1958 v Beogradu in je hrvatski pianist!) se je nadaljeval od njegovih »incidentov«, ki so ga nazadnje pripeljali v sam vrh pianistike. Morda bi vse, kar smo slisali izpod prstov in nog Iva Pogoreliča v Ljubljani, zvenelo drugače v Haydnovi, Mozartovi in Beethovnovi klavirski glasbi.

Za obsežen, več kot 40 minut trajajoč cikel Slike z razstave Modesta Petroviča Musorgskega in za interludij s Chopinovim Preludijem v cis-molu, op. 45, potem pa se za vse štiri Scherze velja, da jih Ivo Pogorelić oblikuje dovolj samosvoje, vendar se vedno v skladateljskih okvirih. Vse to daje Pogoreličevi glasbi, ki je v teh pogledih res samo njegova, izjemno individualen ton. Morda ta izjemni pianist komaj potrebuje instrument (klavir) in glasbo (skladatelj), ki jo igra. Kajti klavir in glasbeni zapisi določenih skladateljev so praktično že v njem. V njem samem - v Pogoreliču - so glasbeni liki, ki jih umetnik preprosto le transformira, transparira.

Pianistova bogata in notranja fantazija je v tem trenutku več kot optična, kljub navedenim in večnim umetnikovim svobodom pa ostaja v mejah, okvirih in zavorah. Kajti Pogorelić je samosvoj le se do določenih meja, do meja najodličnejše in najbolj fine glasbene estetike. Ta pa vsekakor dominira nad vsem že zapisanim v odlični Pogoreličevi igri.

Tudi zato mu morda lahko odštejemo vse tiste zunajglasbene dogodke, ki so se tokrat obrobno dogajali na ljubljanski glasbeni sceni, ko je igral Ivo Pogorelić: od uvodne zamude, prek pomikanja instrumenta in klavirskega stola, do natančno določene dolžine odmora (ki ga je potem Pogorelić sebi v prid podaljšal za deset minut) do sklepa, ko se je

prihajal izjemno navdušeni publiki samo se priklanjat. Kljub temu pa slavní Ivo Pogorelić po tem koncertu, po klavirski igri, ki smo jo slisali tokrat, ostaja prvi svetovni pianist.

Franc Kriznar

Nagrada za pluralizem v umetnosti

NEW YORK - Na gala večerji v prostorih newyorskega Whitney muzeja bodo v ponedeljek, 9. maja letos že tretjič podelili nagrado, ki jo je ustanovil umetnik Nam June Paik in je namenjena posamezniku ali organizaciji, ki je na kakršenkoli način prispevala k »različnosti, kvaliteti in izvirnosti ameriške umetnosti«. Letos bo to nagrado dobila družba Sony Corporation of America, v njenem imenu pa jo bo prevzel predsednik družbe Michael P. Schulhof. PR

Jančar za tržaško gledališče

LJUBLJANA - Pisatelj Drago Jančar je ravnatelju Slovenskega stalnega gledališča (SSG) v Trstu Miroslavu Kosuti izročil svojo novo dramo Halstat, so sporočili iz SSG. Delo, ki ga je pisatelj gledališču izročil minulí petek, je bilo SSG namenjeno, se preden ga je Jančar začel pisati. Iz gledališča so sporočili le, da gre za igro za pet oseb, o vsebini pa je moč ugibati le iz naslova Halstat, ki je ime znamenitega arheološkega najdišča keltske kulture. Gledališče bo s studijo Jančarjeve novitete začelo v maju. (STA)

Taher Ben Jalloun prejel Mediteransko nagrado

PARIZ - Maroski pisatelj Taher Ben Jalloun je v Parizu prejel francosko literarno nagrado Prix Méditerranée za svoji dve knjigi L'Homme rompu (Človek v precepu) in La Soudure fraternelle (Bratovsko združevanje). Mediteransko nagrado za tujce je prejel Spanec Juan Goytisolo za deli Barzakh in Cahiers de Sarajevo (Sarajevski zapiski), obe deli sta prevedeni v francoščino. Nagradi, ki ju prispevajo regije južne Francije, znašata 50.000 frankov. Prvic podeljeno mladinsko nagrado pa so izročili Alzirski Maliki Mokaddem za roman L'Interdite (Prepovedano). (dpa)

IZ TUJIH GLEDALIŠČ

Gledališče Forced Entertainment

Forced Entertainment Theatre svojo desetletnico obstoja praznuje z dvema novima projektoma in retrospektivo preteklih del. Po Veliki Britaniji in drugod gostuje s predstavo Club of No Regrets. Sredi januarja je začel nastajati show Hidden J., v marcu pa je bil v Manshestru, v Parkers Hotel na ogled specifični prostorski performans Dreams Winter. S Forced Entertainment lahko komunicirate v Sheffieldu po tel. 0742 798977.

Ples Gledališče Ples

Od 11. do 20. marca je bil v tirolskem glavnem mestu Innsbrucku drugi festival Ples Gledališče Ples. Odprla ga je francoska skupina Fattoumi-Lamoureux s predstavo Mirrors aux alouette. Ostali gostje festivala so bili Susan Quinn Dance Company, ki je nastopila z Waag-platz 1, Homunculus s Schiachthof für Engel, Will Dörner s Treid, Laokoon s h-mol-Messe in Pilottanzt z Borderline. Festival je zaključila Eva-Maria Lerchenberg-Thöny s predstavo Der Idiot. Ravno tako kot preteklo leto so tudi letos omogočili srečanje s koreografji. 11. 3. so se pogovarjali s Fattoumi-Lamoureux, ki se je predstavila tudi s svojim videomaterialom.

Plesni dnevi '94

London Contemporary Dance Theatre je v Linzu 5. marca z večernim programom odprl Plesne dneve '94. Christopher Bruce je koreografiral britanskega Roosterja. V Franciji živeli Albanec Angelin Preljocaj je predstavil del svojega dela Peau du Monde, ki ga je poimenoval Sand Skin. Amanda Miller je postavila koreografijo na osnovi godalnega kvarteta Freda Fritha za Evo Brittovo in njeno predstavo My Fathers Vertigo po romanu Oliverja Sacksa (Der Mann, der seine Frau für einen Hut hielt). 12. marca je nastopila skupina Lanonima Imperial s predstavo Diari d'unes Hores na glasbo argentinske harmonike in z Eco de Silenci na 3. simfonijo Henryka Goréckega, oboje v koreografiji Juana Carlosa Gar-

cie. Avstrijska produkcija je bila zastopana 17. marca z uspešno predstavo Borderline v izvedbi Pilottanzta. 23. marca je gostovala skupina iz New Yorka Ghettooriginal Productions Dance Company. Britanska skupina Man Acts s predstavo The Sweatlodge je 26. marca označila vrhunec in konec festivala.

Ulrich Rogun

Potem ko je Walter Heun po šestih letih zapustil vodenje Tanztendenz München, je na njegovo mesto stopil Ulrich Rogun. Po studiju gledališke, filmske in televizijske znanosti je delal kot asistent režije v Reinisches Landestheater in uprizarjal na kölnski Studiobühne. V času studija je obiskoval seminarje o plesnem gledališču Pine Bausch. Neposreden stik s plesom je dobil v Düsseldorfu kot producent gostujočih programov.

AAL Delusional

Marina Abramović, ki je bila rojena v Beogradu in danes živi v Amsterdamu, je lansko pomlad v frankfurtskem Theater am Turm gostovala s performansom The Biography. Letos se je prav tam med 14. in 17. aprilom predstavila s solo performansom AAL Delusional. Realizirala ga je s pomočjo newyorskega umetnika Charlesa Atlasa, ki je 1987 prejel nagrado Bessie Award for sustained excellence in media/dance in je znan predvsem na odskem, kostumografskem področju in področju osvetljave tako v Združenih državah Amerike kot tudi v Evropi. Režijo za ta projekt je prevzel Michael Laub, ki je 1981. v Stockholmu ustanovil gledališko skupino Remote Control. Abramovičeva se s svojimi performancoi vedno znova postavlja v ekstremne telesne in mentalne situacije, ki gredo vse do končnih meja nekega obstoja. Z njimi zeli izzvati mentalne preskoke, ki jo popeljejo v drugačna stanja.

Sonja Dular

Opravičilo

Bralcem se opravičujemo, ker je tokrat zaradi tehničnih težav ob zaključku redakcije četrtkova rubrika Vabilo na razstave odpadla. Hvala za razumevanje.

Uredništvo

Willem de Kooning: Ženska II, 1952

PLES / RECENZIJA SOLO PLESNEGA PROJEKTA

Implozija in eksplozija telesa

Plesna komunikacija Vesne Lavrač ciklira dva svetova

Solo plesni projekt Vesne Lavrač
premiera: cet. 21. 4. 1994 ob 20.30, Galerija SOU - Kapelica na Kersnikovi 4
ples in koreografija: Vesna Lavrač
glasba: Michael Nyman
luc: Miran Sustersic
kostumografija in makeup: Leonora Jakovljevic
producent: SOU v Ljubljani

LJUBLJANA - Cas ob koncu tisocletja na zemeljski obli ponuja tako kot vsako drugo obdobje svoje lastno zavedanje o clovestvu. Na prehodu se menjata pogled in izkusnje biti in bivanja. Poskusi sinteze in nova izhoda so produkt razlicnih možnosti predhodne artikulacije. Prodreti dlje - ozavestiti - zavestnemu pragu dotlej neosvetljene vsebine in oblike se kaze kot siritev z idejo zaobje celote in globalnosti. Spremembe se vrstijo samo v polju podeljevanja pomena. Ce je doba cezmorskih potovanj prinesla odkritje Amerike, ce je doba znanstvenih posegov omogocila gledati subatomsko blizino in oddaljenost in sedaj ponuja ustvarjanje in komunikacijo z virtualnimi svetovi, lahko prav v slednjem vidimo smeri ozavešanja »neznanih« prvin obstoja. Trdota materije se odstira v manj goste, bolj subtilne, tekoče snovi. Posledica je brisanje striktnih meja, ki jih je vzpostavila materialisticka miselnost. Novo konstruirana percepcija se dotika duha in njegovih sposobnosti integriranja in transformiranja strukturnih zamejenosti.

Umetniska kreacija plesalke Vesne Lavrač je takšne vrste projekt. Njena plesna komunikacija ciklira dva svetova; prva stopnja zadeva svet na zahodu in svet na vzhodu, dva različna duhovno-zgodovinska principa, druga pa svet telesnosti in svet duha. Konkretno se to izraža skozi medij sodobne plesne erudicije in tradicionalnih mysticno-magicnih prvin starega cloveka. Na nivoju skupne izkušnje je njena medialnost holistica, se pravi, da je tu zato, da nas vse zadeva, na nivoju osebne pa avtoafirmativna. Ko smo kot gledalci vstopili v realni prostor gledanja, smo bili že takoj na začetku potavljeni v del virtualnega, plesalki namenjenega prostora. V zatemnjeni atmosferi se nas je dotikalo (v kolikšni meri tudi dotaknilo, ve vsak sam) njeno krožno gibanje, kontraktirano dihanje in glasovne eksplozije. Ta uvodna iniciacija je čistila polje artikulacije, aktivnega samogovora nje kot plesalke in reaktivnega nemega opisnega razgovora gledalca s samim seboj o tem, kaj gleda. Ples sam govori drugače, s konfiguracijo gibnih, energetiziranih stanj, zato je za vstop v njegovo razumevanje potreben occiscen, izpraznjen pomenski aparat, da bi bila pot v doživljanje iskrenejša, bolj resnična, predvsem pa bolj neposredna. V nada-

ljevanju je plesalka z dihanjem in izklicavanjem se naprej ohranjala stik skupne intimne. Potem ko smo zapustili njej namenjen cas, je skozi plesno obliko predocena vizualna dotikanja v gibanje odposlala svoje telo in njegovo energijo. Dinamika polja njegove ucinkovanja je prepletala krozni val in raven udar naravnost naprej. Kaj pa se je pravzaprav dogajalo v centru njenega sirjenja? Ce sledimo dihu in izdihu, ki sta bila integrativna elementa, potem je bilo telo vodeno skozi prihajanje vase in odhajanje ven iz sebe. V sodobni tehniki plesa tezisce gibnega loka in napetosti izhaja iz stopal in se prenese v močno sredisce okoli popka. Prav s tem pa se približa starim znanjem o popolni harmoniji telesa in duha, ki so ga gojile vzhodne kulture. Znanje o tocki, kjer se ukine nasprotje (splosno na primer dveh kultur, osebno dveh custvenih stanj, misli, površine in globine, duha in telesa...), ki se ga da neposredno spoznati prek paradoksa, omogoca, da navidezno spreminja svojo zadržanost in se pokaže v drugacni luci.

Dramaturški vidik plesalkinega prodora odzvanja v precizno mrezo implozije in eksplozije, ki druga drugo ves cas lovita v ciklu. V gibu si isce pot naprej in navznoter, pri tem pa ostaja v svojem centru, ki ga s postopnim narascanjem cisčenja energetskih predelov telesa se intenzivira. Zacejenja se s koncentracijo v pubicnem polju, prenosom na centre volje, srca, grla, cela in temena, se nakopljena skrita sila telesa osvobaja in brižga skozi zvočni kanal kot neartikuliran krik in skozi telo kot ekstatično tresenje. Ta proces prekinja izliv v novo obliko, umiritev v sproscenost misicnega, pa tudi zavestnega stanja. Poznavalci in praktiki tovrstnih katarizicnih tehnik vedo, da je trenutke transformacije nakopljenih energij izredno precizno in subtilno samo-doživetje. V odvisnosti od odprtja zavestnega praga se kaze možnost drugacega samospoznanja. Ker so pri tem prisotne velike kolicine energije in po kako- vosti izredno raznorodne, je za takšno delo potrebno obvladovanje, ki ga vodi zavestni duh. Bolj kot je cist, toliko bolj je namera, ki jo posameznik doživlja, rudimentarna in transparentna.

Prosojnost pa je bistveni element, ki omogoca, da se clovesko oko preseli iz ujetosti v temo v svet barv in svetlobe. V umetniškem smislu, sporocilnosti, namenjeni v clovesko okolico, je plesalki Vesni Lavrač ta poskus v veliki meri uspel. V razgalitvi, izpostavi svojega primarnega zivljenjskega utripa v telesu zivega bitja, zenske in plesalke, je videti plod vecletnih izkusenj, zrelost, ki presega meje. Cikli, ki bi vrteli ljudi v drugačno razumevanje realnosti, v blizino njih samih, so več kot potrebni.

Sonja Dular

LIKOVNA UMETNOST

Delo kot dogodek

Kako je lahko nekdo, ki je tako dober, tako zanič?

NEW YORK - Willem de Kooning v svojem dolgem zivljenju nikdar ni dozivel popolnega in nezadržanega obcudovanja, cetudi že desetletja velja za velikana avantgarde. Slikar in kipar, ki je 24. aprila praznoval 90. rojstni dan, se je postavil v prvo vrsto tistih, ki so s svojimi deli ameriski moderni zagotovili pomembno mesto v svetovni zgodovini umetnosti. Kljub temu je bil vedno - iz najrazlicnejših vzrokov - tarca napadov.

»Njegove slike so degenerirane, nemoralne in odbijajoce,« je pisalo v New York Timesu o njegovi prvi samostojni razstavi leta 1948, s katero je naglo zaslovel in uspel. Se leta 1984 je nek kritik ob veliki retrospektivi njegovih del v newyorskem Whitney-Museumu zapisal: »Misterij Kooninga je mogoče zreducirati na eno samo vprašanje: Kako je lahko nekdo, ki je tako dober, tako zanič?« De Kooning, ki izkira z Nizozemske, pa je bil tudi eden najbolj spoštovanih umetnikov danasnega casa in v ZDA, njegovi drugi domovini, kjer so ga idolizirali podobno kot Picassa v Franciji. Tega umetnik skorajda ni zaznal; nekoč je ponosno in presenečeno pripovedoval, da mu za veliko Picassovo razstavo pred nekaj leti v Muzeju moderne umetnosti ni bilo treba čakati v dolgi vrsti za vstopnico. Leta 1926 je s posiljko zivine prispel v ZDA, pred tem pa si je z osemletnim obiskovanjem rotterdamske likovne akademije ob večerih pridobil temeljno izobrazbo. V New Yorku se je dolgo mukoma prebijal kot dekorater in pleskar. Sele leta 1935 se je začel imeti za slikarja.

»Umetnost me ne pomirja,« je nekoč izjavil, »vedno se počutim zamotanega v melodramo vulgarnosti.« Njegovih »womenscapes« (ženskih krajin) niso napadali le moralisti in feministke, ampak tudi umetniški čistuni, ki so v njih zagledali izdajo principa abstraktnega ekspresionizma. De Kooninga to ni skrbelo, tako ali tako je sovražil pogovore z novinarji in drugimi teoretiki o svojih delih. Oci, prsi, stegna, popek ali cevliji z visokimi petami, včasih tudi erotiziran obraz na njegovih slikah po mnenju njegovih obcudovalcev nadaljujejo tradicijo Tiziana in Rubensa v pozno dvajseto stoletje. Njegov način slikanja so kritiki poimenovali »action painting« - Kooningu ni najpomembnejše sporocilo, temveč pojmuje svoje delo kot dogodek. Vedno znova so trdili, da zagotovo skicira z zaprtimi očmi, a umetniku se to nikakor ne zdi zalitev. »Fascinira me delati nekaj, pri čemer ne morem biti gotov, kaj bo nastalo,« je njegovo umetniško vodilo. De Kooning je bil desetletja poročen s slikarko Elaine de Kooning. »Stojim v njegovi luci, ne v njegovi senci,« je imela navado reci, preden je leta 1989 v starosti 69 let umrla. Medtem sta dolgo zivela tudi ločeno in de Kooningu je edino hčerko Liso rodila druga zenska. Lisa je leta 1989 pred sodiscem dosegla, da so mu preprecili razpolaganje z imetjem, vrednim okrog 150 milijonov dolarjev, umetnik je namrec sredi osemdesetih let zbolel za neozdravljivo Alzheimerjevo boleznijo. V svoji hisi na Long Islandu pa kljub temu slika naprej. »Bolje kot kdajkoli,« pravijo njegovi umetniški prijatelji.

Helmut Rätther, dpa

GLEDALIŠČE / NOVA HIŠA V NG

Edino gledališče, zgrajeno po vojni, bodo odprli junija

NOVA GORICA - Uradno odprtje nove gledališke hise v Novi Gorici, v kateri bo poleg domovalo Primorsko dramsko gledališče, bo v četrtek, 19. maja letos. To so sporocili javnosti na predvcerajsnji tiskovni konferenci, ki se je med drugim udeležil tudi akademik Ciril Zlobec. Ob tej priložnosti bo odigrana tudi premierna predstava Krsta pri Savici slovenskega dramatika Dominika Smoleta v režiji Janeza Pipana. Na otvoritev bodo povabili najvisje državne in cerkvene oblasti, slovenske gledališcnike z obeh strani meje, saj zelijo, kot so rekli na novinarski konferenci, povezati odprtje nove gledališke hise z dnevom slovenskih igralcev.

Otvoritvene slovensnosti bodo pravza-

prav potekale do 11. junija, tako da bodo odprtja prvega in edinega novega gledališca na Slovenskem, zgrajenega po vojni, prišli na svoj račun vsi, ki so z novogoriskem gledališčem in umetnostjo v tem mestu nasploh kakorkoli povezani. Ob vseh abonmajskih predstavah za devet gledaliskih abonmajev bo gledališče v tem casu pripravilo se gostovanji dveh slovenskih gledalisc. V njihovih prostorih bodo tudi stiri koncerti.

Do izteka letosnje gledališke sezone bodo nastudirali in konec junija uprizorili se eno gledalisko delo, in sicer Cervantesovo komedijo Medigres v režiji Maria Ursica. Napovedano Tirzo Damirja Zlatarja Freya pa bodo predstavili naslednjo sezono.

Vojko Cuder

NOVICE

Zadnja predstava

NOVA GORICA - V soboto, 16. aprila, se je zadnjič dvignila zavesa na gledaliskem odru v solkanski dvorani. S predstavo Oče dramatika Augusta Strindberga se je ansambel Primorskega dramskega gledališca poslovil od te dvorane, ki mu je predstavljala dom od vsega začetka delovanja. Nobeno slovo ni lahko in tudi to ne, ceprav so bile v dosedanjih gledaliskih prostorih razmere zelo utesnjene in za izvedbo nekaterih predstav celo nemogoče. Pa vendar so prav iz te gledališke dvorane šle v svet predstave, ki so prejemale nagrade na raznih gledaliskih festivalih in tekmovanjih. H koncu gredo tudi zadnje priprave na prvo predstavo v novem gledališču. Predvidoma sredi maja naj bi novo gledališče v Novi Gorici »krstili« z uprizoritvijo dela Dominika Smoleta Krst pri Savici, v režiji Janeza Pipana. (V. C.)

Sarajevski dnevi poezije tretjič v Ljubljani

LJUBLJANA - 32. Sarajevski dnevi poezije bodo 11. maja v Cankarjevem domu. Poleg te ustanove jih organizirata se Društvo slovenskih pisateljev in društvo Ljiljan, katerega duša je sarajevski pesnik Josip Osti. Prav on je Dneve poezije preselil v Ljubljano in s tem ohranil njihovo kontinuiteto, saj bodo letos tu že tretjič. Josip Osti bo otvoril prireditve s predstavitvijo poezije Marka Dizdara, ki jo bosta brala igralca MGL Violeta Tomic in Jozef Roposa. Nato bodo nastopili slovenski pesniki Dane Zajc, Kajetan Kovič, Veno Taufer, Ervin Fritz, Tomaz Salamun, Tone Kuntner, Milan Dekleva, Ivo Svetina, Milan Jesih, Izток Osojnik, Boris A. Novak, Jure Potokar, Maja Vidmar, Ales Debeljak in Uros Zupan ter bosanski pesniki Zilhad Kljucanin, Selim Arnaut, Mila Vlaisić - Gvozdić, Zarko Samouk in Josip Osti. V glasbenem delu bosta nastopila Jani Kovacik in Orkestar kulturnog vikenda djece iz BiH Vodnikova domacija pod vodstvom Vesne Andree - Zaimovic. (L. M.)

Četrta medregionalna razstava

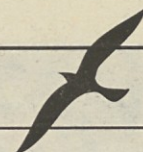
MURSKA SOBOTA - Po uspesno izvedenih prvih treh so v Galeriji Murska Sobota odprli četrto medregionalno razstavo. Projekt, za katerega je pobudo prispevala prav Galerija Murska Sobota, pripravljajo vsako leto v sodelovanju z galerijami in selektorji iz posameznih regij. Na tokratni se z deli na papirju, risbami in grafikami predstavljajo Joze Marinc (Dolenjski muzej Novo mesto), Herman Gvardjancic (Gorenjski muzej Kranj), Vida Slivnik-Belantic (Galerija likovnih umetnosti Slovenj gradec), Ivo Prancic (Mestna galerija Ljubljana), Stefan Galic (Galerija Murska Sobota), Rajmund Kocbek (Obalne galerije Piran), Samuel Grajfoner (Umetnostna galerija Maribor) in Joze Meglic (Galerija Delavskega doma v Zagorju). Izbor avtorjev in njihovih likovnih del je plod subjektivnih presoj posameznih selektorjev in se ga ne da povezati v zaključeno skupino - pac pa zrcacli vecplastno slojevitost aktualnih izraznih možnosti. Ideja o organiziranju medregionalnih razstav zeli prispevati k boljšemu povezovanju in sodelovanju posameznih galerijskih ustanov. (V. U.)

Fotografska mineštra

CELJE - Do 5. maja bo v Celju v dveh razstavnih prostorih - Likovnem salonu in Muzeju novejše zgodovine - na ogled izbor fotografij z mednarodnega natečaja Celje Salon '94. Ker udeležencem ni bila zastavljena tematska omejitev, je razstava predvsem zelo neizenacena, svoj delež pa je dodala se mednarodna komisija.

Ta je med 2505 izdelki 655 avtorjev iz 40 drzav izbrala 236 fotografij 167 avtorjev in izdelke predstavila na treh krajih. Ob otvoritvi prejšnji teden so prikazali diapozitive, v Likovni salon namestili barvne fotografije, v Muzeju novejše zgodovine pa crno-bele fotografije. Omenjena neuravnoteženost celjske razstave morda niti ne zmanjsuje njenega pomena. Kljub razlicnim tematikam, ki se jih lotevajo avtorji, je namrec mogoče videti vse tehnike snemanja trenutkov, ki so ze ze-lezen repertoar dobrih fotoreporterjev ali portretistov, tem pa se ob bok postavljajo posamezniki, ki se vedno lovijo trenutke in posebne naravne osvetlitve. Predvsem pri barvni fotografiji nekoliko motijo nekateri laboratorijski posegi, ki jih dandanes v svetu fotografije vse preradi uporabljajo. V crno-belem izboru je tega manj in prav crno-beli del celjske razstave ponovno dokazuje, da je pravo mojstrstvo skrito prav v poznavanju in obvladovanju navidez enostavnejšega.

Brane Piano

JAR / TERORISTIČNI NAPAD

Bomba na letališču

Počilo je 15 minut po odprtju volišč

JOHANNESBURG - Včeraj je na johannesburskem letališču Jan Smuts odjeknila bombna eksplozija. Bomba je ranila približno 16 ljudi, od tega štiri huje.

Avto bombo je razneslo le slabih 15 minut po odprtju volisc, policijski viri pa so sporočili, da za napad sumijo nekega belca, ki so ga priprli in ga se zaslusujejo. Med ranjenimi naj bi bila tudi dva ruska diplomata in pilot svicarske letalske družbe Swissair. Bomba je eksplodirala v drugem nadstropju letalskega poslopja, na parkirišču za tovorna vozila, ki cakajo na tovor z mednarodnih letalskih linij. Eksplozija je naredila ogromne, kraterjem podobne luknje v zidovih, prebila je tla in unicila vse zasteklene površine v stavbi. Kosčki stekla in betona so leteli po vsej stavbi in njeni okolici ter ranili več ljudi.

Alan Thornhill je v blizini kraja eksplozije v avtu čakal svojo zeno, ki je zaposlena kot hostesa. »Kar naenkrat je neznansko počilo, zračni udar pa me je vrgel na sedež za sovoznika. Vsa okolica je naenkrat postala temna. Ko sta se dim in prah nekoliko poglobila, sem zaslišal, da v

blizini nekdo klicke na pomoč. Izstopil sem in nedaleč od avtomobila oziroma njegovih ostankov zagledal letalskega častnika, ki mu je eksplozija odtrgala nogo. V tistem trenutku so pripeljala že tudi prva reševalna vozila. Reševalci so bili zares hitri,« je Thornhill pripovedoval svojo zgodbo novinarjem.

Policija je letališče zaprla ter začela evakuirati in iskati morebitne storilce. Ranjence so odpeljali v bliznjo bolnišnico, kjer je eden od zdravnikov neuradno povedal, da ima letalski častnik, uslužbenec Swissaira, hude poškodbe rok in nog, trebuha ter prsnega koša, vendar pa ni v smrtni nevarnosti.

Price so povedale, da je le nekaj trenutkov pred eksplozijo s prizorišča zelo hitro odpeljal neki belec, ki ga je policija pozneje odkrila in odpeljala na zaslišanje.

V bombnih napadih, ki spremljajo volitve v Južni Afriki, je do zdaj umrlo 21 ljudi, veliko pa jih je bilo ranjenih. Policija je na zaslišanje privedla 31 oseb, osumljenih, da so sodelovali pri pripravi in izvedbi terorističnih napadov v zadnjih tednih. (Reuters)

NOVICE

Izraelski napad na Hezbolah

SAIDA - Libanonska policija je sporočila, da je izraelsko letalstvo na jugu Libanona v pogorju Iklim al Tufah napadlo položaje proiranskega Hezbolaha. Dva izraelska lov-ska bombnika sta izstrelila raketi zemlja-zrak. Sočasno je več izraelskih letal uprizorilo domneven napad na nekatere druga območja na tem pogorju. Izraelska vojska občasno izvaja letalske napade na položaje Hezbolaha; med pogoji, ki jih Izrael postavlja za podpis mirovnega sporazuma z Libanom, je tudi zahteva, da libanonska vlada ALS vključi v svoje redne enote. Temu pa ostro nasprotuje Sirija, ki ima v Libanonu odločujoč vpliv. (AFP)

Britansko-nemški vrh

LONDON - Nemški kancler Helmut Kohl je včeraj pripotoval v Veliko Britanijo, kjer se bo srečal s premierom Johnom Majorjem. Državnika bosta razpravljala o Bosni, o prihodnosti Evrope in širitvi članstva na Vzhod. Kohlana rednem britansko-nemškem srečanju spremljajo finančni, gospodarski, zunanji, notranji in obrambni minister, ki se bodo sestali s svojimi britanskimi kolegi. (AFP)

Delorsa bo nasledil Dehaene

LONDON - Velika Britanija je pripravljena zmanjšati svojo podporo siru Leonu Brittnu, ki naj bi Jacquesa Delorsa nasledil na mestu predsednika Evropske komisije. Delorsu poteče mandat konec leta in Velika Britanija je svoje upe stavila na podpredsednika komisije in nekdanjega ministra v vladi Margaret Thatcher. Večina držav dvanajsterice podpira belgijskega premiera Jean-Luca Dehaena, ki je požel mnogo odobravanja med belgijskim predsedovanjem EU, zameril pa se je Britancem, ki nasprotujejo njegovim zamislim o bolj centralizirani Evropi. Tretji kandidat za predsednika Evropske komisije je nizozemski premier Rud Lubbers. (Reuters)

STRUKTURA NOVE VLADE V JUŽNI AFRIKI

Na volitvah od 26. do 28. aprila bodo izvolili regionalne in nacionalne parlamentarne poslane. Število oddanih glasov bo odločalo o tem, koliko poslancev bodo izvolili v deželne skupščine.

Nacionalna skupščina: 200 članov z nacionalnih volilnih list in 200 z regionalnih.

Deželne skupščine: skupaj približno 500 članov; od 30 do sto iz vsake od devetih provinc. Število sedežev bo znano, ko bodo število oddanih glasov v vsaki provinci delili s 50 tisoč.

Vsak volilec ima dva glasova - enega za poslanca v nacionalni skupščini in enega za poslanca v deželni skupščini. Volijo se stranke, ne posamezniki.

Nacionalna skupščina in senat morata v dveh letih skupaj izdelati novo ustavo, ali pa bo predsednik razpustil parlament in sklical nove volitve.

Predsednik (šef države)

Predsednikovi namestniki: po eden iz vsake stranke, ki bo dobila več kot 80 sedežev.

Kabinet: sestavljen iz strank, ki bodo dobile več kot pet odstotkov glasov.

Senat: 90 članov - deset iz vsake province.

Ustavno sodišče: imelo bo glavno besedo o ustavi.

REUTERS

Mandeli se uresničujejo življenjske sanje

INANDA - Le nekaj ur po tem, ko so po vsej državi zaplapolale zastave, se je v zgodnjem soncem jutru pred solo, kjer je odprto volišče, pojavil Nelson Mandela. Uresničile so se mu življenjske sanje - sodelovati na demokratičnih volitvah.

Voditelj Afriskega narodnega kongresa je zbranim izjavil, da je ta dogodek »nepozaben«. Mandela, ki naj bi postal prvi temnopolti predsednik Južne Afrike, veselja ni skrival: »To je začetek novega obdobja. Era apartheida je za nami, prav tako čas pesimizma, nemirov in nesoglasij,« je izjavil Mandela, ko je oddal svoj volilni listič v soli v pristaniškem kraju Ohlange, severno od Durbana. Dogodek je spremljalo veliko novinarjev, fotografov, policistov, vojakov, predstavnikov neodvisne volilne komisije in mednarodnih opazovalcev. Vsi so bili vidno vznemirjeni. Mandela je bil oblečen v rjave hlače in tanko oranžno srajco, obut je bil v sandale. Bil je bil vidno utrujen, kar gre pripisati dolgotrajni volilni kampanji. Po prihodu v solo se je ustavil pri bližnjem spomeniku predsedniku in ustanovitelju ANC Johnu Dubeu, ki je leta 1900 ustanovil solo v Ohlangeu, da bi bili tudi temnopolti Južnoa-

fricani deležni izobrazbe. Potem ko je na spomenik Dubeu položil venec, se je Mandela dvakrat priklonil in se napotil proti soli, v kateri je že od torka odprto volišče.

Skrit ocem javnosti je oddal svoj glas za nacionalno skupščino, potem pa se za deželno skupščino. Ko je govoril v svojem imenu in imenu ANC, je potrdil, da je to glasovanje »uresničenje upanj in sanj, ki so jih gojili desetletja - sanj o Južni Afriki, ki zastopa vse prebivalce«. Izrazil je željo, da bi njegov glas »vtil upanje vsem Južnoafričanom, da bodo spoznali, da so en sam narod«.

Zaradi spoznanja, da bodo imeli v novi vladi večino temnopolti, so mnogi belci postali vidno vznemirjeni. Mandela je zato obljubil: »Prizadevamo si, da bi pridobili zaupanje tistih, ki se bojijo, da bodo preglašeni. Vztrajno sem se bojeval proti nadvladi belcev in tudi proti nadvladi črncev.« Po tej kratki izjavi se je Mandela usedel v avto in se odpeljal. Pot ga je vodila mimo dolge vrste čakajočih volilcev, ki so prvič v življenju zeleli okusiti demokracijo. Na spomeniku Johnu Dubeu je zapisano: »Iz somraka na blesečo svetlobo.«

Bryan Pearson / AFP

MEHIKA / VLADA IZGUBLJA MOČ IN UGLED

Nesposobnost ministrov naj rešijo posebne komisije

Komisija, ki ji pravijo »Koordinacija za javno varnost naroda«, ni uspela omejiti števila ugrabitev

CIUDAD DE MEXICO - Štiri mesece pred predsedniškimi volitvami se zdi vlada predsednika Carlosa Salinasa precej brez moči, saj nenehno imenuje nove »komisije«, da bi pojasnile tista vprašanja, ki bi jih morala reševati posamezna ministrstva.

Najpomembnejša vprašanja zadnjih starih mesecev (vstaja v Chiapasu, umor predsedniškega kandidata Luisa Donalda Colosia, javna varnost zaradi več ugrabitev) namreč obravnavajo posebne komisije, ki jih je neposredno imenovala predsedstvo. Prav to po mnenju poznavalcev se bolj spodjeda predsednikov ugled, ki ga že tako ali tako načenjata korupcija in preobsežen birokratski aparat, kar priznavajo celo njegovi najvišji predstavniki. Zaradi te sibičnosti dobivajo vse večjo težo tudi obdolžitve o centralizaciji in avtoritarnem vodenju, ki jih opozicija naslavlja predsedniku in njegovi stranki, Revolucionarni institucionalni stranki (PRI), ki je na oblasti že 65 let.

Najnovejšo komisijo z imenom »koordinacija za javno varnost naroda« je pred-

sedstvo imenovalo v ponedeljek zvečer. Njeno imenovanje je ironično sovpadlo z novo ugrabitvijo. Neznanci so namreč sočasno ugrabili Angela Lozado Moreno, sina lastnika verige supermarketov Gigante. To se je zgodilo komaj 40 dni po ugrabitvi bančnika Alfreda Harpa He-luja, predsednika skupine Banamex-Accival. Nova komisija, ki ji predseduje minister za delo Arsenio Farell, naj bi »koordinirala« skrb za javno varnost pri ministrstvih za notranje zadeve, pravosodje in obrambo ter zveznem oddelku za prestolnico, je zapisalo predsedstvo v svojem uradnem sporočilu. Ze pred nekaj dnevi je predsednik imenoval posebno komisijo, ki jo sestavljajo »ugledni državljani«. Raziskala naj bi okolščine umora Luisa Donalda Colosia, predsedniškega kandidata PRI, ki je bil umorjen 23. marca. Komisijo so ustanovili po tem, ko so že imenovali »posebnega preiskovalca«, državnega tožilca Miguela Montes, da raziše to vprašanje. To imenovanje, do katerega je prišlo pet dni po umoru, je mnoge osupni-

lo, saj bi moral takšno preiskavo opraviti zvezni minister za pravosodje in policijo Diego Valades. Da ne bi zao-stali, so poslanci PRI istega dne sprejeli sklep, da bodo tudi sami imenovali parlamentarno komisijo za preiskavo. Kljub temu je se nejasno, kako je bila preiskava vodena, uradne oblasti, skupaj s posebnim preiskovalcem in posebnimi komisijami, pa molčijo. Imenovanje posebnih komisij se je zaenkrat konec januarja zaključilo z imenovanjem Manuela Camacha Solisa kot »posebnega komisarja«, ki naj bi vzpostavil dialog z Zapatiščno vojsko nacionalne osvoboditve (EZLN), gverilskim gibanjem, ki je v začetku letosnjega leta v Chiapasu vodilo upor.

Zadevo bi moral po pričakovanjih obravnavati notranji minister Patrocinio Gonzalez Garrido, vendar se je znašel v ognju kritik, saj je bil tudi guverner Chiapasa, zaradi česar so ga hitro zamenjali. Kljub temu pa bi po ustavi preiskavo o tem vprašanju vsekakor moral voditi sedanji notranji minister Jorge Carpizo.

Noël Lorthiois / AFP

RUSIJA / PRITISKI NACIONALISTOV

Usoda rusko-ameriških vojaških vaj še vedno negotova

MOSKVA - Ruski predsednik Boris Jelcin se je uklonil pritisku nacionalistov in svojega obrambnega ministra Pavla Gracova pozval, naj se enkrat preudari odločitev, da bo Rusija julija z ameriško vojsko izvedla vojaške manevre na planotah ob Volgi, v bližini mesta Orenburg. Ruski tiskovni predstavnik Kostikov je novinarjem povedal: »Predsednik je obrambnemu ministru svetoval, naj vnovic pretehta izvedbo skupnih vojaških vaj z Američani, pri tem pa naj upošteva tudi kritike ruske javnosti.«

ZDA se z nenadno spremembo misljenja v ruskem političnem vrhu niso sprijaznile, saj skupni manevri po njihovem mnenju simbolizirajo tesnejše sodelovanje med nekdanjima sovražnicama iz obdobja hladne vojne. Ameriški sekretar za obrambo William Perry je ruskega obrambnega ministra Gracova sicer poklical zaradi izmenjave mnenj o bosanski krizi, med pogovorom pa je načel tudi temo sku-

pnih vojaških vaj in svoje-ga sogovornika zaprosil, naj prepreči preklic manevrov, ki naj bi se jih udeležilo približno 1500 vojakov z vsake strani.

Ruski vojaški vrh je na kritike nacionalističnega časopisa in javnosti sicer s prepričanjem odgovarjal, da so skupne vaje nujno potrebne zaradi boljsega sodelovanja v mirovnih in morebitnih oboroženih akcijah pod okriljem Združenih narodov, ko pa so Moskvo obiskali zahodni vojaški predstavniki, so bili v vojskem vrhu zadržani in so nasprotovali skupnim manevrom.

Medtem ko so si Američani prizadevali prepričati ruski vojaški vrh, naj doseže, da politično vodstvo ne bi preklalo manevrov, so se v Bruslju sestali predstavniki zveze Nato in vojaški poveljniki držav članic nekdanjega Varšavskega sporazuma. Pogovarjali so se o bosanski krizi, o ruskem pristopu k Natovemu Partnerstvu za mir in o skupnih vojaških vajah.

(Reuters)

O čem pišejo drugje po svetu

O vojni v Bosni

»Načeloma je srbska vojska včeraj, ko se je iztekel Natov ultimatum, umaknila svoje cete in težko orožje iz 20-kilometrskega obroča okoli Gorazda. Po trditvah Natovih strokovnjakov so cete generala Mladića z zavzetjem mesta skoraj dosegle svoj cilj, čeprav so morale mesto prepustiti modrim celadam. Z obleganjem Gorazda so Srbi cetam bosanske vlade vzeli pomembno komunikacijsko pot, izhodišče za protiofenzive, predvsem pa so jim preprečili uporabo tovarne orožja. Deset tisoč Mladićevih mož ter 65 tankov in topov, kolikor so jih nasteli med obleganjem Gorazda, lahko Srbi zdaj uporabijo za druge vojaške akcije, zlasti pri spornem koridorju pri Brčnem na severu Bosne.« (Libération, Pariz)

»Za Nemčijo, ki je vedno težila po prevladi v Evropi, je močna država v južni Evropi - ki nastaja okoli Srbije - zelo neugodna. Zato je bila njena politika vedno usmerjena k razpadu Jugoslavije in slabitvi Srbije. To je se bolj v interesu Avstrije in Madžarske... Nemška diplomacija je sodobne pojme narodovih pravic, kakršni sta nedotakljivost meja in pravica do samoodločbe, zavedno ali nezavedno uporabila za krinko svoje tradicionalne politike. Prav zato sta Nemčija in Avstrija podprli odcepitev Slovenije in Hrvaske, takoj ko so se te težnje začele razvijati. Nemčija je imela vedno posebne interese na Balkanu, zato je začela izvajati tudi pritisk na svoje evropske zaveznice.« (Novaja Eshednevnaia Gazeta, Moskva)

O volitvah v Južni Afriki

»Vseeno je, katere izzive mora premagati Južna Afrika, zgodovinskega pomena je dejstvo, da je okoli 20 milijonov zapostavljenih črncev ta teden na črepinjah apartheida združenih v političnem procesu odločanja. Strukture starega sistema so začele popuscati že v 80. letih, vendar so le redki predvideli, da bo desetletje pozneje večina črnkega prebivalstva stala na pragu prevzema moči... Obstaja velika nevarnost, da bo v deželi zavladovala nova oblika avtoritarnega gospodarstva. Vendar nas to ne sme odvrti od praznovanja zadnjega dejanja dekolonizacije Afrike - skoraj 350 let po tem, ko so prvi Holandci stopili na rt.« (Daily Telegraph, London)

»Zdaj že nekdanji predsednik Frederik de Klerk, ki izhaja iz jedra zagovornikov apartheida, je v tej drami odigral vlogo, kakršno je imel v Sovjetski zvezi Mihail Gorbačov: namesto da bi z nasiljem branil čedalje krivičnejši sistem, je dovolil, da je stari red razpadel. Za gradnjo novega pa, upajmo, se ni prepozno.« (Der Standard, Dunaj)

DANES PO SVETU

JOHANNESBURG - Zadnji dan volitev
BUKARESTA - Obisk bosanskega predsednika Izetbegovića
ATENE - Sestanek Evropa o terorizmu in trgovini z mamili
MOSKVA - Predvidoma podpis Jelcinovega sporazuma o družbenem miru

BIH / PO IZTEKU NATOVEGA ULTIMATA BOSANSKIM SRBOM

Dvojni praznik Goražda: umik Srbov in pitna voda

V Sarajevu so odprli britansko veleposlaništvo

GORAŽDE, SARAJEVO, ZENEVA - Včeraj so imeli v skoraj porušnem Goraždu pravi praznik, saj je v mesto prispel konvoj z vodnimi crpalkami in vso potrebno opremo za vnovično vzpostavitev vodovodnega omrežja, ki so ga Srbi unicili že pred slabim mesecem, ko so začeli napadati mesto. Z opremo je v mesto prislo tudi šest velikih cistern z vodo, saj so delavci mednarodnih organizacij opozorili, da utegnejo zaradi pomanjkanja neoporečne pitne vode izbruhniti različne epidemije. Srbi so nadaljevali umik svojih enot in oborožitve iz okolice Goražda. Na »prepovedanem območju« je ostalo le še nekaj nevoznih tankov.

Posebni odposlanec Organizacije združenih narodov Jasusi Akasi je bil s srbskim umikom zadovoljen, zato je takoj po izteku ultimata sporočil, da ne bo ukazal letalskih napadov. Enot OZN budno nadzira dvajsetkilometrsko »prepovedano območje« v okolici Goražda.

Bosanski Srbi so včeraj obdolžili mednarodno skupnost, da je nasledila lažnim podatkom o žrtvah v Goraždu, k sirjenju te »muslimanske antipropagande« pa naj bi ključno pripomogle prav organizacije, ki jih je v Bosno poslala mednarodna skupnost. Tiskovni predstavnik Visokega komisariata za begunce pri

Združenih narodih Peter Kessler pa zagovarja objavljene številke: »Mogoče je, da so se nekateri, ki so podlegli ranam, hkrati znasli na listi ranjenih in mrtvih.«

V Bosno prihajajo novi ljudje, ki bodo poročali o tamkajšnjih razmerah. V Sarajevu je namreč včeraj zaplapolala britanska zastava in zaznamovala odprtje

veleposlaništva. Britanci so pogumnega diplomata Roberta Barnetta opremili z lahkim oklepnim avtomobilom, neprebojnim jopcem, zalogo hrane in prenosno radijsko postajo, njegova naloga pa bo poročati o položaju v nekdanji jugoslovanski republiki.

Vojna v Bosni ne pretresa le ozemlja nekdanje Ju-

goslavije, ampak tudi tuji. Novi voditelj francoske komunistične partije je namreč ameriške in britanske medije ter »vse dobro obveščene« pozval, naj objavijo, kdo oziroma katera država ne sponuje embarga na uvoz orožja v nekdanjo Jugoslavijo. Na potezi so torej novinarji...

(Reuter) Prebivalci Goražda se vračajo domov (Telefoto: AP)

Washingtonu je že tretjič letos močno odleglo

WASHINGTON - Ko je admiral Leighon W. Smith, poveljnik sil vojske zveze Nato za južno Evropo, skupaj s poveljniki zascitnih sil OZN v sredo ob dveh zjutraj povedal, da severnoatlantska vojska letala ne bodo napadla srbskih sil okrog Goražda, so si oddahnili tudi v Washingtonu. Zaradi pokvarjenega tanka ne bomo začeli vojne, je umik srbskega težkega orožja iz 20-kilometrskega prepovednega območja okrog Goražda komentiral poveljnik modrih celad general Rose. Pentagon in Bela hiša soglasata. Že tretjič letos so se za las umaknili večjemu vojaškemu spopadu na Balkanu, ki bi močno zapletel dnevni red ameriškega predsednika Billa Clintona.

Sedanja ameriška vlada se namerava se naprej bolj posvečati notranjepolitičnim reformam kot mednarodnim krizam. Hkrati pa v Washingtonu poudarjajo, da je z ultimatom Srbom vojska zveza Nato vnovic dokazala svojo verodostojnost.

Obrambni minister Perry je povedal, da lahko letalom v italijanskih vojaških oporiščih kadarkoli

spet ukažejo bojno pripravljenost, če bodo Srbi kršili zahteve mednarodne skupnosti.

Tako kot Evropejci tudi Američani molčijo o strateških pomankljivostih zadnjega ultimata Srbom. Umik iz okolice Goražda ne bo prizadel srbskih vojaških ciljev v Bosni. Vojaški strokovnjaki v ZDA opozarjajo, da Srbom ni treba zavzeti obleganih mest. Če bodo se naprej obvladovali 70 odstotkov Bosne, bo življenje v Goraždu in drugje dovolj neznosno tudi brez srbske zasedbe.

Združene države Amerike in vojska zveza Nato se niso doslej niti z besedo vprašale o zakonitosti srbske zasedbe v Bosni. Če bi se, bi morale ukrepati. Tako pa se lahko zdaj razglasijo za zmagovalce vsi razen prebivalcev Goražda in drugih muslimanskih otokov v Bosni. Zahod lahko trdi, da so se Srbi umaknili zaradi grožnje vojskega obracuna, Srbi pa lahko upravičeno ugotovijo, da se igrajo igro mačke z mišjo z najmocnejšimi državami sveta. Videti je, da enaka usoda čaka mirovno pobudo, ki jo skupaj z evropskimi zunanji ministri in

ruskim kolegom Andrejem Kozirjevom pripravlja ameriški državni sekretar Warren Christopher. Ker Zahod se ni pripravljen podpreti svojih zahtev z edinim jezikom, ki ga razumejo Srbi - s silo - bodo pogajanja spet dolocali Pale in Beograd.

Edina odprta vrata, ki so jih na Balkanu pustili Američani, je zavrnitev pošiljanja vojakov na balkanska bojiska. Ne le zato, ker bi bila takšna poteza pravi mali politični samomor Clintonove administracije, saj bi jo raztrgali kritiki podreditve ameriških vojakov poveljnikom OZN. Vojski z modrimi celadami, talci neodločne mednarodne politike, zdaj predvsem ovirajo vojaški obračun s Srbi.

Ameriška veleposlanica v OZN Madeleine Albright se je zato ostro sporekla s posebnim odposlancem generalnega sekretarja OZN Jasusijem Akasijem. Akasija, ki je Americane obdolžil strahopetnosti, ker ne pošljejo vojakov v Bosno, je Albrightova spomnila, da je samo javni uslužbenec in da nima pravice dolžiti tistih, ki mu režejo vsakdanji kruh.

Barbara Kramzar

HRVAŠKA / STAVKA PROFESORJEV

Vlada zavmila zahteve in uvedla delovno obveznost

ZAGREB - Hrvatska vlada je v sredo končala stavko srednjesolskih profesorjev, tako da je za vse stavkajoče uvedla delovno obveznost. Teža uvedbe delovne obveznosti ustreza teži mobilizacije, zato si bo le malo profesorjev drznilo nadaljevati stavko, čeprav je sindikati srednjesolskih profesorjev niso odpovedali. Že od srede na Hravskem stavkajo tudi delavci visokosolskih ustanov in znanstvenih institutov, uslužbenci na osnovnih solah in v predšolskih ustanovah pa so stavko končali.

Za vlado in stavkajoče je bila ključna noc s torka na sredo, ko so se po posredovanju zagrebskega nadškofa in kardinala Franja Kuharica (obiskali so ga sindikalci) srečali predstavniki vlade in sindikata. Kardinal Kuharić je organiziral srečanje, na katerem so predstavniki vlade ter sindikatov predšolskih in osnovnosolskih ustanov podpisali sporazum. Zataknilo pa se je pri sporazumu s sindikatom uslužbencev na srednjih solah, saj je predsednica sindikata Vesna Kanizaj zavrnila podpis sporazu-

ma, ker naj bi vlada ne bila pripravljena izpolniti niti polovice zahtev stavkajočih, predvsem povišanja plač ter zamenjave ministrice za kulturo, solstvo in sport Vesne Girardi - Jurkić. Vlada je privolila le v reorganizacijo ministrstva za kulturo in solstvo, o plačah pa naj bi razpravljali pozneje.

Hrvatska vlada noče niti slišati o povišanju plač za 70 odstotkov, kot so zahtevali stavkajoči. Po besedah premiera Nikice Valentica bi popuščanje stavkajočim predstavljalo »neposredno ogrožanje stabilizacijskega programa«. »Že ce bi plače povišali samo za 30 ali 40 odstotkov, bi bilo s programom konec,« meni hrvaški premier in trdi, da bi sledila povečanje inflacije in realen padec osebnih dohodkov prav v najbolj kritičnem trenutku izvedbe stabilizacijskega programa. »Ne mislite, da bo Svetovna banka odobrila posojilo državi, kjer zaradi pritiska množic z ulice spreminjajo proračun in kjer od programa odstopijo že drugi oziroma tretji mesec,« je se povedal Valentić.

Darko Pavičić

BALKAN / 650 KILOMETROV DOLGA KAČA SRBSKIH OZEMELJ

Koridor od Knina do Beograda

Cesta in nekaj zemlje okrog nje pomeni uresničenje sanj o Veliki Srbiji

KNIN - Na območjih, kjer živijo Srbi, se imenuje preprosto »koridor«: gre za 650 kilometrov dolgo asfaltno cesto, ki predstavlja edino povezavo med Beogradom in dvema srbskima »republikama«, ki sta v vojni s Hrvati in Muslimani. Na več krajih so postavljene pregrade, vendar koridor kljub temu daje videz nepretrgane povezave, tako da je dejanska uresničitev Velike Srbije, o kateri sanjajo srbski nacionalisti.

Po cesti med Kninom in Beogradom vozijo dolge kolone tovornjakov znamke Famos in Raba, ki bosanskim Srbom in tistim na Hrvaškem dovajajo življenjske potrebščine in orožje. Ministrstvo za notranje zadeve samostojne Republike Srbske krajine je dopisniku agencije AFP izdalo posebno dovoljenje za potovanje po območjih, ki jih nadzorujejo Srbi, torej tudi za območja Srbske republike v Bosni in ozemlje nove Jugoslavije, ki jo sestavljata Srbija in Crna gora.

Nekaj kilometrov od Knina pot pelje stran od doline reke Krke in se vije pod vrhovi Planine, ki jih se pokriva sneg. Zaradi idilične pokrajine in dobre ceste, ki se ovinkasto spušča, popotnik pozabi, da je v vojnem pasu. A le za kratek čas, kajti v bližini Ključa je nekaj muslimanskih hiš povsem porušeni, nekatere so brez streh, druge povsem požgane. Takrat se človek spomni na etnično čiščenje, ki se je začelo že pred dvema letoma.

V Sanskem Mostu, ki je tudi napol porušen, popotnika sprejmejo zaničljivi in začuden pogledi. V Prijedorju so ljudje prestrašeni, saj se živo spominjajo nedavnih umorov Muslimanov. Enako nelagodno se počutijo tudi Srbi, takoj ko slišijo pogovore o medetničnih odnosih. V Banjaluki je ozračje manj napeto, vendar pa je cesta, ki vodi v muslimanski predel Vrbanja, zaprta. Pred cestno zaporo je dolga vrsta ljudi, ki čakajo na odhod v organizaciji Viso-

Meja med Hrvaško in Srbsko republiko Krajino je dobro varovana (Foto: S. Ježina)

kega komisariata za begunce. Po cestah je opaziti razkošne nemske avtomobile. Na račun gospodarskih ukrepov so nekateri obogateli, nastala je nova burzoazija. Cesta je v zelo slabem stanju in velikim luknjam se je treba izogibati. Tudi v Derventi je veliko hiš porušeni, vendar pa je težko reči, katere so bile poskodovane med boji in katere so bile porušene namenoma. Ob cesti je velikansko odlagališče smeti. V bližini Brckega je

mogoče cutiti, da frontna crta ni dalec. Bosanska vojska, ki jo sestavljajo predvsem Muslimani, si je prizadevala presekati koridor, zato je na njem polno prepek. Veliko je tudi voljaskih vozil. Na obrežju reke Save, ki je pod srbsko oblastjo, leži prevrnjena ladja. Malo naprej table opozarjajo na mine, ki so zakopane ob obrežju.

Obmejno območje pa dozivlja pravi razcvet: hise so neposkodovane, vrtovi obdelani. Na proceljih vi-

sijo table za brezcarinske prodajalne, kupite pa lahko pomaranče, sokove in alkoholne pijače.

Jugoslovanski cariniki in policisti niso pretirano natančni. Cesta se nekaj kilometrov vije po ozki dolini, potem pa zavije na avtocesto Zagreb-Beograd. Vozila so prava redkost, cestnina pa znaša 15 mark. Mesto, za katerega Srbi pravijo, da je njihova prestolnica, je oddaljeno le še 70 kilometrov.

Michel Viatteau / AFP

Bulatović napoveduje težave Sloveniji in Hrvaški

PODGORICA - Crnogorski predsednik Momir Bulatović je včeraj povedal, da je razpad Jugoslavije povzročil veliko neprijetnosti vsem državljanom te države in da je to končno postalo jasno tudi tistim, ki so, kot je rekel Bulatović, »z begom od nas poleg sovraštva in brutalnosti pokazali tudi zgodovinsko nezrelost in naivnost«.

V svojem govoru ob dnevu državnosti nove Jugoslavije je napadel predvsem Slovenijo in Hrvaško, ki sta po njegovih besedah »nasledli obetavnim besedam evropskih in svetovnih veljakov, ki pa svojih obljub zdaj nočejo izpolniti«. Novinarjem je povedal, da nikakor noče biti priroščljiv, prepričan pa je, da obe državi že v bližnji prihodnosti čakajo velike težave, predvsem zaradi revizije osimskih sporazumov.

O vojni v Bosni je predsednik Bulatović povedal, da bi lahko na tem območju vzpostavili mir že v nekaj tednih, če bi to hotele tudi velike sile, predvsem Amerika.

Ocenil je, da je imela Jugoslavija do zdaj v mirovnem procesu skrajno kooperativno in konstruktivno vlogo. Pri tem je izrekel priznanje pogajalskim prizadevanjem srbskega predsednika Slobodana Milosevića, cigar stalisca, s katerimi je omajal celo najtrdnješe, ameriško prepričanje o utemeljenosti ukrepov proti Jugoslaviji, podpirajo najpomembnejši in najvplivnejši moze svetovne politike.

Vesna Banović

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.00	B.A. Novak: Stotisočnoga, lutkovna predstava LGL
09.45	Zmaj iz tunela, risanka
10.10	Smeško med crkami ali plesna abeceda
10.45	Vozicek za vodo, EBU drama
11.10	Po domače
13.00	Poročila
13.05	Studio City, ponovitev
15.05	Svet poroča, ponovitev
15.40	Osmi dan, ponovitev
16.25	Porabski utrinki, oddaja madžarske TV
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Živ zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.45	Abc-itd, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarisce
20.35	Cetrtkove posebnosti: Ustinov se pogovarja s Pavarottijem
21.30	Tednik
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215 Sova
22.40	To je ljubezen, 8/19 del angleske nanizanke Ljubosumnost
23.10	Glavni osumljenec III., 3/4 del angleske nadaljevanke Igrajo: Helen Miren, Peter Capaldi, David Thewlis, Tom Bell, Mark Strong, Michael J. S. Shannon, Terence Hardiman in drugi; scenarij Linda La Plante; režija David Drury. Sence preteklosti
00.00	Video strani

SLOVENIJA 2

14.30	Video strani
14.50	Kinoteka - Fritz Lang: Esnapurski tiger , nemski film, 1958
16.25	Strta srca, 7/16 del francoske nadaljevanke Cedalje večje sovrastvo Sova, ponovitev
17.10	Popolna tujca, 7/22 del ameriske nanizanke Govori!
17.40	Glavni osumljenec III., 2/4 del angleske nadaljevanke Alibi
18.40	Ze veste
19.10	Poslovna borza
19.30	Dnevnik 2
20.10	Nebo nad Zenavljami ali Dan, ko nam je Evropa padla na glavo, dokumentarni film
21.05	Povečava : Avantgarda Sprehod po Vittorialu
22.15	Splav meduze , slovenski film, 1980 Film Karpa Godine
23.50	Video strani

KANAL A

07.00	Borza dela
07.15	Video strani
12.00	Na velikem platnu
12.15	Luč svetlobe, ponovitev 153. dela ameriske nanizanke
13.05	Rock starine, ponovitev 63. oddaje
13.35	CMT
14.30	Borza dela
14.45	CMT
16.20	Spot tedna
16.25	Na velikem platnu
16.40	Risanka iz Berlina, ponovitev dokumentarca DW
17.10	Učna leta, ponovitev 11. dela
17.40	Dokument mrličev, pon. dokumentarnega filma
19.10	Luč svetlobe, 154. del ameriske nadaljevanke
20.00	Magnetoskop, glasbena oddaja Gost tokratne oddaje je Zoran Predin. Z njim bo dogodke na slovenski glasbeni sceni komentirala voditeljica oddaje Sonja Javornik.
20.30	Drakula, 9. del ameriske serije
21.00	Poročila
21.20	Zarota , ameriska kriminalka
22.50	Ruske trznice na Poljskem, dokumentarec DW
23.20	Poročila
23.40	Spot tedna
23.45	Na velikem platnu
00.00	CMT
00.45	Borza dela

MMTV (62. kanal)

15.20	Bravo, Maestro, kulinarična oddaja
17.00	Program Discovery
19.00	Obvestila in napoved filmov
19.10	Risanka
19.20	Bravo, Maestro; 19.30 TV Akvarij
20.05	Video spoti
20.20	Cold Sweat , ameriski triler Igrajo: Charles Bronson, James Mason, Liv Ullman in drugi.
21.55	Video strani
23.00	Program Discovery
01.00	Adult Channel

RAI 1

6.45	Jutranja odd. Unomattina, vmes dnevnik, 7.35 gospodarstvo
9.30	Dnevnik in Odpri prostor, 10.00 dnevnik
10.05	Film: La guida indiana (western, '59), vmes (11.00) dnevnik, risanke
12.00	Nan.: Blue jeans
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik
14.00	Znanstveni tednik
14.20	Dok.: Kvarkov svet
15.00	Nan.: Saranno famosi
15.45	Mladinski variete: Uno per tutti, vmes variete, risanke, nanizanke
17.20	Nan.: Zorro
18.00	Dnevnik
18.15	Nan.: In viaggio nel tempo (i. Scott Bakula)
19.00	Variete: Grazie mille!!! (vodi Nino Frassica)
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.35	Variete: Grazie mille!!!
20.40	Variete: Variete: I cervelloni (vodita Paolo Bonolis, Gene Gnocchi)
23.00	Aktualno: Ob 23. uri
23.30	Aktualno: A grandi cifre (vodi Angela Buttiglione)
0.25	Dnevnik in vreme
0.35	Dok. DSE Sapere
1.05	Film: Accademia mortuaria (kom., ZDA '86)
2.35	Film: Vijeta - Il vincitore

RAI 2

6.35	Dok.: V kraljestvu narave
7.50	Oddaja za najmlajše
8.45	Dnevnik Euronews
9.05	Nan.: Lassie, 9.30 Il medico di campagna
10.20	Nad.: Quando si ama
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40	Nad.: Santa Barbara, 14.45 Beautiful
14.00	I suoi primi 40 anni (vodi Enza Sampò)
15.30	Dnevnik
15.35	Kronike v živo: Detto tra noi
17.00	Dnevnik, 17.05 TG 2 Nonsolonerò
17.20	Pogum življenja
18.20	Sportne vesti in vreme
18.30	In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Film: Seduzione pericolosa (krim., ZDA '89, i. Al Pacino, E. Barkin)
22.20	Aktualno: Le ragioni del cuore
23.15	Dnevnik dosje in vreme
24.00	IP v košarki play off

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja
7.30	Kulturni dnevnik Tortuga, 9.00 Piccola posta, 9.15 Euronews, 9.30 Zenith, 10.00 DSE Parlato semplice
12.00	Dnevnik 3 iz Milana
12.15	TGR E - O gospodarstvu
12.30	Dove sono i Pirenei?
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Regione 7-Dezelni tednik
15.15	Sport: Derby, smucanje, 15.30 mountain bike, odbojka, 16.15 kolesarstvo
16.30	Dok: Novecittà, 17.00 mladinska odd. Green
17.45	Znanstveni dnevnik
18.00	Dok.: Geo
18.35	Sport, Insieme, vreme
19.00	Dnevnik, dezelne vesti
19.50	BlobCartoon, Blob, Una cartolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik
23.20	Sport: E' quasigol
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

7.00	Nanizanka, 7.45 nad. Piccola Generentola, 8.30 Valentina
9.00	Variete: Buona giornata, vmes 9.10 nad. Pantanal, 10.25 Guadalupe, Febbre d'amore, 11.50 Maddalena, 12.30 Antonella, (11.30) dnevnik
13.30	Dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri, 15.05 Primo amore, 15.40 Principessa, 16.15 Topazio
17.10	Kviz: La verità, 17.30 dnevnik
17.45	Rubrika o lepoti
18.00	Aktualno: Funari News, 19.00 dnevnik
20.30	Nad.: Matrimonio proibito, 21.30 Cuore selvaggio
22.30	Film: Omicidio a luci rosse (dram., '84, i. M. Griffith), 23.45 dnevnik
0.45	Pregled tiska
1.00	Film (kom.)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Nad.: Beautiful
14.05	Kviz: Sarà vero?
15.25	Aktualno: Agenzia matrimoniale
16.00	Otroski variete, vmes risanke in Bim bum bam
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Variete: Striscia la notizia (E. Greggio, Ric)
20.40	Film: High Spirits-Fantasma da legare (fant., ZDA '88, i. P. O'Toole)
22.35	Nan.: Casa Vianello
23.05	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.30	Nanizanke
12.30	Odpri studio, Fatti e misfatti
12.45	Nan.: Licia la dolce
13.20	Otroski variete
14.00	Odpri studio
14.30	Varieteja: Non è la RAI, 16.05 Smile
16.10	Nan.: I ragazzi della prateria
17.25	Variete: Benny Hill
17.40	Sport studio
17.55	Nan.: Power Rangers, 18.30 I miei due papà, 19.00 Genitori in blue jeans
19.30	Odpri studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke
20.35	Nan.: Beverly Hills
22.30	Variete: Yogurt
23.30	Nogometni pokali
0.30	Aktualno: Tu Italia
0.40	Sport studio

TELE 4

13.30	19.30, 22.45 Dogodki in odmevi
20.45	Film: All' ombra della Casa Bianca (biog.)

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30 Dnevnik, 13.30 Sport
14.05	Film: Piano piano non ti agitare (kom., '67)
15.50	Variete: Tappeto volante
20.30	Film: Agente 007, solo per i tuoi occhi ('81)

Koper

16.00	Euronews - TV novice
16.10	»Rotocalco Nostrano«, oddajo pripravlja Ketty Kovacic
17.00	Svet danes
18.00	Slovenski program: Primorski forum
18.35	Primorska poslovno
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka, otroški program: Bigfoot in divji deček, serija; Darovi narave, dok. serija
20.30	Meridiani, aktualna tema
21.30	Achtung Baby!, oddaja o kulturi
22.00	No Comment
22.15	TV dnevnik
22.30	Slovenski program: Karaoke - dobra volja je najboljša, zabavno glasbena oddaja

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih
09.30	Zemlja in ljudje
10.00	Slika Avstrije
10.25	Prava prijateljca, am. film
13.00	Cas v sliki
13.10	Mi
13.35	Družinske vezi
14.00	Dediščina očetov, 4. del
15.00	Otroski program
15.45	Cudežni napoj
16.00	Smrkci
16.30	Pisani tednik
16.30	Kremenčkovi
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.30	Gozdarska hisa Falkenau, serija
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.15	Rdeci ptic, 3/7 del serije
21.05	Pogledi od strani
21.15	Hunter, 3/23 del ameriske serije
22.00	Obesite ga visoko, ameriski vestern
22.00	Igrajo: Clint Eastwood, Inger Stevens, Pat Hingle in drugi; režija Ted Post.
23.50	Cas v sliki
23.45	Dvigalo na morisce, francoska psih. kriminalka
01.20	Poročila

Avstrija 2

14.50	Tisoč mojstrov: Mary Cassât: Kopel
15.00	Lipova ulica, serija: Tirani
15.30	Moje podvodne dogodivscine, 4. del: Potapljaška naprava
16.15	Zveneca Avstrija
17.05	Pogledi od strani
17.15	Audimax, informativna oddaja za univerze
18.00	Pri Huxtablovih: Luknja v zraku
18.30	Made in Austria, kviz
19.00	Regionalna poročila
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Domace reportaze
21.00	Kuharski mojstri
21.05	Werner Schneyder, kaba-retni program
22.00	Vecerni studio
22.35	Smrtonosna propaganda: Nacistični zločini
23.20	Nočni studio
00.20	Poročila
00.20	Tisoč mojstrov

Hrvatska 1

08.00	Dobro jutro
10.00	Poročila
10.05	Solski program: Dober dan, učenci
10.10	Zemljepis: Kanada, 1. del
10.40	Naravna dediscina: Svinceno nebo
11.10	Ameriska anglescina, 54. del
11.35	Sandokan, 22/26 del risane serije
12.00	Poročila
12.05	TV-koledar
12.15	Divja vrtnica, 78/199 del mehiške nadaljevanke
12.40	Samci, 6/7 del angl. humoristicne nanizanke
13.05	Ciklus filmov Alaina Delona: Gospod Klein , franc.-ital. film, 1976
15.10	Monofon
15.30	Učimo se o Hrvaski: Hrvaski likovni ustvarjalci
16.00	Poročila
16.05	Veseli glasbeni četrtek, oddaja za otroke
16.30	Kulturna dediscina
17.00	Hrvaska danes
18.00	Poročila
18.05	Kolo sreče
18.35	Santa Barbara, 699. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.15	Iz strankarskega življenja
20.55	Me je kdo iskal?, zabavnoglasbena oddaja
21.40	Poročila
21.45	Poslovni klub
22.30	Slika na sliko
23.15	Glasbeni večer: Portret: Družina Despalj
00.10	Poročila v nemščini
00.15	Sanje brez meja

Hrvatska 2

15.15	TV-koledar
15.25	Sandokan, pon. 22/26 dela risane serije
15.50	Smrt sodnega izvedenca, pon. 3/6 dela angl. nadaljevanke
16.45	Filmi Woodyja Allena: Broadway Danny Rose , ameriski film, 1984 Igrajo: Mia Farrow, Nick Apollo Forte, Woody Allen in drugi.
18.15	Kulturna krajina, pon.
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.15	Srečni dnevi, 1/22 del humoristicne serije
20.45	Največji zločini in procesi 20. stoletja, 18/26 del dokumentarne serije
21.20	Smrt sodnega izvedenca, 4/6 del ang. nadaljevanke
22.15	Morilec stanuje na st. 21, francoski film

Madžarska

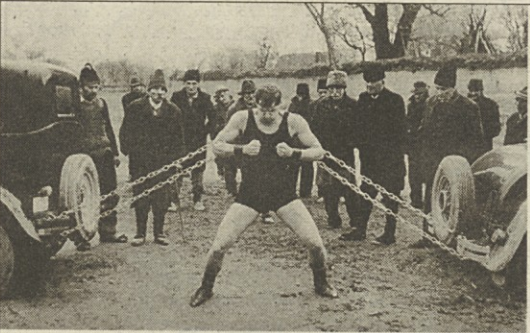
07.00	Sončni vzhod, jutranji informativni magazin
09.00	Cez dan, program dnevnoinformativnega uređništva
09.30	Riviera, serija
10.30	Regina, nemška serija
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
16.00	Dnevnik
16.15	Telesport
17.00	Zunanje zadeve, serija
17.30	Matere
17.55	Vklopi, otroški program
18.20	Stavimo!, kviz
18.45	Otroski koticek
19.14	Volitve
19.30	Dnevnik
20.15	Sosedje, 183. poglavje tv romana
21.14	Kratki film
20.50	Zvezdniki rocka
21.25	Volitve, debatni program
22.27	Kletni zapor, dokumentarni film
23.17	Petrocelli, ameriska kriminalka
00.05	Dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 1 20.35
ČETRTKOVE POSEBNOSTI,
Ustinov se pogovarja s Pavarottijem

V zadnjih Četrtkovih posebnostih v tej sezoni boste spoznali moža z najznamenitejšim tenorjem sveta - Luciana Pavarottija. Svojo osebnost in svoje delo bo razkril v pogovoru s Petrom Ustinovim. Pogovarjala sta se v Pavarottijevi letni villi v Pesaru v Italiji. Od glasbe, potovanja pa do hrane, ki jo oba visoko cenita.

TV SLOVENIJA 2 22.15
SPLAV MEDUZE,
V Povečavi

Kamera in režija: Karpo Godina; scenarij: Branko Vučičević; igrajo: Olga Kacijan, Vladica Milosavljević, Boris Komnenić, Erol Kadić, Frano Lasić, Radmila Živković, Petar Kralj, Miloš Battelino in drugi.

TV SLOVENIJA 2 14.50
ESNAPURSKI TIGER,
nemški film, 1958

Senarij: Werner Jöng Lüddecke po romanu Thea von Harbon; režija: Fritz Lang; igrajo: Debora Paget, Paul Hubschmidt, Walter Reyer, Rene Deltman, Lucina Paluzzi, Claus Holm, Sabine Bethmann.

Po dvalindvajsetih ameriških filmih, ki jih je posnel v času od 1936. do 1956. leta - se je Fritz Lang vrnil v Nemčijo, da bi realiziral star projekt - novo verzijo filma Ešnapurski tiger in Indijski nagrobni spomenik, ki ju je 1921. leta zrealiziral Joe May. Nemški producent ni hotel tvegati z morebitnim »avtorskim« projektom - brez tveganja je rajši segel po »nemki« uspešnici - tokrat z bogatim dekorom v barvah.

Zgodba je zelo preprosta - Ešnapurski maharadža povabi nemškega inženirja Bergerja, saj so palače v njegovem kraju potrebne korenite obnove; inženir z modernimi pogledi na stroko, bi bil za obnovo najprimernejši. V eksotičnem okolju Berger spozna in vzljubi lepo indijsko plesalko Seetho, ki pa je vseh tudi Bergerjevemu delodajalcu in prijatelju - maharadži. V tem »trikotniku« igra pomembno vlogo tudi maharadžev polbrat, ki bi se rad polastil prestola. Toda to je potem že zgodba drugega filma - Indijski nagrobni spomenik.

Film je bil že ob nastanku »kinotečen«. S staromodno zgodbo z začetka stoletja ob povprečnih igralskih kreacijah sta oba filma - »dipthi« Ešnapurski tiger in Indijski nagrobni spomenik predvsem paša za oči. Bogata scenografija maharadževega dvora, lepa Deborah Paget kot plesalka ter izvrstna fotografija Richarda Augusta so tiste privlačne podrobnosti, ki pritegnejo gledalčevo pozornost.

TV SLOVENIJA 2 21.05
AVANTGARDA,
Gabriele D'Annunzio

Vittoriale je umetno ustvarjen življenjski prostor, v katerem je zadnjih petnajst let delal, ustvarjal in gradil italijanski pesnik, pisatelj, dramatik, scenarist in vojni junak Gabriele D'Annunzio. O tem, da je bil ena najbolj kontroverznih osebnosti v začetku dvajsetega stoletja, pričča že njegov Gardeland, pa tudi njegova navezava s takratno oblastjo. Poleg tega, da si je kot faraoni gradil svoj tempelj umetnosti, je vplival tudi na prva stoletja filmske umetnosti v Italiji.

V obdobju, ko je v Italiji deloval D'Annunzio, je v Sloveniji avantgardist Ferdo Delak, ki je posnel drugi slovenski »alpski« film, spreminjal gledališko govorico po načelih nove umetnosti - futurizma in ekspresionizma.

KANAL A 21.20
ZAROTA,
ameriška kriminalka

Režija: Christopher Barnard; igrajo: James Wilby, Kate Hardie, Glyn Houston in drugi. Minister za obrambo se nekaj dni pred volitvami zaplete v umor. Sam želi priznati svoj zločin, a to ni tako enostavno. Tik pred volitvami lahko tak škandal spremeni politični položaj v državi.

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.10

Dan, ko nam je Evropa padla na glavo

Dokumentarec Filipa Robarja Dorina

Scenarij: Marko Radmilović in Filip Robar Dorin; režija: Filip Robar Dorin; direktor fotografije: Andrej Lupinc; zvok: Franc Povirk; obdelava zvoka: Igor Lalos; izvirna glasba: Rudi Pancur; montaža: Marjeta Vida Arh; igrajo: Tanja Ribic, Boris Ostan, Emil Softic, Petra Gacnik, Branko Rozman, Marko Radmilović.

18. avgusta 1934 sta se belgijski znanstvenik, prof. dr. Max Cosyns, in njegov asistent Nere Van der Elst z balonom dvignila v višino 17 tisoč metrov, da bi opravila meritve kozmičnih zarkov in njihov odklon v zemeljskem magnetnem polju. Zajel ju je močan veter in ju nosil proti vzhodu, kjer sta nekje nad Gradcem zašla se v blizino ciklona. Z drznim manevrom se je prof. Cosyns spustil skozi središče ciklona in pristal v vasiči Zenavljne na Gorickem.

S pomočjo prijaznih in bistroumih domačinov se je profesor s pomočnikom in nepoškodovanim balonom ter vsemi napravami vrnil na moč zadovoljen v Belgijo, kjer živi še danes.

Starejši prebivalci Zenavlj se dogodka izpred 60 let se dobro spominjajo. V tistem času je bil to medijski dogodek svetovnega formata in o njem so poročali številni evropski časnikarji, ki so pridrveli v Zenavlj. A dogodek je pri nas kmalu zasel v pozabo. Znova nam ga bo obudil dokumentarno igrani film Nebo nad Zenavljami ali Dan, ko nam je Evropa padla na glavo. V njem bomo tudi

izvedeli, kdo je skrivnostni prof. Cosyns, večkratni doktor in častni profesor na 11 evropskih univerzah, vodja kontrapijonaze med drugo svetovno vojno, ki je uspel Hitlerju prepričati, da bi prvi prisel do atomske bombe. Zvedeli bomo tudi, kaj nam je takrat, ko smo bili se bolj za Evropo, pravzaprav padlo na glavo.

Del filma so tudi igrani prizori, posneti po zgodbi Milana Vincentica Nebo nad Zenavljami, ki mu je licentia poetica dovolila nekoliko drugačno, bolj senzualno videenje dogodka. Scenarist Marko Radmilović je tako v dokumentarnem kot v igranem delu filma pravo medij-

sko odkritje in prispeva k temu, da je film duhovit in pronicljiv, resen ter hkrati zabaven filmski dogodek.

FILIP ROBAR DORIN, scenarist in režiser filma, je avtor več kot 30 televizijskih oddaj, njegovih je ducat kratkih filmov pa se pol ducata celovečernih igranih in dokumentarnih filmov. »Idejo za film Dan, ko nam je Evropa... sem dobil prav s knjigo profesorja Piccarda o njegovih batiskafskih poskusih, v uvodu je omenjena tudi ta njegova stratosferska avantura, tam ima o tretjem poletu balona notico, opombo, da je pristal v jugoslovanskih hribih, nekje na Gorickem. To sem potem začel raziskovati.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

09.00 Video; 12.00 The Soul; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Video; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Most Wanted; 22.30 Beavis & Butt-head; 00.00 Partyzone

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 10.00 Risanke; 11.00 Koncentracija; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 Nadaljevanka; 16.00 Drugačen svet; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Paradise Beach; 19.30 E Street; 20.00 Reklame; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 Rescue; 22.00 L.A. Law; 23.00 Ponovitve

PRO 7

06.00 Ponovitve; 11.45 Pri Huxtablovih; 12.15 Agentka s srcem, serija; 13.10 Hotel; 14.05 Dinstija, serija; 16.00 Popolna tujca; 16.35 Risanke; 17.55 Parker Lewis; 18.25 Naš hrupni dom; 18.55 Drugi svet; 19.25 Pri Huxtablovih; 20.00 Poročila; 20.15 Razred, am. ljubzenska kom.; 22.10 Contaminator-Morilski stroj iz prihodnosti, ital. zffilm

PREMIERE

07.00 Romeo; 10.30 Pokazi mu jih, Chris, angl. film; 12.20 Smrtonosno prijateljstvo, am. triler; 13.45 Kino; 14.00 Romeo; 16.10 Boomerang, am. kom.; 18.10 Sostanovalka, am. psih. triler; 20.00 Poročila; 20.15 The Babe-ameriške sanje, am. športni film; 23.10 Universal Soldier, am. akcijski film

SAT 1

09.00 Ponovitve serij; 11.50 Kolo sreče; 13.30 Ladija zaljubljenec; 15.25 Alf; 16.00 Vesoljska ladija Enterpriser; 17.00 Pet krat Pet; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi na vse; 19.00 Poročila; 19.15 Kolo sreče; 19.19 Sport; 20.15 Schwarz poseže vmes, 11. del; 21.15 Schreinemakersova v živo; 23.30 Zadnji račun plačas sam, ital.-nem. vestem

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 SP v gimnastiki; 11.00 Eurogol; 12.00 Nogomet; 14.00 Tenis, ATP turnir iz Madrida, prenos; 16.00 SP v hokeju; Češka-ZDA, prenos; 18.30 Olimpijski magazin; 19.30 Športna poročila; 20.00 SP v hokeju; Francija-Svedska,

prenos in vrhunci tekme Kanada-Nemčija; 23.00 Boks, dvoboji profesionalcev; 00.30 Tenis; 01.00 Športna poročila

RTL

09.05 Ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umor je napisala, serija; 17.00 Kdo je šef?; 17.30 Strašno prijazna družina; 18.00 Družinske vezi; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Klic na pomoč; 21.15 Mestna bolnišnica, serija; 22.15 Brez sledi, iskanje izgubljenih oseb; 23.15 Gottschalk

RTL 2

05.30-16.55 Ponovitve serij; 16.55 Mož za šest milijonov dolarjev; 17.50 Umik; 18.20 Nasmehnite se, prosim; 18.55 Poročila; 19.00 Hulk, serija; 20.15 Masaker, ital.-franc. polit. film; 22.00 Poročila; 22.15 Čmi dan za ovna, ital. kriminalka

SKY MOVIES

17.00 Showdown; 19.00 To My Daughter; 21.00 The Hand That Rocks The Cradle; 23.00 Marked For Death

MOVIE CHANNEL

17.00 Alice In Wonderland; 18.00 The Canterville Ghost; 19.00 Driving Me Crazy; 21.00 Blind Spot; 23.00 Omen IV-The Awakening

FILMNET +

16.00 K-TV; 18.00 Ladybugs; 20.00 Getting Up And Going Home; 22.00 Julia Has Two Lovers

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poročila; 19.30 On The Air; 20.00 Zdaj; 20.30 Financial Times Report; 21.00 Ushuaia, dokumentarna serija; 22.00 Poročila; 22.30 Media TV; 22.50 Market Wrap; 23.00 Jay Leno Show

CNN

06.00-23.00 World News; 07.30 MoneyLine; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Asia; 15.00 Larry King Live; 17.30 Cnn & Co; 20.00 World Business Today; 21.00 International Hour; 23.00 World Business Today Update; 23.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na danjšnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtkov večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Stari gramofon; 23.05 Literarni nokturm.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.40 Prireditve; 10.35 Kompas holidays turistično oko; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobtnice; 16.35 Popevka tedna; 17.50 Šport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrtite, uganite; 22.20 Rock Underground.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Glasbena matineja; 10.05 Božanska komedija (28. del); 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 O jeziku; 15.10 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Caruso; 16.45 Mednarodna univerza; 18.05 Zunanje politični feljton; 18.25 Komorni koncert; 19.30 Zborovska glasba; 20.00 Iz arhiva simfonikov RTVS; 22.05 Večerni logos; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 8.45 Servisne informacije, prireditve; 9.45 Od otroštva do mladosti; 11.00 Hladnotoplo-vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Mladim poslušalcem; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Mladim poslušalcem, 2. del; 19.00 Dnevnik; 19.30 -23.15 Večerni program Modrega vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.05 Dobro jutro, otroci; 8.00 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 8.40 Igrajte z nami; 9.00 Aktualnosti; 9.32 Bilo je nekoč; 9.40 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Govorimo o medicini; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Romagnam; 13.00 Glasba po željah; 14.05 Turistična oddaja; 14.45 The magic bus; 16.00 Modri val;

18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Jazz; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 18.15, 19.15 Novice; 7.15 Napoved; 7.35 Vreme; 9.25 Kam danes; 11.00 Anketa; 11.55 Odgovori; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarska oddaja; 13.55 Pajslj radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Cankarjev dom se predstavi; 16.25 Nagradna uganka; 17.55 Špekakla; 20.00 Poslovni radio; 22.00 Medžik.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 14.30 Planinsko športni kotiček; 15.30 Dogodki in odmevi; 18.20 Music machine; 19.30-24.00 Študentski program Radia Kranj.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 7.00 Kronika; 7.15 Dobro jutro; 9.05 Štajerske miniature; 10.05 Delavnica znancev; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 13.10 Poštni predal; 12.1; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Šport; 18.00 Pokličite 101 555; 19.30 Mladi glasbeniki; 20.00 Kulturno-umetniški program; 22.00 Zrcalo dneva.

Radio Študent

11.00 Vžig; 11.30 K4 odpira ventile; 12.00 Komu zvoni?; 14.00 OF; 15.30 Kaj pa univerza?; 17.00 Jocular; 18.00 Borzni parket; 19.00 TB: Balanscu Quartet; 20.00 Strpnost, sebičnost, solidarnost (R. Močnik); 22.30 Vaš omiljeni DJ Jure.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 S hrano do zdravja; 8.40 Revival; 9.00 Iz studia z vami; 9.15 Odprta knjiga; Most na Drini (I. Andrić, 42. del); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale; 15.00 Slov. lahka glasba; 15.30 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; Medn. zborovsko tekm. Maribor 1994; 18.00 Dopisnice z najbližjega vzhoda; 18.30 Rock balade; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock; 20.30 Foyer.

Radio Koroška

18.10-19.00 Rož - Podjuna - Zila.

EKOLOGIJA / POJASNILO ZA DEL IZMERJENIH TEMPERATURNIH SPREMEMB

Nočno segrevanje bega klimatologe

Nedavne raziskave so pokazale, da se nas planet segreva v glavnem ponoči, kar pomeni, da je zanesljivost sedanjih podnebnih modelov vprašljiva. Na septembrskem mednarodnem srečanju v marylandskem mestu College Park so klimatologi razpravljali o spoznanju, da na severni polobli vse od leta 1950 najnižja dnevna temperatura raste trikrat hitreje od najvišje. Slišali smo lahko, da so noči v povprečju za 0.84° C toplejše kot pred stiriinštiridesetimi leti, dnevi pa le za 0.28° C. To naj bi veljalo za vse celine in vse letne case.

Strokovnjaki so si bili edini, da odkritje ni v nasprotju s teorijami globalnega segrevanja, kot so pisali nekateri ameriški časniki. Vendar pa mečejo senco dvoma na natančnost klimatskih modelov, s katerimi si danes pomagamo pri napovedovanju podnebnih sprememb. Možno pojasnilo za razkorak med segrevanjem dni in noči je, da kisli aerosoli, ki jih v ozračje spušča industrija, podnevi omejujejo pojav rastlinjaka. Spoznanja, do katerih so se dokopali znanstveniki iz skupine, ki jo vodita Tom Karl

z Ameriškega državnega podnebnega podatkovnega centra in George Kukla z newyorské Univerze Columbia, so objavili že lani poleti. Nanašajo se na stiri desetletja meritev z več kot 2.000 meteoroloških postaj iz ducata držav, med drugimi iz Kitajske, Sovjetske zveze, Severne Amerike, večine evropskih dežel, Avstralije in Južne Afrike.

Nočno segrevanje potrjujejo prav vsi podatki, ki pokrivajo več kot polovico kopnega na severni polobli, pa je vseeno presenetilo prav vse. V preteklosti so spremi-

FRED PEARCE

njanje globalne temperature spremljali z mesečnimi povprečji, tako da so spregledali močno zmanjševanje dnevnega nihanja temperature, razlike med dnevnim maksimumom in nočnim minimumom. Raziskave so se lotili na Karlovo pobudo, tega pa je zadeva začela zanimati, ko je opazil padec nihanj dnevne temperature na ameriskem podeželju. Preden se je tako obsirna studija lahko pricela, je bilo treba podpisati vrsto mednarodnih sporazumov o izmenjavi prej neobjavljenih podatkov.

Kukla in Karl pravita, da je zmanjševanje nihanj dnevne temperature »prisotno povsod« in »dokaj enakomerno po vsej severni polobli.« V šestih desetinah krajev je zmanjšanje temperaturnih razlik znatno. Izjeme so le nekateri tihomorski

otoki, kjer naraščanje dnevnih temperatur sledi vse toplejšim nočem. Podatkov za južne poloble in z oceanov pa je le malo.

Konference, ki je bila prva priložnost za razpravo o novih odkritjih, so se udeležili znanstveniki iz desetih držav. Spoznanja, ki so jih strnili tudi v posebni izjavi, »so v nasprotju z napovedmi večine podnebnih modelov« glede vpliva plinov rastlinjaka - kot je, denimo, ogljikov dioksid - na segrevanje. V okviru teh modelov je sicer pričakovati določeno zmanjšanje dnevnih temperaturnih nihanj, vendar pa »je napovedana sprememba bistveno manjša od resnice.«

Za nočno segrevanje so brzkone odločilnega pomena oblaki. V raziskavi so odkrili, da se je nad mnogimi kraji - tudi v Severni Ameriki in v Evropi - s porastom nočne temperature odebela

tudi oblačna odeja. Kukla in Karl pravita: »Ohlajanje s segrevanjem je ključno za uravnavanje nočnih temperatur. Nizki oblaki pa so pri preprečevanju nočnega ohlajanja tal posebej učinkoviti.« Oblaki ščitijo tla pred sončno svetlobo in s tem omejujejo dnevno segrevanje zaradi pojava rastlinjaka.

Vendar pa je razlogov za debelejšo oblačno odejo lahko več. Pojav bi utegnil biti povsem naraven - če bi ga povzročile spremembe oceanskih tokov ali podnebnih vzorcev - ali pa umeten: onesnaženi zrak namreč pomaga pri nastanku oblakov, ki so vrh tega še gostejši. V zadnjih desetletjih so se meglice onesnaženja razširile preko obširnih področij severne poloble in prodrle tudi globoko v podeželje, Atlantski ocean in nad Arktiko. Tam se vsako zimo zbere tancica, ki se preko tečaja razteza od Rusije do Kanade.

Po drugi strani, pravita Kukla in Karl, pa je mogoče, da so v sedanjih podnebnih podcenjevali povečano izpačevanje vode iz oceanov zaradi pojava rastlinjaka. Če bi bilo to res, bi »se oblačna odeja nad kopnino odebela bolj, kot pričakujemo.«

Ameriskima znanstvenikoma se zdi, da taka napaka v modelih ni neverjetna. »Nobena skrivnost ni, da je predstavitev oblakov najbolj nezadovoljiv element modelov splošnih tokov v ozračju.« Če bi se pokazalo, da je to pravi razlog za odstopanje, bi bil to tudi dokaz za močno negativno povratno zvezo v pojavu rastlinjaka, ki bi utegnili v bodoče zavreti segrevanje nad vsemi pričakovanji kar je v skladu z napovedmi kritikov modelov rastlinjaka, kot je denimo Richard Lindzen z Massac-

Obisk v Avstriji in na Madžarskem

LJUBLJANA - Danes je odšla delegacija Ministrstva za znanost in tehnologijo, ki jo vodi minister Rado Bohinc, na dvodnevni obisk v Avstrijo in na Madžarsko. Na povabilo avstrijskega ministra za znanost in raziskave Erharda Buska se bo minister Bohinc na Dunaju udeležil mednarodnega simpozija Evropa idej, na katerem bodo sodelovali znanstveniki s področja socialnih in humanističnih ved. V okviru simpozija bo v popoldanskih urah potekala okrogla miza, namenjena srečanju ministrov za znanost in raziskovanje iz držav Srednje in Vzhodne Evrope. Na tej okrogli mizi bo sodeloval tudi prof. Antonio Ruberti, član Komisije Evropske unije, pristojen za znanost, raziskave in razvoj. Tema okrogle mize bo nadaljevanje programov izobraževanja in mobilnosti Evropske unije za države v procesu preobrazbe. Minister Bohinc bo to priložnost izkoristil za pogovor z ministrom

Buskom, pri čemer bo osrednja tema brzkone določitve usmeritev in okvira sodelovanja na področju znanstvenih raziskav in tehnološkega razvoja med Republiko Avstrijo in Slovenijo. S prof. Rubertijem se bo Bohinc predvidoma pogovarjal o podpisu posebnega sporazuma o sodelovanju z Evropsko unijo na področju znanosti in tehnologije, načinih in možnostih vstopa Slovenije v Četrtri okvirni program 94-98 ter o možnostih sodelovanja Slovenije v novem Transnacionalnem regionalnem programu. Delegacija bo nato nadaljevala z obiskom v Budimpešti, kamor odhaja na povabilo Erna Pungorja, madžarskega ministra za tehnološki razvoj. O tem obisku se je minister Bohinc pred nekaj dnevi pogovarjal tudi z Istvanom Baloghom, madžarskim veleposlanikom v Ljubljani, in ga seznanil s programom obiska. V Budimpešti namerava podpisati poseben sporazum o sodelovanju na področju znanosti in tehnologije med obema državama. Jutri bo minister Bohinc opravil ločene pogovore na Osrednjem kmetijskem raziskovalnem inštitutu madžarske Akademije znanosti, Tehniški univerzi v Budimpešti, Kmetijski univerzi in Kmetijsko-biotehnološkem centru, kjer bo sklenil svoj obisk. (MZT)

Milli večeri: nočne temperature naraščajo po vsem svetu hitreje od dnevnih (NS)

HOLOGRAFIJA (2) / O TEZI NEOBSTOJEČIH MODALITET OSNOVNIH DELCEV

Fizik Bohm in problem notranje povezanosti teorije

Einsteina so »trpinčile« Bohrove ugotovitve o kvantih

Toda to ni edina oblika, ki jo lahko elektron privzame. Prav tako se lahko razpusti v nejasen oblak energije in se obnaša, kot da je valovanje, razprostranjeno po širšem prostoru. Ko se elektron kaže kot valovanje, lahko počne stvari, ki jih ne more noben delec. Če je usmerjen ob oviro, v kateri sta dve razpoki, gre lahko čez obe hkrati. Ko pa valujući elektroni med seboj trčijo, ustvarjajo celo interferenčne vzorce. Elektron se lahko kot nekakšno »igralce« kaže ali kakor delec ali kot valovanje.

Ta sposobnost kameleonstva je značilna za vse osnovne delce in velja tudi za pojave, o katerih so nekoč mislili, da se izražajo samo kot valovanje. Svetloba, gama zarki, radijski valovi, x-zarki - vsi se znajo preleviti iz valov v delce in potem zopet nazaj v t.i. nesnovno obliko. Danes so fiziki prepričani, da fenomen področja osnovnih delcev ne kaže opredeljevali zgolj kot »ali valovanje ali delci«, temveč kot eno samo kategorijo »nekakšnih stvari«, ki so vedno na določen način oboje hkrati. Pricujoči »nekakšni« se imenuje kvanti in fiziki sprejemajo podmeno, da so osnovna snov, ki tvori celotno vesolje.

Pri vsem tem je brzkone najbolj osupljivo odkritje, da se kvanti pokažejo kot delci samo takrat, ko jih opazujemo. Poskusi namreč kažejo, da se elektron povnanja kot valovanje le takrat, ko ni opazovan. Fizike so na takšen sklep napeljale umno razvite strategije za dedukcijo, na podlagi katerih so uspeli ekstrapolirati, kako naj bi se elektron obnašal, ko ga nihče ne opazuje - tukaj moramo opozoriti, da je to samo eno izmed možnih tolmačenj tega fenomena, nikakor pa ne zaključek vseh fizikov, saj ima Bohm, kot bomo videli kasneje, povsem drugačno razlago.

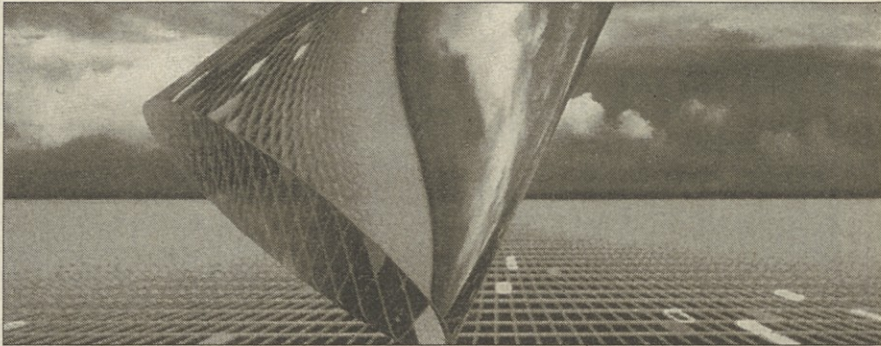
To nam se enkrat bolj nakazuje nekakšno carovništvo kot lastnosti, ki smo jih vajeni v fizičnem svetu. Poskusite si zamisliti, da imate kegljasko kroglo, ki bi bila krogla samo takrat, ko bi pogledali vanjo. Če bi po celotni stezi za kegljanje posuli bel prasek in nato zakotalili »kvantno« kroglo proti kegljem, bi se v času, ko bi jo opazovali, po stezi zarisovala povsem ravna linija. Če pa bi med njenim kotalikanjem proti kegljem malo zamizali, bi se sled za sekundo ali dve prenehala zarisovati in bi se namesto tega pokazal širok valovni pas, podoben tistemu, ki ga za seboj pušča puscavska kaka v pesku.

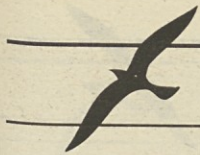
Iz pričujočega fenomena je moč izvesti analogijo s položajem, ko so kvantni fiziki prvič odkrili dokaze o tem, da se kvanti prelevijo v delce samo pod pogojem, da so opazovani. Zagovornik tega tolmačenja, fizik Nick Herbert, pravi, da se mu zavoljo takšnega obnašanja svet včasih zdi kot za njegovim hrptom »vedno močno dvoumna in nenehno spreminjajoča se kvantna juha«. Toda vsak, ko se obrne, da bi jo videl, jo njegov pogled zamrzne in spremeni nazaj v navadno realnost. Verjame, da smo zato vsi podobni Midasu - kralju, ki ni nikoli poznal mehkohe svile ali ljubkovanja človeške roka, saj se je vse, česar se je dotaknil, spremenilo v zlato. »Tako kot tudi ljudje nikoli ne morejo na svoji koži izkusiti resnične zgradbe kvantne realnosti,« pravi Herbert, »ker se vse, česar se dotaknemo, spremeni v materijo.«

Pojav v kvantni realnosti, ki je Bohmu vzbudil se posebno zanimanje, je bila nenavadna notranja povezava med domnevno nepovezanimi dogodki v svetu osnovnih delcev. Enako nenavadno pa je bilo, da se večina fizikov za to fenomenologičnost sploh ni menila. Pravzaprav je bilo na tem področju tako malo storjenega, da je bil eden izmed najslavnejših pri-

merov notranje povezave vrsto let skrit v eni od osnovnih podmen kvantne fizike. To predpostavko je namreč opredelil eden izmed očetov kvantne fizike, sloviti danski fizik Niels Bohr. Bohr je poudaril: »Če začnejo osnovni delci obstajati šele v navzočnosti opazovalca, potem je enako nesmiselno govoriti o njihovih lastnostih ali posebnostih, se preden so opazovani.« Za mnoge fizike je bila to resna moteca ovira, saj je večina znanosti temeljila predvsem na odkrivanju značilnosti določenega fenomena. Toda, če je opazovanje pomagalo ustvarjati takšne značilnosti, kaj je to potemtakem sele pomenilo za prihodnost znanosti? Eden izmed fizikov, ki so ga trpinčile Bohrove ugotovitve, je bil tudi Einstein. Kljub vlogi, ki jo je igral pri snovanju kvantne teorije, ni bil prav nič zadovoljen s potjo, ki jo je ubrala »mlada« znanost. Ugotovil je, da Bohrova teza o neobstoju značilnosti delcev, dokler niso posebej opazovani kot snovi, skupaj z nekaterimi drugimi odkritji kvantne fizike, napeljuje na sklep, da med osnovnimi delci obstoja nekakšna notranja povezava, ki se mu preprosto ni zdela verjetna.

Michael Talbot (K. M.)
Nadaljevanje prihodnjic

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,
tel.: 061/ 222-815V torek, 3. maja, ob 20.30: B. Slade - OB
LETU OSOREJ (SD).DRAMA SNG,
tel.: 061/ 221-511
MALA DRAMADanes, 28. aprila, ob 19.30: W. Allen - ZAI-
GRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven in kon-
to.V petek, 29. aprila, ob 20. uri: F. Boyer -
ALI BOG LAJA? za izven.OPERA,
tel.: 061/ 331-950V četrtek, 5. maja, ob 19. uri: J. Golob - MA-
TICEK SE ZENI, J. Gregorc - PERPETUUM,
za red četrtek I, izven in konto. Predstava
bo se v petek, 6. maja, ob 16.30, za red pe-
tek in izven.V soboto, 7. maja, ob 19. uri: G. Bizet -
CARMEN, za izven.

MESTNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKO,
tel.: 061/ 210-852V petek, 29. aprila, ob 19.30: A. Miller -
SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA, za izven
in konto.V soboto, 30. aprila, ob 19.30: M. Camoletti
- PRIDI GOLA NA VECERJO, za izven in
konto. Razprodano!V torek, 3. maja, ob 19.30: R. Harwood -
GARDEROBER, za abonma studentski C.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKO,
tel.: 061/ 314-962

KULTURNICA, Zidovska steza 1

Danes, 28. aprila, ob 18. uri: M. Vogelnek -
O BIBI, KI JE PREHITRO RASLA, za izven.
Gostuje LG Kinetikon. Predstava bo se v so-
boto, 30. aprila, ob 11. in 18. uri.KUD FRANCETA PRESERENA,
tel.: 061/ 332-288Danes, 28. aprila, ob 20. uri: Zijah Sokolo-
vič - GLUMAC... JE GLUMAC... JE GLU-
MACV petek, 6. maja, ob 21. uri: gledališče Ane
Monro - VARIETE.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE,
tel.: 063/ 25-332V sredo, 4. maja, ob 10. uri: A. T. Linhart -
TA VESELI DAN ALI MATICEK SE ZENI,
za abonma 2. solski in izven in ob 15.30, za
abonma 4. solski in izven. Predstava bo se
v četrtek, 5. maja, ob 10.45, za abonma Gi-
mnazija center Celje.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ,
tel.: 064/ 222-681V soboto, 7. maja, ob 20. uri: Ray Cooney -
ZBEZI OD ZENE.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR,
tel.: 062/ 26-748V nedeljo, 8. maja, ob 11. uri: Jan Malik -
ZOGICA MAROGICA, za izven.

DRAMA,

tel.: 062/ 221-206

Danes, 28. aprila, ob 18. uri: W. Shakespea-
re - HAMLET, za red nedelja in izven.V soboto, 30. aprila, ob 17. uri: v Minorit-
ski cerkvi A. Dumas - TRIJE MUSKETIRJI,
za red upokojenci.

OPERA,

tel.: 062/ 221-206

V petek, 29. aprila, ob 19.30: Rimski-Korsa-
kov - CARJEVA NEVESTA, za abonente in
izven. V soboto, 30. aprila, ob 19.30: Stein-
Bock-Harnick - GOSLAC NA STREHI, za
abonente in izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Verdi - Dvorana Tripcovich

Danes, 28. t.m., ob 20. uri (red C) četrti pred-
stava Rossinijeve opere »Pepelka« (La Cene-
rentola). Režija Lü Jia. Predprodaja vstopnic
za predstavo pri blagajni Dvorane Tripcovich
(9-12 in 16-19).Ponovitev v soboto, 30. t.m., ob 20. uri (red
L).Naslednja predstava bo G. Verdijeva »Travi-
ta«. Dirigent Tiziano Severini. Trajala bo do
3. junija.

Gledališce Rossetti

Danes, 28. t.m., ob 20.30 (red prost): Pier Pao-
lo Pasolini - »Il porcile«, režija Federico
Tiezzi. Na sporedu do 29. t. m. Predstava v
abonmaju: odrezek 5V (v izbiri med petimi
zelenimi).

Od 3. do 8. maja je na sporedu delo H. von

Kleista »Il duello«. V glavnih vlogah igrata
Gabriele Lavia in Monica Guerritore. Režija
Gabriele Lavia.

V teku je predprodaja vstopnic za omenjeno

predstavo.

Cristallo - La Contrada

Gledališče La Contrada - odsek Mladinsko
gledališče gostuje do 29. t.m. po Istri in se
predstavlja otrokom osnovnih šol s predstavo
»Le mille e una notte«, režija Giorgio Amo-
deo; nastopata L. Guastini in G. Giorgini
V soboto, 30. t. m., ob 15. uri zaključna prire-
ditev s presenečenjem za vse abonente »Abon-
ent postane protagonist«.

PREBENEG

SSG gostuje danes, 28. t.m., ob 20.30 v Srenj-
ski hiši v Prebenegu z enodejankama »Ne
jaz« in »Poslednji trak« S. Becketta.

BELJAK

Studijski oder (Kellertheater): Danes, 28. t.m., ob
20.00 - Plesni teater Gerhard Fillei »Daleth«.
Ponovitev v soboto, 30. t.m., ob 20. uri.
Jutri, 29. t.m., ob 20.00 - Posebna prireditev -
Branje iz del Karla Krausa.

BILČOVŠ

Pri Miklavžu - Danes ob 20.00: Predavanje in po-
govor »Konflikti v družini«.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V nedeljo, 1. maja, ob 18. in 20.30: ameriski
film PELIKANNOVO POROČILO.V petek, 6. maja, ob 20.30: področno srečanje
odraslih folklornih skupin.V soboto, 7. maja, ob 18. uri: premierni nastop
baletne skupine KUD Karol Pahor Piran.V nedeljo, 8. maja, ob 18. in 20.30: ameriski
film PLEZALEC.

SEŽANA

KC SREČKO KOSOVEL, tel.: 067/ 73-355

Danes, 28. aprila, ob 20. uri in v petek, 29. aprila,
ob 16. uri: ameriski film DENIS POKORA.

V torek, 3. maja, ob 20. uri: ameriski film PRI

ADAMSOVIH II.

SKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA,

Solska 6

Danes, 28. aprila, ob 17.30: foto-kino klub A.

Azbe - diapozitivi Rdeče-rumeno.

od začetkov do naših dni: Danes, 28. t. m., ob 17.
uri bo predaval prof. Matjaza Kmecl o temi »Roj-
stvo slovenskega romana«. K predavanju se po-
sebej vabimo študente in profesorje slovensčine
ter dijake visjih srednjih šol.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Visoka sola modernih jezikov za prevajalce in
tolmače (Ul. Alviano 15)

Ciklus predavanj o razvoju slovenskega romana

V Muzeju novejšje zgodovine
v Cekinovem gradu
je na ogled razstava *Popotne skice*
Joshikija OzaweRAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

NARODNA GALERIJA

Razstava STISKI ROKOPISI iz 12. stoletja avtorice
prof. dr. NATASE GOLOB je na ogled do 29. maja v
novem krilu Narodne galerije na Puharjevi 9.
Razstava CEBEJEV Križev pot je na ogled v Narodni
galeriji na Cankarjevi 20.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava slik JOHANNESA DEUTSCHA je na ogled
do 15. maja.MUZEJ NOVEJŠJE ZGODOVINE -
CEKINOV GRADRazstava fotografij TOSHIKI OZAWA je na ogled do
20. junija.

GALERIJA PIC LEK, Verovskova 57

Razstava slik ALBINA POLAJNARJA je na ogled do
13. maja.

GALERIJA KLUBA B-51, Gerbičeva 51 a

Razstava fotografij, kolažev in skic Igralec avtorjev
ROKA ZRNČA in VASJE AMBROZIČA je na ogled
do 8. maja.GALERIJA VISCONTI FINE ART KOLIZEJ, Go-
sposvetska 13Razstava objektov in kolažev JIRIJA KOLARJA je na
ogled do 30. aprila.

GALERIJA SLOVENIJALEŠ, Dunajska c. 22

Razstava SAVA SOVRETA je na ogled do 30. aprila.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Razstava RASHEEDA ARAEENA je na ogled
do 13. maja.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

Razstava grafik DRAGA HRVACKIJA in DANILA
JEJCICA je na ogled do 29. maja.

KNJIZNICA BEZIGRAD, Glinskova ploščad

Razstava otroških ilustracij slikarke ROZE PISCA-
NEC je na ogled do 17. maja.

RAZSTAVISCE CICERO DELO, Dunajska 5

Razstava karikatur ALJANE PRIMOŽIC je na ogled
do 5. maja.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI,

Trg celjskih knezov 9

Razstava risb in slik METKE KRASOVEC je na
ogled do 12. maja.

KAMNIK

HRAM LUŽAR, Kidričeva 6

Razstava slik LOJZETA KALINSKA je na ogled do

15. maja.

KAVARNA VERONIKA

Razstava fotografij MARKA TROBEVSKA je na
ogled do 7. maja.

KANAL OB SOČI

GALERIJA RIKI DEBENJAKA

Razstava del na papirju Crtomirja Freliha je na
ogled do 14. maja.

KOPER

GALERIJA MEDUZA, Cevljarska 34

Razstava slik ALIJE HAFIZOVIČA je na ogled do 18.
maja.

MARIBOR

GALERIJA MEDIA NOX, Oroznova 2

Razstava slik in fotografij JASNE SAMARIN je na
ogled do 7. maja.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA, Kocljeva 7

Četrta medregionalna likovna razstava je na ogled
do 15. maja.

NOVO MESTO

DOLENSKI MUZEJ, Muzejska 7

Razstava MARIJE MOJCE PUNGERCAR je na ogled
do 2. maja.

PIRAN

MEDUZA 2, Cankarjevo nabrežje 7

Razstava risb HERMANA PECARICA je na ogled do
6. maja.

TRZIC

KURNIKOVA HISA, Kurnikova pot 2

Razstava likovnih del SANDRA PECENKA je na
ogled do 26. maja.

PAVILJON NOB

Razstava PIERA CONESTABA Barvni signali je na
ogled do 9. maja.

SEŽANA

KOSOVELOVA KNJIZNICA, Mirka Pirca 1

Razstava ilustracij DANIELA DEMSARJA in del BO-
RISA ZULJANA je na ogled do konca aprila.

SKOFJA LOKA

GALERIJA FARA

Razstava grafik studentov 4. letnika likovne pedago-
gike z naslovom IGRA STRUKTUR je na ogled do
12. maja.

ZAGORJE

Razstava KRAJINSKI POUČARKI - cerkev kot slikar-
ski motiv je na ogled do 13. maja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TGalerija: na ogled je razstava avstralskih ak-
varelov Dimitrija Kodriča.Muzej Revoltella: na ogled je razstava Vidiki -
Punti di vista.Galerija Cartesius: Do 5. maja bo na ogled raz-
stava slikarja Carmela Nina Trovata.Galerija Al Bastione: se jutri, 29. t. m., bo na
ogled razstava ruskih slikarjev Natalie

Tsarkove in Alexandra Sergeheeva.

KOROŠKA

CELOVEC

V Deželni galeriji (Burggasse 8) razstavljajo Ju-
lius Deutschbauer (do 1. maja); Heimo Zobernig
(do 29. maja); Haim Steinbach (do 29. maja).
Univerza - Avla: do 11. maja razstavlja An-
drej Trobentar »Atraktor«.

TINJE

V galeriji Tinje je na ogled razstava slik
Milana Volovska iz Argentine.

BOROVlje

Galerija v gradu: do 8. maja razstavlja Josef
Tichy. Galerija Rieser-Celovska cesta:
razstavljajo koroški umetniki.

BELJAK

Galerija Widmanneum, Ringmuerstrasse 3-
do 2. maja je na ogled spominska razstava
slikarja Wernerja Berga.

ROŽEK

Galerija Rožek-Sikoronja: do 22. maja
razstavlja Johannes Zechner.GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,
tel.: 061/ 222-815V torek, 3. maja, ob 19.30:
ORGELSKI KONCERT STU-
DENTOV AKADEMIJE ZA
GLASBO.V petek, 6. maja, ob 20. uri:
koncert SIMFONIKOV RTV
SLOVENIJA, za zeleni abon-
ma. Program: Ramovs, Marti-
nu, Debussy, Rouseel (GD).
Ob 20.30: koncert BALANE-
SCU KVARTETA (LD).

K4, Kersnikova 4

V ponedeljek, 2. maja, ob
21.30: koncert HEAVY LES
WANTED.

MREZA ZA METELKOVO

V četrtek, 4. maja, ob 22. uri: v
klubu Channel Zero koncert
belgijske skupine JUNKFISH.

CEKINOV GRAD

V petek, 5. maja, ob 20. uri,
v Muzeju novejšje zgodovi-
ne: AVDIOVIZUELNO PRE-
DAVANJE o popotovanju
po Skandinaviji. Predava Ja-
nez Rozman.

GORNJA RADGONA

V petek, 29. aprila, ob 22. uri:
v prostorih TVD Partizan kon-
cert skupine LET 3 iz Rijeke.
Predskupina bo YELLOW MI-
NUTE iz Radencev.

ILIRSKA BISTRICA

Danes, 28. aprila, ob 23. uri: v
klubu MKNZ koncert angle-
ske skupine WARDANCE.

OTOCEC

HOTEL OTOCEC,

tel.: 068/ 321-830

V soboto, 30. aprila, ob 17.
uri: promenadni koncert Pi-
halne godbe Papimice Vevče.

FJK

TRST

Kulturni dom

Danes, 28. t. m., ob 20.30
bo na sporedu koncert
pianistke Katje Milic. Iz-
vajala bo Beethovnovne,
Debussyjeve in Schu-
mannove skladbe.Zadnji abonmajski kon-
cert GM bo v petek, 13.
maja ob 20.30. Nastopil
bo MePZ Obala pod vod-
stvom W. Lo Nigra.

Pivovarna Forst

Danes, 28. t.m., ob 20.30
večer posvečen av-
torjem. Na sporedu bo
»Il cantatutto« Daria Sar-
torija v koordinaciji Ed-
de Vidiz in Fulvia Ma-
riona.Vila Revoltella - Cerkev
S. PasqualeV nedeljo, 1. maja, ob
17.30 koncert z zborom
Gruppo musicale stru-
mentale Gruppo incon-
tro.V nedeljo, 8. maja, ob
17.30 bo nastopil otroški
pevski zbor »Vesela
pomlad« z Opcin.

MILJE

Gledališče Verdi

Jazzovska koncertna se-
zonaV petek, 13. maja, ob
20.30 bo na sporedu
koncert Hutcherson-
Montoliu Duo.

VIDEM

Palasport Carnera

Jutri, 29. t. m., ob 21. uri
koncert kantavtorja
Francesca Guccinija. Za
informacije: UTAT (tel.
630063).

ODBOJKA / FINALE KONČNICE ZA DRŽAVNI NASLOV

Sisley iz Trevisa prvič državni prvak

V četrti tekmi je v gosteh premagal Milan s 3:2

Milan - Sisley 2:3 (15:9, 15:8, 9:15, 15:17, 13:15)

MILAN: Vicini, Margutti (8+12), Vergnaghi, Pezzullo, Stork (6+5), Lucchetta (5+7), Zorzi (21+18), Tande (7+14), Galli (7+9), Cipollari, Montagnani, Zlatanov.

SISLEY: Gardini (8+13), Passani (7+12), Tofoli (2+0), Agazzi, Arnaud (0+1), Zwerver (5+14), Bernardi (15+10), Negrao (15+12), Moretti 0+0, Cavaliere 0+0, Berto, Polidori.

Sodnika: Gaspari iz Ancone in Porcari iz Rima.

Trajanje setov: 26, 25, 27, 30 in 12 minut; zgrešeni servisie: Milan 20, Sisley 15; gledalcev 7.000; inkaso 120 milijonov lir; rumeni kartoni: Negrao in klop Sisleya zaradi protestiranja.

Odbojkarji Sisleya iz Trevisa so prvič v svoji zgodovini osvojili naslov italijanskega prvaka v odbojki. Včeraj so namreč v Milanu v četrti finalni tekmi končnice se tretjič zmagali (drugič v Milanu) in si tako s 3:1 v zmagah zagotovili naslov. Toda začetek na včerajšnji tekmi v Milanu je obetal precej drugačen razplet. Milan je zaigral izredno in praktično brez večjega odpora dobil prva dva seta. Po delnem uspehu Sisleya v tretjem setu, se je v četrtem razvnela izredna borba za vsako zogo. Izid je bil stalno izenačen, v izredno razburljivi končnici pa so igralci iz Trevisa petkrat iznicili »match«

zoge Milana, nato pa je Sisley izkoristil prvo zogo in si zagotovil tie break. Tudi odločilni niz je bil precej izenačen, čeprav je bil Sisley stalno v vodstvu. V zaključku seta so gostje povedli s 14:12, Milan je nato osvojil še eno točko, toda vseh upov na morebitno peto srečanje v Trevisu je bilo konec že v naslednji akciji, s katero je Sisley osvojil najpomembnejšo točko v zgodovini kluba.

Slavje Sisleya je zaslužen, saj je bil najboljši že po rednem delu, v končnici pa je znal izkoristiti svoj izredni igralski potencial, saj je imel trener Sisleya na razpolago več vrhunskih igralcev kot njegov kolega pri Milanu.

Lorenzo Bernardi je eden najbolj zaslužnih za naslov

NOGOMET / TRETJELIGAŠKI POKAL

Danes prva finalna tekma med Triestino in Perugia

V roku treh dni bodo nogometaši Triestine odigrali dve izredno važni srečanja, ki znata biti odločilni za celotno sezono. Danes prihaja v Trst Perugia, ki je po igralskem potencialu nedvomno ekipa za visjo kategorijo, s Tržacani pa se bo pomerila v finalu tretjeligaskega pokala. O tem, da pri Perugii pokalno srečanje jemljejo zelo resno, prica tudi podatek, da je predsednik Gaucchi za skupni uspeh po dveh finalnih tekmah igralcem obljubil premije v višini deset milijonov. Trener Buffoni, ki Perugio zelo dobro pozna, saj je bil njen trener, pa kljub kakovosti nasprotnika napoveduje boj do zadnjega atoma moči, da bi pokal, ki zagotavlja vključitev v »pravi« pokal s prvoligasi, prinesli v Trst.

Že v nedeljo pa čaka Triestino gostovanje v Bologni, ki se poteguje za mesto v play offu za napredovanje v B ligo. Tržacani bodo nastopili brez poškodovanega Milaneseja, za katerega je sezona že končana, vendar Cerone in soigralci napovedujejo novo presenečenje.

NOVICE

Ranjeni navijač Cremoneseja ni več v življenjski nevarnosti

Massimo Pizzamiglio, 31-letni navijač Cremoneseja, ki ga je v nedeljo zabodel eden od »ultrasov« Udineseja, ni več v življenjski nevarnosti. Včeraj je v kratkem razgovoru z novinarji posredoval svojo verzijo dogodkov. Pizzamiglio je povedal, da so navijači domače ekipe s steklenicami in kamenjem napadli že njihov avtobus, ko pa so izstopili, je prišlo do incidentov. Povedal je še, da ni opazil, da je eden od navijačev Udineseja oborožen z nožem in da se je nato dan in pol kasneje zbudil v bolnišnici. Policija je identificirala šest napadalcev, imena dveh, od katerih bo eden obtožen namernega uboja, pa bodo objavili danes.

Mladinski nogomet na Gorškem Začetniki:

IZIDI 7. kola povratnega dela: Gradese-Mladost 0:3, Staranzano-Monfalcone 1:4, Aris-Pieris 1:0, S.Marco-Real Isonzo 3:2, S.Canizan B-Ronchi 0:10, S.Canizan A-S.Michele 0:0; zaostala tekma 6. kola: Pieris-S.Marco 5:0.

Lestvica: S.Canizan A 35, S.Michele 30, Ronchi 26, Monfalcone 25, Mladost 21, Staranzano 10, Gradese 17, S.Canizan B 11, Aris 10, Pieris 10, Real Isonzo 6, S.Marco 2.

Najmlajši:

Izidi 10. in 11. kola povratnega dela: Sanrocchese-Aris 3:1, Monfalcone-Corno 4:0, Sovodnje-Isoncina 1:1, Isoncina-Isonzo 8:0, Gradese-Monfalcone 0:2, Corno-Sanrocchese 4:0, Aris-Natisone 0:2, Audax-Lucicino 0:0, Staranzano-Pieris 0:1, Pro Romans-Sovodnje 1:1. Lestvica: Sovodnje 40, Pieris 38, Monfalcone 33, Natisone 27, Isoncina 27, Staranzano 26, Audax 25, Lucicino 23, Gradese 22, Pro Romans 22, Corno 20, Sanrocchese 11, Isonzo 9, Aris 3. (VIP)

NOGOMET / DVA MEDNARODNA NASTOPA

Po slabi igri Slovenija gladko premagala Ciper

V Kidričevem so bili uspešni tudi mladi reprezentanti

Slovenija - Ciper 3:0 (1:0)

MARIBOR - Stadion v Ljudskem vrtu, 3.000 gledalcev, sodnik Molnar (Madzarska).

STRELCI: 1:0 - Pate (40), 2:0 - Udovic (78), 3:0 - Pate (87).

SLOVENIJA: Zupan, Galic, Englaro, Milanič, Jermaniš, Ceh, Oblak (Kosič), Zidan, Pate (Binkovski), Udovic, Florijancić.

CIPER: Panayiotou (Cristof), Panayi, Pittas, Joannou (E. Cristofi), Chapalambus, Engomitis (Andreou), Larcou (Xiouroufas), Soteriou, Zembashis (Constantinos), Elia.

Slovenska nogometna reprezentanca je dosegla novo mednarodno zmago, čeprav z igro ni navdušila, zlasti ne v prvem polcasu, ko je igrala nepovezano in neborbeno.

Sever - Jug 138:110 (29:21, 59:54, 92:82)

SEVER: Milic 7 (1:2), Jeklin 2, Stavrov 2, Mirt 9, Novaković 13 (1:2), Petranović 11 (0:1), Dino 4 (2:2), Sunara 12 (2:2), Tovornik 23 (4:4), Gorenc 32 (3:5), Nosov 8 (1:3), Cizej 6.

JUG: Horvat 13 (1:2), Daneu 2, Krasovec 5, Bacar 7 (1:2), Ritonja 13 (1:3), Hauptman 36 (1:3), Tusek 7 (4:4), Jeltnikar 5, Jagodnik 2 (2:2), Lapov 10 (8:8), Đurišić (4:4).

Več kot 3000 gledalcev je pripravilo ustrezno vzdušje v Hali Tivoli za Dan slovenske kosarke in uživalo v številnih mojstrovinah najboljših igralcev, ki so v letosnji sezoni tekmovali v 1. SKL.

Poldnevna prireditev se je začela s tekmo ženskih selekcij Diamonda Jezice, ki so pričakovano ugnale izbrane igralke drugih slovenskih klubov. Nato se je zadeva nadaljevala s

KOŠARKA / KONČNICA ITALIJANSKE LIGE

Stefanel tokrat na vse ali nič

Igral bo v Trstu proti Filodoru

TRST - Drevi ob 20.30 bo v Trstu tretje in odločilno srečanje končnice italijanske košarkarske lige za uvrstitev v polfinale med domačim Stefanelom in bolonjskim Filodorom. Stefanel je edino moštvo iz zgornjega dela lestvice po regularnem delu prvenstva, ki po dveh srečanjih ni izločilo svojega nasprotnika. En polfinalni par je namreč že znan, to je Buckler - Glaxo, Scavolini pa čaka svojega nasprotnika prav z drevišnjega obracuna v Trstu.

Ce je po prvi četrtfinalni tekmi v Trstu, ko je Stefanel zanesljivo in predvsem po dokaj dobri igri premagal bolonjsko ekipo, kazalo, da so v tem obračunu nesporni favoriti tržaski košarkarji, tega ne moremo trditi po drugi zelo blede predstavi v Bologni. Odsotnost centra Cantarella nikakor ne more biti opravičilo za tako slabo igro in predvsem za vrsto pomanjkljivosti tako v napadu in tudi v obrambi. Dejstvo, da sta oba najboljša Stefanelova strelca Bodiroga in Gentile skupno dala komaj 13 točk, jasno govori o

neucinkovitosti tržaske ekipe.

Ce bodo Tanjevičevi fantje drevi ponovili tako igro, potem bo poraz neizbežen in tudi prednost domacega igrisca ne bo dovolj. Filodoro je namreč zelo uigrana celota, ki ima nekatere odlične posameznike, kot so Vincenzo Esposito, oba Americana Gay in Comegys ter drugi. In že dejstvo, da se je bolonjska ekipa, kljub kazni 6 točk pred prvenstvom, uvrstila v četrtfinale končnice in prisilila Stefanel na tretjo tekmo, prica o čvrstosti in kakovosti tega moštva.

V tržaskih vrstah bo po poskodbi spet zaigral Davide Cantarello, katerega odsotnost se je se kako poznala v nedeljo v Bologni. Tržaski košarkarji so bili namreč v boju pod košema v hudih težavah. Brez skoka pa v kosarki uspeha ni.

TRENTUTNO STANJE: Stefanel - Filodoro 1:1 (68:61 in 66:79)

Posnetek srečanja si bo mogoče ogledati tudi na 1. programu RAI s pričetkom ob 23.30.

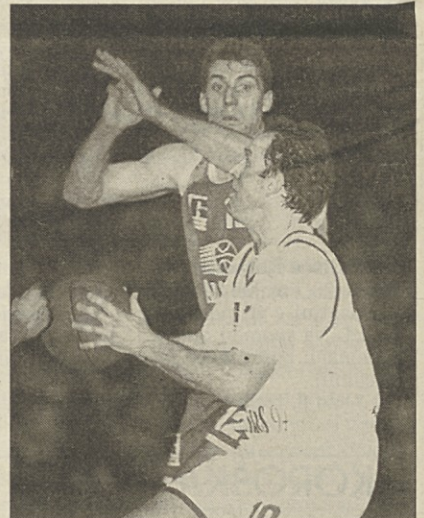
KOŠARKA / DAN SLOVENSKE KOŠARKE

Izbrana vrsta Severa boljša od Juga

Več kot 3000 gledalcev na poldnevni prireditvi prišlo na svoj račun

tekmo malčkov. V tretji tekmi so se pomerili najboljši mladi slovenski igralci (Sever - Jug), nato pa se selekcija slovenskih politikov, ki je premagala ekipo takšnih in drugačnih zvezdnikov. V tekmovalju metanja trojk je Dušan Hauptman premagal Potiska, v atraktivnem zabijanju pa je pričakovano slavil mladi Marko Milic. Prireditve se je končala s srečanjem najboljših selekcij Severa in Juga. Boljši je bil Sever. Za najboljšega igralca tekme so izbrali Borisa Gorenc, najboljši strellec je bil Dušan Hauptman (36 točk), najboljši obrambni igralec pa Vito Nosov.

Rezultati tekem: Diamond Jezica - Selekcija igralcev drugih slovenskih klubov 76:64 (32:32); Kosarkarska soka Jure Zdovc - KS Peter Vilfan 26:18 (17:4); Sever - Jug (mladi selekciji) 81:86 (35:37); Politiki - Zvezdniki 53:40 (31:17).

Posnetek z ene od včerajšnjih tekem

KOLESARSTVO / POKAL MONTES

Mladinec novomeške Krke Boris Derganc pred vso konkurenco

TRZIC - Mladi kolesar novomeške Krke Martin Derganc je v ponedeljek v številni in kakovostni mednarodni udeležbi nizu svojih uspehov dodal se zmago na 40. izvedbi kolesarske dirke za pokal Montes.

Kolesarji so morali prevoziti 123 kilometrov. Ze takoj na začetku je »temperatura« narasla in skupina devetih tekmovalcev si je do centra Gradisca nabrala približno 40 sekund prednosti. Iz skupine sta nato pobegnili Sebinello in Danuzzo, dobro minuto za njima pa je bil Claudio Tonchich iz Pierisa, ki pa je ubeznika v Steverjan ujel, na gorski cilj na Vrhu pa je prišel kot prvi. Nato pa se je iz ozadja začel počasi prebijati tudi Derganc, ki do takrat ni bil posebej aktiven in je za vodilnimi zaostajal že več kot dve minuti. Toda mladi Novomešan je iz kilometra v kilometer zmanjševal zaostanek in na koncu prvi pripeljal skozi cilj. Zahvaljujoč njegovi zmagi je Krka osvojila tudi pokal Montes, medtem ko je pokal Pischiutta osvojila ekipa Record Cucine Caneva.

Rezultati: 1. Martin Derganc (Krka Novo mesto), ki je 123 km dolgo progo prevozil v 3 urah in 1 minuti (povprečna hitrost 41, 333 km na uro); 2. Claudio Tonchich (Moratti), 3. Mitja Mahorič (Perutnina Ptuj), 4. Michele Diamante (Record Cucine) vsi v času zmagovalca; 5. Dante Bertolini (Schieran) zaostanek 1 minuta; 6. Samuele Doni (Schieran) +1:10; 7. Borut Licent (Hit casino da Ugo Nova Gorica) isti čas; 8. Luca Marcon (Rinascita Ormelle) +1:15; 9. Fabio Benfato (Coppi Gazzera) +1:19; 10. Riccardo Zaupa (Record Cucine) +1:50. itd.

Danes v šoli Suvich Bor proti Kontovelu

Pokrajinski finale U14 v odbojki

V telovadnice sole Suvich v Trstu se bosta danes ob 18.30 odbojkarji ekipi narasčajnic Kontovela in Bora Friulexport pomerili za naslov pokrajinskega prvaka. Tako Kontovelke kot borovke so v svojih skupinah premočno zmagale, v polfinalu pa so bile v dveh srečanjih prepričljivo boljše od Ricreatorija (Kontovel) in Virtusa (Bor).

Favorita na današnjem finalu ni, zmagovalca pa se bo uvrstil na medpokrajinski finale, ki bo 8. maja v Trstu v telovadnici na Alturi (prva tekma ob 15. uri), njegova nasprotnika pa bosta prvaka Vidma oziroma Gorice.

Nogomet: visoka zmaga »najmlajših« Sovodenjcev

Sovodnje - Gradec 4:0 (3:0)
STRELEC: Florenin 4

SOVODNJE: Devetak D., Bagon, Moro, Figelj, Pavšic, Jelen, Čotić (Piras), D. Ferletić, Devetak M., Ferletić M. (Možetič), Florenin.

V zaostali tekmi so Sovodenjci proti Gradecu visoko zmagali in s tem se bolj utrdili vodstvo na razpredelnici. Junak srečanja je bil Marko Florenin, ki je bil stikrat uspešen, pa tudi vratar Sovodenj je nekajkrat odlično posredoval. (A. Pavšic)

PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET

Izlet za osnovnošolce

Mladinski odsek Slovenskega planinskega društva Trst je priredil v nedeljo, 24. aprila v okviru Sportne sole izlet za osnovnošolce. V lepem pomladanskem vremenu se je na trgu v Repnu zbralo 25 otrok, ki so se v spremstvu desetih mladinskih vodnikov SPDT podali na Njivice v bližini Volnika.

Tam so si ogledali gradisce, nakar so se spustili na travnik, kjer so jim vodniki v razvedrilo in zabavo pripravili razne igre in poligone.

Izlet k izlivu Soče

V ponedeljek, 25. aprila se je skupina mladincev SPDT z osebnimi avtomobili podala na izlet k izlivu Soče. Pod strokovnim vodstvom so si ogledali rezervat »Isola della Cona«, ki je izredno zanimiv se posebnostjo z ornitološkega gledišča. Imeli pa so se posebno srečo, ker je tistega pomladnega dne preletavala zamocvirjena obala zaliva neverjetno veliko število različnih vrst ptic.

Otvoritev planinske koče na Kozleku

Planinsko društvo Snežnik Ilirska Bistrica in planinska skupina Podgora vabita na otvoritev planinske koče na Kozleku, ki bo v nedeljo, 1. maja ob 11. uri. Odločite se lahko za enega od označenih dostopov: od Blekarja, iz Trpčan ali izpod Gabrovca. Zagotovljen pa bo avtobusni prevoz od 8. do 8.30 z avtobusne postaje.

Nočni pohod na Kokoš

Slovensko planinsko društvo Trst vabi svoje člane, da se udeležijo nočnega pohoda na Kokoš, ki ga organizira sportno društvo Sloga.

Predavanje o Kugyju

Slovensko planinsko društvo Trst je v četrtek, 21. aprila sklenilo svojo letosnjo predavateljsko sezono z večerom, ki je bil posvečen spominu velikega gornika in ljubitelja gorskega sveta, književnika in glasbenika dr. Julijusa Kugyja ob 50-letnici njegove smrti. Lik gornika je na svojstven način in izredno doživeto podal dr. Rafko Dolhar.

Izvajanje je slonelo na Kugyjevih besedilih, ki jih je prebral dr. Peter Suhadolc. Na platnu pa so se prelivale slike Julijev, ki jih je Kugy še posebno ljubil. Zanimiva je bila tudi razstava Kugyjevih del in pisem, ki jo je ob tej priložnosti

pripravila SPDT. (M. P.)

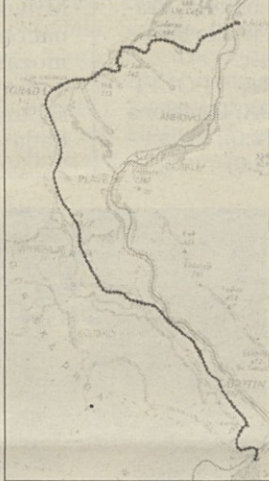
Pripravlja se izlet na Golico

Bliza se maj, mesec cvetja. Čez kaka dva tedna bodo zacveteli travniki in pašniki na pobocjih pod Golico, kjer se tu pa tam leži sneg. Najlepše bo sredi maja. SPD Gorica bo tudi letos priredilo avtobusni izlet na Golico, predvidoma 22. maja. Spotoma si bodo udeleženci ogledali se kako zanimivo st v bližini.

Prijave že sprejemajo na sedežu društva in sicer ob sredah med 11. in 12. uro ter ob četrkih med 19. in 20. uro. Zmerne hoje po gozdni poti in stezi bo približno dve uri. Za tiste, ki nameravajo izlet izkoristiti za vzpon vrh Golice bo na razpoalgo dovolj casa.

Pohod ob 220 letnici rojstva Valentina Stanica

Planinsko društvo Kanal bo v nedeljo, 15. maja obeležilo 220-letnico rojstva Valentina Stanica. Poleg proslave, ki bo ob 17. uri v Kanalu, pripravljajo ta dan tudi dva pohoda in sicer iz Solkana, preko Sabotina do Vrhovelj v Brdih ter iz Vrhovelj preko Korade v Kanalu.

Boj korajžni se seveda lahko odločijo za celotno pot, od Solkana do Kanala, za kar potrebujejo približno osem ur hoje. Vsak od zgoraj omenjenih pohodov pa traja približno štiri ure.

Zacetek pohoda bo ob 6. do 8.30 izpred doma krajevne skupnosti v Solkanu ter ob 8. do 10. ure na Vrhovljah. Na startu je treba vplacati startnino 200 tolarjev, vsak udeleženec dobi kartonček.

Naj povemo, da je povratek iz Kanala v Novo Gorico mogoč tudi z vlakom, na relaciji Kanal, Plave Vrhovlje pa bo vozil tudi poseben avtobus. Na priloženi skici je označena smer obeh, oziroma skupnega pohoda.

8. in 15. maja na pohod v Brda in na Sabotin ter Korado

V Steverjanu bo 8. maja tradicionalni pohod Steverjan - Gonjace - Steverjan. Planinsko društvo Gorica ze zdaj vabi člane in prijatelje, da se pohoda udeležijo množično in organizirano. Društvo tudi obvešča, da se bo organizirano udeležilo pohoda iz Solkana na Vrhovlje, oz. iz Vrhovelj v Kanal v nedeljo, 15. maja, ob 220 letnici rojstva Valentina Stanica. Na Koradi bo ob tej priložnosti tudi tradicionalno srečanje planincev. Podrobnosti bodo sporočili v prihodnjih dneh.

Obisk Rasice, Stične...

Kako lepa je Dolenjska! To je bila splošna ugotovitev udeležencev nedeljskega avtobusnega izleta na Rasico, Muljavo in v Stično. Vecja skupina udeležencev je izstopila na Rasici in se odpravila na Trubarjevo pespot, druga skupina pa se je z avtobusom odpeljala na Muljavo, na ogled Jurčičeve rojstne hiše, zatem pa se cistercijskega samostana v Stični. Spotoma pa so si udeleženci ogledali se »gomile«, približno 2.500 let stara pokopališča med Stično in Sentvidom.

Kaki dve uri so namenili ogledu stiškega samostana enega najstarejših na Slovenskem.

Lepo pomladno vreme (ceprav je parkrat tudi porosilo) je spremljalo tudi udeležence pohoda in seveda vplivalo na prijetno razpoloženje. Naredilo se je tudi nekaj zuljev, vendar bolj v opozirilo, da je tudi na pohodu potrebna primerna obutev. Sicer pa, razen manjših težav in nejasnosti v orientaciji (menda nekaj oznak več na stezi ne bi škodilo) je pohod potekal kar se da prijetno. Zaključil pa se je tudi prijetno, na izhodišču, ob Trubarjevi domačiji. Pred povratkom proti Gorici so si udeleženci, zdaj ze spet skupaj, ogledali se Turjak.

Konec julija bo izlet okoli Mon Visa

Zadnji teden v juliju bo SPDG priredilo enotedenski izlet okrog Mon Visa. Predstavniki društva so ze stopili v stik s sekcijo CAI iz Saluzza, ki bo pomagala pri organizacijskih zadevah. Društvo vabi interesente, naj se cimprej, najkasneje pa do konca maja prijavijo na sedežu društva ali pa pri odbornikih.

TEDENSKO ŠPORTNO POKAŠLJEVANJE

Bliskovita streznitev po uspehu

IVAN PETERLIN

Priznati moram, da mi današnje misli divje rojijo po glavi predvsem sprico custvene naelektrenosti, ki jo ze nekaj dni nosim v sebi. V to razvneto stanje so me potisnili nehoti Slogini fantje - odbojkarji, ki v ligi zaključujejo zmagovalni pohod z dinamiko in vztrajnostjo kot ju res niti od dalec nismo pričakovali. S sobotno zmago so svojim nemajhnim naporom in osebnim žrtvam postavili krono: prebili so se tudi matematično v državno - C 1 ligo. Veselje nad uspehom je seveda enkratno: objemi, navdušene roke stegnjene proti nebu, vihanje društvene zastave, razzarjeni obrazi od sreče, široko razprte oči ob občutku, da je cilj - za marsikoga samo sanje - dosežen. Občutek zadovoljstva in zadosčenja je kot influenza: brez najmanjše zapreke in zastoja se preliva tudi na druge, na vse, ki so kakorkoli povezani z ekipo in njenimi sanjskimi koraki. To so res nepozabni trenutki, trenutki sreče, ki se v vsakega, posebno mladega, neizbrisno vklesajo v srce. Prav gotovo so pri takem podvigu tesno prisotne tudi močnejše psihološke in pedagoške valence: naš fant v sebi čuti, da se je za nekaj srčno boril, da je v ta projekt veliko investiral, se mu predal, da se je znal v mladostnem hlastanju disciplinirano brzditi, da je trdo delal in naposled v svojih naporih uspel!

Koliko mladih ljudi bi danes zelo rado nosilo v sebi take občutke: koliko je takih, ki bi zelo radi zamenjali svoje notranje tegobe in razdraženost z občutkom zadovoljstva? Prav gotovo veliko. In vprašanje, ki se mi spontano rojeva je to: koliko možnosti pa dajemo mi, takozvani starejši, vsem našim mladim, da se uveljavijo, da se zmorejo prebiti do občutka, da nekaj veljajo? Tu je odgovor ze bolj meglen. Mogoče je celo res, da prevečkrat mladega pustimo izgorevati povsem cinicno in čisto egoistično premišljamo samo o nas samih in o našem leženju po družbeni vrednostni lestevici nezažrznoro navzgor. Pa pustimo sedaj to!

Marsikdo se bo kajpak vprašal, kam rinem s temi mislimi in kje me čevlji zuli! Takoj bom stvar razjasnil. Kot kamen pritiska name zavest, da v tem našem zamejskem prostoru ne znamo vedno zelo objektivno, odmaknjeno in brez nekih vnaprejšnjih predsodkov soditi in vrednotiti nekih podvigov. Do tega spoznanja sem se prebil ze velikokrat in nenazadnje tudi ta teden, ko sem na obrazih odbornikov zmagovite ekipe lahko razbral neizmerno radost, a obenem tudi neke zaenkrat samo latentne sence. Na videz je to posebne vrste paradoks in vendar je tako: sence na obrazih izpricujejo živo skrb, kaj bo z ekipo naprej. Pa smo spet tam: finance! Visja, državna liga, potovanja, povečani volumen treninga, torej višje postavke za telovadnice, hude zvezne takse! Kdo bo pomagal preskakovati te ovire? Odgovora seveda ni, pa je danes tudi vseeno, če ga ni! Gre za nekaj drugega! Razmišljam, kako klavna je pravzaprav ta situacija, ko moras v sebi zatirati samozavestno obnašanje, ker ne veš, kaj bo jutri.

To je nekako tako, kot ce bi zboru, ki je na tekmo vanju Seghizzi stopil na najvišjo stopničko, takoj potem, ko se je umiril aplavz, nekdo sporočil, da je zadeve verjetno konec. Ne verjamem, da bi pevci po mesecih trdih vaj in predanosti skupnemu cilju, poskocili od veselja! Prav gotovo bi zarenje v obeh zamrlo.

Tudi to je naše zamejstvo in tudi s tem se mora soočati naš sport. Verjetno smo tudi zato, zaradi te svoje vsakdanje paradoksalnosti, se živi in se vedno kleno upiramo burji, ki nam stalno, z vso ihto, piha v prsa.

Obvestila

SPORTNI KROZEK KRAS

sklicuje v petek, 29. aprila 1994 30. REDNI OBCNI ZBOR, ki bo v sportno-kulturnem centru v Zgoniku ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju.

AO SPDT

sporoča, da bo predavanje o gorniskem in alpinističnem izrazoslovju jutri, 28. t. m. v Gregočevcih dvorani, ob 20.30.

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 8. maja avtobusni izlet v Bohinj in Bled. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah 2., 4. in 5. maja od 19. do 21. ure. Informacije na tel. s. 226271 ali 299573.

KD LIPA, SD ZARJA IN SZ SLOGA

priredijo v soboto, 30. t. m. v Bazovici tradicionalni prvomajski nočni pohod na hrib Kokos. Zbirališče ob 21.30 pri Kalu ob kresu. Vabljeni!

Planinska odseka SZ SLOGA in SK DEVIN vabita člane na izlet, ki bo v nedeljo, 1. maja v Ilirsko Bistrico ob priliki otvoritve koče na Kozleku. Odhod iz Bazovice ob 8.30 izpred spomenika padlih. Za informacije Viktor - tel. st. 226283 ali Bruno - tel. st. 200236.

ŠD MLADINA / V KRIŽU ZAKLJUČNI VEČER SMUČARSKSE SEZONE

Dejavnost v minuli sezoni je bila dokaj razvejana in uspešna

Pred kratkim je bil v Križu zaključni večer smučarske sezone domačega društva SD Mladina in res škoda, da se te prirčne sklepne prireditve niso mogli udeležiti vsi člani.

Predsednik in naceinik smučarskega odseka Ennio Bogatec se je zahvalil vsem tekmovalcem za lepe uspehe in vsem, ki so na katerikoli način pomagali društvu. V svojem krajšem poročilu je predsednik poudaril, da je bilo delovanje pestro, bogato in tudi uspešno.

Smučarsko tekmovalno selekcijo ZSSDI Indules so zastopali Mladini predstavniki Alex Praselj, Martina in Borut Bogatec. Zelo bogata je bila dejavnost na snegu, tako pripravljalna (zelo uspešno je bilo predv-

sem zimovanje v Cerknem) kot tekmovalna. Mladina je namreč v raznih kategorijah (cicibani, dečki, narasčajniki in mladinci) nastopila na tekmah FISU, na Trzaskem prvenstvu, ZSI, Pokalu treh dežel, Zamejskem prvenstvu ZSSDI. Odlične uvrstitve pa so člani SD Mladina dosegli tudi na solskih tekmovalnih v smučarskih tehnikah tako s posamezniki kot v stafetah.

Da so pri SD Mladina opravili res temeljito delo, kažejo ze podatki, da so za pripravo smuči potrebovali od 50 do 60 ur, da so prevozili skoraj 12.500 km, da je bilo potrebno za nastope na tekmovalnih in za priprave velikih številu ur kapilarnega dela, fizičnega in organizacijskega napora. Društvo na smučarskem

področju sicer ni doseglo večjih tekmovalnih uspehov, opravilo pa je veliko dela in si nabralo prepotrebne izkušnje, ki bodo se kako koristne za bodoče delovanje društva.

SD Mladina je za svoje poztvovne delavce in tekmovalce poskrbelo tudi z licnimi priznanji (delo umetnika Pavla Hrovatina iz Brisckov).

Priznanja za redno delovanje so prejeli: Martina in Borut Bogatec, Danel Ghezzi, Marko Sadlowski, Claudio Mir-ceta, Alex in Lara Praselj; za sezonsko delo: Aljaz Milic, Nastja Milic, Janja Del Linz, Hejdi Sagoni, Giulia Sadlowski, Katerina Macho; za trenersko delo: Andrej Zvab, Rajko Zecevic, Boris in Ennio Bogatec.

Predsednik se je nato dotaknil bodočega programa društva s posebnim poudarkom na smučarsko solo, rekreacijo in tekmovalno ekipo ZSSDI.

Na koncu pa je Ennio Bogatec pozval vse člane, da pomagajo in sodelujejo na društvenem prazniku, ki bo 14. in 15. maja v okviru rolkarske tekme Grand Prix 94.

NOVICE

Obree postavil nov rekord v vožnji na eno uro

BORDEAUX - Skotski kolesar Graeme Obree je včeraj v Bordeauxu postavil nov svetovni rekord v vožnji na eno uro. Prevozil je namreč 52, 713 kilometra in tako odvez rekord Angležu Chrisu Boardmanu, ki je na istem dirkališču 23. julija lani v eni uri prevozil 52, 270 km.

Monika Seleš: »Spet bom igrala!«

HAMBURG - V intervjuju za nemško sportno revijo Sports Life je Monika Seles zanimala govornice, da ne bo več igrala tenisa, čeprav ni hotela povedati, kdaj lahko pričakujemo njen povratek na teniška igrišča. Seleseva po lanskem napadu v Hamburgu, ko jo je neuravnovešeni oboževalec Steffi Graf zabodel z nožem, ne igra že eno leto. Zaradi tega je tudi izgubila mesto prve igralke sveta, kar pa je ne skrbi preveč.

»Sok po napadu sem se prebolela, toda zavedam se, da ne bom nikoli več tisto, kar sem bila,« je povedala Seleseva. »Na igrišču sem izgledala vedno tako zbrana in povsem zatopljena v vse, kar se dogaja med igro. Toda v resnici sem povsem drugačna. In zato bom po povratku na igrišča igrala predvsem za zabavo, nikakor pa ne bo moj cilj po vsej sili spet postati številka ena,« je se povedala Seleseva.

Konec za Medvedeva

MÜNCHEN - V 1. krogu mednarodnega teniskega turnirja v Münchnu z nagradnim skladom 400 tisoč dolarjev je izpadel drugi nosilec, Ukrajinec Andrej Medvedev, ki ga je s 6:3, 2:6 in 7:6 (10:8) premagal Južnoafričan Marcos Ondruska.

Bayern in Nürnberg bosta ponovila srečanje

FRANKFURT - Nemška nogometna zveza je danes odločila, da bosta müncheni Bayern in FC Nürnberg ponovila tekmo 32. kola nemškega prvenstva. Bayern je tekmo sicer dobil z 2:1, vendar je zveza ugodila pritožbi Nürnberga, češ da prvi gol igralcev Münchna, ki ga je v 24. minuti dosegel Thomas Helmer, ni veljaven.

Na video posnetku je bilo razločno vidno, da zoga ni šla prek golove crte in zato je zveza drugič v svoji zgodovini odločila, da se prvenstvena tekma ponovi.

V NHL še vedno brez končnih odločitev

NEW YORK - V zahodni konferenci severnoameriške poklicne hokejske lige so v četrtfinalu Toronto Maple Leafs premagali Chicago z »nogometnim« izidom 1:0, Calgary je doma izgubil z Vancouverjem z 2:1, vendar v srečanjih se vedno vodi s 3:2, Morski psi iz San Joseja pa so s 6:4 premagali Rdeca Krila iz Detroita.

Rezultati: Toronto Maple Leafs - Chicago Blackhawks 1:0 (rezultati tekem, 5:1, 1:0, 4:5, 3:4, 1:0; skupaj po tekmah 3:2 za Toronto) Calgary Flames - Vancouver Canucks 1:2 (0:5, 7:5, 4:2, 3:2, 1:2; skupaj 3:2 za Chicago), San Jose Sharks - Detroit Red Wings 6:4 (5:4, 0:4, 2:3, 4:2, 6:4; skupaj 3:2 za San Jose) (M. J.)

NBA / NOCOJ SE PRIČNEJO TEKME KONČNICE PRVENSTVA

Na Zahodu več kandidatov za naslov Glavna favorita Seattle in Phoenix

NEW YORK - Če je bilo že med sezono jasno, da so Atlanta, New York in Chicago v Vzhodni skupini NBA vsaj za dve stopnički boljši od tekmecev, so izidi na Zahodu pokazali, da je krog izredno kvalitetnih mostev mnogo širši. Seattle in Houston v prvi vrsti ter Phoenix, San Antonio, Utah in Golden State sestavljajo skupino ekip, ki lahko mirno ciljajo na prvo mesto in le Portland ter Denver sta brez vsakih možnosti.

Oglejmo si četrtfinalne pare Zahodne skupine, od koder bo izšel drugi finalist letošnjega finala za naslov NBA prvaka.

Seattle (1) - Denver (8): Supersonics so vso sezono igrali glavno vlogo in od v 82 tekmah dosegli kar 63 zmag. Malokdo je pričakoval tako uspešno igro Seattla, ki nima zvrženih imen. Vsi pa so izredno poztrevovali in vsi tudi igrajo zgolj za ekipo. To pa je »filozofija«, ki se je doslej izkazala za zmagovito. Denver se je sele v zadnjem tednu otreseel Lakersov in zasedel zadnje razpoložljivo mesto. Nuggetsi so s tem že

lahko zadovoljni, saj več z doslej prikazano igro tudi ne zaslužijo. **PROTAGONISTI:** S.Kemp, D.Schrempf in R.Pierce (Sea) ter A.Rauf, D.Ellis in D.Mutombo (Den). **NAPOVED:** Seattle-Supersonics 3:1.

San Antonio (4) - Utah (5): Običajno je prav tekma med četrtim in petim na lestvici najbolj izenaceana, v tem primeru pa to potrjuje tudi tesna razlika, s katero so Spursi in Jazzi sklenili sezono (55-27 prvi ter 53-29 drugi). Kljub temu pa smo mnenja, da je v tem dvoboju velik favorit San Antonio. Spursi so boljše kriti pod košema, Jazzi pa imajo res dobro le prvo peterko (Stockton, Malone, Hornacek, Chambers in Spencer), medtem ko je druga vrsta redkokdaj učinkovita. Nelocljivi par Stockton - Malone je tudi letos sam odločil precej tekem, toda proti Rodmanu in Robinsonu to najbrž ne bo dovolj. **PROTAGONISTI:** D.Robinson, D.Rodman in V.Del Negro (SA) ter J.Stockton, K.Malone in J.Hornacek (Uta). **NAPOVED:** San Antonio - Spurs 3:1.

Houston (2) - Portland (7): Po od-

licnem začetku in rekordnem številu zaporednih zmag so Rocketsi nekoliko popustili. Kljub temu pa je Houston edina ekipa, ki je vse do konca ostala tik za petami Seattlu in je edina, ki zna biti izredno nevarna tudi v gosteh. Njihovi nasprotniki v četrtfinalu, Blazersi, so tako kot že lani, potrdili, da se je njihova zlata doba že zdavnaj končala. Drexlerju, Porterju in ostalim protagonistom bojov za naslov pred leti se pozna, da niso več mladi (poskodbe in utrujenost). Cliff Robinson in John Strickland pa igraata preveč nihajoče.

PROTAGONISTI: H.Olajuwon, O.Thorpe in G.Maxwell (Hou) ter C.Robinson, C.Drexler in R.Strickland (Por). **NAPOVED:** Houston - Rockets 3:2.

Phoenix (3) - Golden State (6): Med Suns in Warriorsi se obeta najbolj spektakularen dvoboj, saj bo na igrišču veliko novih talentov in že afirmiranih zvezd. Lanski finalisti so tudi letos med glavnimi favoriti za naslov prvaka, čeprav so dalj časa igrali slabše od pričakovanj. Vzrok za to so bile številne poškodbe Char-

lesa Barkleya in daljša odsotnost Cedrica Ceballosa. Ko pa ima trener Westphal na razpolago vse igralce, so Suns zmogni »scvreti« vsakega nasprotnika. Kevin Johnson spada v elito playmakerjev NBA, o Barkleyu ni treba posebej govoriti, Dan Majerle je zmogel zadeti koš tudi iz slatnice, Ceballos in Green igraata zelo uspešno, Danny Ainge ima več izkušenj kot las na glavi, Oliver Miller pa se pod košema enakovredno bori z vsemi. Suns pa prav gotovo ne bodo podcenjevali Warriorsov, ki so pod taktirko trenerja Dream Team 2 Don Nelsona, presegli najbolj roznate napovedi in kljub temu, da sta jim zaradi poškodbe celo sezono manjkala dva najboljša igralca (Tim Hardaway in Sarunas Marculjonis), so se brez težav uvrstili med finaliste in nihče se ne bi preveč čudil, če bi se njihova pot še nadaljevala. **PROTAGONISTI:** K.Johnson, C.Barkley in D.Majerle (Pho) ter L.Sprewell, C.Webber in C.Mullin (GS). **NAPOVED:** Phoenix - Suns 3:2.

Vanja Jogan

NOGOMET / POKAL VEROPSKIH PRVAKOV

V finalu v Atenah bosta igrala Milan in Barcelona

Milan s 3:0 premagal Monaco, Barcelona pa Porto z enakim izidom

Oto Barić: »Proti Interju smo izgubili bitko ne pa vojne!«

DUNAJ/SALZBURG - »Izgubili smo bito, toda vojne se ne!«. S temi besedami je Oto Barić, hrvaski trener ekipe Casino Salzburg, komentiral poraz svojih nogometašev v torek zvečer v prvi finalni tekmi za pokal UEFA proti Interju iz Milana.

»Italijani so po uspehu na Dunaju sicer veliki favoriti za osvojitve pokala, toda tudi mi imamo nase možnosti«, je poudaril »Oto maksimal« in ob tem opozoril na dejstvo, da tudi Inter na San Siru ni nepremagljiv. »Borussia Dortmund je v Milanu zmagala z 2:1, zakaj tudi nam ne bi uspel tak rezultat«, je samozavestno napovedal morebitni čudež v Milanu najuspešnejši klubski trener v Avstriji v zadnjem desetletju. O sami tekmi pa je dejal, da

med ekipama ni opazil razlike. Pri голу so - tako Barić - profesionalci brutalno izkoristili majhno nekoncentriranost sicer odlične obrambe.

Kot Barić tudi avstrijski mediji - od televizije in radia do največjih tiskanih medijev - pozitivno ocenjuje nastop Salzburžanov in jim dajejo dobre možnosti za uspeh na povratni tekmi. »Joker« v tekmi 11. maja v Milanu naj bi bil brez dvoma legionar Jurčević, ki tokrat - kot se trije drugi standardni igralci - ni smel igrati. Vsi medijski komentatorji tudi navajajo, da je Casino Salzburg v vseh dosedanjih tekmah v pokalu UEFA na tujem dal »svoj odločilni gol« in sprasujejo, zakaj se to ne bi zgodilo tudi v drugi finalni tekmi. **Ivan Lukan**

Desailly je dosegel vodilni zadetek za Milan (AP)

HOKEJ NA LEDU / SP SKUPINE A

Nemčija in ZDA včeraj zlahka opravili z Veliko Britanijo in Norveško

Danes bo najbolj zanimivo srečanje med Česko in ZDA v skupini B

BOLZANO - Na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu skupine A so včeraj v popoldanskem srečanju Američani po pričakovanju premagali Norveško, Anglija pa je z Nemčijo izgubila s 4:0.

ZDA - Norveška 7:2 (0:2, 4:0, 3:0)

STRELCI: 0:1 (1) - Magnusson, 0:2 (19) - Anderson, 1:2 (23) - Neaton, 2:2 (25) - Wolanin, 2:3 (29) - Beers, 2:4 (29) - Cole, 2:5 (42) - Podein, 2:6 (47) - Sweeney, 2:7 (48) - Podein.

Norvežani so v prvi tretjini začeli odločno in s čvrsto obrambno igro ter hitrimi protinapadi povsem onemogočili Američane. Po prvi tretjini bi Norvežani lahko vodili tudi s 3:0, saj so zamudili nekaj lepih priložnosti. V drugi in tretji tretjini je bilo razmerje moči na ledu povsem drugačno. Američani so ves čas uspešno stiskali Norvežane v obrambo in odšli na drugi odmor s prednostjo dveh zadetkov. V zadnji tretjini so Američani dosegli se tri zadetke in zasluženo zmagali. Tik pred koncem srečanja so Norvežani ostali brez svojega prvega vratarja Marthinsena, ki je po nenamernem naletu Wolanina staknil poškodbo in je moral s ledu.

Nemčija - Velika Britanija 4:0 (1:0, 2:0, 1:0)

STRELCI: 1:0 (10) - Yevtushevsky, 2:0 (25) - Kummer, 3:0 (32) - Köpf, 4:0 (44) - Rumrich.

KAZNI: Nemčija 12 minut, Velika Britanija 16 minut

Novinci v najelitnejšem razredu svetovnega hokeja, Velika Britanija, so

po porazu z Rusijo izgubili še drugo srečanje. Nemci so brez večjih težav opravili z Otopani, Britanci pa bodo eno od najpomembnejših srečanj, ki bo odločalo o mestih na repu razpredelnice, igrali jutri, ko se bodo pomerili z Italijo.

Današnji spored - skupina A: Kanada - Nemčija (20.00); skupina B: Češka - ZDA (16.00), Francija - Švedska (20.00)

KOŠARKA

Danilović še eno leto v Bologni

BOLOGNA - Predrag Danilović je včeraj podpisal novo enoletno pogodbo z bolonjskim Virtusom (Buckler). V sporočilu bolonjskega društva je receno, da so dosegli »sporazum z igralcem, da ostane v Bologni tudi v sezoni 1994/95.« V sporočilu je tudi zapisano, da bo Danilović ostal pod istimi pogoji kot v letošnji sezoni, v kateri je imel po pogodbi zagotovljenih 800.000 dolarjev.

Za Danilovića so se že nekaj časa zanimali tudi v krogih NBA, kamor pa odsel čez dve leti. Srbskega asa si je zagotovil Golden State, ki pa naj bi ga prepuštil Phoenix Sunsom. Od evropskih ekip pa je Danilovića želela tudi Barcelona.

gospodarstvo in finance

RIM / ABETE NA ZASEDANJU MLADIH INDUSTRIJCEV

Kaj predlagajo industrijci mandatarju za vladni program

Štiri točke za preverjanje, ali bo vlada ustregla industrijcem

RIM - Spostovanje zakonitosti, mednarodno uveljavljanje, davčna politika in tržno gospodarstvo so štiri teme, na katere opozarja zveza industrijcev nekaj ur, preden bo predsednik republike formalno določil mandatarja za sestavo nove vlade. Gre za program-ske smerice Confindustrie, ki jih bo predsednik Luigi Abete obrazložil in utemeljil na zasedanju vsedržavnega vodstva zveze, ki bo prihodnji torek.

O teh vprašanjih je tekla beseda že včeraj na zasedanju državnega sveta mladih industrijcev, ki se je zadnjikrat sestel pod predsedstvom Alda Fumagallija, kate-

remu je zapadel predsedniški mandat.

Abete je v svojem posegu govoril predvsem o potrebi po finančnem tekočem računu, ki ga je ocenil kot »vprašanje kulture zakonitosti in enakih pogojev za državo in državljane«. Predsednik zveze industrijcev je tudi vnovic sprožil predlog za znižanje davkov na dobičke podjetij, kar naj bi dokazovalo, da se država giblje po kriterijih sodobnega časa.

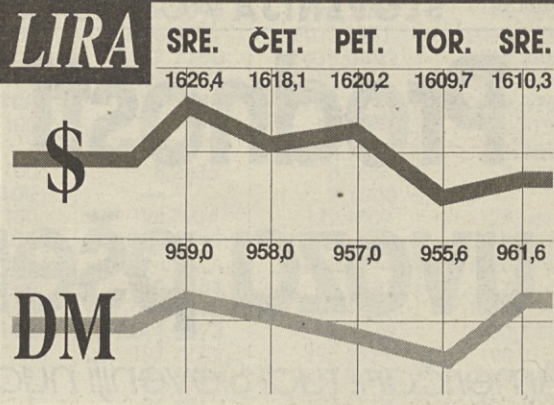
V nadaljevanju svojega posega je Abete opozoril vlado na nujnost, da pride do mednarodne uveljavitve italijanskih podjetij, tudi srednje-majhnih podjetij, in

da oblasti na davčno politiko ne gledajo samo kot na zagotavljanje sredstev, ampak tudi kot na pokazatelj uspešnosti storitev in kot nelik dejavnik ekonomske politike.

Posebno pozornost pa je Abete namenil potrebi po uveljavljanju tržnega gospodarstva. Dejal je, da bo treba sprejeti primernejša pravila in da so na področjih ponudbe in popraševanja potrebni se novi dejavniki. Skratke, od vlade zahteva zveza industrijcev ukrepe, ki bi spodbudilo nastajanje novih podjetij. Zveza industrijcev, je poudaril Abete, bo k temu po svojih močeh doprinesla, sicer

pa je predsednik Confindustrie pohvalil mlade industrijce in dejal, da bo njihov doprinos k rasti italijanskega gospodarstva bistvenega pomena.

Abetejeva napoved programa, ki naj bi ga Confindustria odobrila prihodnji teden je neobičajna, kajti Zveza industrijcev nima navede, da bi vnaprej razkrivala svojo strategijo. Njegova izvajanja so torej izzvenela kot jasen poziv Berlusconi, naj v vladni program vključi te postavke in verjetno do neke mere tudi kot pogoj, pod katerim naj bi industrijci zagotovili bodoči vladi potrebno pomoč in podporo.

Prispevki Gescalu morda neustavni

MILAN - Odtegljaji na plačah v prid zavoda Gescal so verjetno protiustavni. Pritožba zoper odtegljaje, ki so jo vložili delavci Ausimonta, Enichema, Himonta in CSI v Bollateju, je za načelnika milanske preture za delo Salvatoreja Salmerija »tehtna in ne očitno neutemeljena«, zato jo je poslal ustavnemu sodišču. Odtegljaji za Gescal znašajo 0,35 odstotka plače, z zbranimi sredstvi pa so se okoristili tudi trgovci in drugi, ki prispevkov niso plačevali. Zavod Gescal so že pred leti zaprli.

Stališče stanovskih združenj o Ezitu

TRST - Pred imenovanjem novega vodstva Ustanove za tržasko industrijsko cono (Ezit) so tržaski stanovske organizacije - med katerimi sta tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje in Kmečka zveza - sestavile skupni dokument, v katerega so združile svoje predloge in zahteve o novem programu in za večjo učinkovitost dela te ustanove.

Razčlenjeni dokument, ki je plod razprave med organizacijami, ki so ga podpisale, izhaja iz nujnosti, da ne

bi se enkrat prislo - kot se je dogajalo v preteklosti - do gole tekme za zasedbo stočkov v vrhovih tržaskih gospodarskih ustanov, ki jih bo treba v kratkem prenoviti. Nasprotno - ugotavljajo podpisniki - prednost je treba dati programom, racionalizaciji in usklajevanju nalog in delovanja in torej skrbi za čim večjo učinkovitost ustanov. To se posebno velja za Ezit, ki mora pridobiti nazaj svojo primarno, v veliki meri načrtovalno vlogo v gospodarskem razvoju pokrajine.

SDGZ / ZUNANJA TRGOVINA

V ponedeljek srečanje o finančni družbi Finest

TRST - Zunanjetrgovinska sekcija Slovenskega deželnega gospodarskega združenja obvešča svoje člane, da bo srečanje o pordenonski finančni družbi Finest, ki je bilo v programu že preteklega 11. marca in so ga potem odložili, v ponedeljek, 2. maja ob 17.30 v Gregorčičevi dvorani (Ul. sv. Franciska 20/II) v Trstu.

Kot smo ob prvem sklicanju srečanja (ki je bilo odloženo zaradi zadržanosti predstavnikov Finesta) že poročali, je osnovni namen pordenonske finančne družbe pomoč in finansiranje mešanih gospodarskih pobud z vzhodnoevropskimi državami, s posebno pozornostjo za tista italijanska podjetja, ki že delujejo v teh državah. V tem okviru pridejo se posebno v postev podjetja, ki so vključena v SDGZ, zato prireditelji toplo vabijo njihove predstavnike, da se srečanja zanesljivo udeležijo. O Finestu in o načinu, kako priti do njegovih finansiranj bo govoril njegov pooblaščen upravitelj Eugenio Del Piero, sodeloval pa bo tudi izvedenec Tržaski kreditne banke Mitja Bavcon.

KMETIJSTVO / KAKO REŠEVATI »OBMEJNE« SPORE

Razdalja dreves od meje sosedovega terena

Nevšečnostim in plačilu odvetnika se lahko izognemo z boljšim poznavanjem predpisov

TRST - V odnosih med sosedi ali med zasebniki in javnimi upravami so - žal kar prevečkrat - na dnevnem redu spori o »obmejnih« zadevah, med katere sodi tudi razdalja zasajenih dreves od mejne črte. Do sporov prihaja večkrat iz trme ali tudi drugega neurejenih odnosov, največkrat pa iz nepoznavanja zakonskih določil, ki taka in podobna vprašanja urejajo s civilnim zakonikom. Ker gre največkrat prav za kmetijska območja (včasih tudi za mestna) morda ne bo odveč, če pogledamo, kaj pravijo o tem ustrezni člani civilnega zakonika, saj res ni potrebno, da bi se zaradi nepoznavanja zakonskih določil morali za vsako malenkost zatekati k odvetnikom.

Člen 892 govori o razdalji za drevesa in v uvodu pravi, da mora tisti, ki hoče zasaditi drevo ob meji, spoštovati razdalje, ki jih določajo pravilniki in v podrejenem primeru krajevna raba. Če pa teh določil ni, je treba spoštovati naslednje razdalje:

1.) za visokodebelna drevesa - 3 metre, pri čemer za taka drevesa štejejo tista, katerih deblo samo ali z vejami dosega znatne višine, kot so npr. orehi, kostanji, hrasti, bori, ciprese, brest, platane in podobna;

2.) za drevesa z nevisokimi debli - 1,5 metra, pri čemer veljajo za taka drevesa tista, katerih deblo ne presega 3 m višine in ki se sirijo z vejami;

3.) za trte, grme, žive meje, sadna drevesa z ne več kot dva metra višine - 0,5 metra od meje.

Če žive meje sestavljajo jelse, kostanji ali druge podobne rastline, ki se periodično obrezujejo pri deblu, mora biti razdalja en meter oziroma dva metra če gre za robinije.

Razdalja se meri od zunanjenja oboda debla v trenutku zasaditve ali od črte na kraju, kjer je bilo vsajeno seme. Teh razdalj pa ni treba spoštovati, če mejo razmejuje lasten ali skupen zid, pod pogojem, da rastline ne presegajo višine tega zidu.

Čl. 893 govori o drevesih ob cestah, kanalih ali ob gozdnih mejah. Za drevesa, ki zrastejo sama ali so zasajena ob mejah z neozidnimi tereni, ob cestah ali kanalih, ko gre za zasebno lastnino gozdov, kanalov in cest, se je treba ravnati po pravilnikih, če teh ni pa po krajevni rabi. Če pa ne prvi ne drugi o tem ne odločajo, je treba upoštevati razdalje, predvidene v prejšnjem členu.

Čl. 894 govori o nelegalni razdalji dreves. V takih primerih lahko sosed zahteva odstranitev dreves ali

živih meja, ki so zasajeni oz. rastejo na razdalji, ki je manjša od navedene v prejšnjih členih.

Čl. 895 govori o prepovedi ponovne zasaditve dreves v legalni razdalji. Če je bila pridobljena pravica imeti drevesa na manjši razdalji od prej navedenih in če drevo umre ali je odrezano ali odstranjeno, ga sosed ne more zamenjati z novim, razen z upoštevanjem legalne razdalje. To določilo pa ne velja, če so drevesa del drevoreda ob meji.

Čl. 896 govori o rezanju raztegnjenih vej ali korenin. Tisti, na katerega zemljišče se sirijo veje sosedovega drevesa, lahko sosedo vedno prisili, da jih odreže ali pa lahko sam poreže korenine, ki se sirijo na njegovo zemljišče, upoštevajoc v obeh primerih pravilnike in krajevno rabo.

Če kajevna raba ne določa drugače, pripadajo sadeži, ki padajo z vej na sosedovo zemljišče, sosedu, na katerega teren so padli. Če po krajevni rabi sadeži pripadejo lastniku drevesa, potem se za njihovo pobiranje uveljavlja člen 843, kar pomeni, da mora lastnik tistemu, ki hoče te sadeže pobrati, dovoliti vstop na svoje zemljišče.

Povzel J.K.

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. aprila 1994 in zapadlostjo 1. aprila 2001.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi kupon s 4,50% bruto obrestmi bo izplačan 1. oktobra 1994 z izvedenimi davčnimi odbitki. Znesek naslednjih kuponov izplačljiv 1. aprila in 1. oktobra za vsako leto trajanja posojila, bodo odvisni od bruto donosa enoletnih BOT s štirih prejšnjih dražb, ki so bile mesec pred določitvijo kuponov, s poviškom premije 0,30 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Dejanski čisti donos prejšnje prodaje CCT je znašal letno 8,20%.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 29. aprila.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. aprilom: ob vplačilu (4. maja) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

gospodarstvo in finance

SLOVENIJA / OSKRBA S PŠENICO IN DRUGIMI ŽITI

Prednosti in slabosti uvoza pšenice iz ZDA

Američani tudi Sloveniji nudijo ugodne pogoje nakupa

LJUBLJANA - Pred kratkim se je iz ZDA vrnila slovenska mešana gospodarsko - vladna delegacija. Namen obiska je bil predvsem ugotoviti, kakšni so pogoji za nakup pšenice in drugih krmnih žit. Kot je povedal Ivan Kobal, državni sekretar v ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo, da je slovenska delegacija v pogovorih s predstavniki ameriskega državnega sekretariata poudarila, da Slovenija tudi ob vstopu v različne svetovne organizacije, na primer Gatt, zeli ohraniti ustrežno raven zaščite domače kmetijske proizvodnje.

»Ker smo država v tranzitu in razvoju, se na državnem sekretariatu za kmetijstvo strinjajo, da Slovenija potrebuje določeno zaščito,« pravi Kobal. Predstavniki obeh držav so se pogovarjali o spodbudah, ki jih daje ameriška vlada pri nakupih pšenice in drugih žitaric. Za stimulacijo izvoza svoje pšenice nudi ZDA uvoznikom ameriške pšenice možnost najetja posojila pod ugodnimi pogoji v višini 45 milijonov dolarjev, kar namerava izkoristiti tudi Slovenija. Ameriški predstavniki so slovenskim zagotovili, da bodo lahko kupovali pšenico po najbolj ugodnih cenah. Ameriški pridelovalci pšenice in ostalih krmnih žit so namrec deležni precejšnjih subvencij, če dokažejo, da so pšenico izvozili. V Sloveniji sicer vse nabave pšenice potekajo

z razpisi, na osnovi razpisa pa vlada določi najugodnejšega kupca. Ameriški pridelovalci pšenice naj bi kmalu posredovali cene njihove pšenice za maj, junij in julij, na temelju teh cen pa bo ameriško kmetijsko ministrstvo tudi določilo, kakšno izvozno spodbudo bo dalo Americanom. Od teh spodbud bo seveda odvisna tudi cena, po kateri bodo ameriško pšenico kupovali slovenski kupci. V Sloveniji pridelamo približno 200 tisoč ton pšenice letno, več kot polovica jo gre za samoskrbo, krmo za živino in podobno, tržne količine pšenice pa znašajo približno 80 tisoč ton (od tega jo državna podjetja pridelajo kakih 50 tisoč ton).

Tržne količine pšenice odkupujejo bodisi pridelovalci bodisi republiške rezerve. Ker so tržne potrebe

Slovenije po pšenici se enkrat večje od količin domače pšenice, je treba pšenico uvažati. Ta uvoz pa naj ne bi bil več zgolj naključen, ampak dolgoročno organiziran in prav zagotavljanju taksnega nakupa je bil namenjen obisk v ZDA. Slovenski pridelovalci in vlada menijo, da je za uvoz najprimernejša ameriška pšenica, predvsem zaradi svoje kakovosti.

Za to pšenico naj bi vseeno veljali prelevmani, ki jih je Slovenija pred slabima dvema mesecema uvedla za zaščito domače pridelave. Prelevmani na pšenico naj bi bili ukinjeni samo v primeru, če bi slo za uvoz pšenice zaradi izpada pridelave v primeru suše. Zastavlja pa se vprašanje, ali so vladni predstavniki pozabili

na pritiske Združenih držav v okviru Gatta, naj bi tudi v Sloveniji ukinili prelevmane, kar pomeni, da naj bi v Sloveniji veljala svetovna cena pšenice. Čeprav so po oceni Kmetijskega instituta Slovenije stroški pridelave pri nas precej višji kot v svetu (znasajo 28, 89 tolarja za kilogram pšenice), zato bi morala biti cena domače pšenice bistveno višja od cene pšenice na svetovnem trgu. Čeprav predstavniki pridelovalcev pozdravljajo nakup oziroma uvoz dodatnih količin pšenice, Stane Juvan, direktor Zitne skupnosti Slovenije, uvoza noče komentirati, na Zadružni zvezi Slovenije pa na uvoz pšenice iz ZDA gledajo s pridržki. »Ne vem, kaj se bo zgodilo z domačo pšenico, če bo Slovenija popustila

Slovenska delegacija se je tudi dogovorila, da bodo Luko Koper obiskali predstavniki ameriških podjetij, ki prodajajo sojo. Ti naj bi ugotovili, ali ima Luka Koper primerne pogoje za stalno skladiščenje ameriške soje. Slovenija bi namrec lahko sojo kupovala kar iz tega skladišča, s čimer bi seveda zmanjšali transportne stroške. Slovenijo bo obiskal tudi predstavnik Svetovne banke, ki si bo ogledal studijo o gradnji namakalnega sistema v Sloveniji. Za ta projekt namerava Slovenija najeti posojilo pri Svetovni banki.

Irena Pirman

V Sloveniji pridelamo letno okoli 200 tisoč ton pšenice

EU / MEDVALUTNA RAZMERJA

Proračunski primanjkljaj je enako nevaren za vse

BRUSELJ - »Vrnitev v nekdanje ozke okvire Evropskega tečajnega mehanizma EU (ERM) ne pride v postev in vprašanje je, ali bo sploh se potrebna,« je izjavil predsednik Evropskega monetarnega instituta (EMI) Alexandre Lamfalussy. »Zelim si, da bi sedanje široke okvire ohranili toliko časa, kolikor bo le mogoče in sele čez čas proučili, kaj storiti,« je izjavil pred komitejem Evropskega parlamenta. »Sedanji sistem dobro deluje, zato si težko zamislim kakršnokoli nasilno vračanje, ki je tudi takrat spodletelo,« je se dejal. Misel je dopolnil s tem, da ni mogoče hoditi nazaj brez celovite reforme sistema, saj bi bil tak korak ze sam po sebi problematičen. Evropski monetarni institut so namrec 1. januarja letos ustanovili zato, da bo pripravljen vse potrebno za Evropsko centralno banko, Evropski sistem centralnih bank ter za uvedbo enotne valute EU, ki naj bi jo uvedli leta 1997 oziroma 1999. Lamfalussy, ki je sicer dopustil možnost, da bo o tem vprašanju razmišljal tudi drugače, je poudaril, da dosedanji sistem pušca proste roke posameznim državam za popravke znotraj sedanjih okvirov ERM, ki dopuščajo gibanja valutnih razmerij od minus 15 do plus 15 odstotkov, predvsem pa je preprečil spekulacije in omogočil večjo koordinacijo monetarnih politik med državami članicami. »Stabilnost menjalnih razmerij se zdaj krepi sama od sebe, prav stabilnost pa je tista, ki jo najbolj potrebujemo,« je dejal in izrazil mnenje, ki ga po njegovem deli z večino, da je vprašanje o vrnitvi v nekdanje 2, 25- oziroma 6-odstotne okvire ze preseženo. V skladu s pogoji Maastrichtskega sporazuma mora biti valuta posamezne države članice znotraj »normalnih« okvirov ERM vsaj dve leti, če se hoče kvalificirati za združitve z bodočo enotno valuto EU. Če bi potemtakem hoteli doseči ta kriterij za uvedbo enotne valute 1. januarja 1997, je treba odločitev sprejeti 1. januarja 1995. Lamfalussy tudi upa, da se bosta britanski funt in italijanska lira, ki sta se že približala 15-odstotnim okvirom po obdobju, ko sta zapustili ERM, znova vključili, če ne iz drugih razlogov, vsaj simbolično. Britanski premier John Major je izjavil, da se po njegovem funt, ki je moral zapustiti ERM skupaj z italijansko liro leta 1992, ne bo vrnil v ERM v času mandata tega parlamenta, ki se izteče sredi leta 1997. Lamfalussy je tudi pohvalil članice EU, ker jim je uspelo znižati inflacijo in doseči stabilna menjalna razmerja ter hkrati opozoril, da se utegnejo vsi njihovi dobri rezultati razbliniti, če se ne bodo enako uspešno spopadli z narasčajocimi proračunskimi primanjkljaji. »Proračunski primanjkljaji so splošen problem, ki zadeva tudi vodenje monetarnih politik,« je se dejal in dodal, da so ti primanjkljaji lani narasli za 1, 3 odstotne točke in dosegli 6, 5 odstotka BDP, medtem ko so se dolgov vlad povzpeli na 66 odstotkov BDP od prejšnjega povprečja 51 odstotkov. »To bo treba prenesti v realne obrestne mere, zlasti na začetku okrevanja,« je opozoril. »Trgi imajo dolgotrajen spomin, na pot okrevanja bodo stopili v okviru inflacije, ki bo zvisala dolgoročne obrestne mere in nekoliko zavrla okrevanje,« je napovedal Lamfalussy. V skladu z Maastrichtskim sporazumom bi morali proračunski primanjkljaji znasati manj kot tri odstotke BDP ali vsaj kazati jasen trend, da se temu približujejo, medtem ko zadolženost vlad ne bi smela preseči 60 odstotkov BDP. (Reuter)

PRIVATIZACIJSKA PISARNA

Državljanje zanima, kam naj vložijo svoj certifikat

LJUBLJANA - Privatizacijska pisarna na ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, ki je začela delovati 18. aprila, ima očitno precej dela. Strokovnjaki iz agencije za privatizacijo posredujejo na telefonski številki 061-171-36-08 državljanom vse informacije, povezane z lastninskimi certifikati in privatizacijo. Pisarna za zdaj deluje le ob ponedeljkih, sredah in četrkih med 15. in 17. uro. Peter Podgorelec iz ministrstva za ekonomske odnose in razvoj nam je povedal, da bodo v primeru pogostih klicov delovni čas razširili.

V času uradnih ur imajo dnevno med 30 in 40 telefonskih klicev. Državljanje sprašujejo, kaj naj storijo s svojim certifikatom in kje ga je smiselno uporabiti, zanima pa jih tudi vse v zvezi z dedovanjem certifikatov. Seveda strokovnjaki državljanom ne imenujejo konkretnega imena podjetja, v katerega lahko vložijo svoj certifikat, posredujejo le splošne informacije in nasvete, kar pa je v pretežni meri odvisno od položaja posameznika imetnika certifikata. Na privatizacijsko pisarno se je

obrnilo tudi nekaj podjetij, čeprav tem informacije posredujejo na agenciji za privatizacijo. »Upam, da bo naša akcija spodbudila podjetja, da nam bodo posredovala informacije, ki bi jih lahko mi posredovali naprej državljanom,« nam je se povedal Podgorelec. Na ministrstvu nameravajo kmalu začeti z oglaševalno akcijo v slovenskih medijih. Oglaševali bodo številko privatizacijske pisarne in javnost seznanjali o dostopu do informacij v privatizacijski pisarni. V pisarno na Kotnikovi 5 v Ljubljani prihajajo tudi prva pisma z določnimi vprašanji državljanov, nekaj pisem s privatizacijsko vsebino pa na ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj posredujejo tudi iz Službe za pritožbe pri predsedniku vlade (VOX). Po prvih klicih in pismih na ministrstvu ocenjujejo, da je znanje slovenskih državljanov o certifikatih in privatizaciji dokaj skromno, zato so se že odločili, da bodo po prvomajskih praznikih po občinah začeli pripravljati brezplačna predavanja na to temo.

Alenka L. Jakomin

FRANCIJA / PRIVATIZACIJA DRŽAVNIH PODJETIJ

Prodaja zavarovalnic bo trd oreh za vlado

Slabe napovedi o zanimanju vlagateljev

PARIZ - Francoska vlada, ki je hudo zaskrbljena, ali ji bo uspelo ohraniti ustrezen dotok denarja, s katerim bo jamčila za državna podjetja, ki se dusijo v izgubah, se je lotila najtežjega privatizacijskega oreha s prodajo pariske Zveze zavarovalnic (UAP). Borzni analitiki ugotavljajo, da bo morala vlada vložiti vse napore, če bo hotela uspešno dokončati prodajo, s katero je začela sredi borznega padca vrednosti in med katero je borzni indeks CAC-40 od novega leta zdrsnil za več kot za 6 odstotkov.

Zasebni vlagatelji, ki so kupili delnice v prejšnjih privatizacijah, vključno z Banque Nationale de Paris in naftno družbo Elf Aquitaine, so se morali soočiti z dejstvom, da je vrednost teh delnic zdrsnila močno pod ceno, ki so jo odsteli zanje. Tudi francosko zavarovalništvo je že napovedalo picle rezultate v letosnjem letu, kljub neznatnim dobičkom leta 1993, ki jih je prizadela konkurenca bank in hude izgube na področju nepremičnin.

Po mnenju francoskih časopisov bo ta prodaja pritegnila manj drobnih vlagateljev, čeprav vlada se naprej vztraja pri pričanju, da bo povpraševanje presežlo ponudbo.

Toda bolj od padanja borznega indeksa vlado skrbi, ali ji bo uspelo zbrati zadostna sredstva za plačilo jamstev državnim podjetjem, med katera spadata tudi Air France in Credit Lyonnais. Vseh 8, 8 milijarde dolarjev (51 milijard frankov), ki naj bi jih letos zaslužili s prodajo Elf in UAP, so že namenili za zmanjšanje letosnjega proračunskega primanjkljaja v višini 52, 1 milijarde dolarjev, ki ne bo bistveno manjši od lanskega, ki je znašal 54, 9 milijarde dolarjev.

Vlada je sporočila, da se vneta ukvarja z načrti, da bi leta 1995 proračunski primanjkljaj uokvirila med 46, 7 oziroma 48, 5 milijarde dolarjev. To tudi

pomeni, da bo treba denar za Air France, Credit Lyonnais in druga podjetja, ki jih ima na skrbi država, preskrbeti iz letosnjih dodatnih privatizacij, zlasti iz prodaje Splošne zavarovalnice Francije (AGF), ki naj bi jo prodali letos jeseni. Prav zaradi tega mora vlada UAP privatizirati zdaj, saj bi kakršnokoli odlog AGF izrinil iz spiska podjetij, ki jih je treba privatizirati v letu 1994, je povedal eden od predstavnikov ministrstva za gospodarstvo. Vlada bo morala samo Air Franceu v letosnjem letu zagotoviti približno 1, 7 milijarde dolarjev (10 milijard frankov), Credit Lyonnais, ki je prejšnji mesec objavil izgubo v višini 1, 2 milijardi dolarjev, kar je eden največjih zneskov izgub v zgodovini francoskih korporacij, naj bi dobil kapitalsko injekcijo v višini 848 milijonov dolarjev se letos, vključno s 605, 7 milijona dolarjev pomoči, ki jo bo neposredno zagotovila država.

Myra MacDonald, Reuter

MENJALNIŠKI TEČAJI

27. april 1994

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	78,60	79,25	11,11	11,23	8,10	8,26
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	78,58	79,09	11,14	11,25	8,09	8,28
Banka Vip NG, t: 065/ 28-511	78,71	78,98	11,12	11,22	8,15	8,23
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	-	-	-	-	-	-
Come 2 us*	-	-	-	-	-	-
Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12						
Creditanstalt Nova banka LJ	78,60	79,10	11,12	11,25	8,15	8,35
Dom caffè Domžale*t: 715-199	-	-	-	-	-	-
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	-	-	-	-	-	-
Hida, od 7-19, sob od 7-14	78,75	78,85	11,15	11,17	8,22	8,26
Idila Sečovlje* t: 066/ 79-048	78,50	78,85	8,15	8,25	11,10	11,20
Ilirika Ljubljana (WTC)	78,73	78,77	11,16	11,17	8,20	8,22
Kompas Hertz Celje*	-	-	-	-	-	-
Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Velenje*	-	-	-	-	-	-
Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Idrija*	-	-	-	-	-	-
Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Tolmin*	-	-	-	-	-	-
Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Bled*	-	-	-	-	-	-
Tel: 064/ 77-180, od 8-12, 17-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Nova Gorica*	-	-	-	-	-	-
Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-13						
Kompas Hertz Maribor*	-	-	-	-	-	-
Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13						
Kreditna banka Maribor d.d.*	77,90	79,00	11,07	11,23	8,08	8,30
LB splošna banka Celje	78,25	79,35	11,05	11,26	8,00	8,26
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	78,50	78,90	11,14	11,28	8,16	8,28
Libertas Koper* t: 066/ 37-110	78,50	78,90	11,05	11,20	8,12	8,25
Madai NG*, t: 065/ 23-083	-	-	-	-	-	-
Niprom Ljubljana t: 12-61-092	78,70	79,00	11,14	11,20	8,21	8,30
Poštna banka Slovenije*	77,40	78,90	10,84	11,19	7,95	8,25
Publikum Ljubljana, t: 312-570	78,70	78,79	11,15	11,17	8,22	8,25
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	78,60	79,10	11,13	11,19	8,17	8,25
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	78,57	78,95	11,10	11,18	8,08	8,28
Publikum Robič, t: 065/ 85-983	78,60	78,95	11,12	11,20	8,00	8,24
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	78,60	79,09	11,11	11,25	8,10	8,30
Publikum NM, t: 068/ 26-094	78,55	79,10	11,10	11,25	8,06	8,25
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	78,61	78,95	11,14	11,22	8,20	8,29
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	78,73	79,15	11,11	11,22	8,15	8,24
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	78,65	78,99	11,12	11,22	8,18	8,28
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	77,50	79,10	10,85	11,23	8,08	8,28
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	78,60	79,10	11,09	11,20	8,15	8,27
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	78,60	79,00	11,14	11,21	8,10	8,22
Publikum Zalec, t: 063/ 715-114	78,60	79,60	11,12	11,20	8,15	8,28
Shalaby Koper, t: 066/ 25-688	-	-	-	-	-	-
SKB d.d.*	78,50	79,15	11,05	11,25	8,05	8,33
SHP Kranj, t: 064/ 223-700	78,65	78,89	11,12	11,20	8,20	8,25
SZKB d.d. Ljubljana	78,55	79,00	11,12	11,23	8,10	8,27
Tentours Domžale	78,70	79,00	11,12	11,21	8,18	8,35
UBK Ljubljana, t: 061/444-358	78,40	79,10	11,08	11,24	8,17	8,28
Upimo Ljubljana, t: 212-073	78,76	78,80	11,14	11,17	8,23	8,27

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: * *

NASLOVI MENJALNIC

A banka d.d., Ljubljana, Slovenska 50, 61000 Ljubljana, del. cas: 7.30-18.00, sobota 7.30-12.00, tel.: 061/320-044, faks: 061/302-640	Niprom Ljubljana, Cankarjeva 11, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.00-16.00, sobota 8.00-12.00
Banka Noricum d.d. Trdinova 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-12.00 in 14.00-16.30, sobota 9.00-12.00	Postna banka Slovenije d.d., Copova 11a, 61000 Ljubljana, del. cas: (na vseh poštah okoli po Sloveniji) 7.00-19.00, sobota 7.00-13.00, tel.: 061/125-3050, faks: 061/12-53-202
Banka Vip d.d., Kidriceva 7, 65000 Nova Gorica, del. cas: 7.30-18.00, sobota 7.30-12.00	Publikum d.d. Ljubljana, Komenskega 28, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.30-13.30 in 14.00-19.00, sobota 8.00-13.00, tel.: 061/312-570, faks: 061/1331-050
Bund d.o.o., Smartinska 152, 61000 Ljubljana, del. cas: 8.00-17.00, sobota 8.00-13.00	Publikum Zalec, Titov trg 2, 63310 Zalec, del. cas: 8.00-15.00, sobota zaprto
Creditanstalt - Nova Banka d.d., Ljubljana, Kotnikova 5 (Center Ledina), 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-16.00, sobota zaprto, tel.: 061/1321-174, faks: 061/1325-295	Publikum Sentjur, Ljubljanska 30, 63230 Sentjur pri Celju, del. cas: 8.00-15.00, sobota 8.00-12.00
Come 2 us d.d., Hertz Ljubljana, Celovska 206, 61117 Ljubljana	Publikum Novo mesto, Prešernov trg 4, 68000 Novo mesto, del. cas: 8.00-13.00 in 14.00-17.00, sobota 8.00-12.00
Kompas Hertz Bled, Ljubljanska 7, 64260 Bled	Publikum Robič, mejni prehod, del. cas: 9.00-21.00, sobota 9.00-21.00
Kompas Hertz Celje, Mariborska 1a, 63000 Maribor	Publikum Kamnik, Glani trg 14, 61240 Kamnik, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.30-12.30
Kompas Hertz Idrija, Lapajnetova c., 65280 Idrija	Publikum Mozirje, Trg OF 3, 63330 Mozirje, del. cas: 8.00-15.00, sobota zaprto
Kompa Hertz Maribor, V. Kraigherja 3 (Hotel Slavija), 62000 Maribor,	Publikum Celje, Miklosiceva 5, 63000 Celje, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00
Kompas Hertz Tolmin, Trg Marsala Tita 3, 65220 Tolmin	Publikum Trebnje, Baragov trg 1, 68210 Trebnje, del. cas: 7.30-15.30, sobota zaprto
Kompas Hertz Velenje, Stari trg 36, 63320 Velenje	Publikum Sevnica, Kvedrova37, 68290 Sevnica, del. cas: 8.00-16.00, sobota zaprto
Komas Hertz Nova Gorica, Delpinova 12, 65000 Nova Gorica	Publikum Maribor, Partizanska47, 62000 Maribor, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.30-12.00
Dom-caffé d.o.o., Ljubljanska 112, 61230 Domžale, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00	Publikum Sentilj, Strihovec 17, 62212 Sentilj, del. cas: 8.30-16.30, sobota 8.30-12.00
Eros d.o.o., Trg OF 6, 61000 Ljubljana, del. cas: 7.00-19.00, sobota 7.00-14.00	Publikum Tolmin, Trg 1. maja 8, 65220 Tolmin, del. cas: 8.00-13.00 in 16.00-19.00, sobota 8.00-12.00
Grahek d.o.o., menjalnica Idila Sečovlje, Podpadno 1, 66333 Sečovlje, del. cas: 8.00-16.00, sobota 8.00-14.00, tel: 066/79-048	Shalaby d.o.o. Koper, Zupanciceva 41, 66000 Koper, del. cas: 7.30-19.30, sobota 7.30-13.00,
Kreditna banka Maribor d.d., V. Kraigherja 4, 62000 Maribor, del. cas: 8.00-17.00, sobota 8.00-11.00, tel.: 062/223-311, faks: 062/224-333, 224-371	SKB banka d.d. Ljubljana, Ajdovščina 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 9.00-12.00, 14.00-17.00, sobota 9.00-12.00, tel.: 061/1332-132, faks: 061/314-549
LB splošna banka Celje, Vodnikova 2 63000 Celje, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00, tel.: 063/431-000 faks: 063/28-200	Slovenska hranilnica in posojilnica Kranj p.o., Likozarjeva 1, 64000 Kranj, del. cas: 8.00-16.00
Ljudska banka d.d., podružnica Ljubljana, Miklosiceva 30, 61101 Ljubljana, del. cas: 8.00-18.00, sobota 8.00-12.00	Slovenska zadružna kmetijska banka d.d., Ljubljana, Miklosiceva 4, 61000 Ljubljana, del. cas: 6.30-17.00, sobota 7.30-12.00, tel.: 061/1253-251, 1253-192, 1254-176, faks: 061/219-396, 216-886
Libertas d.o.o. Koper, Ljubljanska5a, 66000 Koper, del. cas: 8.00-19.30, sobota 8.00-13.00, nedelja in prazniki 9.00-11.00	Tentours, Domžale, Ljubljanska 80, 61230 Domžale, del. cas: 7.30-19.00, sobota 9.00-12.00, tel.: 061/711-229, 715-577, faks: 061/713-705
Menjalnica Ilirika Ljubljana, Dunajska 156 (WTC), 61000 Ljubljana, tel.: 061/1688-204, 1688-205, del. cas: 7.30-18.00, sobota 8.30-13.00,	UBK banka d.d. Ljubljana, Trzaska 116, 61111 Ljubljana, p.p. 87, del. cas: 9.00-16.00, sobota zaprto
Menjalnica Hida, Pogacarjev trg 1 (pokrita trznica Ljubljana)	Upimo Ljubljana, Subiceva 1 (ploščad), 61000 Ljubljana, del. cas: 8.30-18.00, sobota 8.00-12.00
Menjalnica Madai Nova Gorica, Gradnikove brigade 45, 65000 Nova Gorica, deli cas: 9.00-18.00, sobota 9.00-13.00	

MENJALNICA HIDA 061/ 1-333-333

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 081 z dne 26. 4. 1994 - Tečaji veljajo od 27. 4. 1994 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	95,3071	95,5939	95,8807
Avstrija	040	šiling	100	1119,8328	1123,2024	1126,5720
Belgija	056	frank	100	382,7172	383,8688	385,0204
Kanada	124	dolar	1	96,4099	96,7000	96,9901
Danska	208	krona	100	2006,5773	2012,6151	2018,6529
Finska	246	marka	100	2427,7750	2435,0802	2442,3854
Francija	250	frank	100	2295,7518	2302,6598	2309,5678
Nemčija	280	marka	100	7877,2710	7900,9739	7924,6768
Grčija	300	grd	100	—	53,8491	54,0106
Irska	372	funt	1	—	192,7838	193,3622
Italija	380	lira	100	8,2436	8,2684	8,2932
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,1000	—
Japonska	392	jen	100	128,7934	129,1809	129,5684
Nizozemska	528	gulden	100	7006,0448	7027,1262	7048,2076
Norveška	578	krona	100	1814,9232	1820,3844	1825,8456
Portugalska	620	escudo	100	76,7483	76,9792	77,2101
Svedska	752	krona	100	1689,0444	1694,1268	1699,2092
Švica	756	frank	100	9244,5073	9272,3243	9300,1413
Velika Britanija	826	funt šterling	1	197,7273	198,3223	198,9173
ZDA	840	dolar	1	132,6454	133,0445	133,4436
Evropska unija	955	ECU	1	152,2637	152,7219	153,1801
Španija	995	peseta	100	96,6699	96,9608	97,2517

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 28. aprila 1994

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. MAJA 1994:					1.500,000	801,450	788,769	1,590,220
12		106,8600%	105,1692%	106,0146%	150,000	80,145	78,877	159,022

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

27. APRIL 1994			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,80	9,20
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,50	9,10
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,00	9,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,80	9,20
Italija	Kmečka banka Gorica	11,90	12,40
Italija	Tržaška kreditna banka	11,95	12,50

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

27. APRIL 1994			v LIRAH
valuta	nakupni	prodajni	
ameriški dolar	1585,00	1630,00	
nemška marka	952,00	972,00	
francoski frank	275,25	283,00	
holandski gulden	844,00	866,00	
belgijski frank	45,90	47,25	
funt šterling	2385,00	2460,00	
irski šterling	2310,00	2380,00	
danska krona	240,00	247,50	
grška dramma	6,25	6,65	
kanadski dolar	1152,00	1186,00	
japonski jen	15,45	15,90	
švicarski frank	1106,00	1140,00	
avstrijski šiling	134,50	138,50	
norveška krona	217,50	224,00	
švedska krona	202,00	208,25	
portugalski escudo	9,00	9,50	
španska pezeta	11,50	12,00	
avstralski dolar	1135,00	1170,00	
madžarski florint	11,00	15,00	
slovenski tolar	11,95	12,50	
hrvaški dinar	0,15	0,22	

KMEČKA BANKA - GORICA

27. APRIL 1994		v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni	
ameriški dolar	1585,00	1635,00	
nemška marka	950,00	972,00	
francoski frank	275,00	285,00	
holandski gulden	840,00	860,00	
belgijski frank	46,00	47,50	
funt šterling	2390,00	2460,00	
irski šterling	2320,00	2390,00	
danska krona	240,00	247,00	
grška drahma	6,40	6,90	
kanadski dolar	1153,00	1188,00	
švicarski frank	1115,00	1137,00	
avstrijski šiling	134,60	138,60	
slovenski tolar	11,90	12,40	

POTOPIS

S kolesom okoli Velike Britanije (11)

Z varuhi reda sem imel le dobre izkušnje

Ena najzanimivejših zgradb v starem delu mesta je katedrala St. Giles. Z gradnjo so začeli leta 1387, osre dnji zvonik je bil končan 108 let pozneje, v poznejših obdobjih pa je njena notranjost doživela se številne spremembe. V notranjosti najdemo spominska obeležja pomembnih Skotov, največjo znamenitost pa predstavlja zvonik v obliki krone. Za katedralo stoji poslopje nekdanjega škotskega parlamenta, ki se je tu sestajal med letoma 1639 in 1707.

V Edinburghu sem po 14 dneh spet spal v hostlu, kar sem izkoristil za pranje perila, posteno kopal ter za počitek pred nadaljevanjem turneje. Sele tu sem se zavedel, kako daleč je skrajni sever. Do Strathy Pointa, najsevernejše točke poti, me je ločilo se skoraj 600 kilometrov.

Zaliv Firth of Forth

Na poti iz Edinburgha proti severu je treba prečkati zaliv Firth of Forth, ki se zajeda globoko v notranjost Škotske. Policija na impozantnem mostu je kolesarjev vajena, zato ni delala nobenih težav.

Nasploh sem z varuhi reda imel odlične odnose. Samo enkrat, ko sem proti večeru iskal prostor za svoj platneni dom, so me vprašali, kdo sem in kaj hočem. In ko sem jim vse razložil, so mi pomahal v pozdrav in zazeleli srečno nadaljevanje poti. In na celi poti nisem videl niti ene patrulje, ki bi ustavljala voznike in preverjala dokumente.

Posebnosti pokrajine Fife

Na drugi strani mostu se začne pokrajina Fife, najmanjša od vseh regij, ki se rasteza med zalivoma Forth in Tay. Pokraji-

na je bila v preteklosti dokaj samostojna, kar se kaže v drugačnem tipu gradnje in samosvojem dialektu.

Danes je najbolj znano mesto v tem delu Škotske St. Andrews. Tu je stala največja katedrala na Škotskem, ki pa je danes v ruševinah. Druga znamenitost so igrišča za golf, kjer igrajo turnirje svetovnega slovesa. Zaradi prepletanja starega in novega je St. Andrews priljubljena izletniška destinacija.

Mesto leži dvignjeno nad dolgo pesčeno obalo. Ima številne cerkve in druge spomenike, ki kažejo na pomembno vlogo v škotski cerkveni zgodovini. Mesto je znano tudi po najstarejši univerzi na Škotskem. Ustanovljena je bila leta 1410, danes pa na njej studira kakih 3600 študentov. **Simon Demšar** (Se nadaljuje)

Škotska je tudi dežela ovac (Foto: Simon Demšar)

IZLET ZA KONEC TEDNA

Izjemen kraški svet Škocjanskih jam

Reka Reka je na koncu svoje poti izdolbila slikovito sotesko

Škocjanske jame so več kot le jame. Reka Reka je na koncu svoje poti po površju izdolbila slikovito sotesko, ki je bila v davnini tudi pod zemljo.

Ko reka pod zanimivo vasico Skocjan teče v Mahorčičevo jamo, to se ni

njeno slovo od dnevnih svetlobe. Na dan pride v Mali dolini in se kmalu spet skriva osem. Znova jo vidimo v sosednji Veliki dolini, dokler dokončno ne steče v Skocjanske jame. Na dan pride pri Stivanu več kot stideset

kilometrov daleč kot Timav (vmesni podzemni tok je se neznan) in se kmalu izlije v Trzaski zaliv. Kraski svet Škocjanskih jam je tako izjemen, da so jih leta 1986 vpisali v seznam svetovne naravne dediščine pri Unesco.

Vas Skocjan in obe »dolini«, ki sta pravzaprav dela nekdanje jame, ki se ji je udril strop, so ravno pravšnji začetek ogleda Škocjanskih jam. Lahko stopimo tudi po poteh nad kanjonom Reke ob toku navzgor proti Famljam in spoznamo se druge podobe te zanimive reke.

Pod vasjo Skocjan je podzemsko jezero

Skocjan je gručasta vasica, ki jo že načena čas. Stoji na vrhu skalne vzpetine, skozi katero teče Reka; prav pod Skocjanom je podzemsko jezero. Ko gremo iz Matavuna v Skocjan, pred vasjo na desni strani ceste zagledamo ogromno brezno Okroglica, ki se končuje v stometrski globini, na drugi strani pa se stene prav tako strmo spuščajo v Malo dolino. Zaradi te naravno zavarovane lege je bilo območje Skocjana naseljeno že v prazgodovini, Rimljani pa so na njem postavili grad. V vasi izstopa cerkev sv. Kancijana iz 17. stoletja ne samo po arhitekturi, ampak tudi po legi. Izpred cerkve, ki je dala ime vasi in jamam, se pogled razširja po Notranjski in Primorski, najbolj privlačna in skrivnostna pa je Reka, ki skozi sotesko teče proti jami pod vasjo.

Včasih je turistični obi-

sk Škocjanskih jam drzal skozi Mahorčičevo in Mariničevo jamo pod vasjo in skozi obe dolini v Skocjanske jame. Danes je ta pot žal zaprta, tako da smo pri ogledu prikrajsani za veliko izjemnih pogledov in doživetij. Po poti čez naravni most lahko pridemo nad obe dolini, toda nadaljevanje poti v globine Velike doline in Mariničevo jamo na dnu Male doline zapirajo železna vrata. Vseeno pa lahko pes obkrožimo obe dolini po poteh, ki so vrisane na zelo natančni karti Skocjanske jame v merilu 1:6000. Karta je sestavni del brosure o jamah, ki jo lahko kupimo v kiosku s spominki med parkiriščem in restavracijo.

Dario Cortese (Se nadaljuje)

Pogled na naravni most med Veliko in Malo dolino, v ozadiju je Skocjan (Obe fotografiji: Dario Cortese)

Zvonik cerkve sv. Kancijana v Skocjanu

PODLISTEK

Protokolarni objekti na Slovenskem (11)

Gojitveno lovišče Brdo ni več zaprto območje

Danes celoten kompleks Brda meri 540 hektarov in je ograjen z enajst kilometrov dolgo ograjo.

Parkovni del poleg je opisanih objektov krasijo tudi številne negovane cvetlične grede in grmovnice rododendromi, azaleje, lovorikovci, dreni in tulipani, ciprese, tise in številne redke in zanimive drevesne vrste, med njimi kar 36 različnih vrst listavcev in iglavcev. Med redkimi listavci lahko v parku najdemo tulipanovec, cigaretovec, oreškar, platane, japonski in pahljastci javor, breze, vrbe, jelse in topole, okrasne jablane itd. Ob gradu se danes stojijo starodavne lipe. Listavci pa sestavljajo tudi kostanjev, lipov, jerebikin in gabrov drevored. Med

iglavci izstopajo metosekvoja, omorike, srebrna smreka, cuga, brini, Laussonova cipresa in druge ciprese, tise itd.

Vožnja po jezeru

Park krasita se vodoimet in Kalinov kip Deček s piščalko na južni terasi gradu in dva ribnika severno od gradu. Prvi je znan predvsem po številnih in lepih lokvanjih ter belih labodih, drugi pa po Racjem otoku in gnezdenju rac.

Ob tem jezeru je tudi colnarna, kjer se da sposoditi coln za vožnjo po jezeru. V obeh jezerih oziroma ribnikih pa živijo že od nekdaj številne vrste rib od sarenke oziroma kalifornijske ali ameriške postrvi, potocene postrvi, smuč, soma do klana, kra-

pa, amurja itd. Na obeh jezerih je čez vse leto razvit športni ribolov. Zelo okusno pa znajo pripraviti željeno ribo tudi v hotelski restavraciji.

Gojitveno lovišče

Približno 400 hektarov vsega območja Brda obsega naravni gozd, predvsem združbe bora z borovnico, ki je že od leta 1972 gojitveno lovišče visoke divjadi. Vse do leta 1987 je bilo zaprto območje namenjeno samo za potrebe protokola in naših politikov, ki so v družbi svojih prijateljev hodili na lov in nabirali gobe. Po tem letu pa je namenjeno komercialnemu lovu.

Danes živi v njem približno 400 damjakov in jelenov ter nekaj srnjadi. V spremstvu čuvaja lahko

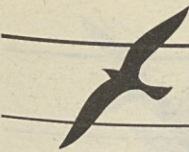
Brdska jezera so izjemno bogata s floro in favno (Foto: Bogdan Kladnik)

lovi vsak, ki plača kar za jeten kup denarja, vendar lahko strelja samo prirastek. V gozdu živijo tudi številne ptice, med njimi mnoge zaščitene npr. siva caplja.

Se posebej je lovišče bogato s floro in favno na obrežju devetih jezer, kjer gnezdiijo ptice, ribe in zuzelke. Jezera so nastala z zajezitvijo potoka Belice. Belica izvira izpod Storzi-

ca in teče po delno močvirnatem, delno ilovnatem in delno prodnatem svetu. Eden od vzrokov nastanka jezer so bila tudi melioracijska dela za osušitev dolinice. Danes pa

vode ribnikom celo pri-manjkuje, tako da jih delno namaka tudi Kokra. Jezerca nimajo svojih imen, so pa ostevljena od spodnjega navzgor. **V. Senica** (Prihodnjic: Strmol)

ZDRAVILSTVO IN LEKARNIŠTVO

Pomembna odkritja in izumi

Prva transfuzija krvi že pred več kot 350 leti

Različna fizikalna odkritja in iznajdbe 17. stoletja so postala pomembna za prihodnost medicinske znanosti. Leta 1605 je bil izumljen termometer, leta 1643 barometer, v letih 1650-1651 zračna tlačilka, manometer itd. Papin je izumil kuhanje pod pritiskom vodne pare.

Farmaceutska botanika je v tem obdobju nadaljevala proučevanje evropskih rastlin in rastlin iz novo odkritih dežel. Zato med botaniki tega obdobja najdemo veliko lekar narjev in zdravnikov. Leta 1638 je grofica de Cinc hon, žena perujskega podkralja, z uporabo skorje kininovca ozdravela po malariji. Njen osebni zdravnik je to drogo prenesel v Evropo. Z njo je

dosegel velik uspeh pri zdravljenju malarije in mrzlice. Pri nas smo kinin spoznali leta 1689, ker je o njem in drugih tujih drogah pisal kranjski fizik Coppini. Med drugim piše: »Evropejci, izogibajte se novoodkritih in tujih zdravil: tobaka, čaja, kave, čokolade in kinina.« Valvasorjev sodelavec Francisci pa piše, da ima kranjski zdravnik prav, ker je nekontrolirano uživanje teh pijac iz tujine, zlasti čaja in kave, škodljivo, vendar umirjeno uživanje le-teh mnogim ljudem koristi.

Anglež Wren (1636) je prvi poskusil s transfuzijo krvi pri zivalih. Richard Lower je z enako metodo poskusil pri živem človeku in poskus je uspel. Vendar so bili po-

znejsi poskusi transfuzije neucinkoviti zaradi slabe tehnologije in neznanja. Clovestvo je moralo cakat se 200 let (1901), da je z znanjem o krvnih skupinah začelo reševati na tisoče življenj. Injekcije so do takrat uporabljali le anatomi za barvanje žil in preparatov. Leta 1666 je zdravnik Johann Eichholz prvič uporabil raztopino zdravila z intravenozno injekcijo na živem človeku.

V 17. stoletju se notranjost lekarniškega urada ni dosti spremenila. Iz inventure lekarne v Novem mestu (1640) lahko zaključimo, da so prevladovali leseni zaboji in zabojčki. Nad lesenimi policami je bilo približno 500 lesenih predalov, ki so bili obarvani z močno rde-

Lavičkova lekarniška zbirka ima izjemno vrednost

čo ali zeleno barvo. Bilo je tudi približno enako število lekarniških posod in majolk, ki so v prostor vnesle slikovito obarvanost. V teh so bili tekočine, sirupi, olja in destilirana voda. V tem obdobju v nasih lekarnah se niso poznali porcelanastih ali steklenih posod. Lekarniški laboratorij je v tem in prihodnjem stoletju zelo spremenil podobo.

Nekateri katalogi, ki so

se ohranili iz lekarn v Ljubljani, Mariboru in Novem mestu (od leta 1640 do 1710), prikazujejo, kako so se pri nas pogosto udomacili kemijski preparati. Ze leta 1640 najdemo v tem katalogu alkoholne destilate in soli, leta 1708 pa prvo esenco. Ljubljanski lekar nar Frey je imel leta 1678 na zalogi 874 sestavljenih zdravil.

Metja Stritmar

LABIRINT ZNANJA

Tudi ta oddaja je minila brez Alenke in ekipa Labirinta znanja nerada priznava, da smo se na Bozo, ki je odlično opravila to zahtevno nalogo (nadomestanje Alenke namrec) ze navadili. V naslednji oddaji pa bo imela Alenka namesto uvodnega blebetanja kratek opis svoje poti po Spaniji. Zdaj pa k oddaji. Tudi tokrat sta bila dva, ki sta blestela in odgovorila na večino vprašanj. To sta bila Andrej in Polona, ki sta ob pomoči svojih »suflerjev« zznala precej.

Ja, pa se to. Ce se ponavadi dogaja, da imava toliko poste, da sploh ne pridete vsi na vrsto, se je tokrat prvič po dolgem času zgodilo, da ni bilo nobenega pisma. Torej - pisite, pisite, pisite...

Nagrajenci: Skobe Andrej 14.000 SIT, Pečnik Polona 8.000 SIT, Kusar Tomaz 5.000 SIT, Juvan Helena 1.000 SIT

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek:

Telefonska številka:

Naslov:

Glasbena želja:

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Ko boste odkrili razloge, zaradi katerih ste se pustili speljati v zanko, bodo vasi dvomi izpuhteli kot jutranja megla. Pazite, da se ne zapletete znova.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Ne bo vam treba razvijati svojega talenta, saj je že razvit. Dopustite le, da se bo izrazil - skrbite tudi za to, da bodo vrata vseskozi odprta.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Pricakujte vabilo na praznovanje obletnice nekega velicastnega dogodka, ki je ze tako dalec, da ste nanj ze skoraj pozabili. Vsekakor se odzovite nanj.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Skozi očala prevzetnosti boste pričakovali same sladke cvetlice, zato se boste v trenutku, ko vam bo nekdo pokazal grenčico, odzvali s prizadetostjo.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Izcrpali boste razlage za svoje smiselne vrtnice, usmerili pogled v pravo smer in ugledali pravi vzrok. Odstranite ga in nadaljujte svoj ustvarjalni polet.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: K nasprotniku boste stopili brez posredovanja tretje osebe takrat in tako, kot boste vi menili, da je prav. Če pričakujete opravičilo, se opravičite prvi.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Neka oseba bo v tem času se zlasti pozorna do vas. Njeni materinski vzgibi bodo otroku v vas zelo vsec, odrasli v vas pa se bo sramoval. Okrajajte ga.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Presenečeni boste opazili, da sodelavec večino časa sedi križem rok - medtem ko je vse lepo na svojem mestu. Le v čem je skrivnost njegovega uspeha?

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Ne boste dovolj močni za vse trnje, zato ga boste pustili in se znova zazrli k oblakom. Odločili se boste, da se boste odslej pogostejše spuščali k tlom.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Nikar ne vrzite puške v koruzo, če se pokaže, da bi bilo treba vložiti malce več napora, kot ste ga pripravljali vložiti vi. Velike stvari so vselej naporne.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Predihali boste tesnobo, se izkrcali, se ohladili in temeljito naspali. Po osvežitni prhi boste nadaljevali, kot da se ni nič zgodilo. Do nadaljnjega.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Poskrbeli boste za počitek in se razvajali s primernim tolazilom. Ko boste ponovno pogledali s svetlimi očmi optimizma, bo svet spet videti prelep.

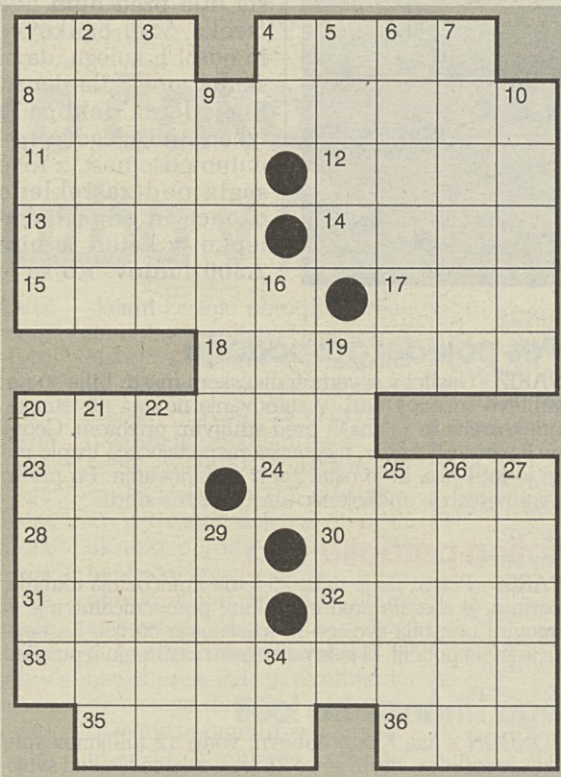
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. nadležna zuželka, ki boleče pici, 4. začetek prebavnega trakta, 8. mala crka, 11. import, 12. Perzija, 13. tisoč kilogramov, 14. ime ameriške popevkarice Turner, 15. madžarski pesnik (Janos), 17. nordijski izraz za smuci, 18. skupščina v Spaniji, 20. razsežna kraska planota na meji med Dalmacijo in Bosno, 23. naplaci lo, nadav, 24. z roženimi tulci prekrita zgornje in spodnje celjusti ptic, 28. ime slovenskega risarja stripov Mustra, 30. krava crnkaste barve, 31. mesec judovskega koledarja, 32. pesniško ime za Irsko, 33. ime in priimek nekdanje hrvaske operne pevke, 35. mesto južno od Linaresa v južni Spaniji, 36. francoski marsal pod Napoleonom (Michel).

Navpčno:

1. japonsko mesto na otoku Kiušu, 2. vrsta kakteje stebričarke, 3. sadež s karibskih otokov, 4. originalna kratica za Združene države, 5. pripadnik antičnih nomadskih ljudstev v današnji južni Rusiji, 6. izletnik, popotnik, 7. pripadnice nekdanjega nomadskega ljudstva na Kavkazu, 9. navada v trgovskem poslovanju, 10. ime ameriške pisateljice Nin, 16. starodavno mesto na severovzhodu Anglije, 19. plitva zareza, 20. pappež s konca 4. stoletja, 21. platini podobna kovina z znakom Ir, 22. namera, naklep, 25. športni park v Zagrebu, 26. italijansko ime za Videm, 27. ime ameriške umetnostne drsalke Kerrigan, 29. pripadnice evropskega keltskega naroda, 34. kemijski znak za aktinon.

adard, Ertin, Zinka Kunc, Jaen, Ney
na, Avarany, ski, Cortes, Dinara, ara, kljun, Miki, cada, Ti-
Vodoravno: osa, usta, minuskula, uvoz, Iran, Iona, Ti-
RESITEV

Danes goduje

Peter Chanel

Peter Chanel je bil med prvimi misijonarji, ki so pod vodstvom skofa Pompallierja leta 1836 odpluli v Zahodno Oceanijo, da bi tudi na daljnih pacifiških otokih sirili krščansko vero.

Misijonarji so se najprej ustavili na Tahitiju, od koder so jih pregnali protestantski misijonarji, leta 1837 pa so pristali na otokih Wallis in Futuna, kjer so živeli ljudožerci.

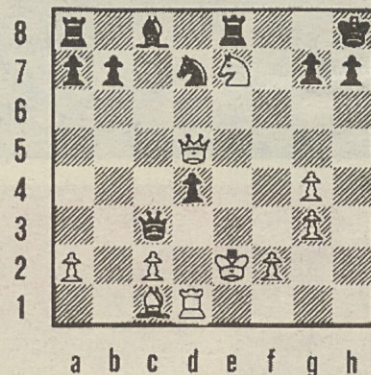
Chanel je z enim izmed laičnih bratov ostal na otoku Futuna, drugi misijonarji pa so se naselili na sosednjem Wallisu. Otokani so ju sprejeli brez sovražnosti, pred misijonarjema pa je bila zelo težka naloga, saj nista razumela jezika domaćinov in njihovih navad. V osemnajstih mesecih je Chanel uspel krstiti vsega dvajset domaćinov, vendar pa si je z nesebično pomočjo bolnikom in potrpežljivostjo pridobil naklonjenost večine prebivalcev.

S tem skromnim uspehom pa je ogrozil ugled poglavarja in plemenskih starsein. Najprej so mu onemogočili preskrbo z živežem in požgali kočje njegovim prijateljem, 28. aprila 1848 pa se mu je poglavarjev pomočnik s pretvezo približal in ga do smrti pobil z motiko.

Zaradi umora je francosko vojaško poveljstvo pripravljalo povračilni pohod, ki pa ga je skof Pompallier preprečil. Zahteval je le, naj izročijo misijonarjevo truplo. S to velikodusnostjo je omehčal odpor ljudi na Futuni in dosegel, da so že čez leto dni sprejeli medse nove misijonarje.

(Vir: Leto svetnikov)

ŠAH

Solter - Brigg 1947

Crnemu je uspelo vezava belega skakača in kralja na e liniji ter tako izgleda, da je zaustavljen napad belih figur na crnega kralja v kotu sahovnice. Belemu, ki je na potezi, pa je z malo domislije uspelo nadaljevati napad in matirati crnega!

Resitev naloge

Za uspešno izpeljavo matnega napada beli nadaljuje v žrtvenem slogu. Po žrtvi dame 1.Dg8+!, ki utesni crnega kralja na h liniji 1...Tg8!, sledi se žrtev skakača 2.Sg6+! hg6 3.Th1 mat. Tudi kaj takega se lahko zgodi na sahovnici!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1830

Trdinov kritičen duh

Za Janeza Trdino, predstavnika narodopisne smeri v slovenski književnosti, so značilni napredni svetovni nazor, povezanost z ljudstvom, klen domac jezik in kritičen duh. Bil je zaveden Slovenec in Slovan, globoko zakoreninjen v ljudstvu, ki ga je s svojimi deli želel vzgajati in ga navajati k razumnemu življenju. Kot pravi ljudski pripovednik je v Bajkah in povestih o Gorjancih v človeški podobi prikazal bajeslovna bitja, vile, hudobce, carovnice, povedne može, Kristuse, pa tudi resnične ljudi vseh plasti in nazorov. Opisoval je tudi lahkovernost, zabavljivost, pokornost, ponižnost in druge človeške lastnosti.

S svojim jezikom in slogom je Trdina zlasti v Bajkah ustvaril pripovedne zglede take umetniške moči, da bodo, kot je nekoč zapisal Janez Logar, »trdno stali v vrsti z Levstikovim Martinom Krpanom, najboljše pripovedno prozo Ivana Cankarja in Prežihovini Samorastniki«. Dosti manj laskava pa je ocena katoliškega ideologa Antona Mahnica, ki je o Trdinovih bajkah zapisal, da so »prava kloaka, v katero se zlija vse, kar se da misliti najbolj ostudnega in kosmatega, prava kvintesenca mladostno-slovenskega liberalstva«. Janez Trdina se je rodil 29. aprila leta 1830 v Mengu blizu Kamnika.

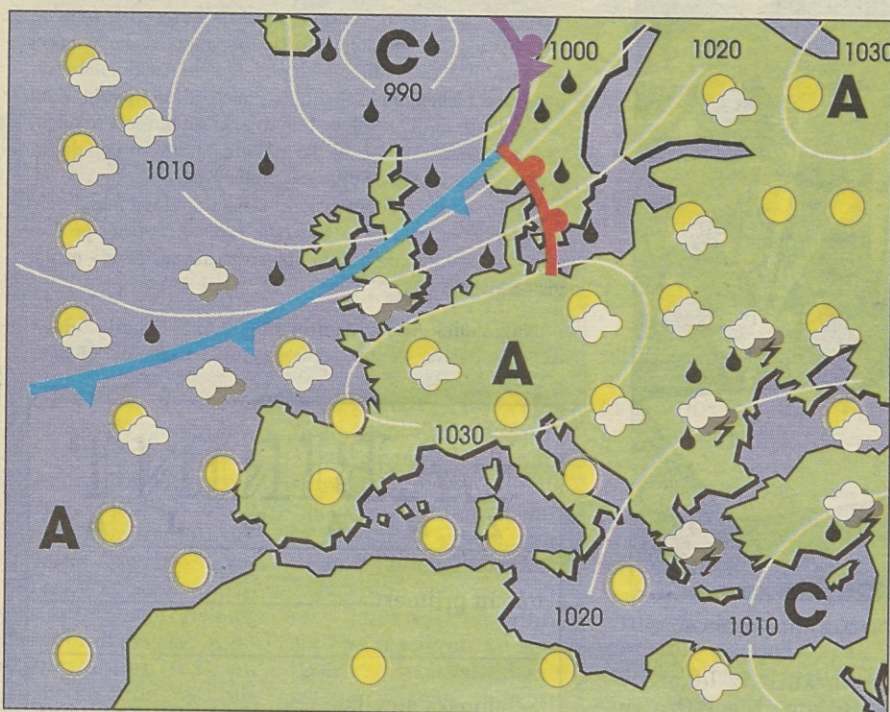
PREBLISK

Bolje z modrimi jokati kakor z neumnimi prepevati.

slovenski pregovor

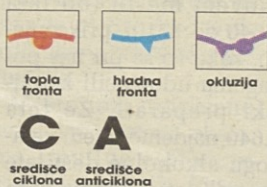
EVROPA / VEČJI DEL SUHO

Vremenska slika:

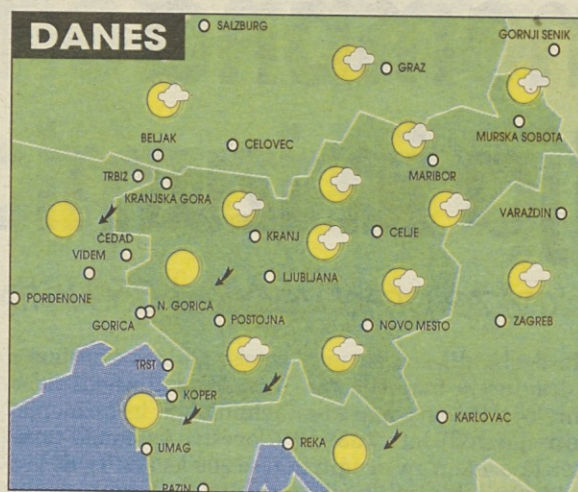
Nad večjim delom Evrope je območje visokega zračnega pritiska. V visinah priteka k nam s severovzhodnimi vetrovi topel in suh zrak.

Podatke posreduje Hidrometeorološki zavod RS

ALPE JADRAN / SONČNO IN TOPLO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

Slovenija: Danes bo sončno. Na Primorskem bo pihala sibka burja. Najvišje dnevne temperature bodo od 20 do 25 °C.

Sosednje pokrajine: Tudi v sosednjih pokrajinah bo sončno in toplo.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

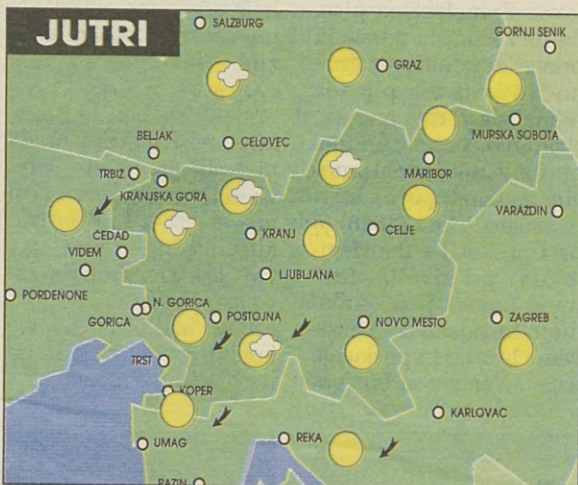
včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA	9/19
TRST	16/23
CELOVEC	7/18
BRNIK	10/18
MARIBOR	12/19
CELJE	9/19
NOVO MESTO	10/18
NOVA GORICA	11/23
MUR. SOBOTA	10/19
PORTOROŽ	11/24
POSTOJNA	10/18
ILIRSKA BISTRICA	7/-
KOČEVJE	7/17
ČRNOMELJ	8/19
SLOV. GRADEC	10/18
RATEČE	2/15
VOGEL	6/10
KREDARICA	-3/0
VIDEM	12/24
GRADAC	10/20
MONOSTER	11/18
ZAGREB	12/19
REKA	16/-

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI	7/17
STOCKHOLM	6/16
MOSKVA	5/18
BERLIN	12/18
VARŠAVA	9/15
LONDON	11/19
AMSTERDAM	11/16
BRUSEL	11/15
PARIZ	13/15
DUNAJ	11/21
ZÜRICH	4/16
ŽENEVA	5/17
RIM	9/18
MILAN	9/23
BEOGRAD	10/23
BARCELONA	11/18
ISTAMBUL	11/20
MADRID	8/22
LIZBONA	11/23
ATENE	13/22
BUCAREST	13/25
MALTA	14/19
PRAGA	6/16

V Sloveniji: V petek se vreme ne bo spremenilo. Na Primorskem bo se pihala sibka burja.

Obeti: V soboto bo sončno in toplo.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Mrtvi in ranjeni zaradi tornada pri Dallasu

WASHINGTON - Orjaski zračni vrtnec (na zgornji sliki AP) je v nekem dallaskem predmestju (po se začasnem obračunu) povzročil 9 mrtvih in 20 ranjenih ter ogromno gmotno škodo. Kot so sporočile oblasti, je tornado porušil skoraj sto hiš in poskodoval 50 trgovin. Po prehodu zračnega vrtnca se je nad območjem vsula kot žoge baseballa debela toča, ki je dokončala razdejanje in otežila reševanje.

Sef občinske uprave Bill Gaither je sporočil, da bo morda stvelo žrtev naraslo, ker gasilci se niso pregledali vseh rusevin, ker morajo predvsem gasiti požare (na spodnji sliki AP) zaradi kratkih stikov in popokanih plinskih cevi.

Mladoletni par oropal banko

LONDON - Prav res je, da so danasnji otroci zelo bistri in se razvijajo prej kot nekoč. Tako sta na primer mladoletna Bonny in Clyde (on je star 12, ona pa 11 let) stopila v podružnico Royal Bank of Scotland v škotskem Dundeeju in pokazala blagajniku bankovec, čas, naj pogleda, ali je dober ali ponarejen. Mož je nič hudega sluteč, verjetno tudi zato, ker sta bila pred njim dva otroka, vzel bankovec in odšel h kolegu, da bi skupaj preverila denar. Enajstletna deklica je izkoristila njegovo trenutno odsotnost, z roko segla pod zastekleno okence in odnesla zalepko, v kateri je bilo 2.500 funtov. Ko se je

mozakar, vrnil ni bilo več ne zalepke ne otrok.

Otroka so prepoznali, ker je vsa banka pod televizijskim nadzorom, ko pa je policija prišla k deklici na dom, je nasla najprej 800 funtov, potem pa se 350, ostalo je deklica ze porabila.

Izkazalo se je, da je

rop organiziralo dekletce in da si je tudi obdržalo ves plen. Najprej sta si otroka pravzaprav plen razdelila na pol, potem pa je dekletce prepričalo fanta, naj ji da še svoj del, in mu pustila samo en funt.

Nasedli balon

Reševalci skušajo spraviti na zemljo tri potnike balona, ki je nasedel na električne žice (Telefoto AP)

Pes pojedel gospodarja

PARIZ - Gasilci v severnofrancoskem mestu Lille so na zahtevo sosedov vdrli v stanovanje nekega 60-letnega upokojenca in se znasli pred shrhljivim prizorom. George Rose je bil mrtev, njegovega razpadajočega trupla pa se je lotil pes, ki je ostal zaprt v stanovanju. Po prvih ugotovitvah je upokojenec umrl naravne smrti.

Tatica pozabila sina

PARIZ - Potem ko je neka 25-letna Francozinja ukradla parfum, je zbežala pred trgovskimi pomočnicami, a je v trgovini pozabila svojega 19-mesečnega otroka. Kasneje se je javila policiji, ki jo je po krajšem zaslišanju izpustila.

Aga Khan se bo ločil

LONDON - Aga Khan, duhovni vodja 12 milijonov šiitskih ismailidov, naj bi se po 25 letih zakona ločil od svoje 54-letne žene Sally. To je zapisal Daily Express, ki je navedel, da je ženska že stopila v stik z dvema britanskima odvetnikoma. Sally je bivša žena nekega angleškega lorda, ki je pred poroko z Aga Khanom postala muslimanka.